

Plan urzędzeniowo – rolny gminy Głusk Powiat: lubelski, Województwo: lubelskie

Opracował zespół pracowników
WBGiUTRw Lublinie w składzie:

Sylwester Hunek

Kierownik Pracowni:

Ewa Ciejpa-Gicewicz

Inspektorzy Nadzoru:

Agata Basak

Roman Chyła

Piotr Pogoda

Mirosław Drążyk

Krystian Kasprzak

2025 r.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	6
2. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO GMINY GŁUSK	10
2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY GŁUSK	10
2.1.1. Położenie, podział administracyjny i ogólna charakterystyka gminy	10
2.1.2. Warunki naturalne i ukształtowanie terenu	12
2.1.3. Budowa geologiczna i surowce naturalne	14
2.1.4. Warunki klimatyczne	17
2.1.5. Demografia gminy i ludność rolnicza	19
2.1.6. Tereny zabudowane	24
2.1.7. Istniejące opracowania planistyczne	26
2.2. GOSPODARKA GRUNTAMI	30
2.2.1. Struktura użytkowania gruntów	30
2.2.2. Struktura przestrzenna użytków rolnych	32
2.2.3. Grunty zadrzewione, zakrzaczone i zadarnione	37
2.2.4. Grunty rolne odłogowane, zdegradowane i zdewastowane	39
2.2.5. Wyłączenia gruntów z produkcji rolnej	42
2.2.6. Charakterystyka gleb	44
2.2.7. Nieużytki i grunty zagrożone erozją	48
2.3. FUNKcjONALNOŚĆ PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW	52
2.3.1. Produkcja rolnicza	52
2.3.2. Struktura władania gruntami	56
2.3.3. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych	58
2.3.4. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych	60
2.3.5. Działki bez dostępu do drogi publicznej	64
2.3.6. Obiekty związane z obsługą rolnictwa	67
2.3.7. Stan i ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej	68
2.3.8. Stan i ocena infrastruktury technicznej i społecznej	69
2.4. WARUNKI WODNE I GOSPODARKA WODNA	76

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.4.1.	Ogólny opis warunków wodnych	76
2.4.2.	Wody płynące i ciek naturalne	78
2.4.3.	System melioracji wodnych i urządzenia melioracji wodnych	81
2.4.4.	Zbiorniki wodne, zbiorniki retencji wodnej i tereny podmokłe	82
2.4.5.	Obszary zagrożone suszą i obszary zalewowe	84
2.5.	ISTNIEJĄCA SIEĆ DRÓG I KOLEI	86
2.5.1.	Ogólna charakterystyka i układ sieci drogowej i kolejowej	86
2.5.3.	Stan dróg	92
2.6.	OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKO NATURALNE	93
2.6.1.	Obszary chronione i formy ochrony przyrody	93
2.6.2.	Szata roślinna i świat zwierzęcy	95
2.6.3.	Krajobraz	96
2.6.4.	Obszary leśne, zadrzewienia i zakrzewienia	97
2.6.5.	System odbioru śmieci i składowiska odpadów	100
2.7.	AGROTURYSTYKA, TURYSTYKA, KULTURA, ZABYTki	101
2.7.1.	Agroturystyka i turystyka oraz infrastruktura turystyczna	101
2.7.2.	Obszary atrakcyjne turystycznie	103
2.7.3.	Obiekty kultury	104
2.7.4.	Zabytki	107
2.8.	WYKONANE PRACE URZĄDZENIOWO – ROLNE	109
2.8.1.	Scalenia gruntów wraz zagospodarowaniem poscaleniowym	109
2.8.2.	Drogi transportu rolniczego	110
2.8.3.	Urządzenia melioracji wodnych	111
2.8.4.	Cieki wodne	113
2.8.5.	Odnowa wsi	113
2.8.6.	Aktualizacja użytków gruntowych	117
2.8.7.	Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów	117
2.8.8.	Modernizacja ewidencji gruntów i budynków	117
2.8.9.	Aktualizacja map glebowo – rolniczych	118
2.9.	WNIOski ZE STANU ISTNIEJĄCEGO	118
3.	USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO — ROLNEGO GMINY GŁUSK	122
3.1.	DZIAŁANIA ROZWOJOWE I MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z OGÓLNEJ CHARAKTERYSTYKI GMINY	122

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.1.1.	Działania wynikające z warunków naturalnych i ukształtowania terenu, budowy geologicznej i surowców naturalnych oraz warunków klimatycznych	122
3.1.2.	Działania wynikające z opracowań planistycznych	124
3.1.3.	Działania wynikające z potrzeb mieszkańców	125
3.2.	POPRAWA GOSPODARKI GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ	127
3.2.1.	Zabiegi przeciwerozryjne oraz ochrona gruntów rolnych	127
3.2.2.	Zmiany w sposobie użytkowania gruntów poprzez zagospodarowanie gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych i inne	128
3.2.3.	Rekultywacja nieużytków	129
3.2.4.	Realizacja zadrzewień śródpolnych	130
3.2.5.	Poprawa jakości gleb	131
3.3.	POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW ROLNYCH	133
3.3.1.	Realizacja scaleń gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	133
3.3.2.	Zmiany w sposobie użytkowania gruntów	135
3.3.3.	Ochrona gruntów	138
3.3.4.	Odnowa wsi	139
3.3.5.	Realizacja potrzeb związanych z obsługą rolnictwa	140
3.3.6.	Realizacja potrzeb związanych z infrastrukturą techniczną i społeczną	141
3.4.	POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKI WODNEJ	143
3.4.1.	Poprawa retencji wodnej i nawodnienia	143
3.4.2.	Melioracje	144
3.4.3.	Ochrona i lepsze wykorzystanie wód	145
3.5.	URZĄDZENIE FUNKCJONALNEJ SIECI DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO	146
3.5.1.	Budowa lub modernizacja dróg istniejących	146
3.5.2.	Zaprojektowanie i urządzenie nowej sieci dróg	148
3.6.	KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU NATURALNEGO, OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA NATURALNEGO	150
3.6.1.	Zalesienia gruntów	150
3.6.2.	Wyeksponowanie walorów krajobrazowych	151
3.6.3.	Formy ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego	152
3.7.	ROZWÓJ AGROTURYSTYKI I TURYSTYKI WIEJSKIEJ	154
3.7.1.	Zaprojektowanie i urządzenie w terenie szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych	154
3.7.2.	Zaprojektowanie i urządzenie ścieżek rowerowych	156

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.7.3.	Poprawa infrastruktury turystycznej	158
3.7.4.	Wyeksponowanie walorów turystycznych i krajobrazowych oraz obiektów kultury i zabytków	159
3.8.	STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIE NA PRACE URZĄDZENIOWO – ROLNE	159
3.8.1.	Scalenia gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	159
3.8.2.	Urządzenie funkcjonalnej sieci dróg	160
3.8.3.	Rekultywacja nieużytków	161
3.8.4.	Poprawa warunków wodnych przez realizację urządzeń melioracji i retencji wodnej 162	
3.8.5.	Zalesienia gruntów	163
3.8.6.	Zadrzewienia powierzchniowe i liniowe	164
3.8.7.	Planowane formy ochrony przyrody	165
3.8.8.	Zagospodarowanie gruntów odłogowanych	167
3.8.9.	Zabiegi zapobiegające erozji wietrznej i erozji wodnej	168
3.8.10.	Odnowa wsi	169
3.9.	STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACE GEODEZYJNO–KARTOGRAFICZNE	170
3.9.1.	Aktualizacja użytków gruntowych	170
3.9.2.	Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów	171
3.9.3.	Modernizacja ewidencji gruntów i budynków	172
3.9.4.	Aktualizacja map glebowo rolniczych	173
4.	PODSUMOWANIE – WNIOSKI DOTYCZĄCE MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZONEJ ANALIZY I USTALEŃ ZESPORZĄDZONEGO PLANU URZĄDZENIOWO – ROLNEGO GMINY GŁUSK	174
5.	WYKORZYSTANA LITERATURA	183
6.	WYKORZYSTANE MATERIAŁY BAZOWE OPISOWE I GRAFICZNE ORAZ ŹRÓDŁA ICH POZYSKANIA	185
7.	SPIS RYSUNKÓW	187
8.	SPIS TABEL	188

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich, jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody

Wojewódzkiego Biura Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie .

1. WPROWADZENIE

Opracowania planów urządzeniowo- rolnych gmin lub projektów urządzeniowo–rolnych wsi nawiązują do istniejących opracowań planistycznych i strategicznych, które w sposób ogólny określają działania oraz prace przyczyniające się do modernizacji obszarów wiejskich. Celem opracowania jest zidentyfikowanie specyficznych uwarunkowań rolniczych, przyrodniczych, klimatycznych, społecznych czy gospodarczych i przedstawienie takich rozwiązań, które dadzą podstawy do wszechstronnej, wielofunkcyjnej modernizacji wsi i gospodarstw rolnych. Przyczynią się do poprawy efektywności gospodarstw, poprawy warunków życia i pracy mieszkańców, do wyeksponowania walorów krajobrazowych, przyrodniczych, rolniczych i kulturowych oraz do ich ochrony.

Zawarte w opracowaniu rozwiązania będą pomocne przy planowaniu i realizacji prac urządzeniowo – rolnych, przygotowaniu wniosków o pozyskanie funduszy strukturalnych oraz w tworzeniu przyszłych opracowań programowych, planistycznych i projektowych. Ustalenia planu urządzeniowo-rolnego w części projektowej, w tym opracowanie tekstowe, tabelaryczne i graficzne zawierają informacje w zakresie:

- działań rozwojowych i modernizacji terenów rolnych wynikających z ogólnej charakterystyki gminy;
- poprawy gospodarki gruntami i kształtowania struktury agrarnej;
- poprawy funkcjonalności przestrzeni rolniczej gminy w tym struktury wielkościowej i organizacyjnej gospodarstw rolnych;
- poprawy warunków wodnych i gospodarki wodnej;
- urządzenia funkcjonalnej sieci dróg transportu rolnego;
- naturalnego kształtowania krajobrazu, ochrony przyrody i środowiska;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej;
- stopnia zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne;
- stopnia zapotrzebowania na prace geodezyjno-kartograficzne.

Ustalenia wynikające z planu urządzeniowo-rolnego będą mogły być uwzględnione przy współpracy władz gminy z jednostkami administracji rządowej oraz samorządowej lub własnych działań w sprawach związanych z wdrażaniem poszczególnych zamierzeń inwestycyjnych, dotyczących w szczególności:

- ochrony gleb oraz stosowania agrotechniki przeciwozyjnej i zadrzewień śródpolnych;
- zagospodarowania gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych lub rekultywacji nieużytków;
- realizacji scaleń gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym;
- melioracji i nawodnienia oraz ochrony przed powodzią i lepszego wykorzystanie wód;
- budowy lub modernizacji dróg istniejących;
- zalesiania gruntów;
- wyeksponowania walorów krajobrazowych, turystycznych oraz zabytków;
- zaprojektowania i urządzenia w terenie szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych;
- realizacji potrzeb związanych infrastrukturą techniczną i społeczną;
- aktualizacji opracowań geodezyjno-kartograficznych;
- innych wynikających z potrzeb mieszkańców lub uwarunkowań naturalnych gminy.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Plany urządzeniowo-rolne gmin lub projekty urządzeniowo-rolne wsi WBGiUTR w Lublinie realizuje na podstawie następujących przepisów prawnych:

- 1) art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt. 1 oraz art. 14 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. 2025 poz. 581);
- 2) art. 7c ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjnej i kartograficzne (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1151 ze zm.);
- 3) art 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2025 poz. 1153);
- 4) Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego nr XXIV/406/2021 z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 r.;
- 5) Uchwały Zarządu Województwa Lubelskiego nr DXXII/9192/2023 z dnia 21 listopada 2023 r. w sprawie opracowania Programu Planów i Projektów Urządzeniowo - Rolnych dla Województwa Lubelskiego;
- 6) Uchwały Zarządu Województwa Lubelskiego nr DLVI/9821/2024 z dnia 27 lutego 2024 r. w sprawie przyjęcia i wykonania Programu Planów i Projektów Urządzeniowo – Rolnych dla Województwa Lubelskiego.

Przy opracowaniu uwzględniono w szczególności następujące przepisy prawne:

- 1) Ustawa z dn. 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1151 ze zm.);
- 2) Ustawa z dn. 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 1197);
- 3) Ustawa z dn. 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 82);
- 4) Ustawa z dn. 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz. U. 2025 poz. 889);
- 5) Ustawa z dn. 20 lipca 2017 r. prawo wodne (t.j. Dz.U. 2025 poz. 960);
- 6) Ustawa z dn. 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. 2025 poz. 567);
- 7) Ustawa z dn. 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.);
- 8) Ustawa z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1478 ze zm.);
- 9) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1130 ze zm.);

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

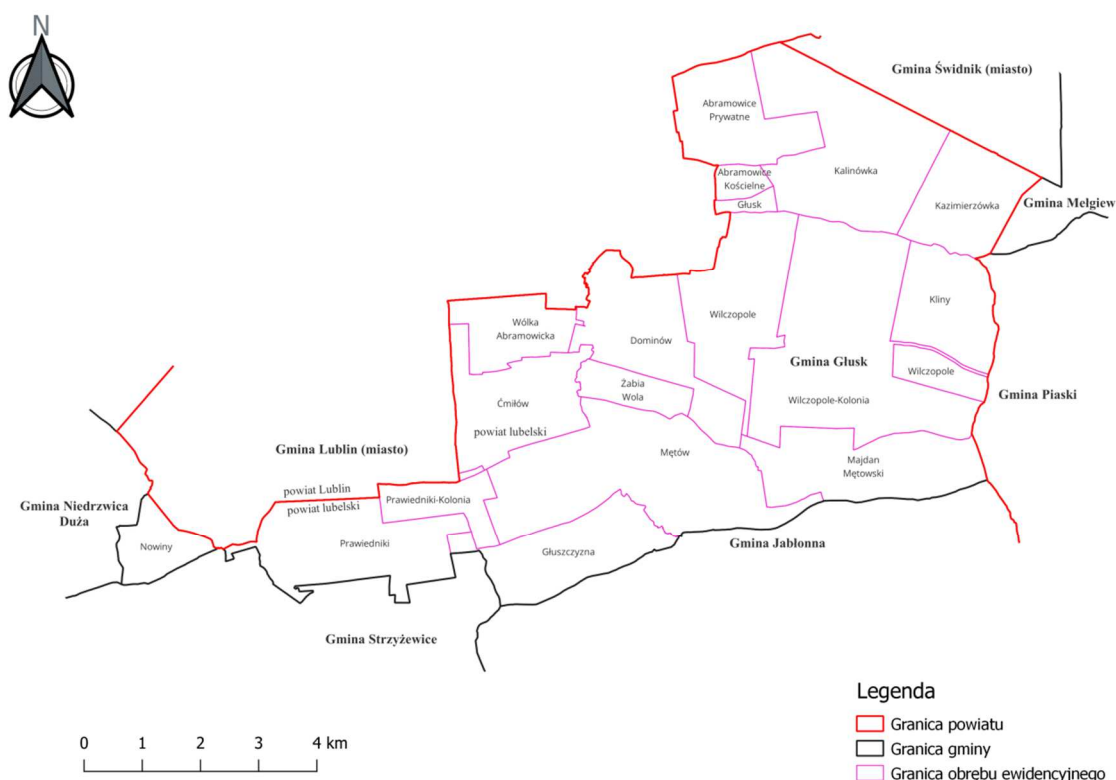
- 10) Ustawa z dn. 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (t.j. Dz.U. 2025 poz. 826);
- 11) Ustawa z dn. 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1145 ze zm.);
- 12) Ustawa z dn. 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2025 poz. 198);
- 13) Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dn. 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (t.j. Dz.U. 2024 poz. 219 ze zm.);
- 14) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dn. 24 czerwca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dróg publicznych (Dz.U. 2022 poz. 1518);
- 15) Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 12 września 2012 r. w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów (Dz.U. 2012 poz. 1246).

2. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO GMINY GŁUSK

2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY GŁUSK

2.1.1. Położenie, podział administracyjny i ogólna charakterystyka gminy

Gmina Głusk jest położona w centralnej części województwa lubelskiego, stanowi znaczący obszar wiejski w regionie. Jest jedną z 16 gmin wchodzących w skład powiatu lubelskiego (Rys. 1.). Od północy graniczy bezpośrednio z miastem Lublin, od zachodu z gminą Niedzwica Duża, od południa z gminą Bychawa, a od wschodu z gminą Piaski.

Rys. 1. Położenie gminy Głusk na tle powiatu
Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych PRG

Gmina należy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Lublin oraz aktywnie uczestniczy w działaniach Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Kraina wokół Lublina”. Jest również członkiem Związku Gmin Lubelszczyzny, dzięki czemu angażuje się w projekty regionalne obejmujące rozwój gospodarczy, społeczny i infrastrukturalny.

Obszar gminy Głusk zajmuje 6419,4621 ha i obejmuje 18 miejscowości, stanowiących jednocześnie obręby ewidencyjne oraz sołectwa, przedstawione w tabeli nr 1.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 1. Ogólna powierzchnia gminy Głusk z podziałem na obręby

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu
		(ha)
1.	2.	3.
1	Abramowice Kościelne	49,2954
2	Abramowice Prywatne	317,2764
3	Ćmiłów	361,2343
4	Dominów	403,1929
5	Głusk	29,2518
6	Głuszczyzna	346,1722
7	Kalinówka	635,3232
8	Kazimierzówka	300,1823
9	Kliny	291,1471
10	Prawiedniki-Kolonia	141,3449
11	Prawiedniki	456,8712
12	Mętów	781,3647
13	Majdan Mętowski	423,1557
14	Wilczopole-Kolonia	897,4748
15	Wilczopole	520,8714
16	Wólka Abramowicka	208,0022
17	Żabia Wola	116,2005
18	Nowiny	141,1011
Gmina ogółem (obszar wiejski)		6419,4621

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Gmina Głusk znajduje się w bezpośredniej bliskości dużych ośrodków miejskich – centrum Lublina oddalone jest o zaledwie 5 km, a do Świdnika jest niespełna 10 km. Odległość do Warszawy wynosi ok. 170 km, co przy dobrym skomunikowaniu zapewnia szybki dostęp do stolicy kraju.

Przez obszar gminy przebiegają ważne szlaki komunikacyjne:

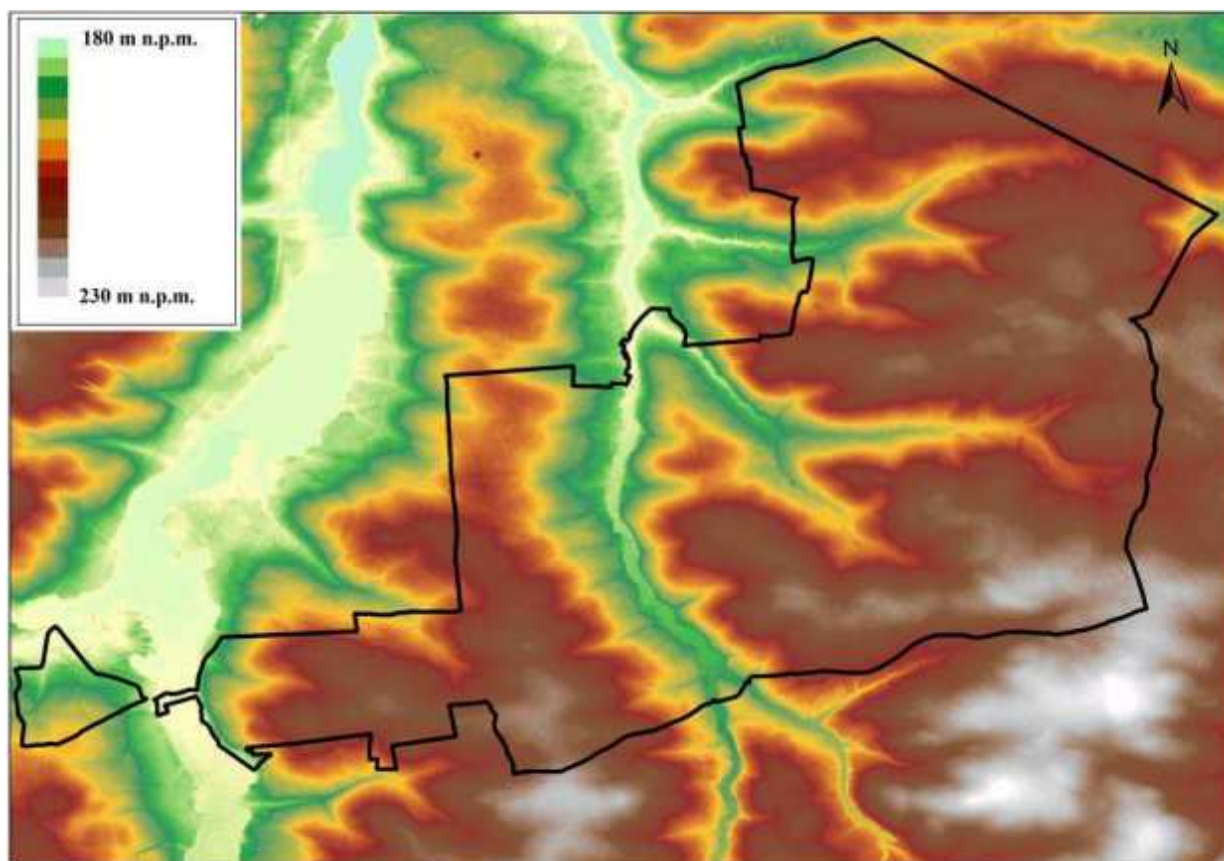
- droga wojewódzka nr 835 Lublin – Biłgoraj – Przeworsk,
- droga wojewódzka nr 836 Lublin – Piaski,
- a w niewielkiej odległości także droga ekspresowa S17 Warszawa – Lublin – Zamość – Hrebenne oraz droga ekspresowa S19 Lublin – Rzeszów – Barwinek.

Bliskość lotniska Port Lotniczy Lublin w Świdniku (ok. 15 km) oraz węzłów kolejowych w Lublinie i Świdniku dodatkowo zwiększa dostępność komunikacyjną gminy, sprzyjając rozwojowi nowych funkcji mieszkaniowych i gospodarczych.

Dzięki korzystnemu położeniu w strefie oddziaływania Lublina i dogodnym powiązaniom transportowym, gmina Głusk pełni rolę atrakcyjnego obszaru osadniczego, a jednocześnie zachowuje walory wiejskiego krajobrazu. Umożliwia to aktywizację nowych terenów inwestycyjnych pod zabudowę mieszkaniową, działalność gospodarczą oraz rozwój usług związanych z funkcją podmiejską i rekreacyjną.

2.1.2. Warunki naturalne i ukształtowanie terenu

Teren gminy Głusk charakteryzuje się zróżnicowanym krajobrazem typowym dla strefy przejściowej między Wyżyną Lubelską a Kotliną Lubelską. W północnej części gminy, w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina, dominują obszary nizinne i faliste równiny lessowe, które łagodnie opadają ku dolinie Bystrzycy. W części południowej i południowo-wschodniej występują bardziej zróżnicowane formy rzeźby, należące do skłonów Wyżyny Lubelskiej i obszarów z lessowymi wąwozami charakterystycznymi dla regionu. (Rys. 2.).

Rys. 2. Ukształtowanie terenu gminy Głusk. Źródło: www.glusk.pl

Przez obszar gminy przepływa rzeka Czerniejówka, będąca dopływem Bystrzycy, a także mniejsze cieki wodne i rowy melioracyjne, które pełnią istotną rolę w gospodarce wodnej i rolnictwie. Występują również stawy i zbiorniki wodne o charakterze retencyjnym i przyrodniczym, które poprawiają bilans wodny i stanowią siedliska cennej flory i fauny.

Obszary zadrzewione i zakrzewione koncentrują się w dolinach rzecznych, przy rowach melioracyjnych i na obrzeżach pól. Lesistość gminy jest niewielka, jednak istniejące kompleksy leśne oraz zadrzewienia liniowe pełnią funkcję ochronną, krajobrazową i ekologiczną, wzbogacając strukturę przyrodniczą gminy.

Krajobraz gminy Głusk łączy cechy rolniczej przestrzeni wiejskiej z elementami suburbanizacji związanymi z bliskością Lublina. Równinne pola i wąwozy lessowe przeplatają się z zabudową jednorodzinną i usługową, co nadaje mu charakter mozaikowy. Rzeźba terenu sprzyja zarówno rolnictwu, jak i osadnictwu, a walory krajobrazowe oraz obecność dolin i wąwozów tworzą korzystne warunki do rozwoju rekreacji i turystyki przyrodniczej.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

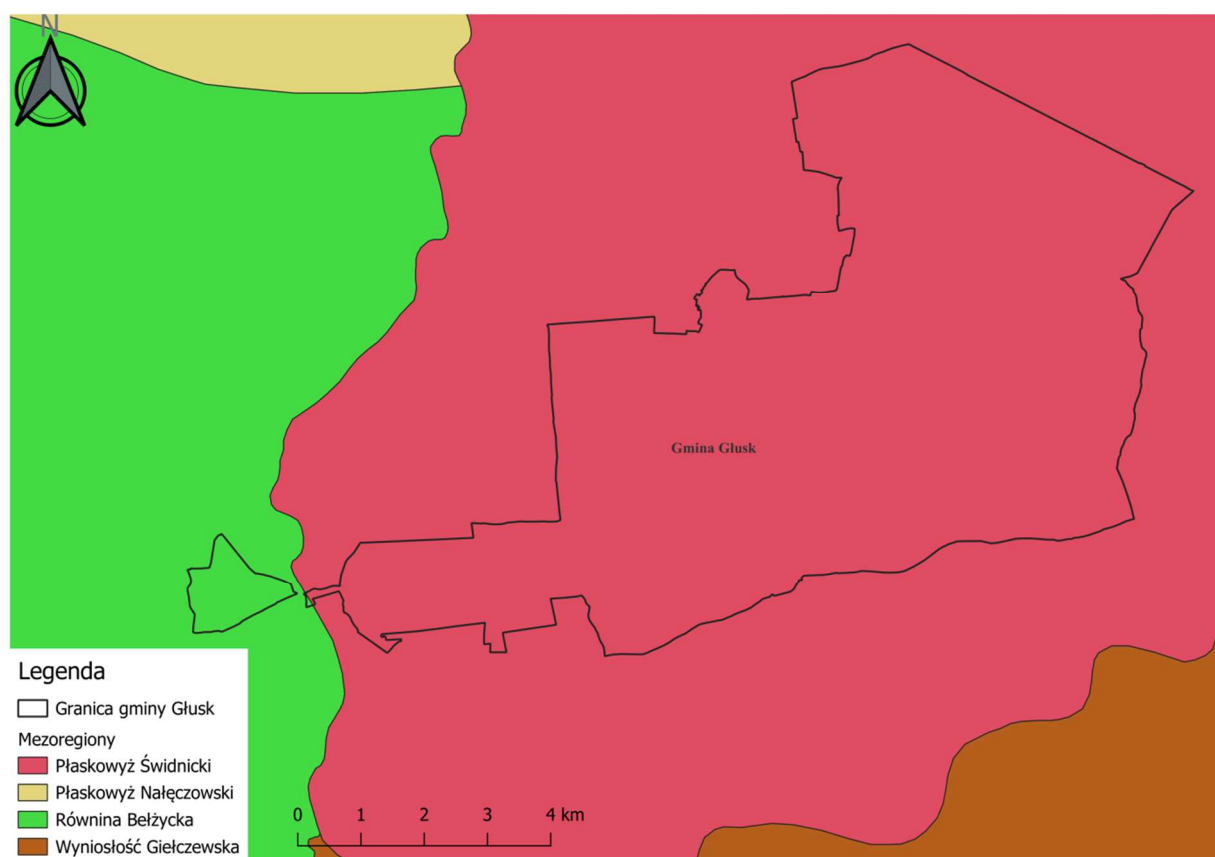
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.1.3. Budowa geologiczna i surowce naturalne

Południowa część gminy Głusk należy do makroregionu Wyżyny Lubelskiej, w której wyróżnia się dwa mezoregiony: Płaskowyż Bełżycki w części południowo-zachodniej oraz Wyniosłość Giełczewską na południu i południowym wschodzie. Natomiast północna część gminy, granicząca z Lublinem, obejmuje fragment Równiny Bełżyckiej. Granice pomiędzy tymi jednostkami wyznaczają wyraźne krawędzie morfologiczne, związane z doliną Bystrzycy oraz doliną Czerniejówki (Rys. 3.). Pod względem geologicznym gmina Głusk znajduje się na północno-wschodnim skłonie niecki lubelskiej, której struktura tektoniczna należy do tzw. rowu mazowiecko-lubelskiego. Podłoże stanowi prekambryjska platforma wschodnioeuropejska, zbudowana ze skał magmowych i metamorficznych archaiku i proterozoiku.

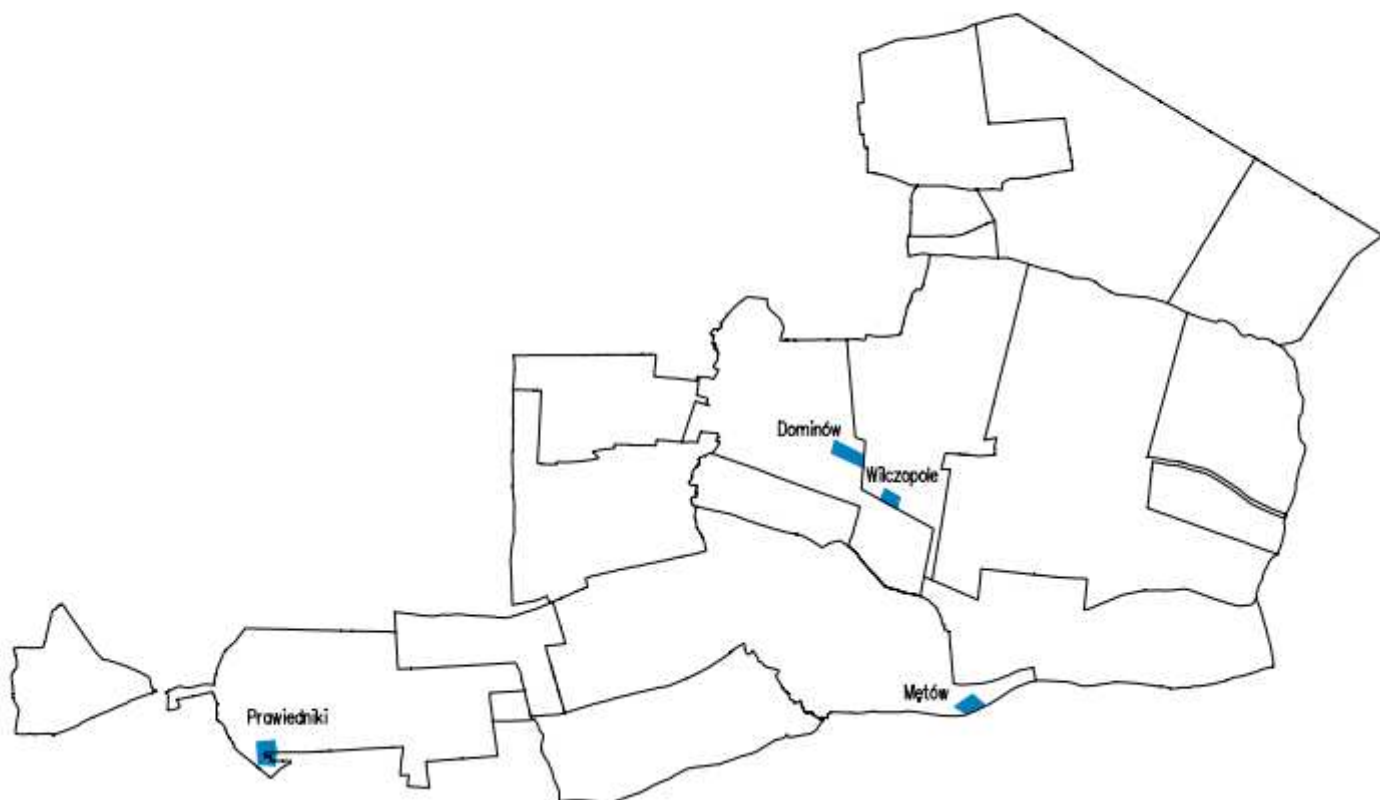
Na powierzchni dominują utwory czwartorzędowe związane ze zlodowaceniami plejstoceniowymi. Spotyka się tu piaski i żwiry wodnolodowcowe, a także gliny zwałowe i łyłastoiskowe, występujące szczególnie w dolinach rzecznych. W centralnej i południowej części gminy charakterystycznym elementem są lessy z okresu zlodowacenia Warty, które osiągnęły kilkumetrową miąższość i tworzą urodzajne gleby brunatne i czarnoziemy. Lessy te są podatne na erozję, czego efektem są liczne wąwozy lessowe w południowych i wschodnich częściach gminy.

Lokalnie występują także mułki i osady rzeczne, związane z działalnością współczesnych cieków – głównie rzeki Czerniejówki i jej dopływów. W dolinach spotyka się gleby mad i torfowe, które stanowią obszary o podwyższonej wilgotności i są częściowo objęte systemem rowów melioracyjnych. Zasoby geologiczne gminy Głusk nie są duże, lecz w jej obrębie udokumentowano złoża piasków i żwirów, eksploatowane w niewielkiej skali lokalnej.

Rys. 3. Położenie fizjograficzne gminy Głusk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych

Rys. 4. Udokumentowane złoża surowców mineralnych na terenie gminy Głusk
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Bazy Danych Geologicznych

2.1.4. Warunki klimatyczne

Temperatury w gminie Głusk podlegają zmianom sezonowym typowym dla środkowo-wschodniej części Polski.

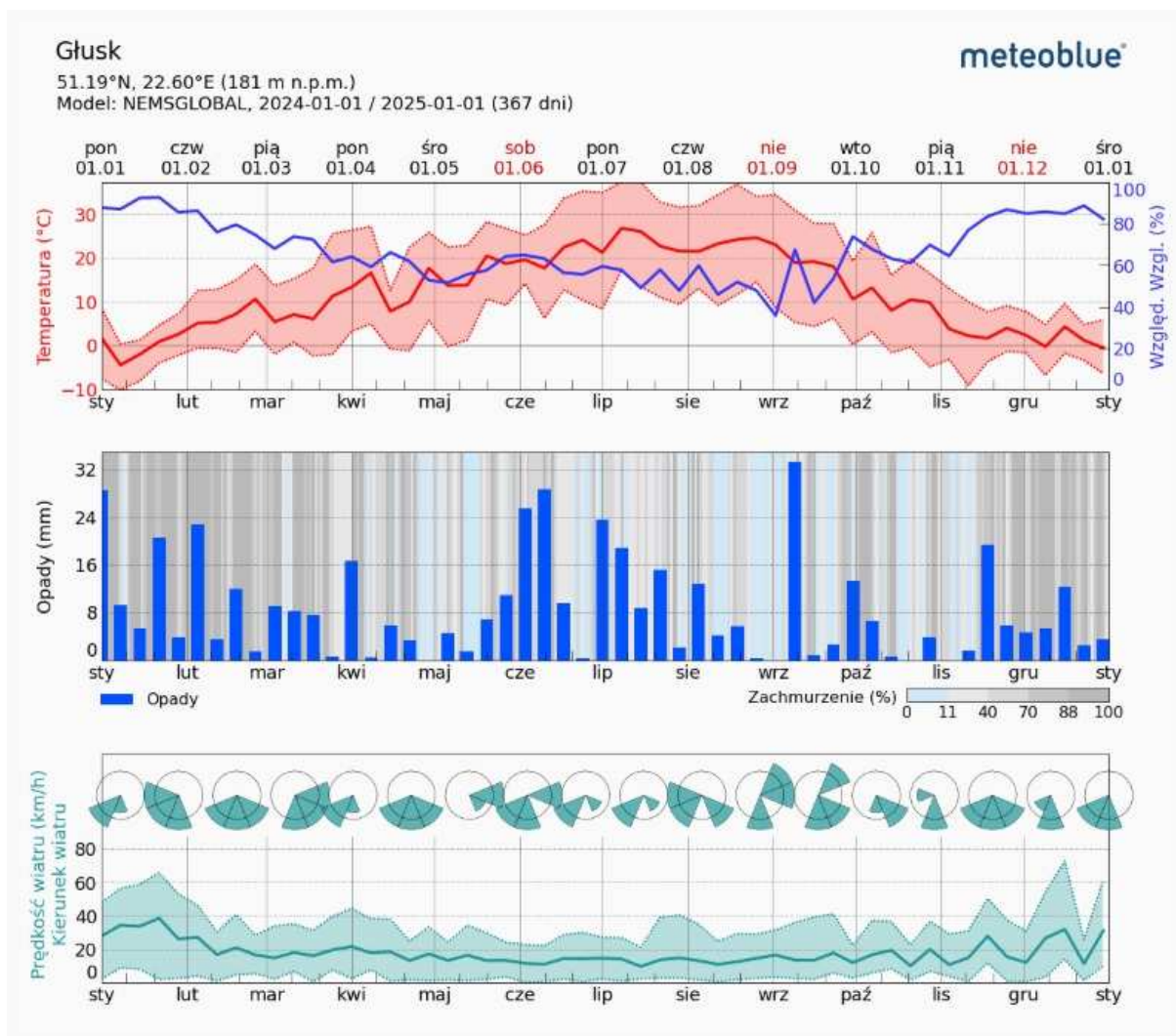
Zimy są chłodne, a średnia temperatura w styczniu, najzimniejszym miesiącu roku, wynosi około $-2,5^{\circ}\text{C}$ do -3°C . Podczas silnych spływów powietrza arktycznego notowane są spadki temperatur nawet poniżej -20°C , szczególnie w obniżeniach terenu i dolinach rzecznych.

Lata są ciepłe i długie. Średnia temperatura w lipcu, najcieplejszym miesiącu, kształtuje się na poziomie $18-19^{\circ}\text{C}$, a w okresach fal upałów wartości maksymalne mogą sięgać powyżej $30-32^{\circ}\text{C}$. Okres wegetacyjny trwa średnio 220–225 dni w roku, co sprzyja intensywnej produkcji rolniczej, zwłaszcza w zakresie upraw warzyw i sadownictwa.

Średnia roczna suma opadów w gminie wynosi 600–650 mm, co odpowiada wartościom dla całej Wyżyny Lubelskiej. Największe opady notowane są w miesiącach maj–lipiec, kiedy występują burze i opady konwekcyjne, niekiedy o charakterze nawalnym. W miesiącach zimowych częściej pojawiają się opady śniegu, jednak ich grubość i długość zalegania w ostatnich latach ulega wyraźnemu skróceniu w związku ze zmianami klimatycznymi.

Kierunki wiatrów w gminie Głusk są zróżnicowane, jednak dominują wiatry zachodnie i południowo-zachodnie, które przynoszą napływ cieplejszych i wilgotnych mas powietrza. Wiatry wschodnie i północno-wschodnie w okresie zimowym sprowadzają chłodniejsze i suche powietrze kontynentalne, powodując spadki temperatur i zwiększając ryzyko występowania przymrozków wiosennych i jesiennych. Sporadycznie pojawiają się silne wiatry północne, które niosą napływ zimnych mas powietrza arktycznego, przyczyniając się do nagłego ochłodzenia.

Pod względem bioklimatycznym gmina Głusk należy do obszarów o korzystnych warunkach klimatycznych dla rolnictwa, z długim okresem wegetacyjnym i relatywnie stabilnym rozkładem opadów. Jednocześnie obserwuje się rosnące znaczenie zjawisk ekstremalnych, takich jak krótkotrwałe susze letnie czy nawalne deszcze, które stają się coraz bardziej charakterystyczne dla regionu.

Rys. 5. Meteogram dla najbliższej stacji pomiarowej położonej w gminie Głusk
 Źródło: <http://meteoblue.pl>

2.1.5. Demografia gminy i ludność rolnicza

Według najnowszych danych liczba ludności gminy Głusk wynosi 13 242 osoby. Demografia gminy charakteryzuje się stosunkowo stabilnym trendem, z umiarkowanym wzrostem populacji w ostatnich latach, wynikającym m.in. z atrakcyjnego położenia w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina oraz dodatniego salda migracji – coraz więcej osób wybiera Głusk jako miejsce zamieszkania. Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi około 206 osób na 1 km², co plasuje ją wśród gmin wiejskich o wysokiej intensywności zaludnienia (dla porównania średnia dla gmin wiejskich w regionie jest znacznie niższa).

Największą miejscowością gminy jest Kalinówka, licząca 2766 mieszkańców, co stanowi 20,9% całej populacji gminy. To właśnie w Kalinówce koncentruje się duża część zabudowy mieszkaniowej oraz usług towarzyszących, a miejscowość pełni coraz wyraźniej funkcję zaplecza mieszkaniowego dla Lublina. Kolejne pod względem liczby mieszkańców są Dominów (1536 osób – 11,6%), Mętów (1494 osoby – 11,3%) oraz Ćmiłów (1188 osób – 9,0%). Są to miejscowości o charakterze silnie rolniczym, ale jednocześnie z dynamicznie rozwijającą się zabudową mieszkaniową.

Wśród mniejszych obrębów najmniej mieszkańców posiadają Abramowice Kościelne (8 osób), co wskazuje na niemal całkowity zanik funkcji osadniczych, oraz Głusk (23 osoby – 0,17%), który historycznie pełnił rolę urzędowania lokalnych władz, jednak przyłączenie większej części obrębu do miasta Lublin spowodowało, że dziś ma marginalne znaczenie demograficzne.

Struktura płci w gminie Głusk jest wyrównana. Liczba kobiet wynosi 6781, a liczba mężczyzn 6461. Obliczony współczynnik feminizacji wynosi około 105, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypada średnio 105 kobiet. Taki wynik wskazuje na lekką przewagę kobiet w populacji, typową dla wiejskich gmin regionu.

Analiza struktury wiekowej pokazuje, że w gminie mieszka 1462 dzieci płci żeńskiej i 1593 dzieci płci męskiej w wieku przedprodukcyjnym (0–17 lat), co daje łącznie 3055 osób, czyli około 23,1% populacji. Osoby w wieku produkcyjnym stanowią największą grupę – 3995 kobiet i 4116 mężczyzn, czyli łącznie 8111 osób (61,2%). Natomiast w wieku poprodukcyjnym znajduje się 1324 kobiety i 752 mężczyzn, czyli razem 2076 osób (15,7% populacji).

Rozmieszczenie poszczególnych grup wiekowych jest zróżnicowane między obrębami. W Kalinówce i Dominowie dominuje ludność w wieku produkcyjnym, co sprzyja rozwojowi gospodarczemu i aktywności zawodowej. W starszych wsiach, takich jak Żabia Wola czy Nowiny, odsetek osób starszych jest wyższy, co wskazuje na proces starzenia się społeczności lokalnej.

Tabela 2. Ludność gminyGłusk

Lp	Obręb	Liczba ludności ogółem	Procent ludności na tle gminy	Kobiety	Mężczyźni	Osoby w wieku przedprodukcyjnym		Osoby w wieku produkcyjnym		Osoby w wieku poprodukcyjnym	
						0–17 lat		18–59/64 lata		60/65 i więcej	
						Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1	Abramowice Kościelne	8	0,06 %	3	5	1	0	1	4	1	1
2	Abramowice Prywatne	858	6,48 %	447	411	119	114	252	255	76	42
3	Ćmiłów	1188	8,97 %	628	560	103	120	379	366	146	74
4	Dominów	1536	11,60 %	760	776	157	189	483	511	120	76
5	Głusk	23	0,17 %	9	14	4	7	5	7	brak danych	brak danych
6	Głuszczyzna	417	3,15 %	218	199	40	40	109	126	69	33
7	Kalinówka	2766	20,89 %	1405	1361	374	416	845	832	186	113
8	Kazimierzówka	688	5,20 %	344	344	71	94	198	202	75	48
9	Kliny	324	2,45 %	173	151	41	41	92	92	40	18
10	Prawiedniki-Kolonia	232	1,75 %	124	108	25	31	76	67	23	10
11	Prawiedniki	1339	10,11 %	695	644	132	146	417	413	146	85
12	Mętów	1494	11,28 %	775	719	135	135	459	483	181	101
13	Majdan Mętowski	260	1,96 %	136	124	26	28	79	76	31	20
14	Wilczopole-Kolonia	580	4,38 %	278	302	53	61	162	203	63	38
15	Wilczopole	682	5,15 %	359	323	84	79	198	203	77	41
16	Wólka Abramowicka	392	2,96 %	201	191	42	35	116	126	43	30
17	Żabia Wola	241	1,82 %	114	127	27	29	63	86	24	12
18	Nowiny	214	1,62 %	112	102	28	28	61	64	23	10
Razem		13242	100,00 %	6781	6461	1462	1593	3995	4116	1324	752

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego

Według danych dotyczących struktury wiekowej i płciowej osób bezrobotnych w gminie Głusk, na dzień badania zarejestrowanych było 128 osób bezrobotnych. Liczba kobiet i mężczyzn w tej grupie jest identyczna – 64 kobiety i 64 mężczyzn, co oznacza, że bezrobocie rozkłada się równomiernie pod względem płci. Największe skupisko osób bezrobotnych występuje w takich miejscowościach jak: Kalinówka – 19 osób, Mętów – 15 osób, Ćmilów – 12 osób, Dominów – 10 osób, Abramowice Prywatne – 9 osób, Prawiedniki – 9 osób, Wólka Abramowicka – 9 osób.

Są to największe obręby gminy, co wskazuje na silną zależność liczby bezrobotnych od liczby ludności. W mniejszych obrębach, takich jak Majdan Mętowski (2 osoby), Głusk (1 osoba) czy Kazimierzówka (3 osoby), liczby są marginalne. W Abramowicach Kościelnych nie odnotowano żadnej osoby bezrobotnej. Analizując strukturę wiekową, można zauważyć, że największy odsetek bezrobotnych przypada na grupy: 35–44 lata – 40 osób (31%), 25–34 lata – 34 osoby (27%), 45–54 lata – 26 osób (20%).

Łącznie oznacza to, że prawie 80% bezrobotnych stanowią osoby w wieku produkcyjnym, będące w sile wieku zawodowego. Najmniej osób bezrobotnych występuje w przedziale 60–65 lat (2 osoby) oraz w grupie 18–24 lata (15 osób), co świadczy o niewielkiej skali bezrobocia wśród najmłodszych i najstarszych mieszkańców. Pod względem płci sytuacja wygląda nieco różnie w poszczególnych obrębach – przykładowo w Mętowie dominują mężczyźni (12 z 15 osób), podczas gdy w Abramowicach Prywatnych czy Kalinówce przeważają kobiety. Ogólnie jednak bilans dla całej gminy jest zrównoważony.

Podsumowując, bezrobocie w gminie Głusk koncentruje się głównie w największych miejscowościach i dotyczy przede wszystkim osób w wieku 25–44 lata. Równowaga płciowa wśród osób bezrobotnych sugeruje, że czynniki wpływające na brak pracy są związane przede wszystkim z lokalnym rynkiem zatrudnienia, a nie z dyskryminacją ze względu na płeć.

Tabela 3. Bezrobotni w grupach wiekowych

Lp.	Obręb	Grupa wiekowa								
		18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60-65	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych kobiet	Liczba bezrobotnych mężczyzn
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1	0001 Abramowice Kościelne	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	0002 Abramowice Prywatne	1	4	1	1	1	-	9	6	3
3	0003 Ćmiłów	-	3	3	3	2	1	12	5	7
4	0004 Dominów	-	4	2	2	2	1	10	6	4
5	0005 Głusk	-	-	1	-	-	-	1	1	-
6	0006 Głuszczyzna	1	-	3	1	-	-	5	3	2
7	0007 Kalinówka	1	4	7	6	1	-	19	11	8
8	0008 Kazimierzówka	-	-	3	-	-	-	3	1	2
9	0009 Kliny	2	2	2	2	-	-	8	5	3
10	0010 Prawiedniki-Kolonia	1	1	3	-	2	-	7	3	4
11	0011 Prawiedniki	-	2	4	3	-	-	9	5	4
12	0012 Mętów	2	5	3	5	-	-	15	3	12
13	0013 Majdan Mętowski	-	-	1	1	-	-	2	-	2
14	0014 Wilczopole-Kolonia	2	2	1	1	-	-	6	4	2
15	0015 Wilczopole	-	1	2	1	-	-	4	2	2
16	0016 Wólka Abramowicka	4	2	2	-	1	-	9	4	5
17	0017 Żabia Wola	1	1	1	-	2	-	5	4	1
18	0018 Nowiny	-	3	1	-	-	-	4	1	3
Gmina ogółem (obszar wiejski)		15	34	40	26	11	2	128	64	64

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Lublinie

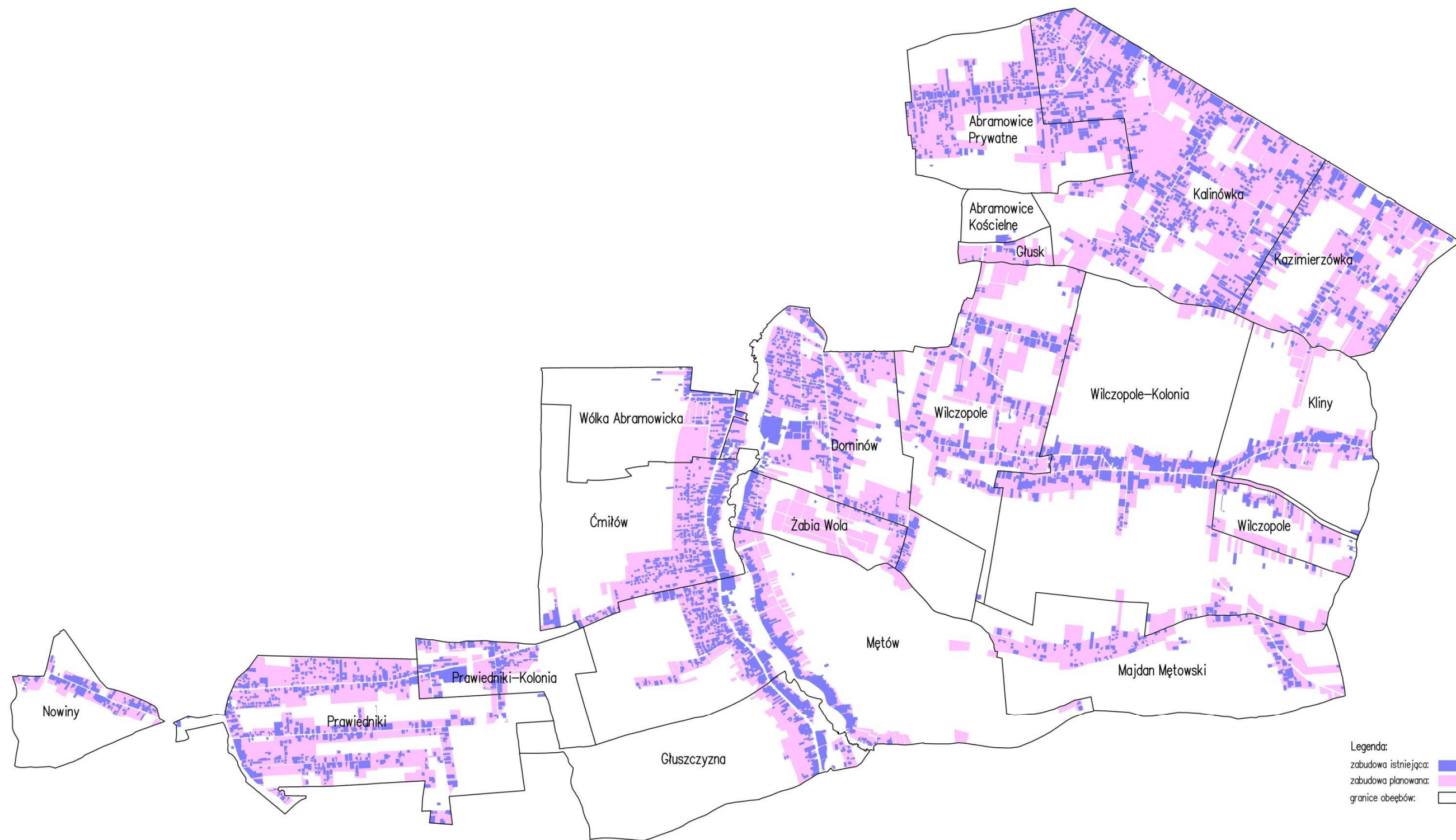
2.1.6. Tereny zabudowane

Dominującą formą zabudowy w gminie Głusk są domy jednorodzinne oraz tradycyjne zabudowania rolnicze, tworzące zwarte, harmonijne zespoły gospodarcze. Klasyczny układ zagrodowy, w którym budynki mieszkalne i gospodarcze uzupełniają się wzajemnie, nadal pozostaje charakterystycznym elementem krajobrazu wsi gminy. W ostatnich latach coraz częściej spotyka się jednak nowoczesne gospodarstwa rolne, specjalizujące się głównie w produkcji roślinnej oraz warzywniczej, co wynika z wysokiej jakości gleb lessowych.

W gminie rozwija się także funkcja rekreacyjna i usługowa. W sąsiedztwie placówek oświatowych znajdują się boiska i place zabaw, a w centralnych sołectwach – np. w Dominowie czy Kalinówce – powstają nowe osiedla mieszkaniowe. Proces suburbanizacji sprawia, że tradycyjny wiejski krajobraz stopniowo łączy się z podmiejską zabudową jednorodzinną i usługową, co daje gminie charakter przejściowy między obszarem rolniczym a mieszkaniowym zapleczem Lublina.

Perspektywy rozwoju zabudowy w gminie Głusk są korzystne. Bliskość Lublina i Świdnika powoduje rosnące zainteresowanie osiedlaniem się w spokojnych miejscowościach gminy, co przekłada się na wzrost liczby nowych domów jednorodzinnych i osiedli. Gmina prowadzi równocześnie politykę modernizacji infrastruktury technicznej – rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, poprawy jakości dróg lokalnych oraz rozwoju sieci gazowej i energetycznej.

Dzięki tym działaniom gmina Głusk nie tylko zachowuje tradycyjny charakter układu przestrzennego i rolniczego krajobrazu, ale także przyciąga nowych mieszkańców oraz inwestorów. Rozwój mieszkaniowy i gospodarczy wspierany jest przez atrakcyjne położenie komunikacyjne w sąsiedztwie Lublina i dostępność terenów inwestycyjnych, co czyni gminę ważnym ogniwem w strukturze suburbanizacyjnej regionu.

Rys. 5. Istniejąca i planowana zabudowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.1.7. Istniejące opracowania planistyczne

Gmina Głusk posiada szereg dokumentów planistycznych, takich jak:

- a) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (SUiKZP)

Obowiązującym Studium zostało uchwalone przez Radę Gminy Głusk uchwałą Nr LX/495/23 z 25 kwietnia 2023 r.

- b) Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP)

Na obszarze Gminy Głusk obowiązuje obecnie 23 miejscowe planu zagospodarowania przestrzennego, które łącznie obejmują całą gminę w jej granicach administracyjnych. Wśród przeznaczeń w obowiązujących planach przeważają tereny zabudowy zagrodowej, a istotny wpływ mają także tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, oraz mieszkaniowo-usługowej. Równolegle gmina przystąpiła do sporządzania nowego MPZP dla całej gminy. Prace nad nowym, kompleksowym MPZP dla Gminy Głusk prowadzone są w oparciu o uchwalone Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr LX/495/23 z 25 kwietnia 2023 r.). Projekt tekstu MPZP wprost wskazuje, że jego ustalenia nie naruszają studium, a zakres planu obejmuje cały obszar gminy. Równocześnie opracowano strategiczną prognozę na środowiska dla MPZP.

- c) Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Głusk

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Głusk na lata 2017–2023 był dokumentem, który porządkował i integrował działania naprawcze w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej i technicznej. Punktem wyjścia była diagnoza pokazująca, że gmina nie jest obszarem jednorodnym: poszczególne miejscowości różnią się natężeniem problemów społecznych, poziomem infrastrukturalnym i potencjałami rozwojowymi. W konsekwencji wyznaczono obszar zdegradowany oraz – w jego ramach – obszar rewitalizacji, mieszczący się w ustawowych limitach (nie więcej niż 20% powierzchni gminy i 30% jej mieszkańców). W granicach obszaru rewitalizacji znalazły się m.in. tereny w Dominowie, Ćmiłowie, Kolonii Wilczopole i wybrane działki o znaczeniu usługowym i społecznym, tak aby interwencje oddziaływały także na sąsiednie sołectwa (w tym Kolonię Prawiedniki i Żabią Wolę). Łącznie obszar ten obejmował ok. 1073 ha i był zamieszany przez ok. 2351 osób.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Celem nadrzędnym LPR była poprawa jakości życia mieszkańców i nadanie obszarom kryzysowym trwałych funkcji społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Zakładano jednocześnie odnowę fizycznej tkanki miejscowości oraz odbudowę relacji społecznych — w przekonaniu, że tylko połączenie inwestycji „twardych” (infrastruktura) i „miękkich” (usługi społeczne, animacja i integracja) przynosi długofalową zmianę. Priorytety obejmowały: modernizację infrastruktury służącej aktywności lokalnej, wsparcie rodzin i młodzieży, aktywizację zawodową i przedsiębiorczości, wzmocnienie kapitału społecznego oraz uporządkowanie ładu przestrzennego w kluczowych punktach układu osadniczego.

Realizacja programu miała charakter policentryczny. W Dominowie skupiono się na uporządkowaniu i ożywieniu przestrzeni wspólnych: zagospodarowano otoczenie stawów, zbudowano boisko z zapleczem i zrewitalizowano piwnice budynku przy ul. Rynek 1, tworząc centrum rekreacyjne. Uzupełnieniem były działania poprawiające bezpieczeństwo i dostępność (m.in. energooszczędne oświetlenie uliczne oraz niewielkie interwencje rekreacyjne jak „górką” do zjazdów zimowych). W Ćmiłowie wzmocniono funkcję integracyjną świetlicy wiejskiej i poszerzono ofertę kulturalno-edukacyjną (w tym Dom Spotkania Kultur i Religii na odcinku Lubelskiej Drogi św. Jakuba), co korzystnie oddziaływało również na mieszkańców Żabiej Woli. W Głuszczyźnie powstała infrastruktura rekreacyjna dla rodzin z dziećmi i poprawiono dostępność komunikacyjną, a w Kolonii Wilczopole oraz Kolonii Prawiedniki modernizowano boiska, poprawiano ciągi piesze i oświetlenie LED oraz doposażano świetlice, tak by pełniły funkcję lokalnych węzłów życia społecznego. Działania twarde uzupełniały przedsięwzięcia miękkie — od punktowych usług poradniczych i konsultacyjnych po animację środowiskową ukierunkowaną na przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmacnianie aktywności obywatelskiej.

Program był prowadzony w logice partnerstwa i komplementarności. Projekty wybierano na podstawie diagnozy potrzeb oraz naboru fiszek projektowych, dbając o to, by oddziaływały łańcuchowo: inwestycje w przestrzeń publiczną wzmacniały ofertę społeczną, a działania społeczne podnosiły trwałość efektów infrastrukturalnych. LPR pozostawał spójny z aktami planowania przestrzennego gminy oraz z dokumentami regionalnymi, dzięki czemu możliwe było korzystanie z wielu źródeł finansowania i zsynchronizowanie harmonogramów. Postępy monitorowano na podstawie wskaźników rezultatu i produktu, a rezultaty częściowe podlegały ocenie, która umożliwiała korygowanie zakresu działań.

Zakończenie perspektywy 2017–2023 nie oznaczało końca procesu, lecz jego przejście do nowszej formuły. Doświadczenia, mechanizmy i projekty wypracowane w ramach LPR stały się fundamentem Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2024–2030, przyjętego uchwałą Rady Gminy. Dzięki temu rewitalizacja w Głusku zachowała ciągłość, a kolejne interwencje — zarówno przestrzenne, jak i społeczne — mogą konsekwentnie wzmacniać odporność miejscowości, ich atrakcyjność do życia i pracy oraz jakość wspólnych przestrzeni.

d) Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Głusk

Program wieloletni porządkuje sposób myślenia o zasobie komunalnym w skali kilkuletniej i wiąże politykę mieszkaniową z realiami budżetu oraz planowaniem przestrzennym. W Głusku prace nad dokumentem, po formalnej korekcie wskazanej przez organ nadzoru, doprowadziły do przyjęcia uchwały Rady Gminy z kwietnia 2021 roku. Wcześniejsza uchwała z 29 grudnia 2020 r. została uchylona w całości rozstrzygnięciem nadzorczym, po czym rada przepracowała program ponownie i uchwaliła go w nowym brzmieniu, na horyzont 2021–2026. Tę sekwencję potwierdzają zarówno zapowiedź porządku obrad XXXII sesji na stronie gminy, jak i wpis w elektronicznym dzienniku urzędowym województwa lubelskiego oraz wzmianka w raporcie o stanie gminy za 2020 rok.

e) Program Opieki nad Zabytkami Gminy Głusk

Program opieki nad zabytkami w Gminie Głusk został przyjęty na czteroletni okres 2020–2024, uchwałą Rady Gminy z dnia 2 lutego 2021 roku. Dokument wprowadza porządek działań samorządu w sferze ochrony dziedzictwa, zgodnie z wymogami ustawy i praktyką krajową, i stanowi ramę dla decyzji konserwatorskich, edukacyjnych oraz finansowych podejmowanych na poziomie gminy. Informację o przyjęciu programu odnotowano w elektronicznym dzienniku urzędowym województwa, jak również w porządku obrad sesji rady, gdzie wskazano tytuł i horyzont czasowy dokumentu.

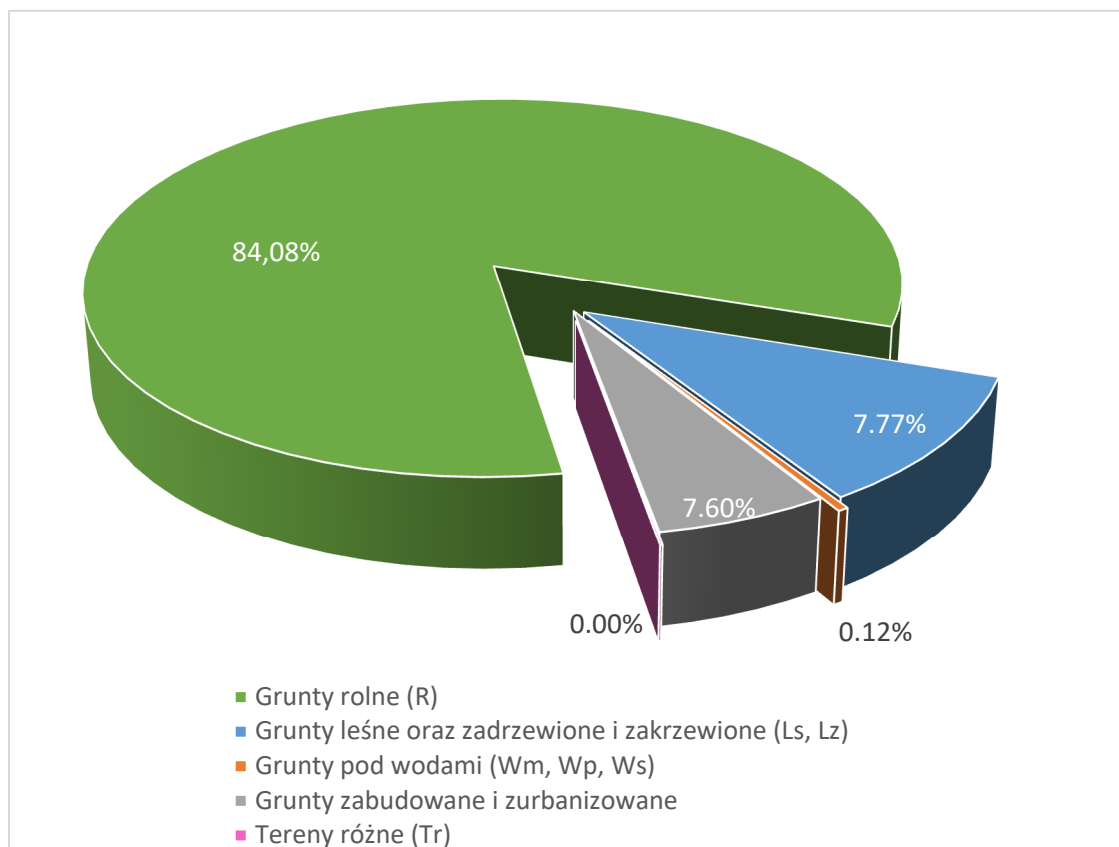
Zakres programu obejmuje zarówno systemową ochronę prawną, jak i praktyczną opiekę nad dobrem kulturowym. W Głusku zachowane są relikty cmentarzyska kurhanowego w Mętowie, a krajobraz kulturowy uzupełniają przykłady architektury gospodarczej i wiejskiej z przełomu XIX i XX wieku: młyny w Prawiednikach i Kazimierzówce, zespoły folwarczne w Dominowie z parkiem i charakterystyczną bramą-wieżą ciśnień, a także kapliczki, kuźnie i spichlerze ujęte w gminnej ewidencji. Ten inwentarz — stale porządkowany i uzupełniany —

tworzy mapę najcenniejszych punktów odniesienia dla planowania działań ochronnych i edukacyjnych.

Program wprowadza kulturę codziennej troski o dziedzictwo: od katalogowania i monitoringu stanu obiektów, przez współpracę z właścicielami i instytucjami kultury, po edukację i promocję wartości lokalnej architektury oraz krajobrazu. Wpisuje też ochronę zabytków w rytm planowania przestrzennego i rewitalizacji, tak aby decyzje o zagospodarowaniu terenu dawały pierwszeństwo zachowaniu autentyczności i czytelności historycznych struktur. To właśnie w tej logice, opartej na rzetelnym spisie zasobu, jasnych rolach i realnym zabezpieczeniu finansowym, program opieki nad zabytkami staje się trwałym narzędziem kształtowania ładu kulturowego Głuska."

2.2. GOSPODARKA GRUNTAMI

2.2.1. Struktura użytkowania gruntów

Rys. 6. Struktura użytkowania gruntów
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGİB

W strukturze użytkowania gruntów w gminie Głuskna ogólną powierzchnię 6419,4621 ha, ponad połowę zajmują grunty rolne – 5397,6910 ha co stanowi 84,08% gruntów. Na drugim miejscu powierzchnią 498,7628 ha, 7,77%, znajdują się grunty leśne (lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione). Pozostałe tereny to: grunty zabudowane i zurbanizowane – 515,3117 ha (8,03%), grunty pod wodami – 7,6963 ha (0,12%) oraz tereny różne, które nie znajdują się na terenie gminy (Tabela 4.) (Rys. 8.).

Tabela 4. Struktura użytkowania gruntów

L.p.	Obręb		Jednostka	Powierzchnia ogólna obróbu	Grunty rolne (R)	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Grunty pod wodami (Wm, Wp, Ws)	Grunty zabudowane i zurbanizowane			Tereny różne (Tr)
								Tereny zabudowane (B, Ba, Bi, Bp, Bz)	Drogi (dr)	Pozostałe (K, Tk, Ti, Tp)	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1	0001 Abramowice Kościelne	0001	ha	49,2954	48,3255	0,3400	-	0,2999	0,3300	-	-
			%	100 %	98,03 %	0,69 %	-	0,61 %	0,67 %	-	-
2	0002 Abramowice Prywatne	0002	ha	317,2764	285,3275	-	-	22,8051	8,2061	0,9377	-
			%	100 %	89,93 %	-	-	7,19 %	2,59 %	0,30 %	-
3	0003 Ćmiłów	0003	ha	361,2343	260,7513	62,4235	1,8300	22,1011	12,2096	1,9188	-
			%	100 %	72,18 %	17,28 %	0,51 %	6,12 %	3,38 %	0,53 %	-
4	0004 Dominów	0004	ha	403,1929	341,2600	0,1928	1,000	42,9230	14,7255	3,0916	-
			%	100 %	84,64 %	0,05 %	0,25 %	10,65 %	3,65 %	0,77 %	-
5	0005 Głusk	0005	ha	29,2518	27,1468	0,5796	-	0,7367	0,4200	0,3687	-
			%	100 %	92,80 %	1,98 %	-	2,52 %	1,44 %	1,26 %	-
6	0006 Głuszczyzna	0006	ha	346,1722	291,0472	43,45	0,7110	3,1257	7,004	0,8343	-
			%	100 %	84,08 %	12,55 %	0,21 %	0,90 %	2,02 %	0,24 %	-
7	0007 Kalinówka	0007	ha	635,3232	515,0861	-	-	85,5582	31,4580	3,2209	-
			%	100 %	81,07 %	-	-	13,47 %	4,95 %	0,51 %	-
8	0008 Kazimierzówka	0008	ha	300,1823	266,3523	-	-	22,7823	9,6653	1,3824	-
			%	100 %	88,73 %	-	-	7,59 %	3,22 %	0,46 %	-
9	0009 Kliny	0009	ha	291,1471	275,3224	5,4200	-	4,9612	4,4444	0,9991	-
			%	100 %	94,56 %	1,86 %	-	1,70 %	1,53 %	0,34 %	-
10	0010 Prawiedniki- Kolonja	0010	ha	141,3449	65,3510	56,4900	-	14,8688	4,2639	0,3712	-
			%	100 %	46,24 %	39,97 %	-	10,52 %	3,02 %	0,26 %	-
11	0011 Prawiedniki	0011	ha	456,8712	399,3049	3,6324	2,4200	31,7111	18,5157	1,2871	-
			%	100 %	87,40 %	0,80 %	0,53 %	6,94 %	4,05 %	0,28 %	-
12	0012 Mętów	0012	ha	781,3647	533,1271	196,0472	1,7353	25,4325	19,9094	5,1132	-
			%	100 %	68,23 %	25,09 %	0,22 %	3,25 %	2,55 %	0,65 %	-
13	0013 Majdan Mętowski	0013	ha	423,1557	299,1540	112,1872	-	4,7393	6,1532	0,9220	-
			%	100 %	70,70 %	26,51 %	-	1,12 %	1,45 %	0,22 %	-
14	0014 Wilczopole- Kolonja	0014	ha	897,4748	875,3295	0,6200	-	7,9940	11,1801	2,3512	-
			%	100 %	97,53 %	0,07 %	-	0,89 %	1,25 %	0,26 %	-
15	0015 Wilczopole	0015	ha	520,8714	494,2959	0,2600	-	13,0561	10,5577	2,7017	-
			%	100 %	94,90 %	0,05 %	-	2,51 %	2,03 %	0,53 %	-
16	0016 Wólka Abramowicka	0016	ha	208,0022	194,9031	0,1600	-	7,7132	4,8280	0,3979	-
			%	100 %	93,70 %	0,08 %	-	3,71 %	2,32 %	0,19 %	-
17	0017 Żabia Wola	0017	ha	116,2005	108,6421	-	-	4,1334	2,2739	1,1511	-
			%	100 %	93,50 %	-	-	3,56 %	1,96 %	0,99 %	-
18	0018 Nowiny	0018	ha	141,1011	116,9646	16,9601	-	4,4740	2,3241	0,3783	-
			%	100 %	82,89 %	12,02 %	-	3,17 %	1,65 %	0,27 %	-
Gmina ogółem:			ha	6419,4621	5397,6913	498,7628	7,6963	319,4156	168,4689	27,4272	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ewidencji Gruntów i Budynków

Rys. 7. Grunty rolne w obrębie Głusk
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

W strukturze użytkowania gruntów w poszczególnych obrębach, największe różnice spowodowane są zmianą wzajemnego udziału gruntów rolnych (głównie użytków rolnych (Rys. 9.)) i gruntów leśnych, który wynika z naturalnych warunków przyrodniczych występujących w gminie.

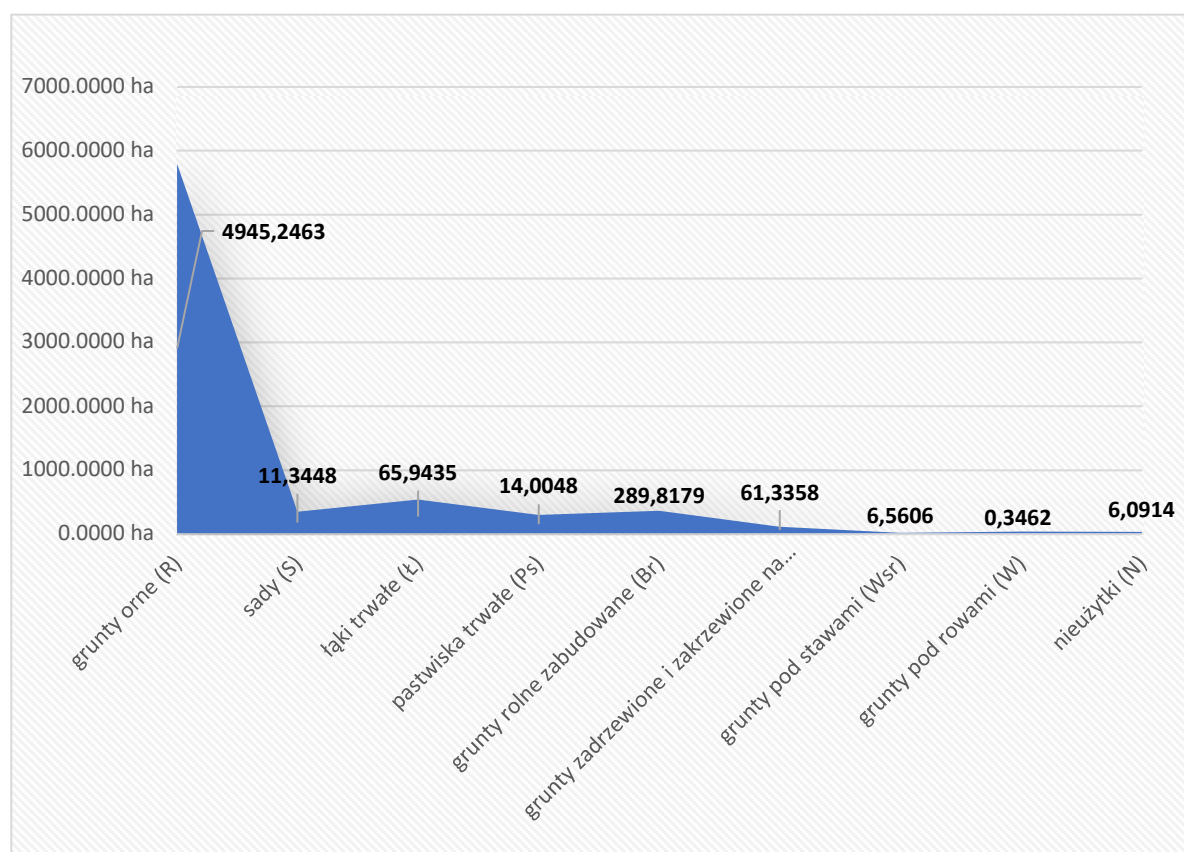
Aż w sześciu obrębach: Abramowice Kościelne, Głusk, Kliny, Wilczopole-Kolonia, Wilczopole, Żabia Wola powierzchnia gruntów rolnych przekracza 90% powierzchni obrębu. Najwięcej (98,03%), znajduje się w obrębie Abramowice Kościelne. Jednocześnie w tej miejscowości udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych wynosi zaledwie 0,69 %.

Do terenów zabudowanych i zurbanizowanych zaliczamy istniejącą zabudowę, mieszkaniową, działki z przeznaczeniem pod zabudowę, tereny przemysłowe (Ba, Bi), tereny rekreacyjne (Bz). Największą powierzchnię zajmują Tereny zabudowane (319,4156 ha) a następnie tereny komunikacyjne, głównie drogi (168,4689 ha). Drogi, które zajmują się na drugiej pozycji.

2.2.2. Struktura przestrzenna użytków rolnych

W gminie Głusk, według stanu ewidencyjnego, w użytkach rolnych zdecydowanie przeważają grunty orne. Zajmują powierzchnię 4942,2463 ha (Rys. 10.) co stanowi 91,56% w strukturze powierzchni użytków rolnych. Największą powierzchnię w stosunku do powierzchni obrębu (96,61%) zajmują w Wólka Abramowicka.

Powierzchnia gruntów ornych waha się od 84,81% w obrębie Głusk do 95,79% w obrębie Majdan Mętowski. Sady występują w 6 obrębach i zajmują łączną powierzchnię 11,3448 ha, co stanowi 0,21% użytków rolnych. Użytki zielone (łąki trwałe i pastwiska) obejmują powierzchnię 79,9483 ha, co stanowi łącznie 1,47% użytków rolnych. Największy udział łąk występuje w obrębie Mętów (23,4407 ha), natomiast największy udział powierzchni pastwisk – w obrębie Dominów (16,8209 ha). W strukturze użytków zielonych przeważają łąki (65,9435 ha) nad pastwiskami (14,0048 ha). Grunty rolne zabudowane stanowią 289,8179 ha, czyli 5,37% powierzchni użytków rolnych. Najwięcej gruntów tego typu znajduje się w obrębie Wilczopole (33,2609 ha) oraz Prawiedniki (28,4583 ha). Gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych jest 61,3358 ha na całym terenie gminy, co stanowi 1,14% użytków rolnych.

Rys. 8. Struktura użytków gruntowych
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

Resztę powierzchni zajmują w niewielkim stopniu grunty pod stawami (6,5606 ha – 0,12%) oraz grunty pod rowami (0,3462 ha – 0,01%). Nieużytki w gminie obejmują 6,0914 ha, co stanowi 0,11% powierzchni.

Tabela 5. Struktura użytków gruntowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

L.p.	Obręb		jedno stka	Powierzch nia ogólna obróbu	Grunty rolne									
					Użytki rolne									Nieúżytki (N)
					Ogółem użytki rolne	grunty orne (R)	sady (S)	łąki trwałe (Ł)	pastwiska trwałe (Ps)	grunty rolne zabudowa ne (Br)	grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych (Lzr)	grunty pod stawami (Wsr)	grunty pod rowami (W)	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1	Abramowice Kościelne	0001	ha	49,2954	48,3255	45,6483	-	-	-	0,9472	1,7300	-	-	-
			%	-	100 %	94,46 %	-	-	-	1,96	3,58	-	-	-
2	Abramowice Prywatne	0002	ha	317,2764	285,3275	271,1997	0,6047	-	-	12,3816	1,1415	-	-	-
			%	-	100 %	95,05 %	0,21 %	-	-	4,34 %	0,40 %	-	-	-
3	Ćmiłów	0003	ha	361,2343	260,7513	221,6281	-	7,8769	1,3845	17,0175	12,6890	0,1200	-	0,0353
			%	-	100 %	85,00 %	-	3,02 %	0,53 %	6,53 %	4,87 %	0,05 %	-	0,01 %
4	Dominów	0004	ha	403,1929	341,2600	296,7995	-	16,8209	1,1586	18,0584	4,0335	3,7510	0,2762	0,3619
			%	-	100 %	86,97 %	-	4,93 %	0,34 %	5,29 %	1,18 %	1,10 %	0,08 %	0,11 %
5	Głusk	0005	ha	29,2518	27,1468	23,0227	-	-	-	1,3851	2,7390	-	-	-
			%	-	100 %	84,81 %	-	-	-	5,10 %	10,09 %	-	-	-
6	Głuszczyzna	0006	ha	346,1722	291,0472	255,5402	-	11,6677	1,2941	15,0545	6,1452	1,3055	-	0,0400
			%	-	100 %	87,80 %	-	4,01 %	0,44 %	5,17 %	2,11 %	0,45 %	-	0,01 %
7	Kalinówka	0007	ha	635,3232	515,0861	480,8666	1,9985	-	-	29,4012	2,7798	-	0,0400	-
			%	-	100 %	93,36 %	0,39 %	-	-	5,71 %	0,54 %	-	0,01 %	-
8	Kazimierzówk a	0008	ha	300,1823	266,3523	248,6395	-	-	-	17,6026	0,0260	-	-	0,0842
			%	-	100 %	93,35 %	-	-	-	6,61 %	0,01 %	-	-	0,03 %
9	Kliny	0009	ha	291,1471	275,3224	260,2291	-	-	0,2500	14,1874	0,5459	-	-	0,1100
			%	-	100 %	94,52 %	-	-	0,09 %	5,15 %	0,20 %	-	-	0,04 %
10	Prawiedniki- Kolonia	0010	ha	141,3449	65,3510	60,2100	-	-	-	3,6252	0,1400	-	-	1,3758
			%	-	100 %	92,13 %	-	-	-	5,55 %	0,21 %	-	-	2,11 %
11	Prawiedniki	0011	ha	456,8712	399,3049	356,4207	2,0223	2,8700	4,6576	28,4583	3,8391	0,1100	-	0,9269
			%	-	100 %	89,26 %	0,51 %	0,72 %	1,17 %	7,13 %	0,96 %	0,03 %	-	0,23 %
12	Mętów	0012	ha	781,3647	533,1271	456,6641	2,8387	23,4407	1,8403	30,2655	14,9211	0,8093	-	2,3474
			%	-	100 %	85,66 %	0,53 %	4,40 %	0,35 %	5,68 %	2,80 %	0,15 %	-	0,44 %
13	Majdan Mętowski	0013	ha	423,1557	299,1540	286,5477	-	-	-	10,6641	1,9422	-	-	-
			%	-	100 %	95,79 %	-	-	-	3,56 %	0,65 %	-	-	-
14	Wilczopole- Kolonia	0014	ha	897,4748	875,3295	832,6000	1,1621	-	-	41,0174	0,5500	-	-	-
			%	-	100 %	95,12 %	0,13 %	-	-	4,69 %	0,06 %	-	-	-
15	Wilczopole	0015	ha	520,8714	494,2959	456,4736	2,7185	0,9926	-	33,2609	0,1500	-	-	0,7003
			%	-	100 %	92,35 %	0,55 %	0,20 %	-	6,73 %	0,03 %	-	-	0,14 %
16	Wólka Abramowicka	0016	ha	208,0022	194,9031	188,2907	-	0,3300	-	4,1324	2,1500	-	-	-
			%	-	100 %	96,61 %	-	0,17 %	-	2,12 %	1,10 %	-	-	-
17	Żabia Wola	0017	ha	116,2005	108,6421	92,7463	-	1,4300	2,7698	5,3290	5,8135	0,4648	0,0300	0,0587
			%	-	100 %	85,37 %	-	1,32 %	2,55 %	4,91 %	5,35 %	0,43 %	0,03 %	0,05 %
18	Nowiny	0018	ha	141,1011	116,9646	108,7195	-	0,5147	0,6499	7,0296	-	-	-	0,0509
			%	-	100 %	92,95 %	-	0,44 %	0,56 %	6,01 %	-	-	-	0,04 %
Gmina ogółem:			ha	6419,4621	5397,6913	4942,2463	11,3448	65,9435	14,0048	289,8179	61,3358	6,5606	0,3462	6,0914
			%		100 %	91,56 %	0,21 %	1,21 %	0,26 %	5,37 %	1,14 %	0,12 %	0,01 %	0,11 %

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Gleboznawcza klasyfikacja gruntów pomaga ocenić przydatność gleb do produkcji rolnej, w szczególności do uprawy roślin (Rys. 11.). Klasyfikacja obejmuje różne kategorie, z których każda odzwierciedla jakość gleby, warunki klimatyczne i inne czynniki wpływające na jej potencjał rolniczy. Klasyfikacja gleb w Polsce obejmuje kilka klas, od I do VI, gdzie I klasa jest najwyższej jakości, a VI najniższej.

Rys. 9. Pola uprawne
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Na terenie gminy Głusk nie występują grunty klasy I. Grunty dobre, czyli klasy II oraz III, stanowią zdecydowanie największy udział w strukturze gruntów ornych. Łącznie zajmują one ponad połowę powierzchni gruntów rolnych gminy. Najwięcej jest gleb klasy IIIa – 1540,48 ha, co odpowiada 24,0% wszystkich gruntów ornych, oraz klasy IIIb – 1147,96 ha (17,9%). Z kolei gleby klasy II zajmują 940,32 ha, czyli 14,7% powierzchni.

Gleby średniej jakości, czyli klasy IVa i IVb, występują na łącznej powierzchni 1138,17 ha, co odpowiada około 17,7% gruntów ornych. Widać je szczególnie w takich obrębach jak Mętów, Prawiedniki czy Głuszczyzna.

Grunty słabe, czyli klasy V oraz VI, mają stosunkowo niewielki udział w gminie. Łącznie zajmują 175,3 ha, co odpowiada około 2,7% powierzchni gruntów ornych. Największe ich skupiska znajdują się w Prawiednikach-Kolonii, Mętowie i Żabiej Woli.

Podsumowując, w gminie Głusk dominują gleby dobrej jakości – przede wszystkim klasy IIIa i IIIb – które łącznie stanowią ponad 42% wszystkich gruntów ornych. Gleby średnie (IVa i IVb) mają znaczący udział, a grunty słabe i bardzo słabe są w zdecydowanej mniejszości. Struktura ta świadczy o wysokiej przydatności gleb gminy Głusk do produkcji rolniczej.

Tabela 6. Gleboznawcza klasyfikacja gruntów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

L.p.	Obręb		jednostka	Powierzchnia ogólna obróbu	Grunty orne									
					I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	Razem
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1	Abramowice Kościelne	0001	ha	49,2954	-	11,3142	20,9746	13,3595	-	-	-	-	-	45,6483
			%	100 %	-	22,95 %	42,55 %	27,10 %	-	-	-	-	-	-
2	Abramowice Prywatne	0002	ha	317,2764	-	123,1404	116,4923	31,5669	-	-	-	-	-	271,1997
			%	100 %	-	38,81 %	36,72 %	9,95 %	-	-	-	-	-	-
3	Ćmiłów	0003	ha	361,2343	-	-	3,6740	82,8742	81,1403	39,0420	14,5619	0,3357	-	221,6281
			%	100 %	-	-	1,02 %	22,94 %	22,46 %	10,81 %	4,03 %	0,09 %	-	-
4	Dominów	0004	ha	403,1929	-	3,8268	54,1376	97,5949	66,3132	55,9764	18,4734	0,4773	-	296,7995
			%	100 %	-	0,95 %	13,43 %	24,21 %	16,45 %	13,88 %	4,58 %	0,12 %	-	-
5	Głusk	0005	ha	29,2518	-	9,5110	13,0453	0,4664	-	-	-	-	-	23,0227
			%	100 %	-	32,51 %	44,60 %	1,59 %	-	-	-	-	-	-
6	Głuszczyzna	0006	ha	346,1722	-	-	1,0985	104,6726	108,9775	26,7280	13,7649	0,2985	-	255,5402
			%	100 %	-	-	0,32 %	30,24 %	31,48 %	7,72 %	3,98 %	0,09 %	-	-
7	Kalinówka	0007	ha	635,3232	-	253,3191	218,6625	8,8851	-	-	-	-	-	480,8666
			%	100 %	-	39,87	34,42	1,40	-	-	-	-	-	-
8	Kazimierzówka	0008	ha	300,1823	-	80,3779	161,5223	4,4359	2,3034	-	-	-	-	248,6395
			%	100 %	-	26,78 %	53,81 %	1,48 %	0,77 %	-	-	-	-	-
9	Kliny	0009	ha	291,1471	-	56,3828	161,8048	38,7886	3,2531	-	-	-	-	260,2291
			%	100 %	-	19,37 %	55,57 %	13,32 %	1,12 %	-	-	-	-	-
10	Prawiedniki- Kolonia	0010	ha	141,3449	-	-	-	11,5726	17,2806	11,0836	14,7841	5,4893	-	60,2100
			%	100 %	-	-	-	8,19 %	12,23 %	7,84 %	10,46 %	3,88 %	-	-
11	Prawiedniki	0011	ha	456,8712	-	-	8,3897	84,7401	189,8498	50,3074	20,4624	2,6713	-	356,4207
			%	100 %	-	-	1,84 %	18,55 %	41,55 %	11,01 %	4,48 %	0,58 %	-	-
12	Mętów	0012	ha	781,3647	-	-	7,0832	160,5599	185,5557	64,0505	37,9999	1,4150	-	456,6641
			%	100 %	-	-	0,91 %	20,55 %	23,75 %	8,20 %	4,86 %	0,18 %	-	-
13	Majdan Mętowski	0013	ha	423,1557	-	17,5720	122,4991	134,4836	9,5133	1,8910	0,5887	-	-	286,5477
			%	100 %	-	4,15 %	28,95 %	31,78 %	2,25 %	0,45 %	0,14 %	-	-	-
14	Wilczopole- Kolonia	0014	ha	897,4748	-	262,1191	416,6412	135,8100	16,8705	1,1591	-	-	-	832,6000
			%	100 %	-	29,21 %	46,42 %	15,13 %	1,88 %	0,13 %	-	-	-	-
15	Wilczopole	0015	ha	520,8714	-	122,7552	208,7623	103,7004	18,7103	1,9288	0,6168	-	-	456,4736
			%	100 %	-	23,57 %	40,08 %	19,91 %	3,59 %	0,37 %	0,12 %	-	-	-
16	Wólka Abramowicka	0016	ha	208,0022	-	-	0,0921	98,4905	50,8046	29,7319	9,1717	-	-	188,2907
			%	100 %	-	-	0,04 %	47,35 %	24,43 %	14,29 %	4,41 %	-	-	-
17	Żabia Wola	0017	ha	116,2005	-	-	-	24,6737	34,5494	19,4022	14,1212	-	-	92,7463
			%	100 %	-	-	-	21,23 %	29,73 %	16,70 %	12,15 %	-	-	-
18	Nowiny	0018	ha	141,1011	-	-	25,5972	11,2835	29,0092	22,7413	17,6156	2,4726	-	108,7195
			%	100 %	-	-	18,14 %	8,00 %	20,56 %	16,12 %	12,48 %	1,75 %	-	-
Gmina ogółem:			ha	6419,4621	-	940,3185	1540,4767	1147,9584	814,1307	324,0422	162,1601	13,1597	-	4942,2463
			%	100 %	-	14,,65 %	24,00 %	17,88 %	12,68 %	5,05 %	2,53 %	0,20 %	-	76,99 %

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2.3. Grunty zadrzewione, zakrzaczone i zadarnione

W gminie Głusk prowadzone są działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego poprzez tworzenie pasów ochronnych w postaci zagajników śródpolnych. Te formy roślinności pełnią istotną rolę w zabezpieczaniu gleb przed erozją oraz w zatrzymywaniu nadmiernej ilości wody, co sprzyja zachowaniu naturalnej retencji wody w krajobrazie rolniczym. (Rys. 14.). Ważnym elementem są także zadrzewienia przydrożne (Rys. 15.), które nie tylko podnoszą walory estetyczne krajobrazu, ale również spełniają funkcję ekologiczną, wpływając na poprawę jakości powietrza oraz zwiększając

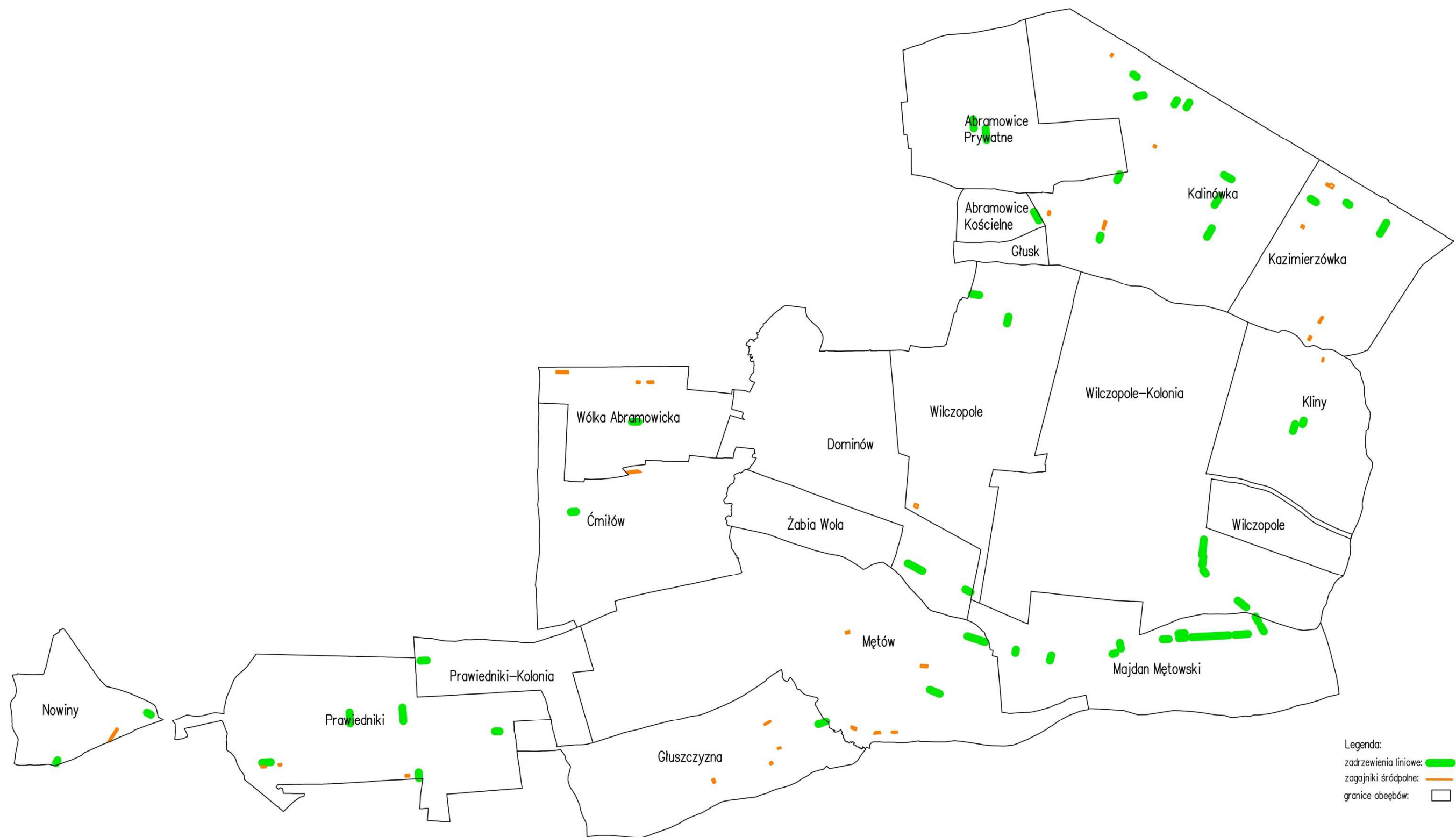
bioróżnorodność poprzez tworzenie siedlisk dla wielu gatunków roślin i zwierząt. Wspólne działania

Rys. 10. Zadrzewienie liniowe przydrożne
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

w zakresie zakrzewień, zadarnień, oraz zadrzewień mają na celu zwiększenie stabilności ekosystemów na obszarach wiejskich oraz poprawę warunków życia mieszkańców gminy.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 11. Zagajniki śródpolne i zadrzewienie liniowe
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ARiMR i inwentaryzacji terenowej

2.2.4. Grunty rolne odłogowane, zdegradowane i zdewastowane

W gminie Głusk odnotowano wyłącznie występowanie gruntów ugorowanych i odłogowanych, natomiast nie stwierdzono obecności gruntów zdegradowanych ani zdewastowanych (Tabela 7). Łączna powierzchnia gruntów ugorowanych i odłogowanych wynosi 65,0965 ha. Największe powierzchnie ugorów i odłogów występują w obrębie Kalinówka (14,1087 ha), a także w Prawiednikach (9,1672 ha) i Dominowie (6,7080 ha). Znaczące powierzchnie takich gruntów znajdują się również w obrębach Prawiedniki-Kolonia (5,7916 ha), Abramowice Prywatne (5,2782 ha) oraz Kazimierzówka (5,1771 ha).

W pozostałych obrębach powierzchnie gruntów ugorowanych są mniejsze i nie przekraczają kilku hektarów – przykładowo w Ćmiłowie jest to 3,1348 ha, w Wilczopolu 4,7135 ha, a w Nowinach 1,9584 ha. Najmniejsze wartości notuje się w Żabiej Woli (0,1983 ha), Mętkowie (0,3256 ha) oraz Głusku (0,4457 ha).

Tabela 7. Grunty ugorowane, odłogowane i zdewastowane

Lp.	Obręb	Grunty ugorowane i odłogowane	Grunty zdewastowane
		ha	ha
1.	2.	3.	4.
1	Abramowice Kościelne	0,6130	-
2	Abramowice Prywatne	5,2782	-
3	Ćmiłów	3,1348	-
4	Dominów	6,7080	-
5	Głusk	0,4457	-
6	Głuszczyzna	1,3236	-
7	Kalinówka	14,1087	-
8	Kazimierzówka	5,1771	-
9	Kliny	1,8295	-
10	Prawiedniki-Kolonia	5,7916	-
11	Prawiedniki	9,1672	-
12	Mętów	0,3256	-
13	Majdan Mętowski	1,0510	-
14	Wilczopole-Kolonia	1,4663	-
15	Wilczopole	4,7135	-
16	Wólka Abramowicka	1,8060	-
17	Żabia Wola	0,1983	-
18	Nowiny	1,9584	-
Gmina ogółem (obszar wiejski)		65,0965	-

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ARiMR, Lokalnego Programu Rewitalizacji 2017-2023, inwentaryzacji terenowej

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2.5. Wyłączenia gruntów z produkcji rolnej

Rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy Głuska charakteryzuje się wysoką jakością gleb i dużym potencjałem produkcyjnym. Dominują tu gleby klas IIIa i IIIb, które łącznie zajmują ponad 40% gruntów ornych, co świadczy o korzystnych warunkach dla upraw polowych i sadowniczych. Położenie gminy w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina sprzyja rozwojowi rolnictwa towarowego, w tym specjalizacji w produkcji warzywnej i sadowniczej. Dodatkowym atutem jest stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa, pozwalająca na szybkie dostarczanie płodów rolnych na rynek zbytu.

Do wyzwań stojących przed rolnictwem w gminie Głusk należy przede wszystkim dalsza modernizacja gospodarstw, wdrażanie nowoczesnych technologii produkcji oraz adaptacja do obserwowanych zmian klimatycznych. Istotnym zagadnieniem staje się także racjonalne gospodarowanie wodą, zarówno w kontekście nawadniania upraw, jak i ochrony zasobów przed nadmierną eksploatacją.

Na terenie gminy Głusk do gruntów wyłączonych z produkcji rolnej zalicza się w szczególności użytki związane z funkcją komunikacyjną: drogi (dr), tereny kolejowe (Tk), inne tereny komunikacyjne (Ti), tereny przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych (Tp).

Największy udział w tej grupie mają drogi (dr), których powierzchnia wynosi 349,0006 ha, co stanowi około 65% wszystkich gruntów wyłączonych z produkcji rolnej w gminie. Sieć drogowa jest gęsta, dostosowana do obsługi zarówno ruchu lokalnego, jak i tranzytowego, a jej rozwój wynika z rosnącej liczby mieszkańców gminy.

Łącznie ta kategoria gruntów pełni funkcję wspierającą dla osadnictwa i rozwoju gospodarczego, a jej udział w powierzchni gminy jest stosunkowo niewielki. W kontekście planowania przestrzennego oznacza to, że gmina zachowuje charakter rolniczy, przy jednoczesnym wzroście znaczenia infrastruktury transportowej i technicznej.

Rys. 12. Grunty wyłączone z produkcji rolnej według EGIB
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGIB

2.2.6. Charakterystyka gleb

Ocenę jakości środowiska glebowego w gminie Głusk przeprowadzono na podstawie jednolitej w skali kraju klasyfikacji gruntów. Za bardzo dobre i dobre uznano grunty orne klas I–IIIb i użytki zielone klas I–III, za średniej jakości – grunty orne klas IVa–IVb oraz użytki zielone klasy IV, a za najsłabsze grunty rolne klas V i VI.

Na terenie gminy Głusk największy udział mają gleby klas IIIa (1540,48 ha – 24,0%), IIIb (1147,96 ha – 17,9%), a także gleby średniej jakości: IVa (814,13 ha – 12,7%) i IVb (324,04 ha – 5,1%). Stanowią one podstawę rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy. Są to gleby dobre i średnie, które – choć podatne na wahania poziomu wód gruntowych oraz czynniki pogodowe – przy odpowiedniej kulturze rolnej dają stabilne i satysfakcjonujące plony. Wymagają jednak racjonalnego gospodarowania wodą oraz zabiegów przeciwoerozyjnych.

Gleby klasy IIIa – gleby orne dobre. Charakteryzują się wysoką wartością rolniczą, choć często występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Na obszarze gminy stanowią one główny fundament produkcji zbóż, ziemniaków i warzyw, a także mogą być wykorzystywane pod sady. W wielu przypadkach są to gleby brunatne i płowe wytworzone z piasków gliniastych, czarne ziemie i mady, które pozwalają na intensywną produkcję roślinną.

Gleby klasy IVa – gleby orne średniej jakości. Zajmują znaczną powierzchnię gminy (ponad 12% gruntów ornych). Choć wymagają większych nakładów pracy i są bardziej zależne od rozkładu opadów, mogą dawać dobre plony pszenicy, buraków cukrowych czy koniczyzny czerwonej. W sprzyjających warunkach przydatne są również pod sady. Często są to gleby brunatne i płowe wytworzone z piasków gliniastych oraz utworów lessowych, które bez odpowiedniej melioracji są podatne na zbyt wysoki poziom wód gruntowych.

Gleby klasy IVb – gleby orne średniej jakości, gorsze od IVa. W gminie Głusk zajmują 324 ha. To gleby o niższej stabilności produkcyjnej, wrażliwe na suszę lub okresowe podtopienia. Mogą być wykorzystywane pod mniej wymagające rośliny, jak żyto czy ziemniaki, a w korzystnych warunkach także mieszanki zbóż i paszowe rośliny okopowe. Pod sady nadają się głównie dla mniej wymagających gatunków drzew owocowych.

Gleby klas V i VI występują na stosunkowo niewielkiej powierzchni – łącznie 175,32 ha (ok. 2,7%). To gleby najsłabsze, najmniej przydatne do intensywnej produkcji rolniczej. Często są zagospodarowane jako pastwiska lub pozostają w ugorach. Z ekonomicznego punktu widzenia ich opłacalna uprawa jest ograniczona, a w przyszłości część z nich może być przeznaczana do zalesień lub innych form użytkowania.

W gminie Głusk udział gleb bardzo dobrych i dobrych (klasy II–III) wynosi łącznie ponad 56% gruntów ornych, co czyni ten obszar jednym z lepiej predestynowanych do produkcji rolniczej w regionie lubelskim. Gleby średniej jakości (IVa i IVb) stanowią ok. 18%, a gleby słabe i bardzo słabe (V i VI) zaledwie 2,7%.

Struktura gleb w gminie Głusk pokazuje, że dominują tu ziemie dobre i średnie, pozwalające na rozwój intensywnego rolnictwa. Ich obecność wpływa na charakter lokalnej gospodarki, w której ważną rolę odgrywa produkcja zbóż, uprawy warzywnicze oraz sady owocowe. Różnorodność klas bonitacyjnych sprawia jednak, że rolnicy muszą stosować zróżnicowane praktyki agrotechniczne, dostosowując je do lokalnych warunków wodnych i glebowych.

Tabela 8. Ocena jakości użytków rolnych

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Powierzchnia ogólna użytków ornych (R, Ł, Ps)		Powierzchnia użytków ornych (R, Ł, Ps)					
					gruntów dobrej jakości*		gruntów średniej jakości**		gruntów słabej jakości***	
		(ha)	(ha)	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.		5.	6.	7.	8.	9.	10.
1	Abramowice Kościelne	49,2954	45,6483	92,60 %	45,6483	92,60 %	-	-	-	-
2	Abramowice Prywatne	317,2764	271,1997	85,48 %	271,1997	85,48 %	-	-	-	-
3	Ćmiłów	361,2343	221,6281	61,35 %	86,5482	23,96 %	120,1823	33,27 %	14,8976	4,12 %
4	Dominów	403,1929	296,7995	73,61 %	155,5593	38,58 %	122,2896	30,33 %	18,9507	4,70 %
5	Głusk	29,2518	23,0227	78,71 %	23,0227	78,71 %	-	-	-	-
6	Głuszczyzna	346,1722	255,5402	73,82 %	105,7712	30,55 %	135,7056	39,20 %	14,0635	4,06 %
7	Kalinówka	635,3232	480,8666	75,69 %	480,8666	75,69 %	-	-	-	-
8	Kazimierzówka	300,1823	248,6395	82,83 %	246,3361	82,06 %	2,3034	0,77 %	-	-
9	Kliny	291,1471	260,2291	89,38 %	256,9761	88,26 %	3,2531	1,12 %	-	-
10	Prawiedniki-Kolonia	141,3449	60,2100	42,60 %	11,5726	7,19 %	28,3641	20,07 %	20,2733	14,34 %
11	Prawiedniki	456,8712	356,4207	78,01 %	93,1298	20,38 %	240,1572	52,57 %	23,1337	5,06 %
12	Mętów	781,3647	456,6641	58,44 %	167,6431	21,46 %	249,6062	31,94 %	39,4149	5,04 %
13	Majdan Mętowski	423,1557	286,5477	67,72 %	274,5547	64,88 %	11,4043	2,70 %	0,5887	0,14 %
14	Wilczopole-Kolonia	897,4748	832,6000	92,77 %	814,5704	90,76 %	18,0296	2,01 %	-	-
15	Wilczopole	520,8714	456,4736	87,64 %	435,2178	83,56 %	20,6390	3,96 %	0,6168	0,12 %
16	Wólka Abramowicka	208,0022	188,2907	90,52 %	98,5826	47,39 %	80,5365	38,72 %	9,1717	4,41 %
17	Żabia Wola	116,2005	92,7463	79,82 %	24,6737	21,23 %	53,9515	46,43 %	14,1212	12,15 %
18	Nowiny	141,1011	108,7195	77,05 %	36,8807	26,14 %	51,7505	36,68 %	20,0882	14,24 %
Gmina ogółem		6419,4621	4942,2463	76,99 %	3628,7536	56,53 %	1138,1729	17,73 %	175,3203	2,73 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

Na podstawie powyższej tabeli obliczono wskaźnik bonitacji gleb. Wskaźnik bonitacji gleb to miara, która ocenia jakość gleby w kontekście jej przydatności rolniczej. Bonitacja gleby polega na klasyfikacji gruntów na podstawie ich właściwości fizycznych i chemicznych, takich jak struktura, skład mineralny, żyzność, zdolność do zatrzymywania wody, głębokość profilu glebowego oraz inne czynniki, które wpływają na produktywność rolną. Kluczowe aspekty wskaźnika bonitacji gleb to:

- ocena jakości gleb – wskaźnik określa potencjalną wydajność produkcyjną gleb;
- zastosowanie praktyczne – wskaźnik bonitacji gleb, który wykorzystywany jest do celów planowania rolniczego, wyceny gruntów rolnych, a także w procesach związanych z zarządzaniem przestrzennym, np. przy przekształcaniu gruntów rolnych na inne cele;
- wpływ czynników lokalnych – bonitacja gleby uwzględnia lokalne warunki klimatyczne, topograficzne, dostęp do wody i inne czynniki środowiskowe, które mogą wpływać na rolniczą wartość gleby.

Najlepszymi obrębami pod względem jakości gleb o wskaźniku równym lub większym od 0,8 są Abramowice Kościelne, Abramowice Prywatne, Głusk, Kalinówka, Kazimierzówka, Kliny, Wilczopole-Kolonia.

Tabela 9. Wskaźnik bonitacji gleb

L.p.	Obręb	Wskaźnik bonitacji gleb		
		grunty orne	trwale użytki zielone	średnia ważona po wadze powierzchni wskaźnika 3. , 4.
1.	2.	3.	4.	5.
1	Abramowice Kościelne	0,80	-	0,80
2	Abramowice Prywatne	0,83	-	0,83
3	Ćmiłów	0,61	0,41	0,60
4	Dominów	0,64	0,54	0,63
5	Głusk	0,84	-	0,84
6	Głuszczyzna	0,62	0,62	0,62
7	Kalinówka	0,85	-	0,85
8	Kazimierzówka	0,83	-	0,83
9	Kliny	0,80	0,35	0,80
10	Prawiedniki Kolonia	0,52	-	0,52
11	Prawiedniki	0,60	0,48	0,60
12	Mętów	0,61	0,58	0,61
13	Majdan Mętowski	0,75	-	0,75
14	Wilczopole-Kolonia	0,81	-	0,81
15	Wilczopole	0,79	0,74	0,79
16	Wólka Abramowicka	0,63	0,50	0,63
17	Żabia Wola	0,58	0,47	0,58
18	Nowiny	0,60	0,40	0,60
Średnia ważona:		0,73	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGİB

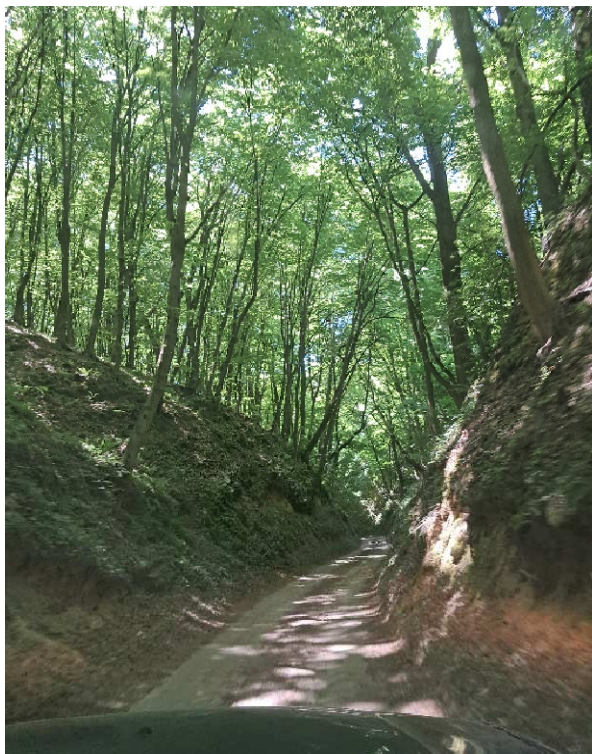
2.2.7. Nieużytki i grunty zagrożone erozją

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

*Zdjęcie 6. Przykład drogi gminnej znajdującej się na terenie zagrożonym erozją.
Źródło: Inwentaryzacja terenowa*

Na terenie gminy Głusk powierzchnia nieużytków jest stosunkowo niewielka i nie odgrywa większej roli w strukturze użytkowania gruntów. Większość obszaru gruntów jest zagospodarowana rolniczo lub przeznaczona pod zabudowę i infrastrukturę, a tereny nieużytkowane mają najczęściej charakter punktowy lub liniowy (np. pasy zadrzewień, niewielkie działki odłogowane, obniżenia terenu podmokłe, skarpy). Nieużytki te występują głównie w obrębach położonych w południowej i wschodniej części gminy, w pobliżu dolin cieków oraz w sąsiedztwie terenów zabudowanych.

Grunty zagrożone erozją związane są przede wszystkim z ukształtowania terenu. W gminie Głusk dominują obszary równinne i lekko faliste, jednak w części obrębów (Ćmiłów, Dominów, Wólka Abramowicka, Wilczopole-Kolonia, Żabia Wola) występują tereny o większych spadkach, gdzie orka wzdłuż stoku oraz intensywne użytkowanie rolnicze zwiększają ryzyko spływu powierzchniowego i zmywania wierzchniej warstwy gleby. Najbardziej narażone są gleby lekkie klas IVb–VI, podatne na przesuszenie i rozluźnienie struktury, a także gleby średnie użytkowane bez właściwych zabiegów przeciwoerozyjnych.

Występowanie procesów erozyjnych potęgują: intensywne opady nawalne, brak roślinności trwałej na stokach, uprawa wymagających gatunków roślin bez odpowiedniego płodozmianu, lokalne odlesienia i wycinka zadrzewień śródpolnych.

Na gruntach zagrożonych erozją wskazane jest wprowadzanie upraw ochronnych (trawy, rośliny motylkowe), stosowanie płodozmianów przeciwoerozyjnych, utrzymywanie miedzi i pasów zieleni, a także unikanie orki wzdłuż stoku.

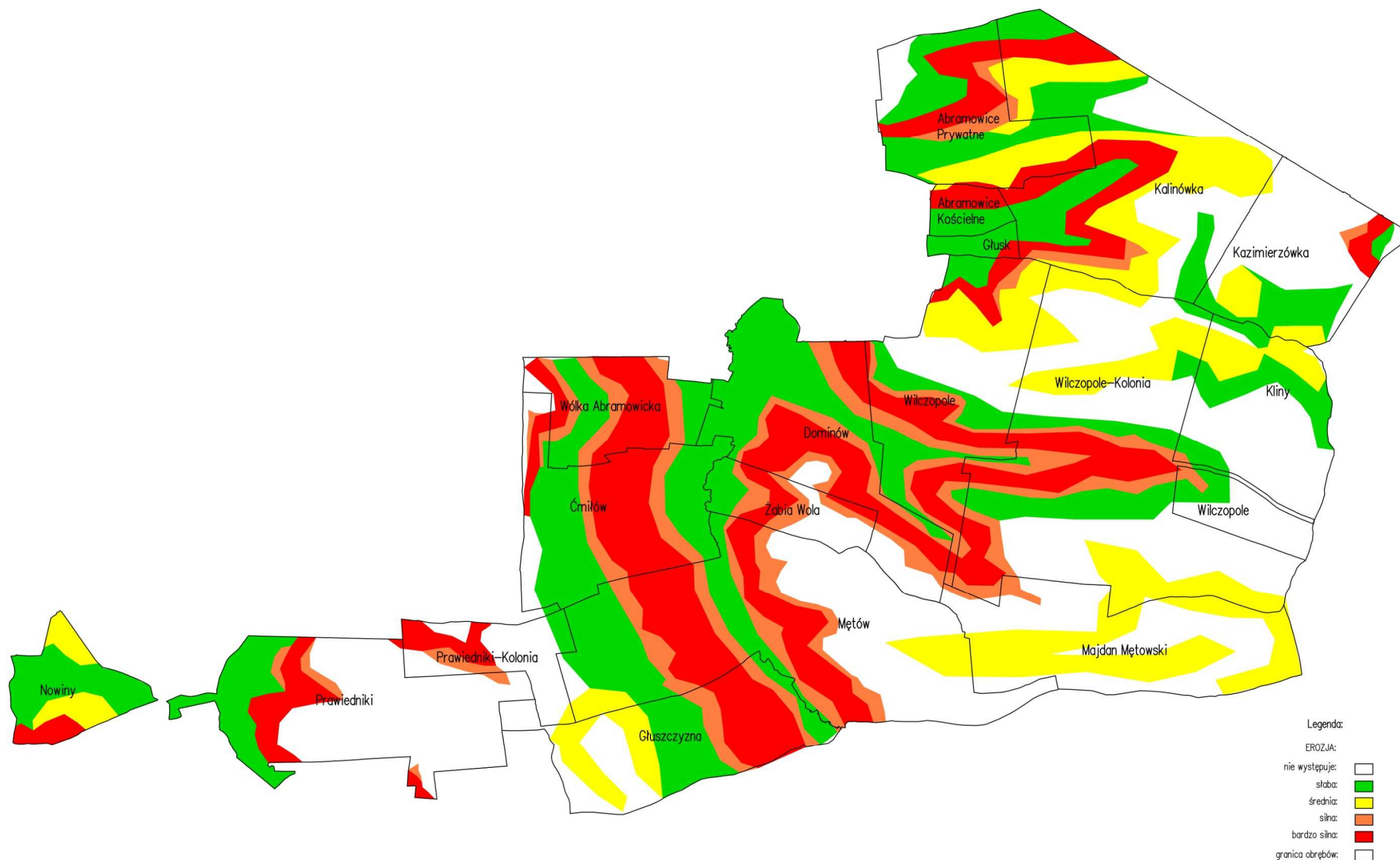
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Podsumowując, udział nieużytków w gminie Głusk jest niewielki i nie wpływa istotnie na ogólną strukturę użytkowania ziemi, natomiast problem erozji gleb występuje w sposób lokalny. (Rys. 14.).

Rys. 13. Mapa terenów zagrożonych erozją
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Bazy Danych Geologicznych

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie
 ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3. FUNKCJONALNOŚĆ PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW

2.3.1. Produkcja rolnicza

Wielkość i rodzaj produkcji rolniczej, zarówno roślinnej jak i zwierzęcej kształtuje się zależnie od warunków naturalnych, opłacalności produkcji oraz od możliwości zbytu wytworzonych produktów.

Na podstawie inwentaryzacji terenowej oraz na podstawie danych uzyskanych z ARiMR oraz Starostwa lubelskiego stwierdzono, iż na obszarze gminy dominują użytki rolne. Na terenie widoczna jest przewaga gruntów średniej jakości (IIIa i IIIb, IVa, IVb). Dominuje uprawa zbóż (przede wszystkim pszenica, jęczmień oraz kukurydza na ziarno (Rys. 10.).

Rys. 14. Uprawa kukurydzy
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Najmniejszą powierzchnię upraw zajmują mieszanki zbożowe, które porzucane są prawie równomiernie. Wyjątek stanowią dziesięć obrębów (Abramowice Kościelne, Abramowice Prywatne, Dominów, Głusk, Kalinówka, Kazimierzówka, Prawiedniki-Kolonia, Majdan Mętowski, Wilczopole, Żabia Wola), w których nie są w ogóle uprawiane. Rośliny okopowe takie jak ziemniaki uprawiane są w każdym obrębie z wyjątkiem Abramowic Kościelnych, z widoczną przewagą (27,97%) w Abramowicach Prywatnych. Zboża uprawiane stanowią 65,48% powierzchni wszystkich upraw w gminie Głusk. Rośliny okopowe oraz warzywa i pozostałe nie przekraczają 50% wszystkich upraw. (Tabela 10).

Tabela 10. Struktura upraw

Lp.	Obręb	ogółem powierzchnia upraw	Powierzchnia upraw																				Procentowy udział w powierzchni upraw			
			Zboża														Okopowe				warzywa (cebula, dynia, fasola, kalafior, kapusta, marchew, ogórek, rzodkiew)	pozostałe				
			w tym:														w tym:									
			pszenica		żyto		jęczmień		owies		pszenżyto		mieszanki zbożowe		kukurydza na ziarno		buraki cukrowe		ziemniaki							
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%			ha	%		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
1	Abramowice Kościelne	49,2954	26,5360	1,48%	0	0%	0	0%	0	0%	0,7070	0,59%	0	0%	3,1020	0,84%	0,7240	0,37%	0	0%	0	0%	17,6290	0,77%	0,02%	0,45%
2	Abramowice Prywatne	317,2764	112,7230	6,30%	0	0%	9,9560	5,40%	3,2410	3,47%	0,2960	0,25%	0	0%	17,5560	4,78%	15,7560	8,09%	14,4570	27,97%	1,0720	2,03%	26,2150	3,65%	0,77%	0,69%
3	Ćmilów	361,2343	40,2010	2,25%	0,7580	7,46%	5,2840	2,86%	16,8160	18,02%	1,9010	1,59%	0,7590	6,34%	1,7310	0,47%	3,0950	1,59%	0,5090	0,98%	6,2710	11,85%	56,4930	1,71%	0,09%	1,60%
4	Dominów	403,1929	103,4880	5,78%	0	0%	7,2690	3,94%	4,6270	4,96%	19,4150	16,27%	0	0%	21,7470	5,92%	4,8230	2,48%	2,1200	4,10%	0,6030	1,14%	29,5560	3,98%	0,18%	0,77%
5	Głusk	29,2518	13,3880	0,75%	0	0%	0	0%	0	0%	0,8110	0,68%	0	0%	4,6320	1,26%	1,9300	0,99%	0,4190	0,81%	0	0%	7,2170	0,48%	0,06%	0,18%
6	Głuszczyzna	346,1722	105,0410	5,87%	1,4970	14,73%	4,3120	2,34%	11,2480	12,05%	10,4670	8,77%	3,5050	29,26%	5,4910	1,50%	7,6430	3,92%	1,7710	3,43%	8,6440	16,33%	61,7680	3,60%	0,24%	1,79%
7	Kalinówka	635,3232	141,7490	7,92%	0	0%	17,5420	9,51%	0,5280	0,57%	2,6520	2,22%	0	0%	40,6840	11,08%	22,2140	11,41%	5,1190	9,90%	3,5000	6,61%	81,0950	5,16%	0,69%	2,15%
8	Kazimierzówka	300,1823	80,3580	4,49%	0	0%	6,7610	3,66%	2,9580	3,17%	0	0%	0	0%	26,1340	7,12%	15,8670	8,15%	0,4290	0,83%	0,4670	0,88%	35,3510	2,95%	0,41%	0,91%
9	Kliny	291,1471	94,3430	5,27%	0,5320	5,24%	12,2530	6,64%	1,8320	1,96%	0,7440	0,62%	1,3450	11,23%	13,2400	3,61%	17,0970	8,78%	4,6210	8,94%	11,3550	21,46%	64,6640	3,16%	0,55%	1,93%
10	Prawiedniki-Kolonia	141,3449	4,2920	0,24%	0	0%	0,4130	0,22%	4,1420	4,44%	6,8340	5,73%	0	0%	6,5430	1,78%	4,7060	2,42%	0,2590	0,50%	0	0%	14,6230	0,56%	0,13%	0,37%
11	Prawiedniki	456,8712	79,7700	4,46%	3,7250	36,66%	7,5800	4,11%	15,1120	16,19%	13,4090	11,24%	2,5680	21,44%	36,1350	9,84%	0,5400	0,28%	1,3530	2,62%	0,0020	0%	65,9840	4,02%	0,05%	1,68%
12	Mętów	781,3647	168,5840	9,42%	0	0%	12,1180	6,57%	9,3950	10,07%	29,8370	25,00%	1,8540	15,48%	34,9520	9,52%	0,8880	0,46%	1,8130	3,51%	10,6280	20,08%	73,2290	6,53%	0,07%	2,13%
13	Majdan Mętowski	423,1557	139,3990	7,79%	0	0%	19,9710	10,83%	0,3790	0,41%	7,0050	5,87%	0	0%	12,7080	3,46%	23,6190	12,13%	0,7310	1,41%	0,8330	1,57%	121,3200	4,56%	0,62%	3,10%
14	Wilczopole-Kolonia	897,4748	379,6710	21,22%	0,8390	8,26%	46,4940	25,20%	2,5880	2,77%	3,7520	3,14%	0,6380	5,33%	41,5320	11,31%	62,1310	31,90%	7,8590	15,21%	4,7120	8,90%	236,3170	12,09%	1,78%	6,13%
15	Wilczopole	520,8714	199,4690	11,15%	0	0%	18,5090	10,03%	0,6330	0,68%	7,1540	5,99%	0	0%	33,1980	9,04%	8,2320	4,23%	6,8230	13,20%	1,0120	1,91%	108,4000	6,58%	0,38%	2,78%
16	Wólka Abramowicka	208,0022	31,5660	1,76%	1,9890	19,57%	11,7270	6,36%	11,1290	11,92%	7,6120	6,38%	0,7470	6,24%	20,9560	5,71%	3,0950	1,59%	2,5550	4,94%	3,8200	7,22%	35,8700	2,18%	0,14%	1,01%
17	Żabia Wola	116,2005	21,7370	1,21%	0,8210	8,08%	4,2970	2,33%	1,0700	1,15%	4,8260	4,04%	0	0%	30,3470	8,27%	0	0%	0,7650	1,48%	0	0%	5,2990	1,60%	0,02%	0,13%
18	Nowiny	141,1011	47,3090	2,64%	0	0%	0	0%	7,630	8,18%	1,9170	1,61%	0,5620	4,69%	16,4150	4,47%	2,4000	1,23%	0,0780	0,15%	0	0%	17,6760	1,88%	0,06%	0,45%
Gmina ogółem (obszar wiejski)		3934,0850	1789,6240	100%	10,1610	100%	184,4860	100%	93,3280	100%	119,3390	100%	11,9780	100%	367,1030	100%	194,7600	100%	51,6810	100%	52,9190	100%	1058,7060	65,48%	6,26%	28,26%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ARiMR 2025

Dane dotyczące produkcji zwierzęcej obejmują gospodarstwa indywidualne. Na podstawie uzyskanych informacji z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz od przedstawicieli mieszkańców wsi przeprowadzono analizę produkcji zwierzęcej, z której wynika, iż w gminie jest ona umiarkowana. Najbardziej popularnym kierunkiem chowu w gminie jest hodowla drobiu, która koncentruje się przede wszystkim w Kazimierzówce oraz w Kalinówce. Łącznie pogłowie drobiu wynosi 140,4 tys. sztuk, co sprawia że jest to zdecydowanie dominująca gałąź produkcji zwierząt na tym obszarze.

Drugą istotną kategorią jest hodowla bydła, które utrzymywane jest w liczbie 473 sztuk. Największe pogłowie odnotowano w Wilczopolu-Kolonii (396 szt.), co wskazuje na specjalizację tego obrębu w chowie bydła. W innych miejscowościach, takich jak Mętów (17 szt.) czy Prawiedniki (23 szt.), chów bydła ma charakter uzupełniający.

Trzoda chlewna występuje w gminie w ograniczonym zakresie – łącznie 39 sztuk, z czego najwięcej w Głuszczyźnie (17 szt.) oraz Majdanie Mętowskim (14 szt.). Podobnie wygląda sytuacja z hodowlą kóz, których jest zaledwie 12 sztuk, rozmieszczonych w kilku obrębach (m.in. Kazimierzówka, Kliny, Kalinówka, Wilczopole-Kolonia). Owce w gminie nie występują, natomiast konie hodowane są w liczbie 125 sztuk, przy czym największe ich skupisko znajduje się w Dominowie (35 szt.) oraz Kalinówce (37 szt.).

Charakterystyka pogłowia zwierząt gospodarskich wskazuje, że gmina Głusk nie posiada dużych, przemysłowych ferm bydła czy trzody, a dominującą gałęzią produkcji jest drób – głównie w formie dużych hodowli kur niosek i brojlerów. Utrzymywanie bydła oraz innych zwierząt ma raczej charakter tradycyjny i uzupełniający, związany z mniejszymi gospodarstwami rolnymi.

Tabela 11. Produkcja zwierzęca

Lp.	Obręb	Pogłowie zwierząt (w szt. fizycznych)					
		Bydło	Trzoda	Kozy	Owce	Konie	Drób (kury)
1.	2.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1	Abramowice Kościelne	0	0	0	0	0	0
2	Abramowice Prywatne	0	0	0	0	0	6821
3	Ćmiłów	0	0	0	0	0	0
4	Dominów	2	0	0	0	35	0
5	Głusk	0	0	0	0	0	0
6	Głuszczyzna	5	17	0	0	0	0
7	Kalinówka	1	8	7	0	37	38759
8	Kazimierzówka	1	0	3	0	16	94830
9	Kliny	5	0	1	0	5	0
10	Prawiedniki-Kolonia	1	0	0	0	0	0
11	Prawiedniki	23	0	0	0	8	0
12	Mętów	17	0	0	0	8	0
13	Majdan Mętowski	1	14	0	0	0	0
14	Wilczopole-Kolonia	396	0	1	0	9	0
15	Wilczopole	12	0	0	0	7	0
16	Wólka Abramowicka	7	0	0	0	0	0
17	Żabia Wola	1	0	0	0	0	0
18	Nowiny	1	0	0	0	0	0
Gmina ogółem (obszar wiejski)		473	39	12	0	125	140410

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ARiMR 2025

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.2. Struktura władania gruntami

W strukturze władania gruntami w Gminie Głusk dominującą rolę odgrywa sektor prywatny, który obejmuje znaczną większość powierzchni użytkowanej w gminie. Własność prywatna koncentruje się przede wszystkim w rękach gospodarstw indywidualnych, które zajmują największy obszar gruntów rolnych i stanowią podstawę lokalnej gospodarki rolnej. Oprócz tego w strukturze prywatnej występują również grunty spółdzielcze oraz grunty należące do spółek i osób prawnych, jednak ich udział jest niewielki w stosunku do całej powierzchni gminy.

Sektor publiczny w Gminie Głusk posiada ograniczony udział w strukturze własności gruntów. Należą do niego grunty stanowiące własność gminy – wykorzystywane głównie pod cele publiczne, takie jak drogi, szkoły, obiekty administracyjne czy tereny rekreacyjne. Istotną część stanowią również grunty pozostające w zarządzie Skarbu Państwa, w tym grunty leśne administrowane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe oraz niewielkie obszary znajdujące się w dyspozycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. W strukturze sektora publicznego mieszczą się również grunty będące w gestii jednostek powiatu lub województwa oraz instytucji państwowych odpowiedzialnych za infrastrukturę drogową.

Gmina Głusk charakteryzuje się przewagą własności prywatnej, obejmującej głównie gospodarstwa indywidualne. Własność publiczna pełni funkcję uzupełniającą i związana jest przede wszystkim z realizacją zadań publicznych, ochroną środowiska oraz utrzymaniem infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Taki układ własnościowy sprzyja rozwojowi rolnictwa indywidualnego, jednak jednocześnie stwarza wyzwania w zakresie prowadzenia spójnej polityki przestrzennej oraz scalania i porządkowania gruntów.

Tabela 12. Struktura władania gruntami wg rejestru ewidencji gruntów

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obróbu	Sektor publiczny																		Sektor prywatny									
			Razem		Gmina		Powiat		Województwo		GDDKiA		KOWR		PGL		PGWWP		Pozostałe		Razem		Gospodarstwa rolne		Grunty spółdzielni		Grunty spółek prywatnych		Pozostałe	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.
1	Abramowice Kościelne	49,2954	160,9588	7,80	8,0653	4,54	3,5431	4,96			58,8074	36,35	3,4897	2,09	6,0248	2,16	1,1205	5,01	79,9080	6,95	450,0112	6,50	442,0419	6,87	6,0300	2,94	1,9393	0,71	-	-
2	Abramowice Prywatne	317,2764	106,4804	5,16	5,1670	2,91	4,5884	6,42			4,4158	2,73	0,9004	0,54			4,7152	21,07	86,6936	7,55	615,4911	8,89	614,4311	9,55	-	-	0,3400	0,12	0,7200	5,01
3	Ćmiłów	361,2343	331,6747	16,06	38,1771	21,48	11,4290	15,99	23,5879	65,62	5,2831		2,9157	1,74			5,9778	26,72	244,3041	21,26	666,9874	9,63	398,8237	6,20	3,0103	1,47	258,8735	95,12	6,2799	43,74
4	Dominów	403,1929	146,6637	7,10	11,4671	6,45							0,3285	0,20	134,8681	48,29				0,00	492,3871	7,11	404,4404	6,29	87,9467	42,90	-	-	-	-
5	Głusk	29,2518	223,0933	10,80	8,5972	4,84	10,0084	14,00	3,5767	9,95	32,1664	19,88	19,7878	11,83	137,0346	49,07	5,8342	26,08	6,0880	0,53	740,2000	10,69	703,0582	10,93	31,0528	15,15	0,0010	0,00	6,0880	42,40
6	Głuszczyzna	346,1722	39,6810	1,92	4,2012	2,36	1,8934	2,65									3,6021	16,10	29,9843	2,61	193,9415	2,80	193,9415	3,02	-	-	-	-	-	-
7	Kalinówka	635,3232	63,3568	3,07	13,9038	7,82	3,8499	5,38					0,9389	0,56					44,6642		386,7353	5,59	384,8953	5,98	1,8400	0,90	-	-	-	-
8	Kazimierzówka	300,1823	104,5534	5,06	18,1000	10,18	20,3272	28,43	1,9090	5,31							0,8219	3,67	63,3953	5,52	542,7157	7,84	541,7099	8,42	-	-	1,0058	0,37	-	-
9	Kliny	291,1471	190,1716	9,21	6,0409	3,40	2,2165	3,10			8,6447	5,34	137,9452	82,49			0,2105	0,94	35,1138	3,06	126,1450	1,82	126,1450	1,96	-	-		0,00	-	-
10	Prawiedniki- Kolonia	141,3449	11,6017	0,56	4,6433	2,61		-	3,8723	10,77					0,3420	0,12			2,7441	0,24	179,2199	2,59	104,3562	1,62	73,3927	35,80	1,4710	0,54	-	-
11	Prawiedniki	456,8712	169,5053	8,21	15,8641	8,92	1,0346	1,45											152,6066		654,2551	9,45	650,8269	10,12	0,3368	0,16	1,8207	0,67	1,2707	8,85
12	Mętów	781,3647	130,6636	6,33	9,1808	5,16	4,0689	5,69			51,6851	31,95							65,7288	5,72	616,0500	8,90	616,0500	9,58	-	-	-	-	-	-
13	Majdan Mętowski	423,1557	99,7520	4,83	8,2336	4,63	1,2804	1,79											90,2380	7,85	86,4924	1,25	86,4924	1,34	-	-	-	-	-	-
14	Wilczopole- Kolonia	897,4748	115,1805	5,58	9,8307	5,53	3,6971	5,17											101,6527		443,7031	6,41	443,7031	6,90	-	-	-	-	-	-
15	Wilczopole	520,8714	74,7265	3,62	7,3384	4,13		0,00	2,9899	8,32			0,9257	0,55	1,0055	0,36			62,4670	5,44	301,9631	4,36	293,8643	4,57	1,4040	0,68	6,6948	2,46	-	-
16	Wólka Abramowicka	208,0022	96,7476	4,69	8,9496	5,03	3,5577	4,98	0,0097	0,03	0,7624	0,47					0,0923	0,01	83,3759	7,26	427,0323	6,17	427,0323	6,64	-	-	-	-	-	-
17	Żabia Wola	116,2005	11.6252	2,32	8,4624	4,21	1,8934	2,65													193,9415	2,80								
18	Nowiny	141,1011	12.4465	2,64	6,2485	2,68	3,5431	4,96													156,1115	1,56								
Gmina ogółem (obszar wiejski)		6419,4620	2064,8109	22,97	177,7601	1,98	71,4946	0,80	35,9455	0,40	161,7649	1,80	167,2319	1,86	279,2750	3,11	22,3745	0,25	1148,9644	12,78	6923,3302	77,03	6431,8122	71,56	205,0133	2,28	272,1461	3,03	14,3586	0,16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EGiB

2.3.3. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych

Na terenie Gminy Głusk dominującą formą użytkowania gruntów rolnych są gospodarstwa indywidualne. Ich liczba pozostaje wysoka, choć zauważalna jest tendencja spadkowa związana z postępującą suburbanizacją, szczególnie w miejscowościach położonych najbliżej granic administracyjnych miasta Lublina. Gospodarstwa rolne w gminie są w zdecydowanej większości małe i średnie, co wynika zarówno z historycznego rozdrobnienia struktury własnościowej, jak i wielopokoleniowego dziedziczenia gruntów.

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w Gminie Głusk oscyluje wokół 3–5 ha, co jest wartością niższą od średniej krajowej. Najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha. Gospodarstwa większe niż 15 ha są rzadkością, natomiast gospodarstwa powyżej 50 ha występują sporadycznie i zazwyczaj należą do osób prawnych, instytucji lub prowadzą działalność rolną o charakterze towarowym. W strukturze przestrzennej gminy największe kompleksy użytków rolnych znajdują się w południowej i południowo-wschodniej części obszaru, gdzie presja urbanizacyjna jest mniejsza.

Rozdrobnienie gospodarstw oraz ich niewielka skala działalności wpływają na ograniczone możliwości rozwoju produkcji rolniczej i wdrażania nowoczesnych technologii. Ponadto wiele gruntów rolnych jest obecnie nieużytkowanych lub ugorowanych, a część z nich znajduje się w rękach właścicieli nieprowadzących działalności rolniczej.

W związku z tym zauważalne jest przesuwanie funkcji użytkowania gruntów z produkcyjnej na mieszkaniową i usługową. Występuje także proces przekształcania użytków rolnych w tereny inwestycyjne, zwłaszcza w obrębach takich jak Dominów, Abramowice Prywatne i Ćmiłów. Taki stan rzeczy skutkuje zmianą struktury obszarowej gospodarstw – z rolniczej na wielofunkcyjną, uwzględniającą funkcje mieszkaniowe, rekreacyjne i usługowe.

Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych w Gminie Głusk jest silnie zróżnicowana i charakteryzuje się przewagą małych gospodarstw rodzinnych. Postępująca suburbanizacja, fragmentacja gruntów oraz zmiany w strukturze własnościowej wpływają na malejące znaczenie rolnictwa w gospodarce lokalnej i prowadzą do konieczności planowania przestrzennego uwzględniającego nowe funkcje terenów wiejskich.

Tabela 13. Zestawienie powierzchni, ilości działek i gospodarstw w grupach obszarowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

Lp.	Obręb	Ogółem				w grupach obszarowych																	
						0-4,99			5-9,99			10-14,99			15-49,99			50-99,99			powyżej 100ha		
		powierzchnia gospodarstw	liczba działek	liczba gospodarstw	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	liczba działek	liczba gospodarstw	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	liczba działek	liczba gospodarstw	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	liczba działek	liczba gospodarstw	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	liczba działek	liczba gospodarstw	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	liczba działek	liczba gospodarstw	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	liczba działek	liczba gospodarstw
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
1	Abramowice Kościelne	40,55	127	11	3,6	4,69	68	6	5,01	34	3	11,85	23	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Abramowice Prywatne	201,71	1283	53	3,8	4,64	1088	45	5,26	169	7	10,39	24	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Ćmiłów	127,91	2639	30	4,2	4,36	1646	19	5,16	693	8	10,69	260	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Dominów	173,16	1875	38	4,6	4,83	1195	24	5,06	548	11	11,52	100	2	15,06	50	1	-	-	-	-	-	-
5	Głusk	18,73	213	3	5,4	4,39	123	2	5,33	61	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Głuszczyzna	230,72	1076	68	3,4	4,21	682	43	6,06	270	17	11,57	111	7	16,13	16	1	-	-	-	-	-	-
7	Kalinówka	299,35	3753	65	4,6	4,33	2076	36	5,63	1038	18	12,64	461	8	15,11	173	3	-	-	-	-	-	-
8	Kazimierzówka	183,90	1305	35	5,3	3,96	1091	29	6,36	188	5	10,84	38	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Kliny	237,93	696	49	4,9	4,12	559	39	6,96	115	8	11,09	14	1	16,62	14	1	-	-	-	-	-	-
10	Prawiedniki-Kolonia	26,10	739	5	5,2	3,32	442	3	7,06	294	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Prawiedniki	246,76	1918	69	3,6	3,86	1371	49	5,99	504	18	12,97	56	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Mętów	375,11	2659	78	4,8	3,59	1905	56	7,62	715	21	10,91	34	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Majdan Mętowski	251,25	772	55	4,6	4,04	509	36	6,82	226	16	10,12	14	1	15,24	28	2	-	-	-	-	-	-
14	Wilczopole-Kolonia	771,82	1319	131	5,9	3,64	686	68	6,96	413	41	14,56	192	19	17,06	30	3	-	-	-	-	-	-
15	Wilczopole	400,46	1471	77	5,2	2,99	745	39	9,16	497	26	13,92	191	10	15,32	38	2	-	-	-	-	-	-
16	Wólka Abramowicka	137,16	1040	23	5,9	3,54	716	16	8,87	89	2	14,16	179	4	15,16	45	1	-	-	-	-	-	-
17	Żabia Wola	74,74	727	18	4,2	2,91	695	17	6,19	41	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Nowiny	95,26	373	24	3,9	1,69	214	14	8,65	92	5	14,61	31	2	16,06	31	2	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem (obszar wiejski)		3892,62	23985	832	4,6	3,84	15809	541	6,56	5987	211	12,12	1727	64	15,75	425	16	-	-	-	-	-	-

2.3.4. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych

Struktura działek rolnych w Gminie Głusk charakteryzuje się przewagą działek pasmowych, które dominują w krajobrazie rolniczym większości obrębów. Działki tego typu mają wydłużony, wąski kształt, charakterystyczny dla tradycyjnego, rozdrobnionego układu agrarnego. Taki układ powstał w wyniku wielopokoleniowego podziału gruntów oraz braku szeroko zakrojonych procesów scaleniowych. Działki pasmowe występują w całej gminie, szczególnie intensywnie w obrębach o utrwalonej funkcji rolniczej, takich jak Majdan Mętowski, Mętów, Wilczopole czy Żabia Wola.

Działki blokowe, charakteryzujące się bardziej zwartym, regularnym kształtem (prostokątnym lub kwadratowym), występują znacznie rzadziej. Ich obecność wiąże się głównie z obszarami, gdzie przeprowadzono procesy scalania lub modernizacji układu gospodarstw, choć na terenie Gminy Głusk tego rodzaju działania miały ograniczony zasięg. Nieliczne działki blokowe można spotkać w obrębach: Dominów, Kazimierzówka i Kalinówka – czyli w strefie podmiejskiej, gdzie działalność rolnicza ustępuje miejsca funkcjom mieszkaniowym i usługowym.

Działki nieujęte w powyższych kategoriach to w większości grunty o nieregularnych kształtach, często o charakterze resztkowym, lub drogi ewidencyjne i wewnętrzne związane z układem komunikacyjnym wsi. ewidencyjne.

Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw rolnych według Van Duina to miara, która pozwala ocenić stopień rozdrobnienia gospodarstw w danym regionie, co z kolei wpływa na ich wydajność i organizację. Jest to jedna z metod stosowanych do analizy struktury agrarnej gospodarstw rolnych. Wzór Van Duina, używany do obliczania wskaźnika rozdrobnienia gospodarstw, można zapisać jako:

$$R = \frac{\sqrt{n} - 1}{P}$$

gdzie:

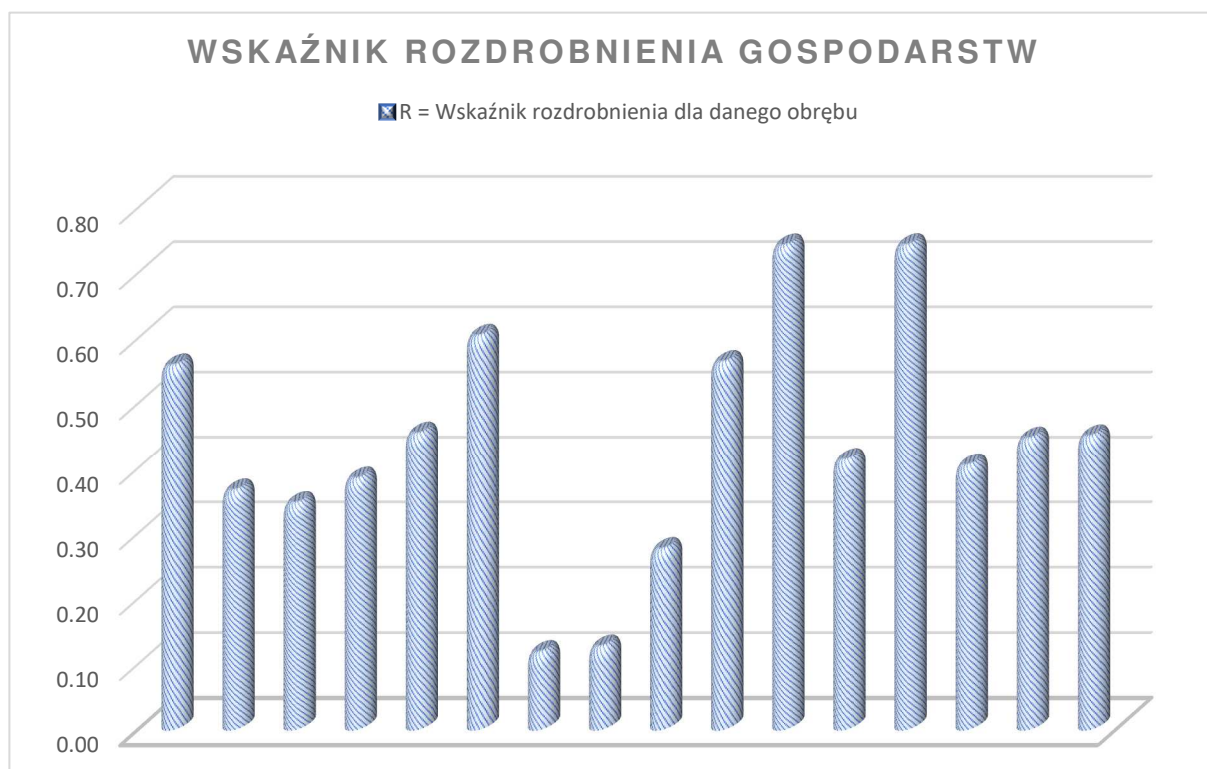
- R – wskaźnik rozdrobnienia gospodarstwa;
- n – liczba działek wchodzących w skład jednego gospodarstwa;
- P – powierzchnia gospodarstwa (w hektarach).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Wskaźnik ten daje wartość liczbową, która informuje o stopniu skomplikowania struktury przestrzennej gospodarstwa. Im wyższy wskaźnik R, tym większe rozdrobnienie, co zwykle przekłada się na mniejszą efektywność gospodarowania ziemią. Na przykład, jeżeli gospodarstwo ma dużą liczbę małych działek, wskaźnik R będzie wyższy, co może oznaczać trudności w zarządzaniu tak rozproszonymi zasobami.

W Tabeli 14 najwyższe wartości wskaźnika R (powyżej 0,70) występują w obrębach takich jak Wilczopole, Głuszczyzna oraz Ćmiłów, gdzie gospodarstwa składają się z wielu małych, rozproszonych działek, co utrudnia mechanizację i zwiększa koszty prowadzenia działalności. Najniższe wartości R (ok. 0,20–0,30) notowane są w obrębach takich jak Majdan Mętowski, Mętów czy Żabia Wola, gdzie działki są większe i bardziej zwarte, co sprzyja efektywnemu gospodarowaniu i możliwościom modernizacji produkcji rolnej. (Rys. 20.), co wskazuje na korzystniejszą strukturę przestrzenną dla prowadzenia działalności rolniczej.

Rys. 15. Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EGİB

Tabela 14. Wskaźnik rozdrobnienia średniego gospodarstwa w gminie

Lp.	Obręb	średnia powierzchnia gospodarstwa indywidualnego (p)	średnia liczba działek w gospodarstwie (n)	Średnia powierzchnia działki	liczba działek na 100ha	Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw
		ha		ha		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1	Abramowice Kościelne	2,7119	6,29	0,6158	232,10	0,56
2	Abramowice Prywatne	2,6949	3,92	0,9149	145,50	0,36
3	Ćmiłów	2,9542	4,07	1,3077	137,65	0,34
4	Dominów	2,3244	3,56	0,8966	153,30	0,38
5	Głusk	3,6428	7,00	0,7326	192,16	0,45
6	Głuszczyzna	2,7706	7,11	0,8204	256,78	0,60
7	Kalinówka	2,7690	1,75	1,8645	63,13	0,12
8	Kazimierzówka	2,4401	1,70	1,5599	69,78	0,12
9	Kliny	2,6280	2,96	1,0533	112,57	0,27
10	Prawiedniki-Kolonia	1,9690	4,43	0,6358	225,19	0,56
11	Prawiedniki	2,4105	7,75	0,4091	321,59	0,74
12	Mętów	2,8259	4,67	0,7835	165,25	0,41
13	Majdan Mętowski	1,6633	4,98	0,3868	299,45	0,74
14	Wilczopole-Kolonia	1.652	4,95	0,3521	145,44	0,25
15	Wilczopole	1.392	4,24	0,3524	158,36	0,36
16	Wólka Abramowicka	2,3110	3,72	0,8963	161,14	0,40
17	Żabia Wola	2,2095	3,92	0,8380	177,63	0,44
18	Nowiny	2,5120	4,51	0,8808	179,61	0,45
Gmina ogółem (obszar wiejski)		2,5523	4,52	0,9122	180,8027	0,44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EGİB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 15. Analiza układu przestrzennego działek

Lp.	Obręb	Powierzchnia obróbu ha	Dominujący układ działek rolnych			
			Blokowe		Pasmowe	
			ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1	Abramowice Kościelne	49,2954	21,9689	0,34 %	27,3265	0,43 %
2	Abramowice Prywatne	317,2764	180,4142	2,81 %	136,8622	2,13 %
3	Ćmiłów	361,2343	120,9491	1,88 %	240,2852	3,74 %
4	Dominów	403,1929	257,8723	4,02 %	145,3206	2,26 %
5	Głusk	29,2518	10,6793	0,17 %	18,5725	0,29 %
6	Głuszczyzna	346,1722	139,7703	2,18 %	206,4019	3,22 %
7	Kalinówka	635,3232	502,3963	7,83 %	132,9269	2,07 %
8	Kazimierzówka	300,1823	191,6496	2,99 %	108,5327	1,69 %
9	Kliny	291,1471	103,0769	1,61 %	188,0702	2,93 %
10	Prawiedniki-Kolonia	141,3449	60,6960	0,95 %	80,6489	1,26 %
11	Prawiedniki	456,8712	306,8488	4,78 %	150,0224	2,34 %
12	Mętów	781,3647	303,0258	4,72 %	478,3389	7,45 %
13	Majdan Mętowski	423,1557	285,9834	4,45 %	137,1723	2,14 %
14	Wilczopole-Kolonia	897,4748	301,8710	4,70 %	595,6038	9,28 %
15	Wilczopole	520,8714	313,9858	4,89 %	206,8856	3,22 %
16	Wólka Abramowicka	208,0022	48,2307	0,75 %	159,7715	2,49 %
17	Żabia Wola	116,2005	23,4751	0,37 %	92,7254	1,44 %
18	Nowiny	141,1011	42,3382	0,66 %	98,7629	1,54 %
Gmina ogółem (obszar wiejski)		6419,4621	3215,2317	50,09 %	3204,2304	49,91 %

Źródło: Opracowanie własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.5. Działki bez dostępu do drogi publicznej

Działki Na terenie Gminy Głusk znajduje się 3169 działek ewidencyjnych, które nie posiadają dostępu do drogi publicznej. Stanowią one około 13,21% wszystkich działek zlokalizowanych w granicach administracyjnych gminy (23 985 działek ogółem). Łączna powierzchnia tych działek to 1112,57 ha, co przekłada się na 17,33% całkowitej powierzchni ewidencyjnej gminy (6419,46 ha). Działki bez dostępu do drogi publicznej są odizolowane od ogólnodostępnych szlaków komunikacyjnych przez inne nieruchomości, co uniemożliwia dojazd bezpośredni z drogi publicznej. W praktyce oznacza to konieczność uzyskania służebności przejazdu przez sąsiednie działki lub ustanowienia innych form prawnego dostępu, co może stanowić istotne utrudnienie dla właścicieli lub potencjalnych inwestorów.

Najwięcej takich działek występuje w obrębach: Ćmiłów – 793 działki (3,31% wszystkich działek w gminie), o łącznej powierzchni 152,00 ha (2,37%), Głuszczyzna – 358 działek, 140,53 ha (2,19%), Wilczopole-Kolonia – 273 działki, 274,46 ha (4,28%) – jest to zarazem największa powierzchniowo koncentracja działek bez dostępu, Wólka Abramowicka – 311 działek, 91,33 ha (1,42%).

Wysoki udział takich działek obserwuje się również w obrębach: Dominów – 186 działek, 56,27 ha, Mętów – 221 działek, 82,52 ha, Majdan Mętowski – 83 działki, 48,64 ha, Kliny – 81 działek, 48,61 ha.

Najniższy odsetek działek bez dostępu do drogi publicznej notuje się w obrębie Głusk – tylko 13 działek (0,05%) o powierzchni zaledwie 1,59 ha (0,02%), co może wynikać z jego centralnej lokalizacji i dobrej sieci drogowej.

Tabela 16. Działki ewidencyjne bez dostępu do drogi publicznej

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Ilość ogólna działek	Ilość działek bez dostępu do drogi publicznej		Powierzchnia działek bez dostępu do drogi publicznej	
		ha	jedn.	jedn.	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	Abramowice Kościelne	49,2954	127	57	0,24 %	14,1537	0,22 %
2	Abramowice Prywatne	317,2764	1283	81	0,34 %	14,2292	0,22 %
3	Ćmiłów	361,2343	2639	793	3,31 %	152,0022	2,37 %
4	Dominów	403,1929	1875	186	0,78 %	56,2700	0,88 %
5	Głusk	29,2518	213	13	0,05 %	1,5853	0,02 %
6	Głuszczyzna	346,1722	1076	358	1,49 %	140,5305	2,19 %
7	Kalinówka	635,3232	3753	80	0,33 %	17,4979	0,27 %
8	Kazimierzówka	300,1823	1305	86	0,36 %	22,6710	0,35 %
9	Kliny	291,1471	696	81	0,34 %	48,6066	0,76 %
10	Prawiedniki-Kolonia	141,3449	739	130	0,54 %	22,7870	0,35 %
11	Prawiedniki	456,8712	1918	116	0,48 %	41,6976	0,65 %
12	Mętów	781,3647	2659	221	0,92 %	82,5195	1,29 %
13	Majdan Mętowski	423,1557	772	83	0,35 %	48,6355	0,76 %
14	Wilczopole-Kolonia	897,4748	1319	273	1,14 %	274,4623	4,28 %
15	Wilczopole	520,8714	1471	77	0,32 %	35,9264	0,56 %
16	Wólka Abramowicka	208,0022	1040	311	1,30 %	91,3260	1,42 %
17	Żabia Wola	116,2005	727	152	0,63 %	24,1461	0,38 %
18	Nowiny	141,1011	373	71	0,30 %	23,5243	0,37 %
Razem Gmina		6419,4621	23985	3169	13,21 %	1112,5711	17,33 %

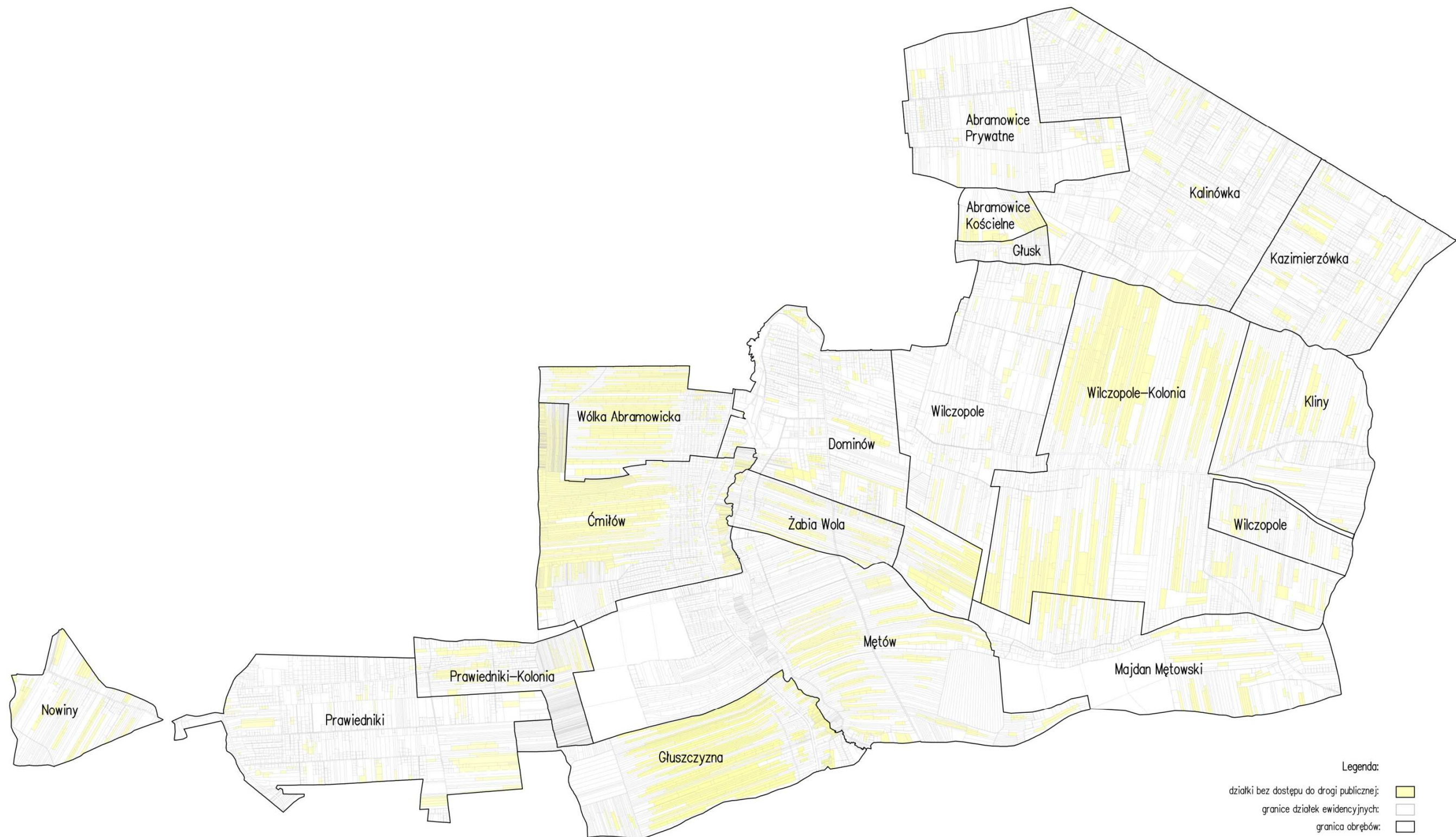
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 16. Działki bez dostępu do drogi publicznej
Źródło: Opracowanie własne

2.3.6. Obiekty związane z obsługą rolnictwa

Gmina Głusk to także miejsce działalności większych przedsiębiorstw, jak i małych działalności gospodarczych. Duże przedsiębiorstwa wraz z małymi firmami handlowo-usługowymi, budowlanymi i innymi branżami stanowią fundament gospodarki gminy, zapewniając mieszkańcom miejsca pracy i przyczyniając się do rozwoju regionu. Na terenie gminy funkcjonują sklepy spożywcze i przemysłowe, stacje paliw, a przy Urzędzie Gminy w Dominowie działa targowisko lokalne, które pełni rolę centrum wymiany towarów rolnych i produktów codziennego użytku.

W gminie Głusk funkcjonuje kilka przedsiębiorstw zajmujących się skupem produktów rolnych, zlokalizowanych w różnych miejscowościach (Tabela 18.).

Tabela 17. Wykaz przykładowych przedsiębiorców w gminie

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa	Rodzaj przedsiębiorstwa
1.	2.	3.
1	Pasjonata Artur Suprewicz	Produkcja opakowań drewnianych, Prawiedniki
2	PHU KAM-TRANS Kamil Bolibok	Transport drogowy, Wilczopole
3	SEEDTRANS Kamil Kowalik	Transport drogowy, Ćmiłów
4	Sylwia Martyniuk	Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, Mętów
5	TFO CONSULTING Tomasz Lebiocki	Działalność usługowa wspomagająca transport lądowy, Ćmiłów
6	TransEuropa Kazimierz Zawada	Naprawa i konserwacja maszyn, Kalinówka
7	Usługi-Handel Katarzyna Michno	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli, Kalinówka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gminy Głusk

Na terenie gminy Głusk działalność skupowa i handlowa jest zróżnicowana, co pozwala rolnikom na sprzedaż różnych rodzajów plonów oraz produktów pochodzenia zwierzęcego. W Wilczopolu funkcjonuje firma BIOMAX Maksymilian Oliwa, która prowadzi skup i sprzedaż zbóż oraz owoców miękkich. Dzięki temu obsługuje zarówno rolników zajmujących się uprawą roślin zbożowych, jak i gospodarstwa specjalizujące się w produkcji owoców jagodowych.

W Prawiednikach działa Firma Handlowa Kamil Wieradzki, której głównym profilem jest skup owoców miękkich. To działalność sezonowa, ale bardzo ważna dla lokalnych producentów malin, porzeczek czy truskawek, których uprawa jest charakterystyczna dla całej Lubelszczyzny.

Kolejnym podmiotem w gminie jest Firma Handlowo-Usługowa Leszek Romanek z Ćmiłowa, również specjalizująca się w skupie owoców miękkich. Jej funkcjonowanie ułatwia zbyt owoców drobnym gospodarstwom, które nie posiadają własnych kanałów dystrybucji, a jednocześnie umożliwia rozwój lokalnej produkcji sadowniczej.

Tabela 18. Przykładowe skupy rolne na terenie gminy

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa	Rodzaj skupowanych plonów i produktów	Miejscowość
1.	2.	3.	4.
1	BIOMAX Maksymilian Oliwa	Skup sprzedaż zbóż, owoców miękkich	Wilczopole
2	Firma Handlowa Kamil Wieradzki	Skup owoców miękkich	Prawiedniki
3	Firma Handlowo-Usługowa Leszek Romanek	Skup owoców miękkich	Ćmiłów
4	Krysa Krystyna Wlejak	Sprzedaż hurt mleka i jaj	Kazimierzówka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ARiMR

2.3.7. Stan i ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Rolnicza przestrzeń produkcyjna (RPP) w gminie Głusk charakteryzuje się korzystnymi warunkami naturalnymi oraz przewagą użytków rolnych, które zajmują ponad 89% powierzchni gminy. Gleby należą głównie do gleb lessowych, zaliczanych do kompleksów pszennych i żytnich dobrych, co zapewnia wysoką wartość produkcyjną. W strukturze dominują grunty orne, stanowiące przeszło 90% użytków rolnych, a w ich ramach przeważają uprawy zbóż – pszenicy, pszenżyta, jęczmienia i owsa – oraz kukurydzy na ziarno. W wielu sołectwach rozwija się także produkcja sadownicza i ogrodnicza, szczególnie

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

w Kalinówce, Ćmiłowie i Abramowicach Prywatnych. Ważnym aspektem oceny RPP jest obecność trwałych użytków zielonych – łąk i pastwisk – które wspierają hodowlę bydła mlecznego i mięsnego. Choć ich udział w strukturze użytkowania gruntów jest mniejszy niż gruntów ornych, stanowią istotny element bioróżnorodności i stabilności krajobrazu rolniczego. Istotnym elementem polityki przestrzennej gminy jest ochrona gleb o wysokiej klasie bonitacyjnej (IIIa i IIIb), które podlegają rygorystycznym ograniczeniom w zakresie przeznaczania na cele nierolnicze. W gminie zidentyfikowano także obszary o średnim poziomie ochrony, które mogą być w ograniczonym zakresie przeznaczane pod zabudowę, głównie mieszkaniową i usługową, zgodnie z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Tereny o glebach słabszych jakościowo (klasy IV–VI) są w większym stopniu rezerwowane pod rozwój funkcji pozarolniczych, w tym usług, infrastruktury i zabudowy.

Ogólnie rzecz biorąc, rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy Głusk jest dobrze zachowana i odznacza się dużym potencjałem w zakresie intensywnej produkcji rolniczej. Ochrona gleb, przeciwdziałanie erozji oraz racjonalne gospodarowanie przestrzenią są kluczowymi elementami polityki przestrzennej gminy, której nadrzędnym celem pozostaje utrzymanie charakteru rolniczego przy równoczesnym zrównoważonym rozwoju osadnictwa i usług.

2.3.8. Stan i ocena infrastruktury technicznej i społecznej

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Głusk dysponuje dobrze rozwiniętą siecią wodociągową o łącznej długości ponad 90 km, obejmującą wszystkie sołectwa. Na terenie gminy funkcjonuje około 3000 czynnych przyłączy wodociągowych, które obsługują budynki mieszkalne, obiekty użyteczności publicznej oraz zakłady usługowe i produkcyjne.

System wodociągowy gminy oparty jest na kilku ujęciach wody podziemnej oraz zespole stacji uzdatniania wody. Główne stacje zlokalizowane są w Dominowie, Ćmiłowie i Kalinówce, a dodatkowe mniejsze obiekty pracują w Abramowicach Prywatnych i Prawiednikach. Ujęcia te zaopatrują w wodę zarówno gospodarstwa domowe, jak i odbiorców instytucjonalnych.

Na terenie gminy znajdują się również hydrofornie i pompownie, które stabilizują ciśnienie w sieci i zabezpieczają dostawy wody w okresach zwiększonego zapotrzebowania. Część starszych obiektów została wyłączona z eksploatacji, jednak wciąż pełnią one funkcję rezerwową – mogą być uruchamiane awaryjnie w okresach suszy lub w razie awarii głównych stacji uzdatniania.

Ocena stanu technicznego sieci wodociągowej jest generalnie pozytywna – system zapewnia stabilne i bezpieczne zaopatrzenie w wodę dla mieszkańców całej gminy. Największe obciążenia notowane są w rejonach intensywnej zabudowy mieszkaniowej w Kalinówce i Dominowie, gdzie konieczne jest stopniowe zwiększanie wydajności sieci i modernizacja istniejących przyłączy. Gmina podejmuje również działania na rzecz redukcji strat wody poprzez wymianę starszych odcinków rurociągów i montaż nowoczesnych systemów pomiarowych.

Odprowadzanie ścieków komunalnych

Stan infrastruktury kanalizacyjnej w gminie Głusk jest na stosunkowo wysokim poziomie i obejmuje większość sołectw. Łączna długość czynnej sieci kanalizacyjnej, wraz z kanałami tłocznymi, wynosi około 100 km. Do sieci podłączonych jest blisko 2100 czynnych przyłączy kanalizacyjnych, które obsługują budynki mieszkalne, instytucje publiczne oraz obiekty usługowe. Na terenie gminy działa około 35 przepompowni ścieków, zlokalizowanych m.in. w Dominowie, Kalinówce, Ćmiłowie, Abramowicach Prywatnych, Kazimierzówce i Prawiednikach. Urządzenia te zapewniają prawidłowe funkcjonowanie sieci oraz umożliwiają odprowadzanie ścieków z terenów o zróżnicowanym ukształtowaniu. Uzupełnieniem systemu są także przydomowe przepompownie i oczyszczalnie ścieków, których liczba w gminie szacowana jest na kilkadziesiąt. Pełnią one szczególnie ważną rolę w rozproszonych częściach gminy, gdzie budowa zbiorczej kanalizacji jest ekonomicznie i technicznie trudniejsza. Odbiór i oczyszczanie ścieków odbywa się w oparciu o system odprowadzania ich do miejskiej oczyszczalni w Lublinie, a część ścieków obsługiwana jest przez lokalne oczyszczalnie przyzagrodowe. Stan techniczny sieci jest dobry, a prowadzona systematyczna modernizacja przepompowni i wymiana rur pozwalają na ograniczenie awarii oraz strat eksploatacyjnych.

Elektryfikacja gminy

Gmina Głusk posiada dobrze rozwiniętą sieć elektroenergetyczną, obejmującą wszystkie miejscowości. Przez teren gminy przebiegają linie napowietrzne wysokiego napięcia o wartościach 400 kV, 220 kV oraz 110 kV, które stanowią element regionalnego systemu przesyłowego. Kluczowe stacje transformatorowe i punkty zasilania zlokalizowane są w Dominowie oraz Kalinówce, co zapewnia stabilne dostawy energii elektrycznej zarówno dla gospodarstw domowych, jak i dla przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy. Sieć średniego i niskiego napięcia jest systematycznie modernizowana poprzez wymianę starych linii napowietrznych na kablowe, co ogranicza awaryjność i zwiększa bezpieczeństwo dostaw. W rejonach o rozproszonej zabudowie wiejskiej funkcjonują lokalne transformatory, zapewniające prawidłowe parametry napięcia. Na terenie gminy realizowane są również inwestycje w odnawialne źródła energii (OZE), obejmujące głównie mikroinstalacje fotowoltaiczne montowane na budynkach mieszkalnych i obiektach użyteczności publicznej. Coraz większą rolę odgrywają również instalacje w gospodarstwach rolnych, wspierające produkcję energii na potrzeby własne. Programy wsparcia finansowego, w tym „Czyste Powietrze” oraz regionalne dotacje, sprzyjają dalszemu rozwojowi energetyki prosumenckiej w gminie.

Gazyfikacja i gospodarka ciepła

Gmina Głusk posiada dobrze rozwiniętą sieć gazową, obejmującą większość sołectw. Łączna długość czynnej sieci wynosi około 90 km, a liczba czynnych przyłączy gazowych przekracza 2200. Długość samych przyłączy szacowana jest na ponad 40 km. Infrastruktura ta zapewnia dostęp do gazu ziemnego zarówno dla gospodarstw domowych, jak i instytucji publicznych oraz lokalnych przedsiębiorstw. Mieszkańcy gminy korzystają głównie z gazu sieciowego dostarczanego poprzez rozbudowaną infrastrukturę dystrybucyjną, a w rejonach słabiej zurbanizowanych – z indywidualnych instalacji gazowych opartych na zbiornikach. Uzupełnieniem systemu są nowoczesne kotłownie gazowe, które sukcesywnie zastępują tradycyjne kotły węglowe w budynkach mieszkalnych i obiektach użyteczności publicznej. W zakresie gospodarki cieplnej dominują indywidualne systemy ogrzewania, oparte w dużej mierze na gazie ziemnym i paliwach stałych. W ostatnich latach obserwuje się stopniowe odchodzenie od węgla na rzecz gazu oraz odnawialnych źródeł energii, głównie instalacji fotowoltaicznych i pomp ciepła. Modernizacja źródeł ciepła prowadzona jest w ramach programów wsparcia, takich jak „Czyste Powietrze” i gminne inicjatywy wymiany pieców.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Stan infrastruktury gazowej w gminie oceniany jest jako dobry – sieć pozwala na dalszy rozwój przyłączy i zwiększanie liczby odbiorców. Kluczowym wyzwaniem na najbliższe lata pozostaje dalsza modernizacja indywidualnych systemów grzewczych w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń i poprawy jakości powietrza.

Telefonizacja

Na terenie całej gminy dostępna jest sieć szerokopasmowa, co umożliwia powszechny dostęp do internetu. Dzięki temu mieszkańcy mogą korzystać z nowoczesnych technologii komunikacyjnych, chociaż rozwój sieci telefonii komórkowej w niektórych częściach gminy może wymagać dalszej rozbudowy.

Ośrodki zdrowia

Ośrodki zdrowia w gminie Głusk są reprezentowane przede wszystkim przez Gminny Ośrodek Zdrowia w Dominowie, który świadczy podstawową opiekę medyczną dla mieszkańców gminy. Placówka zapewnia dostęp do lekarzy rodzinnych, pielęgniarskiej opieki środowiskowej oraz profilaktycznych programów zdrowotnych.

Straż pożarna

Straż pożarna na terenie gminy Głusk jest reprezentowana przez kilka jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP), które odgrywają kluczową rolę w systemie bezpieczeństwa publicznego. Jednostki OSP zlokalizowane są m.in. w Dominowie, Kalinówce, Ćmiłowie oraz Abramowicach Prywatnych, a ich działalność obejmuje nie tylko gaszenie pożarów i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, lecz także szerokie działania prewencyjne i edukacyjne.

W ostatnich latach jednostki OSP w gminie były modernizowane i wyposażane w nowoczesny sprzęt ratowniczo-gaśniczy, co znacząco podniosło ich gotowość bojową. Przykładem jest rozbudowa i modernizacja remizy OSP w Dominowie, która oprócz funkcji ratowniczej pełni także ważną rolę w integracji lokalnej społeczności.

OSP w Kalinówce oraz Ćmiłowie aktywnie angażują się w życie kulturalne, organizując wydarzenia społeczne, pokazy pierwszej pomocy, a także działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży. Jednostki te współpracują również z władzami gminy przy organizacji lokalnych uroczystości i imprez integracyjnych.

Policja

Na terenie gminy Głusk nie funkcjonuje samodzielny posterunek policji. Obsługę w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego zapewnia Komenda Miejska Policji w Lublinie, w ramach której działa również Komisariat VI Policji, obejmujący swym zasięgiem teren gminy. Funkcjonariusze prowadzą działania prewencyjne, patrolowe oraz interwencyjne, odpowiadając za bezpieczeństwo mieszkańców zarówno w obszarach bardziej zurbanizowanych (Kalinówka, Dominów), jak i w sołectwach o rozproszonej zabudowie.

Szkoły

Szkoły, przedszkola oraz żłobki w gminie Głusk są dobrze zorganizowane i zapewniają mieszkańcom edukację na wysokim poziomie. Na terenie gminy działa kilka szkół podstawowych, w tym: Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dominowie, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kalinówce, Szkoła Podstawowa w Ćmiłowie, Szkoła Podstawowa w Wilczopolu-Kolonii.

W roku szkolnym 2023/2024 z placówek edukacyjnych gminy korzystało łącznie ponad 900 dzieci, w tym około 200 w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych. Placówki oświatowe prowadzą nie tylko obowiązkowe programy nauczania, lecz także szeroką ofertę zajęć dodatkowych, wspierających rozwój zainteresowań uczniów – od zajęć sportowych, przez koła przedmiotowe, aż po warsztaty artystyczne i ekologiczne.

Ośrodki opieki społecznej

Ośrodki opieki społecznej w gminie Głusk, reprezentowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dominowie, kładą duży nacisk na pracę socjalną i pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Pracownicy socjalni prowadzą wywiady środowiskowe, które pozwalają na diagnozowanie potrzeb mieszkańców oraz dobór odpowiednich form wsparcia. Pomoc obejmuje m.in. dożywianie dzieci w szkołach i

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

przedszkolach, przyznawanie świadczeń materialnych na zakup żywności, leków czy opału, a także wsparcie w leczeniu i rehabilitacji.

Ośrodek realizuje również zadania związane z pomocą osobom starszym, samotnym i niepełnosprawnym, zapewniając im wsparcie w codziennym funkcjonowaniu. Współpraca z instytucjami medycznymi oraz placówkami edukacyjnymi pozwala na prowadzenie działań profilaktycznych, ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców.

Domy kultury w gminie

Domy kultury w gminie Głusk, z których najważniejszą instytucją jest Gminny Ośrodek Kultury w Dominowie, stanowią centra życia społeczno-kulturalnego. Ośrodek ten organizuje szeroką ofertę zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym warsztaty plastyczne, muzyczne, teatralne oraz zajęcia taneczne i sportowe. Ważnym elementem działalności są także warsztaty rękodzielnicze i edukacyjne, które rozwijają lokalne tradycje oraz integrują mieszkańców. GOK w Dominowie pełni również rolę animatora życia społecznego, współpracując z lokalnymi stowarzyszeniami, kołami gospodyń wiejskich oraz Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, wspierając inicjatywy oddolne i wydarzenia integracyjne. Organizowane są tu festyny, koncerty, konkursy oraz spotkania tematyczne, które budują więzi sąsiedzkie i kultywują lokalną tożsamość.

Boiska

Boiska sportowe na terenie gminy Głusk stanowią ważny element infrastruktury społeczno-rekreacyjnej. Kluczowym obiektem jest boisko w Dominowie, które pełni rolę centralnego stadionu gminnego. Odbývają się na nim mecze piłki nożnej, a także wydarzenia sportowe i rekreacyjne organizowane przez szkoły oraz lokalne instytucje. Najbardziej rozpoznawalnym klubem sportowym w gminie jest KS Głusk, którego drużyny piłkarskie uczestniczą w rozgrywkach ligowych na różnych poziomach – od grup młodzieżowych po drużynę seniorów. Klub prowadzi szkolenie dzieci i młodzieży, a także rozwija sekcję kobiecej piłki nożnej. Oprócz Dominowa istotne obiekty sportowe znajdują się także w Kalinówce, Ćmiłowie i Wilczopolu-Kolonii, gdzie funkcjonują boiska przyszkolne i wielofunkcyjne place do gry w siatkówkę, koszykówkę i piłkę ręczną. Organizowane są tam zawody międzyszkolne, pikniki rodzinne oraz biegi terenowe dla dzieci i młodzieży.

Stadion i boiska w gminie Głusk służą nie tylko uprawianiu sportu wyczynowego, ale pełnią także ważną funkcję integracyjną – są miejscem spotkań mieszkańców, lokalnych festynów i wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych. Dzięki temu infrastruktura sportowa gminy wspiera rozwój aktywności fizycznej, buduje więzi społeczne i promuje zdrowy styl życia wśród mieszkańców.

Rys. 17. Boisko gminne, Źródło: www.glusk.pl

2.4. WARUNKI WODNE I GOSPODARKA WODNA

2.4.1. Ogólny opis warunków wodnych

Gmina Głusk charakteryzuje się umiarkowanymi warunkami wodnymi, które są determinowane przez lokalny klimat, ukształtowanie terenu oraz obecność cieków wodnych. Głównym ciekiem na terenie gminy Głusk jest Czerniejówka prawobrzeżny dopływ Bystrzycy, do której na obszarze gminy Głusk uchodzi Skrzyniczanka. Zachodnią część gminy wyznacza dolina Bystrzycy, stanowiącej kluczowy element lokalnego układu hydrograficznego i korytarza przyrodniczego.

Tabela 19. Grunty pod wodami

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Grunty pod wodami <i>istniejące</i> (udział w powierzchni obrębu)									
			razem		wody stojące (Ws)		wody płynące (Wp)			rowy (W)		
			ha	%	ha	%	ha	km	%	ha	km	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
1	Abramowice Kościelne	49,2954	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Abramowice Prywatne	317,2764	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Ćmiłów	361,2343	1,9625	0,03 %	-	-	1,9625	1,792	0,03 %	-	-	-
4	Dominów	403,1929	2,4638	0,04 %	-	-	2,1779	2,419	0,03 %	0,2859	0,791	0,01 %
5	Głusk	29,2518	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Głuszczyzna	346,1722	1,0770	0,02 %	0,2877	0,00 %	0,7893	1,121	0,01 %	-	-	-
7	Kalinówka	635,3232	-	-	-	-	-	-	-	0,0397	0,137	0,00 %
8	Kazimierzówka	300,1823	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Kliny	291,1471	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Prawiedniki-Kolonia	141,3449	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Prawiedniki	456,8712	2,3700	0,04 %	-	-	2,3700	1,464	0,04 %	-	-	-
12	Mętów	781,3647	2,2928	0,04 %	-	-	2,2928	2,342	0,04 %	-	-	-
13	Majdan Mętowski	423,1557	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Wilczopole-Kolonia	897,4748	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Wilczopole	520,8714	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Wólka Abramowicka	208,0022	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Żabia Wola	116,2005	0,0265	0,00 %	-	-	-	-	-	0,0265	0,103	0,00 %
18	Nowiny	141,1011	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem (obszar wiejski)		6419,4621	10,1926	0,16 %	0,2877	0,00 %	9,5925	9,138	0,15 %	0,3521	1,031	0,01 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

2.4.2. Wody płynące i ciek naturalne

Gmina Głusk charakteryzuje się ubogą siecią hydrograficzną, która składa się głównie z rzek o znaczeniu lokalnym oraz krótkich dopływów i rowów melioracyjnych. Układ wodny odgrywa ważną rolę w gospodarce rolnej, stanowiąc zarówno źródło wody do nawodnień, jak i system odwadniający nadmiernie uwilgotnione grunty.

Najważniejszym ciekim na obszarze gminy jest rzeka Bystrzyca, przepływająca przez obręb Prawiedniki. Rzeka ta ma charakter nizinny i jej stan hydrologiczny jest silnie uzależniony od warunków pogodowych. W okresach wiosennych roztopów i intensywnych opadów notuje się podniesienie poziomu wody, co prowadzi do podtopień w dolinach i zagłębieniach terenowych. Natomiast latem, przy niskich opadach, przepływy znacznie spadają, ograniczając możliwości wykorzystywania rzeki w celach rolniczych i rekreacyjnych.

Drugim ważnym ciekim jest rzeka Czarniejówka, która przepływa przez obręby Ćmiłów, Dominów, Mętów i Głuszczyzna. Podobnie jak Bystrzyca, jest to rzeka nizinnego charakteru, pełniąc przede wszystkim funkcję odwadniającą. Do Czarniejówki uchodzi również Skrzyniczanka – krótki ciek w obrębie Głuszczyzny o długości nieprzekraczającej kilometra, stanowiący dopływ lokalny. Łączna długość głównych cieków w gminie wynosi około 9,3 km. Najdłuższe odcinki Czarniejówki biegną przez obręby Mętów i Dominów, krótsze fragmenty występują w Ćmiłowie i Głuszczyźnie. Z kolei Bystrzyca przepływa jedynie przez fragment obrębu Prawiedniki, ale mimo niewielkiej długości odgrywa istotną rolę hydrologiczną i przyrodniczą w skali całej gminy. Wszystkie te ciek znajdują się w administracji Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”, Zarządu Zlewni w Zamościu.

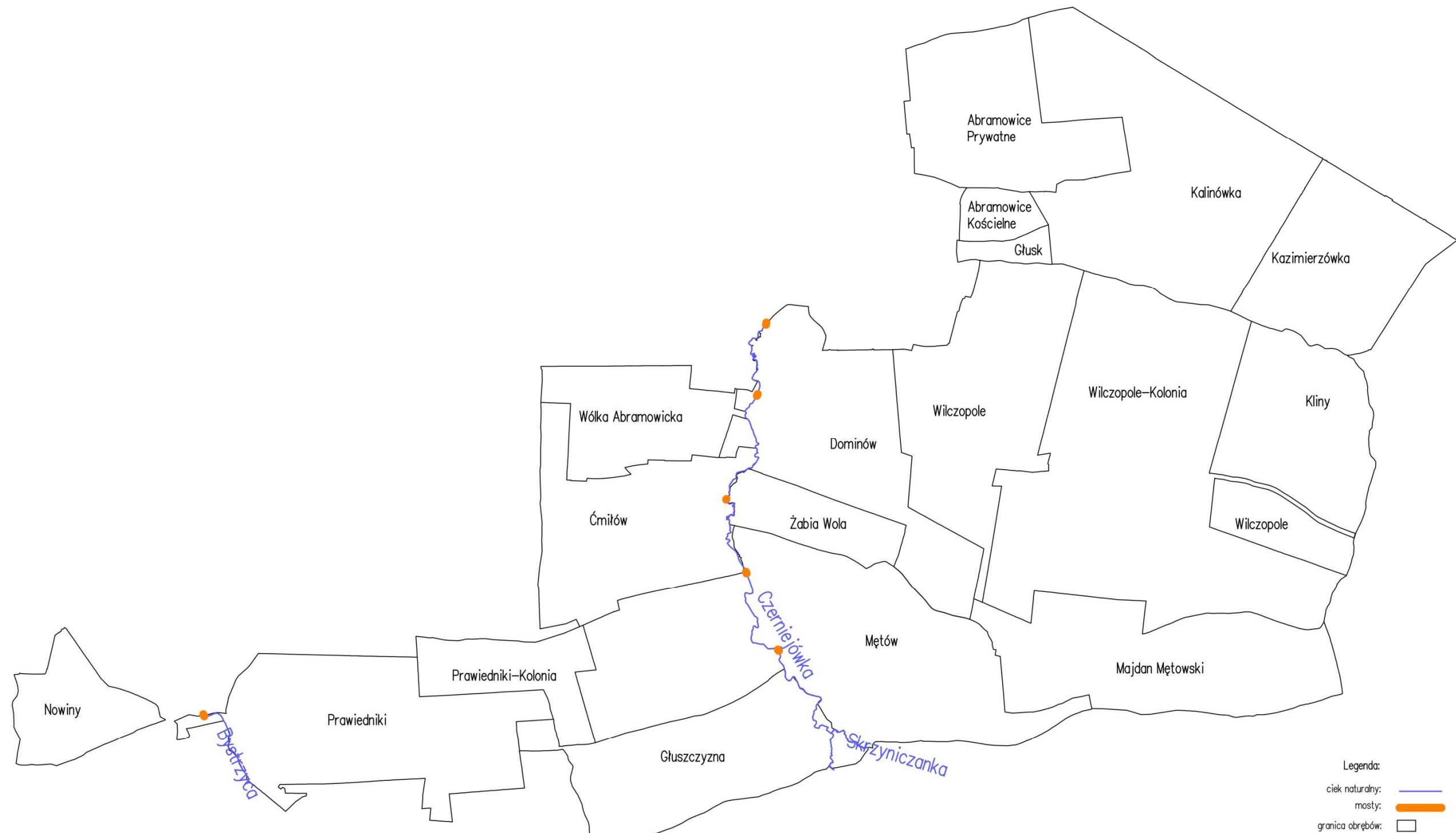
Na terenie gminy występuje również gęsta sieć rowów melioracyjnych, które współtworzą system odwadniający grunty orne. Ich stan techniczny wymaga jednak systematycznej konserwacji – przepusty są często zamulone i zablokowane przez naniesiony muł, ziemię czy materiał organiczny. Nie stwierdza się natomiast znaczącej akumulacji odpadów komunalnych. Pod względem gospodarczym ciek wodne gminy pełnią rolę w utrzymaniu właściwego uwilgotnienia gleb oraz umożliwiają ich efektywne wykorzystanie rolnicze. W sensie przyrodniczym doliny Bystrzycy i Czarniejówki stanowią lokalne korytarze ekologiczne, ważne dla migracji i bytowania wielu gatunków zwierząt. Krajobrazowo doliny rzeczne nadają gminie urozmaiconą strukturę przestrzenną, wzbogacając rolniczo-kulturowy charakter obszaru.

Tabela 20. Cieki naturalne w poszczególnych obrębach

L.p.	Obręb	Nazwa cieku	Administrator	Długość
				km
1.	2.	3.	4.	5.
1	Ćmiłów	Czerniejówka	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Zamościu	1,99
2	Dominów	Czerniejówka	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Zamościu	2,00
3	Mętów	Czerniejówka	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Zamościu	2,20
4	Głuszczyzna	Czerniejówka	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Zamościu	1,48
5	Głuszczyzna	Skrzynczanka	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Zamościu	0,56
6	Prawiedniki	Bystrzyca	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Zamościu	1,05
Razem		-	-	9,28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PGW Wody Polskie

Na terenie gminy Głusk przeprawę przez cieki wodne umożliwiają głównie przepusty i niewielkie mosty. Podczas przeprowadzonych wizji terenowych stwierdzono, że znaczna część przepustów nie posiada odpowiedniej drożności. Problem ten wynika przede wszystkim z akumulacji naturalnych pozostałości – gałęzi, patyków, mułu oraz ziemi nanoszonej w wyniku erozji wodnej. Zjawisko to ogranicza przepływ wód, co przy większych wezbraniach może powodować lokalne zastoje i podtopienia. Nie stwierdzono natomiast obecności znacznych ilości odpadów komunalnych, co wskazuje, że głównym problemem jest naturalne zamulenie. Mosty na terenie gminy Głusk odgrywają istotną rolę zarówno w systemie komunikacyjnym, jak i w zakresie zarządzania gospodarką wodną. Większość z nich zlokalizowana jest nad rzeką Bystrzycą oraz nad Czerniejówką. Stan techniczny budowli mostowych oceniono jako dobry, nie wymagają one większych napraw ani modernizacji.

Rys. 18. Wody płynące i ciek naturalne wraz z urządzeniami hydrotechnicznymi
Źródło: Opracowanie własne

2.4.3. System melioracji wodnych i urządzenia melioracji wodnych

Na terenie gminy Głusk system melioracyjny jest bardzo słabo rozwinięty – w przeciwieństwie do wielu innych gmin Lubelszczyzny, gdzie rowy melioracyjne tworzą gęstą sieć odwadniającą pola. Tutaj rowy melioracyjne praktycznie nie występują i nie pełnią istotnej roli w gospodarce wodnej.

Brak rozbudowanej sieci rowów oznacza, że regulacja stosunków wodnych odbywa się przede wszystkim w sposób naturalny, poprzez spływ powierzchniowy wód do dolin rzecznych i mniejszych cieków, takich jak Bystrzyca czy Czerniejówka. To właśnie doliny tych rzek przejmują funkcję podstawowych kanałów odwadniających, a woda opadowa i roztopowa gromadzi się i odpływa głównie ich korytami.

Konsekwencją niewystępowania rowów melioracyjnych jest większa wrażliwość gruntów rolnych na okresowe nadmiary i niedobory wody. W latach wilgotnych, zwłaszcza podczas intensywnych opadów, może dochodzić do lokalnych zastoisk wody na polach, szczególnie w zagłębieniach terenowych i w dolinach. Z kolei w okresach suchych brak możliwości regulacji retencji sprawia, że gleby szybciej przesychają, co wpływa na warunki produkcji rolnej.

Rolnicy w gminie zwracają uwagę, że w sytuacji braku melioracji konieczne jest dostosowanie upraw do naturalnych warunków wodnych. W praktyce oznacza to wybór gatunków i odmian bardziej odpornych na suszę albo na krótkotrwałe zalewanie. Zdarza się również, że na niektórych gospodarstwach wykonuje się indywidualne, niewielkie rowy odwadniające na poziomie działki, jednak nie tworzą one spójnej sieci gminnej i nie są ujęte w ewidencji melioracyjnej.

2.4.4. Zbiorniki wodne, zbiorniki retencji wodnej i tereny podmokłe

Na terenie Gminy Głusk znajduje się szereg zbiorników wodnych, obejmujących zarówno naturalne cieki i oczka wodne, jak również sztuczne zbiorniki retencyjne oraz stawy hodowlane. Zgodnie z danymi Ewidencji Gruntów i Budynków, powierzchnia wód stojących w gminie wynosi 27,4117 ha. Choć stanowi to niewielki procent ogólnej powierzchni gminy, zbiorniki te odgrywają istotną rolę w lokalnym krajobrazie przyrodniczym i gospodarce wodnej. W trakcie inwentaryzacji terenowej stwierdzono obecność licznych zbiorników małej retencji na obszarze większości miejscowości gminy. Część z nich nie została ujawniona w ewidencji gruntów i nie posiada dedykowanego użytku „Ws”. Zbiorniki te występują głównie na terenach prywatnych, w tym na obszarach gospodarstw rolnych, szkółek ogrodnich oraz siedlisk wiejskich. Szczególnie duże skupisko takich zbiorników zidentyfikowano w obrębie Dominowa, gdzie ich łączna powierzchnia wynosi około 6,50 ha. Zbiorniki te pełnią głównie funkcje techniczne i retencyjne – gromadząc wodę opadową i roztopową, wspierają lokalną retencję oraz chronią przed skutkami suszy i gwałtownych spływów powierzchniowych. Zbiorniki naturalne związane z lokalnymi ciekami wodnymi występują przede wszystkim w obrębach Ćmiłów, Głuszczyzna i Kalinówka. Choć zazwyczaj są to niewielkie formy wodne, często powstałe w wyniku naturalnych procesów, mają one znaczenie dla zachowania bioróżnorodności oraz stabilizacji warunków wodnych w terenach przyległych. W wielu miejscowościach Gminy Głusk mieszkańcy, zagospodarowując swoje posesje, tworzą oczka wodne i niewielkie stawy ogrodowe. Tego rodzaju zbiorniki występują najliczniej w miejscowościach takich jak Wilczopole-Kolonia, Kazimierzówka oraz Mętów. Ich funkcja jest nie tylko dekoracyjna czy rekreacyjna – pełnią one również rolę w regulacji stosunków wodnych na poziomie działek, szczególnie w okresach intensywnych opadów.

W strukturze hydrologicznej gminy istotne miejsce zajmują również stawy hodowlane. Są one zlokalizowane głównie na gruntach prywatnych i często dobrze zagospodarowane – posiadają dostęp drogowy i infrastrukturę towarzyszącą. Część z nich udostępniana jest do celów rekreacyjnych, np. wędkowania, po uiszczeniu odpowiednich opłat. Oprócz funkcji produkcyjnej, stawy te wspierają lokalną retencję, poprawiają mikroklimat i wzbogacają krajobraz rolniczy gminy.

Rys. 19. Zbiornik retencyjny w Dominowie. Źródło: www.glusk.pl

Rys. 20. Zbiornik retencyjny w Dominowie
Źródło: www.glusk.pl

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.4.5. Obszary zagrożone suszą i obszary zalewowe

Teren Gminy Głusk, ze względu na swoje warunki klimatyczne i glebowe, jest szczególnie narażony na zjawisko suszy. Niewielka ilość opadów atmosferycznych, w połączeniu z podwyższoną temperaturą powietrza w okresie wiosennym – zwłaszcza na przełomie kwietnia i maja – znacząco przyczyniły się do niedoboru wód gruntowych w 2023 roku. Największe deficyty odnotowano w pierwszym półroczu, w okresie od stycznia do lipca, kiedy poziom wilgotności gleby spadł poniżej wartości krytycznych dla prawidłowego rozwoju roślin uprawnych. Susza dotknęła przede wszystkim gospodarstwa rolne, które stanowią istotny element lokalnej gospodarki. Wśród upraw najbardziej narażonych na skutki braku wody znalazły się zboża ozime i jare, kukurydza, rzepak i rzepik, warzywa gruntowe, tytoń, truskawki, rośliny strączkowe, a także krzewy i drzewa owocowe. Straty poniesione w wyniku suszy były dotkliwe, zwłaszcza dla rolników utrzymujących się wyłącznie z działalności rolniczej. Utrudnienia w produkcji, spadek plonów oraz konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z nawodnieniem upraw pogłębiły trudną sytuację ekonomiczną wielu gospodarstw. Zjawisko to unaocznilo konieczność dalszego rozwoju systemów małej retencji, poprawy efektywności gospodarowania wodą oraz wdrażania działań adaptacyjnych w ramach lokalnej polityki klimatycznej. Przeciwdziałanie skutkom suszy w Gminie Głusk powinno stanowić jeden z priorytetów w planowaniu rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa.

Tabela 21. Zagrożenie suszą na terenie gminy Głusk

Udział powierzchni zagrożonej suszą [%]

Gatunek roślin uprawnych	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Zboża ozime	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	11.37	0.0	0.0	x	x	x
Zboża jare	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7.54	24.72	0.0	0.0	x	x	x
Kukurydza na ziarno	x	x	x	0.0	0.0	5.71	26.97	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kukurydza na kiszonkę	x	x	x	0.0	0.0	5.71	26.97	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Rzepak i rzepik	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	21.57	x	x	x	x	x	x
Ziemniak	x	x	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Burak cukrowy	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Chmiel	x	x	x	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Tytoń	x	x	x	0.0	0.0	0.0	17.03	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Warzywa gruntowe	x	x	x	0.0	0.0	0.0	10.95	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Krzewy owocowe	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6.73	28.32	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Drzewa owocowe	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.14	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Truskawki	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7.59	0.0	0.0	x	x	x
Rośliny strączkowe	x	x	x	0.0	0.0	0.0	26.25	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

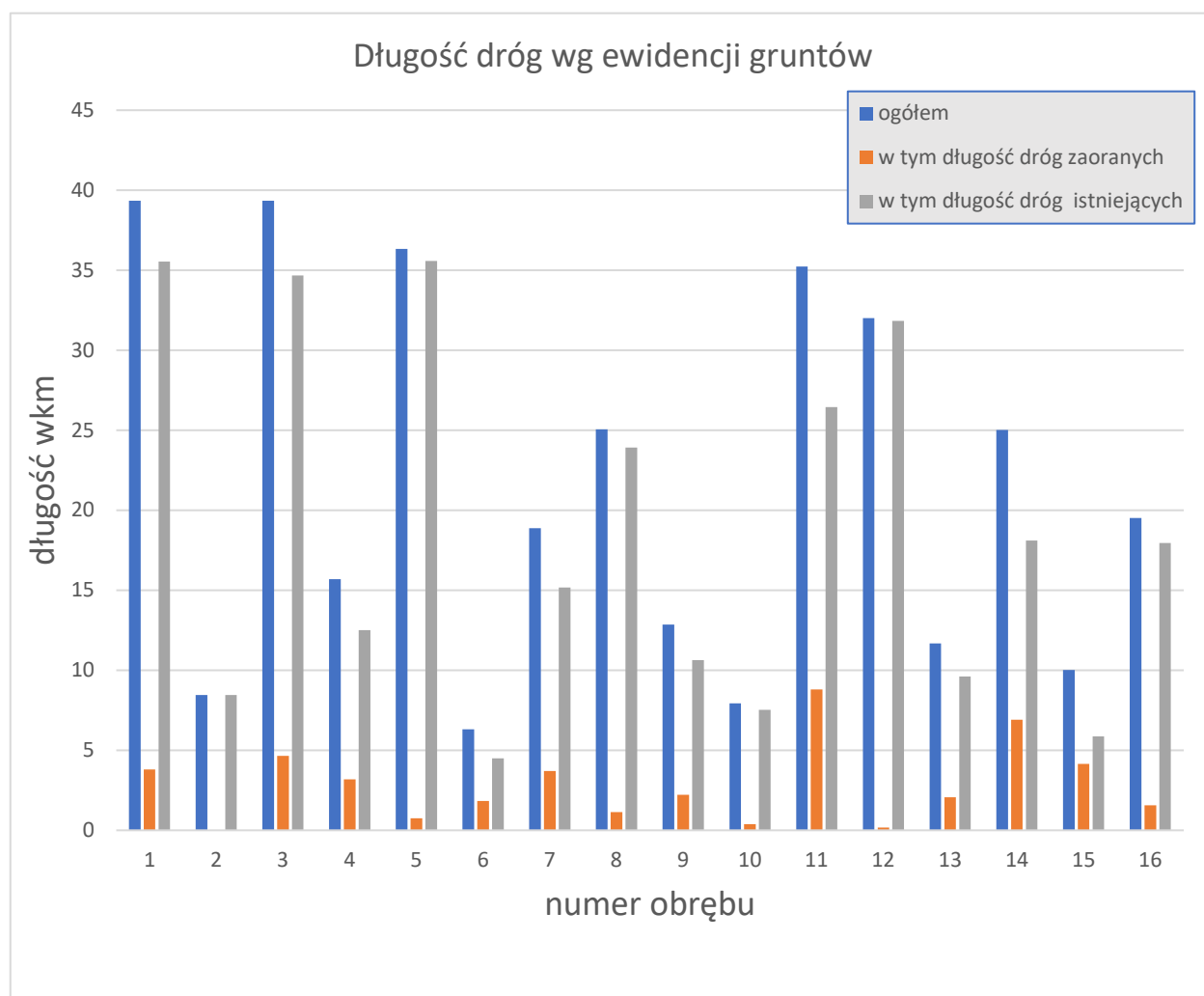
Źródło: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach

Na terenie Gminy Głusk nie występuje istotne zagrożenie zalewowe. Obszary potencjalnie narażone na zalanie zlokalizowane są głównie w sąsiedztwie cieków wodnych, takich jak Czerniejówka oraz mniejsze lokalne dopływy. Zasięg terenów zalewowych jest ograniczony i nie przekracza istotnej części powierzchni gminy. Z przeprowadzonych analiz oraz wywiadów terenowych wynika, że mieszkańcy Gminy Głusk nie zgłaszają problemów związanych z okresowymi wylewami rzek, które mogłyby powodować zalewanie pól uprawnych czy siedlisk. Brak jest także udokumentowanych przypadków strat materialnych związanych z wystąpieniem lokalnych podtopień czy powodzi. Potwierdzono również, że główne ciek wodne zachowują stabilny charakter hydrologiczny – nie dochodzi do gwałtownych wzrostów poziomu wód ani erozji brzegów, co pozwala uznać gminę za teren o niskim ryzyku powodziowym. Sytuacja hydrologiczna gminy jest więc korzystna z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców oraz użytkowania gruntów rolnych i budowlanych.

2.5. ISTNIEJĄCA SIEĆ DRÓG I KOLEI

2.5.1. Ogólna charakterystyka i układ sieci drogowej i kolejowej

Łączna długość sieci drogowej w Gminie Głusk, według stanu faktycznego, wynosi około 350 km, z czego długość dróg ujawnionych w Ewidencji Gruntów i Budynków (EGiB) stanowi zdecydowaną większość. W trakcie przeprowadzonych prac inwentaryzacyjnych stwierdzono jednak, że część zarejestrowanych w EGiB odcinków to drogi nieistniejące w terenie – zostały zaorane, zadrzewione lub uległy naturalnemu zadarnieniu. Ich łączna długość szacowana jest na ponad 20 km, co stanowi istotny udział w całkowitej sieci drogowej gminy.

Rys. 21. Długość dróg wg ewidencji gruntów
Źródło: Opracowanie własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

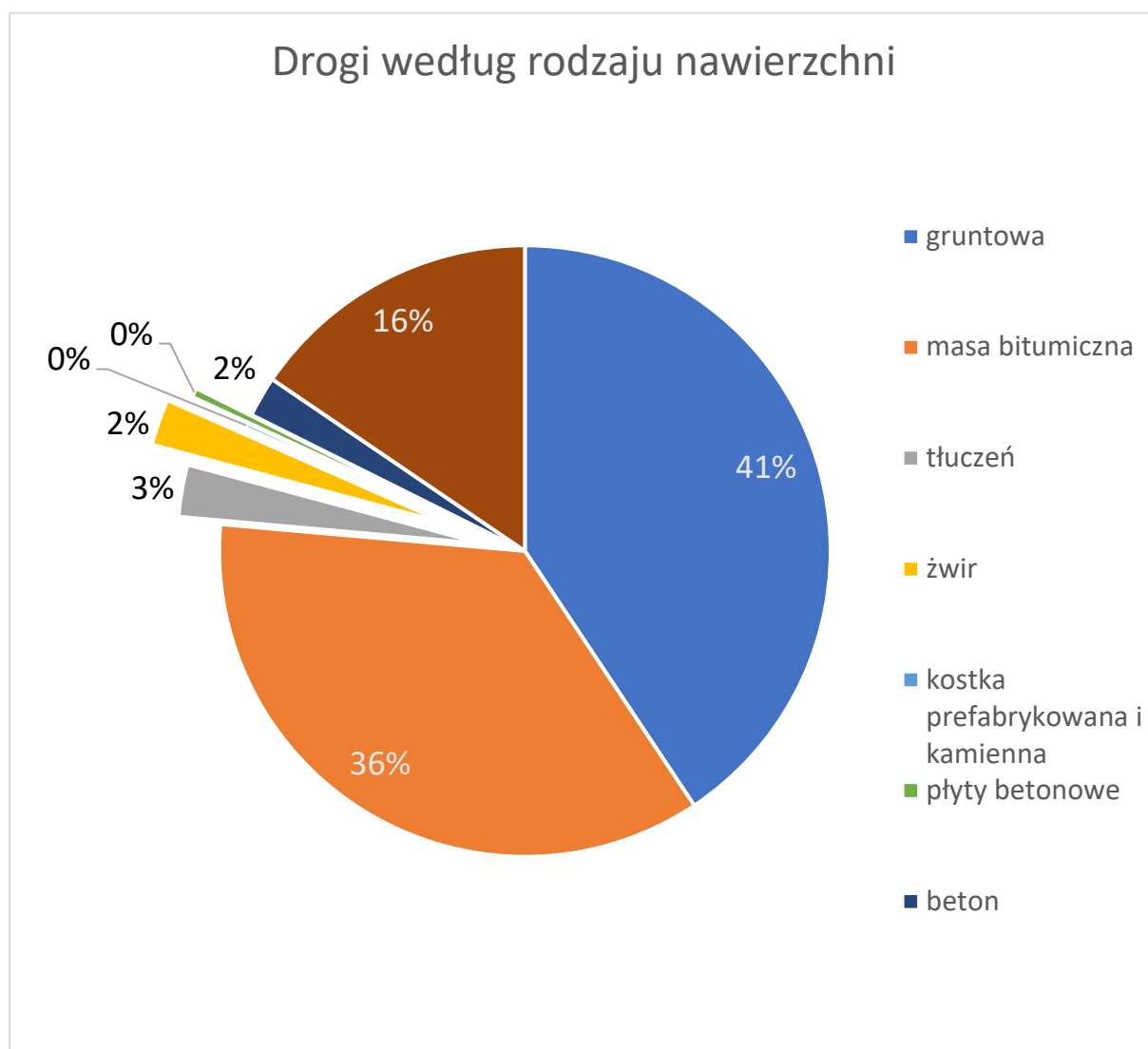
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 22. Długości dróg

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Długość dróg ogólnie*	Długość dróg według ewidencji gruntów			
				w tym długość dróg istniejących * powierzchnia uwzględniająca dukty leśne		w tym długość dróg nie istniejących	
				km	%	km	%
1	2	3	4	6	7	8	9
1	Abramowice Kościelne	49,2954	1,460	0,00	0,00 %	1,46	0,40 %
2	Abramowice Prywatne	317,2764	16,91	16,46	4,46 %	0,46	0,12 %
3	Ćmiłów	361,2343	40,60	38,81	10,50 %	1,79	0,48 %
4	Dominów	403,1929	28,88	28,12	7,61 %	0,76	0,21 %
5	Głusk	29,2518	1,56	0,67	0,18 %	0,88	0,24 %
6	Głuszczyzna	346,1722	17,37	16,99	4,60 %	0,38	0,10 %
7	Kalinówka	635,3232	41,15	40,59	10,99 %	0,56	0,15 %
8	Kazimierzówka	300,1823	14,18	13,38	3,62 %	0,81	0,22 %
9	Kliny	291,1471	13,16	13,16	3,56 %	0,00	0,00 %
10	Prawiedniki-Kolonia	141,3449	11,38	11,38	3,08 %	0,00	0,00 %
11	Prawiedniki	456,8712	23,72	23,51	6,36 %	0,21	0,06 %
12	Mętów	781,3647	62,47	59,99	16,24 %	2,47	0,67 %
13	Majdan Mętowski	423,1557	22,71	21,90	5,93 %	0,81	0,22 %
14	Wilczopole-Kolonia	897,4748	21,43	19,49	5,28 %	1,94	0,53 %
15	Wilczopole	520,8714	24,74	22,74	6,15 %	1,99	0,54 %
16	Wólka Abramowicka	208,0022	17,56	11,92	3,23 %	5,64	1,53 %
17	Żabia Wola	116,2005	6,44	5,28	1,43 %	1,16	0,31 %
18	Nowiny	141,1011	3,75	3,75	1,01 %	0,00	0,00 %
Gmina ogółem		6419,4621	369,47	348,15	94,23 %	21,32	5,77 %
			100 %	94,23 %		5,77 %	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGİB, BDOT10k, Inwentaryzacji terenowej

Długość dróg o twardej – ulepszonej nawierzchni (bitumiczne, betonowe, kostkowe, żwirowe) wynosi obecnie 203,45km (Tabela 25) (Rys. 35.). Drogi te znajdują się w dobrym stanie technicznym. Drogi o twardej – nieulepszonej nawierzchni (tłuczniowej), o łącznej długości 13,61km. Dróg o nawierzchni gruntowej jest 200,28km, z czego przejezdnych 133,93km, a zarośniętych i nieprzejezdnych – 66,36km. Procentowy rozkład dróg według rodzaju nawierzchni został przedstawiony za pomocą wykresu (Rys. 34.).

Rys. 22. Drogi według rodzaju nawierzchni
Źródło: Opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej

Tabela 23. Sieć drogowa według rodzaju nawierzchni i stanu technicznego

L.p.	Obręb	Drogi wg rodzaju nawierzchni i stanu technicznego															
		gruntowa		masa bitumiczna		tłuczeń		żwir		kostka prefabrykowana i kamienna		płyty betonowe		beton		nie istniejące	Razem
		stan dobry	stan zły	stan dobry	stan zły	stan dobry	stan zły	stan dobry	stan zły	stan dobry	stan zły	stan dobry	stan zły	stan dobry	stan zły		
		km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km		
1.	2.	3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	11.
1	Abramowice Kościelne	0,00	1,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,46
2	Abramowice Prywatne	0,00	3,02	5,91	1,22	3,64	0,00	2,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,10
3	Ćmiłów	1,32	3,91	18,27	0,00	3,28	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26,86
4	Dominów	1,48	4,61	17,13	0,00	3,61	0,47	0,20	0,05	0,00	0,00	0,48	0,00	0,00	0,00	0,00	28,03
5	Głusk	0,00	0,43	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,68
6	Głuszczyzna	2,11	4,26	1,65	0,00	0,33	0,00	2,96	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,45
7	Kalinówka	0,29	2,74	22,03	1,79	6,02	1,31	3,63	0,89	0,00	0,00	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00	38,92
8	Kazimierzówka	1,68	0,31	4,74	0,00	1,04	0,00	5,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,29
9	Kliny	2,24	1,08	4,96	0,00	0,44	1,14	2,79	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,65
10	Prawiedniki-Kolonia	0,00	0,00	3,44	0,00	0,58	0,00	1,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,60
11	Prawiedniki	1,31	0,08	14,57	0,00	1,42	0,34	4,56	0,28	0,56	0,00	0,40	0,00	0,00	0,00	0,00	23,52
12	Mętów	4,39	7,15	13,68	0,00	8,44	0,76	1,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	35,62
13	Majdan Mętowski	2,17	0,60	6,57	0,00	1,96	3,36	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,89
14	Wilczopole-Kolonia	066	3,63	13,76	0,00	0,81	0,22	0,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,07
15	Wilczopole	1,41	4,30	13,13	0,00	1,41	1,28	0,63	0,00	0,00	0,00	0,59	0,00	0,00	0,00	0,00	22,75
16	Wólka Abramowicka	0,27	7,08	3,25	0,00	0,67	0,00	0,48	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,93
17	Żabia Wola	0,11	0,93	2,48	0,00	0,64	0,00	1,06	0,00	0,00	0,00	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	5,29
18	Nowiny	0,45	0,11	1,78	0,71	0,25	0,00	0,35	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,76
Razem Gmina		39,23	45,70	133,84	3,72	34,54	8,96	27,91	1,51	0,56	0,14	1,76	0,00	0,00	0,00	0,00	297,87
		13,17 %	15,34 %	44,93 %	1,25 %	11,60 %	3,01 %	9,37 %	0,51 %	0,19 %	0,05 %	0,59 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	100 %

Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Rodzaje dróg według podziału na kategorie i klasy dróg

Sieć dróg w Gminie Głusk tworzą przede wszystkim drogi publiczne o różnym znaczeniu administracyjnym. Przez teren gminy przebiegają odcinki dróg wojewódzkich, z których najważniejszą jest droga wojewódzka nr 835, stanowiąca główną oś komunikacyjną łączącą Lublin z Biłgorajem i Przemyślem. Uzupełniają ją drogi powiatowe, które zapewniają powiązania komunikacyjne pomiędzy poszczególnymi miejscowościami gminy oraz z sąsiednimi jednostkami administracyjnymi. Istotną część sieci stanowią także drogi gminne, pełniące funkcje lokalne i obsługujące bezpośrednio zabudowę mieszkaniową, usługową oraz gospodarstwa rolne. Ważnym elementem układu drogowego są również drogi wewnętrzne i dojazdy gospodarcze, w tym drogi transportu rolnego, które umożliwiają dostęp do gruntów uprawnych oraz terenów leśnych. Część tych dróg pozostaje we władaniu prywatnym i pełni funkcję uzupełniającą w stosunku do układu dróg publicznych. Całość sieci drogowej gminy tworzy spójny system, w którym istotne znaczenie ma zarówno obsługa ruchu tranzytowego, jak i zapewnienie dogodnej dostępności komunikacyjnej dla mieszkańców i użytkowników terenów rolnych oraz inwestycyjnych.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 24. Klasy dróg

L.p.	Obręb	Klasy dróg																		
		Krajowa			Wojewódzka			Powiatowa			Gminna			Wewnętrzna			Droga transportu rolnego			Razem
		stan dobry	stan zły	nieistniejąca	stan dobry	stan zły	nieistniejąca	stan dobry	stan zły	nieistniejąca	stan dobry	stan zły	nieistniejąca	stan dobry	stan zły	nieistniejąca	stan dobry	stan zły	nieistniejąca	
		km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	
1.	2.	3.			4.			5.			6.			7.			8.			9.
1	Abramowice Kościelne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,13	0,00	0,00	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	1,46
2	Abramowice Prywatne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,44	0,00	0,00	3,18	2,11	0,04	7,60	1,77	0,42	0,00	0,36	0,00	16,92
3	Ćmiłów	0,00	0,00	0,00	1,59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17,76	1,66	0,00	2,56	0,11	0,15	0,97	3,86	0,00	28,66
4	Dominów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	2,89	0,00	0,00	11,25	2,29	0,43	8,69	2,38	0,00	0,05	0,56	0,00	28,87
5	Głusk	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,43	0,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,56
6	Głuszczyzna	0,00	0,00	0,00	1,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,53	4,26	0,38	0,24	0,14	0,00	0,00	0,00	0,00	11,83
7	Kalinówka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,63	0,00	0,00	16,84	4,03	0,56	13,39	2,52	0,00	0,00	0,18	0,00	41,15
8	Kazimierzówka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,97	0,00	0,00	7,09	0,00	0,81	4,00	0,31	0,00	0,00	0,00	0,00	14,18
9	Kliny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,88	0,00	0,00	5,30	1,14	0,00	0,92	0,00	0,00	2,81	1,08	0,00	13,13
10	Prawiedniki-Kolonia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,94	0,00	0,00	3,16	0,00	0,00	0,51	0,00	0,00	5,77	0,00	0,00	11,38
11	Prawiedniki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,45	0,00	0,00	12,60	0,34	0,21	6,76	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	23,72
12	Mętów	0,00	0,00	0,00	1,36	0,00	0,00	3,94	0,00	0,00	14,11	2,79	2,47	7,23	3,42	0,00	1,07	1,70	0,00	38,09
13	Majdan Mętowski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,39	0,00	0,00	7,58	3,77	0,75	1,96	0,19	0,06	0,00	0,00	0,00	15,70
14	Wilczopole-Kolonia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,72	0,00	0,68	10,21	0,00	0,31	1,71	3,08	0,95	0,00	0,77	0,00	21,43
15	Wilczopole	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,15	0,00	0,00	11,08	4,30	1,87	3,29	0,68	0,12	0,64	0,60	0,00	24,73
16	Wólka Abramowicka	0,00	0,00	0,00	0,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,94	4,12	5,64	0,95	0,98	0,00	0,00	2,15	0,00	17,56
17	Żabia Wola	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,62	0,00	0,00	2,70	0,79	1,12	1,03	0,13	0,04	0,00	0,00	0,00	6,43
18	Nowiny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,78	0,00	0,00	0,45	0,81	0,00	0,60	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	3,75
Razem Gmina		0,00	0,00	0,00	5,01	0,00	0,33	30,80	0,00	0,68	132,03	33,97	15,47	61,44	16,51	1,74	11,31	11,26	0,00	320,55
		0,00 %	0,00 %	0,00 %	1,56	0,00 %	0,10 %	9,61 %	0,00 %	0,21 %	41,19 %	10,60 %	4,83 %	19,17 %	5,15 %	0,54	3,53 %	3,51	0,00 %	100 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

2.5.2. Drogi transportu rolnego

W gminie Głusk podczas wywiadu terenowego zainwentaryzowano drogi transportu rolnego. Są to drogi istniejące w terenie, jednak nie ujawnione w ewidencji gruntów. Drogi transportu rolnego to drogi o nawierzchni gruntowej naturalnej w większości przypadków w dobrym stanie.

2.5.3. Stan dróg

Inwentaryzacja terenowa dróg w Gminie Głusk wykazała, że zdecydowana większość dróg utwardzonych, zarówno o nawierzchni bitumicznej, jak i wykonanych z kostki brukowej czy płyt betonowych, znajduje się w dobrym lub bardzo dobrym stanie technicznym i nie wymaga obecnie prac remontowych. Drogi te stanowią podstawowy układ komunikacyjny gminy i zapewniają obsługę ruchu lokalnego oraz tranzytowego. Miejscami występują odcinki, których nawierzchnia uległa wyeksploatowaniu – pojawiły się koleiny, spękania i nierówności, co wskazuje na potrzebę sukcesywnych napraw bieżących, zwłaszcza na odcinkach o większym natężeniu ruchu oraz w strefach zurbanizowanych.

Z kolei drogi gruntowe, pełniące najczęściej funkcję dojazdów do pól i terenów rolnych, w znacznym stopniu charakteryzują się złym stanem technicznym. W okresach intensywnych opadów stają się one trudno przejezdne, co ogranicza dostęp do gruntów użytkowanych rolniczo oraz terenów inwestycyjnych. Drogi te wymagają pilnych działań modernizacyjnych i dostosowania do aktualnych potrzeb komunikacyjnych. Najwięcej dróg o niezadowalającym stanie technicznym zidentyfikowano w obrębach o rozproszonej zabudowie i dużym udziale gruntów rolnych, takich jak Wilczopole-Kolonia, Ćmiłów czy Prawiedniki.

Ogólny stan techniczny sieci drogowej Gminy Głusk można ocenić jako dobry, jednak utrzymanie tego stanu wymaga systematycznych nakładów na remonty nawierzchni oraz modernizację dróg gruntowych, które w obecnym kształcie nie zapewniają odpowiedniej funkcjonalności.

2.6. OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKO NATURALNE

2.6.1. Obszary chronione i formy ochrony przyrody

WNa terenie gminy Głusk występują różnorodne formy ochrony przyrody, których celem jest zachowanie cennych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Obszar gminy znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina, co wpływa na presję urbanizacyjną, ale równocześnie wzmacnia znaczenie istniejących terenów chronionych jako zielonego zaplecza przyrodniczego i rekreacyjnego dla mieszkańców.

Część powierzchni gminy położona jest w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Bystrzycy (PL.ZIPOP.1393.OCHK.35). Obszar ten obejmuje dolinę rzeki Bystrzycy wraz z licznymi starorzeczami, łąkami oraz zadrzewieniami. Jego łączna powierzchnia na terenie gminy Głusk wynosi ok. 1160 ha. OCHK pełni rolę korytarza ekologicznego o znaczeniu regionalnym, stanowiąc miejsce migracji i bytowania wielu gatunków ptaków wodnych i błotnych.

Na terenie gminy wyznaczone zostały także obszary europejskiej sieci Natura 2000. Najważniejszym z nich jest „Dolina Bystrzycy” (PLH060015), obejmująca fragment doliny tej rzeki z siedliskami podmokłymi, szuwarami i łąkami wilgotnymi. Celem ochrony jest zachowanie siedlisk przyrodniczych związanych z dolinami rzecznyymi oraz ochrona rzadkich gatunków roślin i zwierząt, w tym płazów i ptaków.

Istotne znaczenie ma również przebiegający przez gminę korytarz ekologiczny wzdłuż doliny Bystrzycy i jej dopływów, będący elementem regionalnej sieci powiązań przyrodniczych „Mazowsze–Polesie”. Zapewnia on wymianę genetyczną między populacjami zwierząt i roślin oraz sprzyja utrzymaniu ciągłości ekosystemów.

Na terenie gminy Głusk występują także pomniki przyrody, głównie pojedyncze drzewa i ich skupiska o wyjątkowych walorach dendrologicznych. Pełnią one funkcję przyrodniczą i krajobrazową, podkreślając lokalną tożsamość przestrzenną i historyczną.

Brak jest natomiast rezerwatów przyrody. Funkcję ochronną pełnią jednak rozległe łąki i zadrzewienia śródpolne, które poza walorami ekologicznymi stanowią element kształtujący krajobraz rolniczy gminy.

Podsumowując, gmina Głusk wyróżnia się mozaiką cennych siedlisk związanych z doliną Bystrzycy oraz tradycyjnym krajobrazem rolniczym, które wymagają zachowania i dalszej ochrony w kontekście rosnącej presji urbanizacyjnej wynikającej z bliskości Lublina.

2.6.2. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Szata roślinna gminy Głusk jest kształtowana przez położenie w dolinie rzeki Bystrzycy oraz sąsiedztwo miasta Lublina. Teren gminy ma charakter rolniczo-osadniczy, z dominacją pól uprawnych, łąk oraz mozaiki zadrzewień śródpolnych. Żyzne gleby lessowe sprzyjają uprawie zbóż, warzyw i roślin pastewnych, a także sadownictwu, które stanowi ważny element lokalnego krajobrazu rolniczego.

Lasy zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię, jednak pełnią istotną rolę ekologiczną i krajobrazową. Występują tu głównie lasy liściaste, z przewagą dębów, grabów, lip i brzoź, a lokalnie także olsów związanych z podmokłymi fragmentami doliny Bystrzycy. W mniejszym stopniu spotyka się drzewa iglaste, przede wszystkim sosnę zwyczajną. Lasy i zadrzewienia śródpolne stanowią siedlisko dla wielu gatunków zwierząt i są ważnymi korytarzami ekologicznymi.

Łąki i pastwiska w dolinach rzek oraz w obniżeniach terenu tworzą bogate ekosystemy, gdzie występuje różnorodność traw, ziół i roślin zielnych. Są one miejscem bytowania owadów zapylających – pszczoł, trzmieli i motyli – oraz ptaków charakterystycznych dla terenów otwartych, takich jak skowronki, derkacze czy bociany białe, licznie gniazdujące w gminie.

Świat zwierzęcy gminy Głusk odzwierciedla typową faunę Wyżyny Lubelskiej. Wśród ssaków najczęściej spotykane są sarny, lisy, zające i jeże. Dolina Bystrzycy jest ważnym miejscem żerowania i migracji zwierząt, a także siedliskiem płazów (żab, ropuch, traszek) i gadów (jaszczurek, zaskrońców). W wodach rzeki oraz w starorzeczach występują ryby takie jak płoć, karaś, szczupak i okoń.

Ptaki wodne i błotne związane z doliną Bystrzycy – czaple siwe, kaczki krzyżówki, zimorodki czy pliszki – wzbogacają awifaunę regionu. W starych drzewostanach i zadrzewieniach występują dzięcioły, sowy i sikory, a w otwartym krajobrazie spotyka się kuropatwy i przepiórki.

Pomimo braku większych kompleksów leśnych, dolina Bystrzycy oraz mozaika rolniczo-przyrodnicza gminy tworzą cenne środowisko dla wielu gatunków roślin i zwierząt. Elementy te pełnią jednocześnie funkcję przyrodniczą, krajobrazową i rekreacyjną, stanowiąc ważne zaplecze ekologiczne dla rozwijającego się obszaru metropolitalnego Lublina.

2.6.3. Krajobraz

Gmina Głusk położona jest w obrębie Wyżyny Lubelskiej, w strefie przejściowej między obszarem zurbanizowanym Lublina a tradycyjnym krajobrazem rolniczym. Krajobraz gminy charakteryzuje się lekko falistą rzeźbą terenu ukształtowaną przez procesy lessowe oraz działalność człowieka. Pagórki i łagodne wyniesienia przeplatają się z obniżeniami dolinnymi, co tworzy mozaikę pól uprawnych, łąk oraz zadrzewień. Wysokości względne nie są duże, ale nadają terenowi pofałdowany i malowniczy charakter.

Najbardziej wyróżniającym się elementem krajobrazu jest dolina rzeki Bystrzycy, z licznymi starorzeczami, podmokłymi łąkami i pasami roślinności łąkowej. Dolina ta stanowi naturalną oś przyrodniczą gminy i pełni funkcję korytarza ekologicznego o znaczeniu regionalnym. Jej otwarte przestrzenie kontrastują z sąsiadującymi polami uprawnymi, tworząc atrakcyjny wizualnie układ krajobrazowy.

Dominującym użytkowaniem gruntów są pola uprawne, które zajmują zdecydowaną większość powierzchni gminy. Żyzne gleby lessowe sprzyjają rozwojowi rolnictwa, a krajobraz rolniczy wzbogacają sady oraz mozaika zadrzewień śródpolnych. W wielu wsiach zachowała się tradycyjna zabudowa zagrodowa, która harmonijnie komponuje się z otoczeniem.

Lasy występują w niewielkich kompleksach, głównie w dolinach i na krawędziach wysoczyzn. Składają się z drzew liściastych – dębów, grabów, lip i brzoź – z domieszką sosny. Uzupełniają one krajobraz rolniczy i stanowią cenne siedliska przyrodnicze, a zarazem miejsca rekreacji.

Na południu gminy spotyka się typowe dla Wyżyny Lubelskiej wąwozy lessowe, które przecinają pola i pastwiska. Tworzą one malownicze elementy krajobrazu, a jednocześnie pełnią ważną rolę przyrodniczą, będąc siedliskiem wielu gatunków roślin i zwierząt.

Osadnictwo w gminie Głusk ma charakter wiejski, z zabudową skupioną w układach ulicowych i placowych. Tradycyjne domy i gospodarstwa wiejskie, często zlokalizowane na wyniesieniach lub w pobliżu dolin, współtworzą charakterystyczny obraz krajobrazu kulturowego. Bliskość Lublina powoduje jednak, że w części gminy pojawiają się nowe inwestycje mieszkaniowe, które zmieniają dotychczasowy rolniczy charakter przestrzeni.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Krajobraz gminy Głusk jest więc mozaiką naturalnych elementów przyrodniczych – doliny Bystrzycy, starorzeczy, wąwozów lessowych – i tradycyjnego użytkowania rolniczego, uzupełnionego zabudową wiejską oraz nową suburbanizacją. Tworzy to przestrzeń zarówno funkcjonalną dla rolnictwa, jak i atrakcyjną rekreacyjnie dla mieszkańców.

2.6.4. Obszary leśne, zadrzewienia i zakrzewienia

Gmina Głusk charakteryzuje się niskim stopniem lesistości w porównaniu do średniej krajowej. Lasy oraz zadrzewienia i zakrzewienia zajmują łącznie około 487 ha, co stanowi 7,2% powierzchni gminy. Jest to poziom wyraźnie niższy niż średnia lesistość województwa lubelskiego (ok. 23%) oraz całego kraju (ok. 30%). Oznacza to, że gmina Głusk jest obszarem o wyraźnej dominacji krajobrazu rolniczego, z niewielkimi, rozproszonymi kompleksami leśnymi.

Największe powierzchnie lasów koncentrują się w południowej i wschodniej części gminy, szczególnie w obrębach Głuszczyzna i Abramowice Prywatne. Lasy te mają w dużej mierze charakter liściasty, z dominacją dębów, grabów, lip i olch. W dolinach i obniżeniach terenu występują fragmenty olsów oraz łęgów, natomiast na wyniesieniach spotyka się niewielkie płaty sosny.

Obręby o najniższym wskaźniku lesistości to przede wszystkim Kalinówka i Dominów, gdzie krajobraz zdominowany jest przez intensywne rolnictwo i zabudowę mieszkaniową, a tereny leśne mają jedynie charakter punktowy (pojedyncze zagajniki i zadrzewienia śródpolne).

Oprócz lasów ewidencyjnych istotne znaczenie mają także zadrzewienia śródpolne i pasowe, które pełnią funkcje przeciwwietrzne, glebochronne oraz ekologiczne. Stanowią one ważny element korytarzy przyrodniczych powiązanych z doliną rzeki Bystrzycy i jej dopływów.

W dokumentach planistycznych gminy przewiduje się rozwój zieleni izolacyjnej, szczególnie wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych i w otoczeniu nowej zabudowy mieszkaniowej. Zieleń ta ma pełnić funkcję buforową, ograniczającą uciążliwości związane z ruchem samochodowym oraz rozwojem zabudowy podmiejskiej.

Ze względu na niską lesistość i intensywną presję urbanizacyjną, kluczowym kierunkiem działań gminy pozostaje zwiększenie udziału terenów zielonych poprzez ochronę istniejących kompleksów leśnych, wspieranie sukcesji naturalnej na gruntach nieużytkowanych oraz zakładanie nowych zadrzewień i pasów zieleni izolacyjnej.

Tabela 25. Powierzchnia lasów i stopień lesistości

Lp.	Obręb	Powierzchnia obrębu ogółem	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione					Stopień lesistości
			Lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione gruntów (Ls, Lz)	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych wg ewidencji gruntów	Lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione zinwentaryzowane w terenie a nieujawnione w ewidencji gruntów	Lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione ujawnione w ewidencji gruntów których brak w terenie	Razem	
			ha	ha	ha	ha	ha	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1	Abramowice Kościelne	49,2954	12,3180	7,0778	15,9235	0,9468	36,2661	5,94
2	Abramowice Prywatne	317,2764	15,0250	5,6710	9,9498	1,1581	31,8039	4,41
3	Ćmiłów	361,2343	10,0374	11,8882	9,1209	0,6130	31,6596	3,17
4	Dominów	403,1929	243,5391	21,0832	-	-	264,6223	41,41
5	Głusk	29,2518	201,3661	9,7006	9,8459	15,9452	236,8578	24,59
6	Głuszczyzna	346,1722	-	-	3,4452	-	3,4452	1,47
7	Kalinówka	635,3232	49,9202	1,9088	-	-	51,8291	11,52
8	Kazimierzówka	300,1823	-	1,4684	-	-	1,4684	0,23
9	Kliny	291,1471	2,5849	3,0375	3,6991	-	9,3216	2,95
10	Prawiedniki-Kolonia	141,3449	-	0,8471	1,8463	0,1479	2,8413	1,49
11	Prawiedniki	456,8712	315,3503	9,4932	9,2434	-	334,0869	40,56
12	Mętów	781,3647	22,4140	6,6098	1,8319	0,4342	31,2899	4,19
13	Majdan Mętowski	423,1557	0,8162	0,1675	-	-	0,9837	0,53
14	Wilczopole-Kolonia	897,4748	0,0233	2,2133	2,1132	-	4,2231	0,62
15	Wilczopole	520,8714	0,0582	1,5622	1,3254	-	1,5562	0,05
16	Wólka Abramowicka	208,0022	48,9840	11,1495	2,4128	-	62,5463	11,19
17	Żabia Wola	116,2005	33,8316	1,6329	20,0270	-	55,4915	14,73
18	Nowiny	141,1011	3,1908	8,3761	-	0,9600	12,5268	2,39
Gmina ogółem (obszar wiejski)		6419,4620	959,3775	100,1116	87,3458	20,2053	1167,0402	12,98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGİB i inwentaryzacji terenowej

2.6.5. System odbioru śmieci i składowiska odpadów

System odbioru śmieci w gminie Głusk jest organizowany przez gminę i realizowany we współpracy z wyspecjalizowanymi przedsiębiorstwami wyłonionymi w drodze przetargu. Firmy te odpowiadają za zbieranie, transport oraz dalsze zagospodarowanie odpadów komunalnych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Dzięki temu mieszkańcy mają zapewnione regularne i efektywne usługi w zakresie gospodarki odpadami.

Odbiór odpadów odbywa się według harmonogramu ustalanego corocznie i publikowanego na stronie internetowej gminy Głusk oraz przekazywanego mieszkańcom w formie drukowanej. Odpady komunalne są odbierane z częstotliwością zależną od rodzaju frakcji – najczęściej raz lub dwa razy w miesiącu w przypadku odpadów segregowanych (papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne, bioodpady), natomiast odpady zmieszane odbierane są częściej, co zapewnia utrzymanie czystości.

Mieszkańcy gminy mają obowiązek segregacji odpadów na frakcje:

- odpady zmieszane,
- bioodpady,
- papier,
- szkło,
- tworzywa sztuczne i metale,
- popiół (w gospodarstwach opalanych paliwem stałym).

Zebrane odpady transportowane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) oraz innych specjalistycznych zakładów przetwarzania i utylizacji. Pozwala to na odzysk surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów deponowanych na składowiskach i ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko.

Podczas analiz terenowych nie stwierdzono występowania dzikich wysypisk na większą skalę, a gmina prowadzi regularne akcje edukacyjne i porządkowe, aby utrzymać czystość przestrzeni publicznych. W trakcie konsultacji społecznych mieszkańcy gminy nie zgłaszali większych problemów związanych z odbiorem odpadów – system funkcjonuje sprawnie i jest pozytywnie oceniany.

Dodatkowym elementem systemu gospodarki odpadami w gminie Głusk jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), gdzie mieszkańcy mogą bezpłatnie przekazywać m.in. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, opony, odpady wielkogabarytowe, chemikalia oraz odpady budowlane w ograniczonych ilościach.

2.7. AGROTURYSTYKA, TURYSTYKA, KULTURA, ZABYTKI

2.7.1. Agroturystyka i turystyka oraz infrastruktura turystyczna

Gmina Głusk, położona na granicy Lublina i malowniczej doliny Bystrzycy, oferuje dogodne warunki do rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej. Bliskość dużego miasta łączy się tu z urokami tradycyjnego krajobrazu rolniczego, co sprawia, że teren ten przyciąga zarówno mieszkańców metropolii szukających wypoczynku w naturze, jak i turystów z dalszych regionów.

Agroturystyka w gminie opiera się na gospodarstwach wiejskich, które coraz częściej otwierają się na gości, oferując noclegi, domowe posiłki oraz możliwość uczestniczenia w pracach polowych czy ogrodniczych. Pobyt w tego typu miejscach pozwala odwiedzającym doświadczyć autentycznego rytmu życia wiejskiego, kontaktu z przyrodą oraz spróbowania lokalnych produktów. Szczególną atrakcję stanowi bliskość doliny Bystrzycy – obszaru chronionego, bogatego w łąki, starorzecza i lasy łęgowe – co sprzyja turystyce pieszej, rowerowej i przyrodniczej.

Na terenie gminy Głusk funkcjonuje kilka gospodarstw agroturystycznych i pensjonatów, które oferują noclegi w otoczeniu pól i zieleni. Dodatkowo, gmina dysponuje zapleczem gastronomicznym opartym na lokalnej kuchni. W wiejskich karczmach i barach serwowane są tradycyjne dania kuchni polskiej i regionalnej, a bliskość Lublina umożliwia łatwy dostęp do szerokiej oferty kulinarnej i kulturalnej miasta.

Ważnym elementem rozwoju turystyki w gminie Głusk jest infrastruktura rekreacyjna. Przez teren gminy przebiegają szlaki rowerowe i ścieżki spacerowe, prowadzące wzdłuż doliny Bystrzycy i przez wąwozy lessowe charakterystyczne dla Wyżyny Lubelskiej. Na trasach wyznaczono miejsca odpoczynku, punkty widokowe i altany, które sprzyjają turystyce weekendowej.

Gmina kultywuje również lokalne tradycje poprzez wydarzenia kulturalne i festyny wiejskie. Organizowane są dożynki, pikniki rodzinne i imprezy plenerowe, które integrują społeczność lokalną, a zarazem stanowią atrakcję dla odwiedzających.

Bliskość Lublina sprawia, że gmina Głusk jest coraz bardziej postrzegana jako atrakcyjne zaplecze turystyczno-rekreacyjne dla mieszkańców aglomeracji. Połączenie walorów przyrodniczych, rolniczej tradycji i lokalnej gościnności tworzy korzystne warunki dla rozwoju agroturystyki i turystyki aktywnej w tym rejonie.

2.7.2. Obszary atrakcyjne turystycznie

Gmina Głusk, położona w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina, posiada atrakcyjny potencjał turystyczny i rekreacyjny wynikający z połączenia walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Najważniejszym atutem gminy jest dolina rzeki Bystrzycy, która stanowi oś całego systemu przyrodniczo-turystycznego. Rzeka tworzy malownicze zakola, starorzecza i rozlewiska, a otaczające ją łąki, trzcinowiska i lasy łęgowe stanowią cenne siedliska dla wielu gatunków roślin i zwierząt. Dolina Bystrzycy pełni rolę korytarza ekologicznego o znaczeniu regionalnym, a jednocześnie jest chętnie odwiedzana przez mieszkańców i turystów poszukujących bezpośredniego kontaktu z naturą. Wzdłuż rzeki wyznaczone zostały ścieżki piesze i rowerowe, a w ostatnich latach rozwijają się także spływy kajakowe, które pozwalają z perspektywy wody podziwiać krajobrazy gminy i obcować z jej dziką przyrodą.

Urozmaicony teren gminy, z obecnymi w południowej części wąwozami lessowymi i falistymi polami uprawnymi, sprzyja rozwojowi turystyki aktywnej. Wąwozy, szczególnie w rejonie Głuszczyzny i Abramowic Prywatnych, są unikalnym elementem krajobrazu Wyżyny Lubelskiej. Ich strome zbocza i naturalne formy przyciągają turystów pieszych i rowerowych, a także miłośników nordicwalking. Ścieżki prowadzące przez tereny rolnicze i łąkowe łączą walory przyrodnicze z możliwością poznania tradycyjnego użytkowania ziemi, które wciąż dominuje w gminie.

Gmina Głusk rozwija się również jako miejsce agroturystyki. Gospodarstwa wiejskie oferują noclegi w tradycyjnych domach, możliwość degustacji lokalnych produktów oraz udziału w codziennych pracach polowych i ogrodniczych. Turyści mogą spróbować miodów z pasiek, świeżych soków i przetworów owocowo-warzywnych, a także wziąć udział w warsztatach kulinarnych czy rękodzielniczych. Bliskość Lublina sprawia, że agroturystyka w gminie cieszy się rosnącym zainteresowaniem osób szukających weekendowego wypoczynku w ciszy i spokoju, z dala od miejskiego zgiełku.

Na terenie gminy znajdują się także liczne elementy dziedzictwa kulturowego. Do najbardziej znaczących należy kościół parafialny w Ćmiłowie, a także kapliczki i krzyże przydrożne rozsiane w różnych miejscowościach. Te skromne, ale liczne obiekty sakralne nadają krajobrazowi gminy specyficzny, tradycyjny charakter i świadczą o silnym zakorzenieniu lokalnej społeczności w kulturze i religii regionu. Żywe są także tradycje ludowe i obrzędy wiejskie, które szczególnie wyraźnie ujawniają się podczas dożynek, festynów i pikników organizowanych przez gminę. Wydarzenia te nie tylko integrują

mieszkańców, ale także stanowią atrakcję dla odwiedzających, prezentując folklor, muzykę i lokalną kuchnię.

Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna gminy rozwija się systematycznie. Powstają nowe boiska, place zabaw i siłownie plenerowe, a w dolinie Bystrzycy tworzone są miejsca odpoczynku i biwakowania. Dzięki temu gmina Głusk pełni funkcję turystycznego zaplecza Lublina, oferując zarówno jednodniowe formy aktywności – takie jak spacer, wycieczki rowerowe czy spływy kajakowe – jak i dłuższe pobyty w gospodarstwach agroturystycznych.

Całość sprawia, że gmina Głusk wyróżnia się jako obszar o dużym potencjale turystycznym. Naturalne walory przyrodnicze, krajobraz lessowych wąwozów i doliny Bystrzycy, tradycja wiejska i rozwijająca się agroturystyka czynią z niej miejsce, które może stać się jednym z ważniejszych punktów rekreacyjno-turystycznych w regionie lubelskim.

2.7.3. Obiekty kultury

Na terenie gminy Głusk ważną rolę w życiu społecznym i kulturalnym pełni Gminny Ośrodek Kultury w Dominowie, który jest głównym centrum aktywności artystycznej, edukacyjnej i integracyjnej mieszkańców. Placówka ta prowadzi różnorodne zajęcia skierowane do dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, rozwijając lokalne talenty i podtrzymując tradycje kulturowe. W ramach działalności ośrodka funkcjonują zespoły taneczne, wokalne i instrumentalne, które prezentują się podczas wydarzeń gminnych i regionalnych, a także sekcje hobbystyczne i warsztaty rękodzieła. Organizowane są tu również zajęcia sportowe i rekreacyjne, w tym sekcje sztuk walki oraz spotkania dla miłośników szachów i gier planszowych. Dzięki tak szerokiej ofercie GOK stanowi miejsce, gdzie mieszkańcy mogą rozwijać swoje pasje i umiejętności, a jednocześnie spędzać czas w sposób twórczy i integrujący społeczność.

Istotnym elementem działalności Gminnego Ośrodka Kultury jest również promocja lokalnej twórczości i dziedzictwa. Organizowane są konkursy plastyczne, przeglądy muzyczne i teatralne, a także warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży. Wydarzenia te przyciągają mieszkańców z całej gminy i stanowią okazję do spotkań międzypokoleniowych. GOK w Dominowie pełni również funkcję integracyjną, organizując festyny, pikniki rodzinne oraz cykliczne uroczystości patriotyczne i religijne, które wpisują się w kalendarz wydarzeń całego regionu.

Na szczególną uwagę zasługuje Gminna Biblioteka Publiczna, której siedziba mieści się w budynku GOK. Biblioteka dysponuje bogatym księgozbiorem, dostosowanym do potrzeb

różnych grup wiekowych, i jest ważnym ośrodkiem edukacyjnym oraz kulturalnym. Oprócz wypożyczania książek prowadzi spotkania autorskie, lekcje biblioteczne i warsztaty czytelnicze. Dzięki tym inicjatywom mieszkańcy mają łatwy dostęp do literatury, a jednocześnie do działań wspierających rozwój czytelnictwa i edukacji kulturalnej.

Kultura gminy Głusk to także liczne wydarzenia plenerowe i tradycje ludowe. Do najważniejszych należą dożynki gminne, festyny i pikniki organizowane w poszczególnych miejscowościach. Imprezy te stanowią okazję do integracji mieszkańców, prezentacji dorobku lokalnych artystów i kół gospodyń wiejskich, a także do wspólnej zabawy. Szczególną popularnością cieszą się występy zespołów ludowych i dziecięcych, prezentacje kulinarne oraz konkursy związane z tradycją i życiem wsi.

Dziedzictwo kulturowe gminy Głusk widoczne jest także w zachowanych obiektach sakralnych i elementach małej architektury religijnej. Na terenie gminy znajduje się wiele kapliczek i krzyży przydrożnych, które odzwierciedlają religijność mieszkańców i stanowią integralny element krajobrazu kulturowego. Warto wspomnieć o kościele parafialnym w Ćmiłowie, którego historia sięga kilku stuleci i który pełni ważną rolę duchową oraz kulturową w życiu społeczności. Świątynia ta, wraz z innymi parafiami w gminie, jest miejscem centralnych uroczystości religijnych i wydarzeń integrujących lokalną społeczność.

Na terenie gminy Głusk istotnym elementem życia kulturalnego i tożsamości lokalnej są parafie oraz kościoły, które od wieków odgrywają nie tylko funkcję religijną, ale także społeczną i integracyjną. Świątynie są miejscami centralnych uroczystości, podtrzymują tradycję, stanowią ośrodki wspólnoty i są ważnymi punktami krajobrazu kulturowego.

Najstarszą i najbardziej znaną świątynią gminy jest kościół parafialny pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Ćmiłowie. Parafia ta ma długą tradycję, a jej obecny kościół wzniesiony został w XX wieku jako budowla murowana, pełniąca rolę duchowego centrum miejscowości. Architektura świątyni łączy cechy nowoczesne z elementami nawiązującymi do klasycznych wzorców sakralnych. Kościół ten, zlokalizowany w centralnej części wsi, skupia wokół siebie życie religijne dużej części mieszkańców gminy.

Kolejną ważną świątynią jest kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Dominowie, będący młodą parafią, która dynamicznie się rozwija wraz z rozwojem miejscowości jako głównego ośrodka administracyjno-społecznego gminy. Budynek kościoła jest nowoczesny, przestronny i dostosowany do potrzeb szybko powiększającej się społeczności. To tutaj odbywa się wiele uroczystości o charakterze religijnym i

patriotycznym, a sam kościół pełni funkcję ważnego punktu integracyjnego dla mieszkańców Dominowa i okolicznych wsi.

Ważne miejsce w strukturze religijnej gminy zajmuje także kościół pw. Matki Bożej Fatimskiej w Kazimierzówce, który stanowi centralny punkt młodej parafii powstałej na terenach podlegających silnym procesom suburbanizacji. Świątynia ta, powstała w ostatnich dziesięcioleciach, odzwierciedla rosnące potrzeby religijne społeczności związanej z intensywną rozbudową mieszkaniową na obrzeżach Lublina.

2.7.4. Zabytki

Gmina Głusk, mimo że jest gminą o charakterze podmiejskim, może pochwalić się wartościowym dziedzictwem kulturowym, które znajduje odzwierciedlenie w zachowanych obiektach sakralnych, zespołach dworsko-parkowych oraz licznych elementach małej architektury religijnej. Zabytki te, choć nieliczne w porównaniu z dawnymi miastami regionu, ukazują wielowiekowe tradycje osadnicze i religijne tego terenu, a także dokumentują przemiany społeczno-kulturowe zachodzące na przestrzeni stuleci. Według rejestru Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie oraz gminnej ewidencji zabytków, na obszarze gminy znajduje się kilkanaście obiektów objętych ochroną konserwatorską, w tym kościoły, cmentarze, zespoły dworskie i kapliczki.

Najważniejszym zabytkiem sakralnym gminy jest kościół parafialny pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Ćmiłowie, wzniesiony w 1934 roku według projektu architekta Stanisława Czekanowskiego. Świątynia ta, o neobarokowej bryle, zastąpiła wcześniejszy drewniany kościół i stanowi dziś centralny punkt życia religijnego miejscowości. W jego otoczeniu znajduje się dawny cmentarz parafialny, który również posiada wartości historyczne. Kolejnym znaczącym obiektem sakralnym jest kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Dominowie, młodszy, ale istotny w pejzażu kulturowym, a także kościół pw. Matki Bożej Fatimskiej w Kazimierzówce, będący przykładem dynamicznego rozwoju zabudowy sakralnej w strefie podmiejskiej Lublina.

Cennymi obiektami dziedzictwa są również zespoły dworsko-parkowe, które przypominają o ziemiańskiej historii regionu. W Dominowie zachował się dwór z XIX wieku wraz z pozostałościami parku krajobrazowego. Dwór ten, murowany i parterowy, z mieszkalnym poddaszem, jest świadectwem dawnej architektury ziemiańskiej Lubelszczyzny. Drugi zespół dworski znajduje się w Kalinówce – choć obecnie mocno przekształcony, wciąż czytelny w krajobrazie jako relikw dawnego założenia rezydencjonalnego.

Na terenie gminy występują również liczne kapliczki i krzyże przydrożne, część z nich wpisana jest do ewidencji zabytków. Te niewielkie formy architektury sakralnej, wznoszone od XVIII do XX wieku, są świadectwem religijności mieszkańców i lokalnych tradycji fundacyjnych. Kapliczki w Dominowie, Abramowicach Prywatnych czy Ćmiłowie mają nie tylko znaczenie kultowe, ale także krajobrazowe, stanowiąc charakterystyczne punkty orientacyjne w przestrzeni wsi.

Ważnym elementem dziedzictwa są także cmentarze i mogiły wojenne. Na terenie gminy zachowały się miejsca pochówku żołnierzy i ludności cywilnej z okresu II wojny światowej, które pełnią funkcję miejsc pamięci. Szczególną opieką otaczany jest cmentarz wojenny w Dominowie, gdzie spoczywają ofiary działań wojennych.

W gminnej ewidencji zabytków znajdują się ponadto pojedyncze przykłady dawnych budynków mieszkalnych i gospodarczych, wznoszonych w tradycyjnej technice drewnianej lub murowanej, charakterystycznej dla wsi lubelskich. Choć część z nich została

przekształcona lub straciła pierwotne cechy stylowe, wciąż stanowią one materialne świadectwo historii budownictwa ludowego i podmiejskiego.

Dziedzictwo kulturowe gminy Głusk ma zatem wielowymiarowy charakter. Składają się na nie zarówno monumentalne obiekty sakralne i dworskie, jak i drobne elementy architektury wiejskiej czy małej architektury sakralnej. Wspólnie tworzą obraz przestrzeni, w której tradycja spotyka się z nowoczesnością, a historia dawnych rodów ziemiańskich i parafii przenika się z codziennym życiem mieszkańców. Zachowane zabytki pełnią ważną funkcję w kształtowaniu tożsamości lokalnej, a ich ochrona i promocja stanowią istotny kierunek działań gminy.

2.8. WYKONANE PRACE URZĄDZENIOWO – ROLNE

2.8.1. Scalenia gruntów wraz zagospodarowaniem poscaleniowym

Na terenie gminy Głusk scalenia gruntów nie miały dotąd tak dużej skali jak w niektórych gminach typowo rolniczych, jednak temat ten pozostaje istotny z punktu widzenia gospodarowania przestrzenią wiejską oraz poprawy warunków funkcjonowania gospodarstw rolnych. Gmina, ze względu na swoje położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina, podlega silnej presji suburbanizacyjnej, co powoduje rozdrobnienie gruntów, przekształcanie ich funkcji i narastające problemy komunikacyjne związane z dostępem do pól uprawnych. Proces scalania i zagospodarowania poscaleniowego w takich warunkach nabiera szczególnego znaczenia, gdyż pozwala na uporządkowanie struktury przestrzennej wsi, racjonalne kształtowanie rozłogów gruntów oraz zapewnienie dogodnego układu dróg transportu rolnego.

Scalenia gruntów, prowadzone na podstawie przepisów prawa geodezyjnego i rolnego, mają na celu zmniejszenie liczby działek w gospodarstwach, zwiększenie ich powierzchni, uregulowanie granic oraz dostosowanie układu działek do potrzeb współczesnej gospodarki rolnej. Efektem scalenia jest powstanie większych i regularnych działek, lepiej przystosowanych do obsługi nowoczesnych maszyn rolniczych, co zwiększa efektywność produkcji. Istotnym aspektem jest także skrócenie czasu dojazdu do pól poprzez zbliżenie gruntów do siedlisk oraz zapewnienie każdej działce dogodnego dostępu do drogi publicznej.

Procesowi scaleniowemu towarzyszy zawsze zagospodarowanie poscaleniowe, które w gminie Głusk oznaczałoby przede wszystkim budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych, w tym ich utwardzanie i dostosowanie szerokości do przejazdu maszyn rolniczych. Równie ważne są prace związane z systemem melioracji wodnych – regulacja rowów i przepustów, które poprawiają warunki gospodarki wodnej na terenach rolnych. W ramach działań poscaleniowych przewiduje się także rekultywację gruntów zdegradowanych oraz porządkowanie granic nieruchomości w obrębie terenów zabudowanych.

W gminie Głusk scalenia gruntów mogą być w przyszłości szczególnie istotne w takich miejscowościach jak Dominów, Abramowice Prywatne, Głuszczyzna czy Ćmiłów, gdzie pola są bardzo rozdrobnione, a układ komunikacyjny wymaga uporządkowania. W planach wskazuje się także na konieczność tworzenia pasów zieleni izolacyjnej oraz zadrzewień

śródpolnych, które mogłyby być elementem uzupełniającym projektów poscaleniowych, poprawiającym zarówno warunki przyrodnicze, jak i krajobrazowe gminy.

Warto podkreślić, że uczestnicy scalenia nie ponoszą kosztów związanych z całym procesem, gdyż finansowany jest on ze środków publicznych – w dużej mierze z funduszy unijnych i krajowych. Konsultacje społeczne z właścicielami gruntów są integralnym elementem całego przedsięwzięcia, co gwarantuje uwzględnienie lokalnych potrzeb i oczekiwań.

Podsumowując, w gminie Głusk scalenia gruntów, choć dotychczas prowadzone w ograniczonym zakresie, stanowią ważne narzędzie porządkowania przestrzeni wiejskiej i poprawy warunków gospodarowania. W obliczu dynamicznych zmian społeczno-gospodarczych i narastającej presji urbanizacyjnej, wprowadzenie takich działań może przyczynić się do lepszego zrównoważenia rozwoju gminy, usprawnienia transportu rolnego oraz zachowania funkcji produkcyjnych rolnictwa przy jednoczesnym podnoszeniu jakości życia mieszkańców.

2.8.2. Drogi transportu rolniczego

Na terenie gminy Głusk sieć dróg transportu rolniczego odgrywa bardzo ważną rolę, ponieważ gmina, mimo bliskości Lublina i rosnących funkcji podmiejskich, wciąż posiada charakter rolniczy, a znaczna część jej mieszkańców utrzymuje się z gospodarstw. Drogi te umożliwiają nie tylko dojazd do pól i łąk, ale także sprawne prowadzenie prac polowych, transport płodów rolnych oraz obsługę techniczną gospodarstw. Z uwagi na rozdrobnioną strukturę gruntów, a także mozaikę siedlisk i pól uprawnych, lokalna sieć komunikacyjna wymaga systematycznych działań modernizacyjnych i utrzymaniowych.

W ostatnich latach w gminie Głusk realizowane były inwestycje związane z poprawą jakości dróg dojazdowych do gruntów rolnych. Modernizacje obejmowały zarówno remonty istniejących dróg gruntowych, jak i ich utwardzanie tłuczniem, żwirem czy destruktem asfaltowym, co w znaczący sposób poprawiło przejezdność w okresach wiosennych roztopów i intensywnych opadów deszczu. Na wybranych odcinkach wykonano także nowe warstwy asfaltowe, co pozwala na obsługę pól ciężkim sprzętem rolniczym i skraca czas dojazdu.

Szczególną uwagę poświęcono drogom w rejonie miejscowości Dominów, Głuszczyzna, Abramowice Prywatne i Ćmiłów, gdzie eksploatacja gruntów jest najbardziej intensywna. W tych obszarach modernizacja dróg była konieczna ze względu na dużą liczbę gospodarstw rolnych i wzmożony ruch pojazdów mechanicznych. W kilku przypadkach inwestycje były współfinansowane ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, co pozwoliło na podniesienie standardu technicznego tras i zwiększenie ich trwałości.

Równolegle prowadzone były prace związane z budową i modernizacją dróg gminnych o charakterze wielofunkcyjnym. Część z nich, choć formalnie stanowi drogi publiczne, pełni w praktyce rolę dróg transportu rolniczego, zapewniając dojazd zarówno do pól, jak i do terenów inwestycyjnych oraz nowych osiedli mieszkaniowych. Szczególnie w obrębie Dominowa i Kalinówki powstają drogi o charakterze mieszanym – rolniczo-miejskim – które obsługują zarówno działalność gospodarczą, jak i rolnictwo.

Drogi dojazdowe do gruntów rolnych w gminie Głusk wymagają jednak dalszych nakładów inwestycyjnych. Nadal istnieją liczne odcinki w złym stanie technicznym, gdzie koleiny i wyboje utrudniają transport. Na niektórych trasach rolnicy zmuszeni są korzystać z przejazdu pasami pól, co nie tylko wydłuża czas dojazdu, ale również wpływa negatywnie na uprawy. Problem ten jest szczególnie widoczny na obrzeżach gminy, gdzie nie wszystkie drogi zostały ujęte w planach modernizacyjnych.

Należy podkreślić, że modernizacja i utrzymanie dróg transportu rolniczego w gminie Głusk nie ma jedynie znaczenia dla gospodarki rolnej, ale wpływa także na jakość życia mieszkańców oraz rozwój lokalnej infrastruktury. Ulepszona sieć dróg sprzyja integracji przestrzennej poszczególnych wsi, zwiększa dostępność komunikacyjną i podnosi atrakcyjność inwestycyjną obszaru. Jednocześnie poprawia bezpieczeństwo użytkowników dróg, zwłaszcza w miejscach o dużym natężeniu ruchu pojazdów rolniczych i osobowych. X

2.8.3. Urządzenia melioracji wodnych

Na terenie gminy Głusk system urządzeń melioracji wodnych praktycznie nie funkcjonuje, a istniejące rozwiązania mają jedynie szczątkowy charakter. Brak rozbudowanej sieci rowów, drenów czy przepustów wynika z kilku nakładających się czynników historycznych i przestrzennych. Po pierwsze, gmina położona jest na terenach lessowych, które przez dziesięciolecia uważane były za grunty stosunkowo łatwe w uprawie i niewymagające szeroko zakrojonych prac odwadniających. Po drugie, bliskość Lublina sprawiła, że obszar

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

gminy podlegał intensywnym procesom suburbanizacji, a nacisk na utrzymanie i rozbudowę infrastruktury melioracyjnej był znacznie mniejszy niż w gminach typowo rolniczych. W efekcie, zamiast dbałości o regulację stosunków wodnych, priorytetem stały się inwestycje drogowe i mieszkaniowe.

Brak systemu melioracyjnego staje się jednak poważnym problemem w obecnych realiach. Z jednej strony na obszarze gminy występują doliny i obniżenia terenu – przede wszystkim wzdłuż rzeki Bystrzycy oraz jej mniejszych dopływów – gdzie w okresach intensywnych opadów dochodzi do okresowego podtapiania i stagnacji wód. Z drugiej strony, gleby lessowe są szczególnie narażone na erozję wodną. Brak rowów i urządzeń odprowadzających nadmiar wód sprawia, że opady o dużym natężeniu szybko spływają po powierzchni pól, wymywając wierzchnią warstwę gleby i tworząc charakterystyczne rynny erozyjne. Problem ten nasila się zwłaszcza na polach o większym nachyleniu, co w gminie Głusk jest zjawiskiem powszechnym.

Kolejnym skutkiem niedostatecznej infrastruktury melioracyjnej jest utrudnione gospodarowanie wodą w kontekście zmian klimatycznych. W ostatnich latach coraz częściej występują naprzemiennie długotrwałe susze i gwałtowne ulewy. Brak sprawnych systemów odwodnieniowych powoduje, że w czasie intensywnych opadów duża część wody opadowej jest bezpowrotnie tracona, zamiast być zatrzymywana i retencjonowana w rowach czy zbiornikach małej retencji. W okresach suszy zaś gleby na terenie gminy szybko wysychają, co ogranicza plony i zmniejsza możliwości produkcji rolnej.

Z punktu widzenia gospodarstw rolnych oraz ochrony środowiska konieczne jest więc podjęcie działań mających na celu rozwój i modernizację urządzeń melioracyjnych. W pierwszej kolejności należałoby zinwentaryzować istniejące rowy i przepusty, a następnie zaplanować budowę nowej sieci w dolinach cieków wodnych oraz na gruntach najbardziej narażonych na erozję i podtopienia. Uzupełnieniem działań powinny być elementy małej retencji – zbiorniki wodne, zastawki i oczka wodne, które pełniłyby rolę buforów w gospodarce wodnej.

2.8.4. Cieki wodne

Na terenie gminy Głusk sieć cieków wodnych ma charakter uzupełniający w stosunku do głównej osi hydrograficznej, jaką jest dolina rzeki Bystrzycy. Sama Bystrzyca, przepływająca w zachodniej części gminy, pełni kluczową rolę przyrodniczą i krajobrazową, stanowiąc jednocześnie fragment obszaru Natura 2000. Poza nią na obszarze gminy występują jedynie niewielkie cieki i rowy naturalne o charakterze okresowym, które w znacznej mierze pełnią funkcję odwadniającą. Są to krótkie strumienie i dopływy zasilające Bystrycę, a także lokalne cieki spływające z lessowych wzniesień. W okresach suchych cieki te często wysychają, natomiast w czasie intensywnych opadów stają się istotnymi korytami odprowadzającymi wodę z pól i obniżeń terenowych.

Analiza dostępnych dokumentów planistycznych oraz wywiady z mieszkańcami wskazują, że w ostatnich latach w gminie Głusk nie prowadzono większych prac konserwacyjnych ani modernizacyjnych bezpośrednio związanych z ciekami wodnymi i urządzeniami wodnymi na ich przebiegu. Brak regularnych zabiegów utrzymaniowych powoduje, że część drobnych cieków jest obecnie w znacznym stopniu zarośnięta, a ich drożność ulega ograniczeniu. W dolinach i na terenach łąkowych obserwuje się proces naturalnej sukcesji roślinnej, prowadzącej do częściowego zamulania i zarastania koryt. Zjawisko to ma negatywne konsekwencje zarówno dla gospodarstw rolnych, które narażone są na okresowe podtopienia, jak i dla stabilności całego systemu hydrologicznego gminy.

Cieki wodne w gminie pełnią także funkcję środowiskową – są siedliskiem wielu gatunków roślin i zwierząt związanych z siedliskami wodno-błotnymi. W szczególności dotyczy to odcinków Bystrzycy i jej starorzeczy, gdzie gniazdują ptaki wodne, a w wodach bytują płazy i ryby. Brak odpowiednich działań konserwacyjnych nie tylko ogranicza ich rolę gospodarczą, ale również przyrodniczą.

2.8.5. Odnowa wsi

Odnowa wsi w gminie Głusk stanowi ważny element rozwoju lokalnego, łączący modernizację infrastruktury technicznej z poprawą jakości życia mieszkańców oraz estetyki przestrzeni publicznej. Działania te, realizowane w dużej mierze w ramach środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, obejmują zarówno inwestycje drogowe i wodno-kanalizacyjne, jak i modernizacje budynków użyteczności publicznej, świetlic, obiektów sportowych czy miejsc spotkań i rekreacji.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W ostatnich latach na terenie gminy Głusk zrealizowano szereg inwestycji infrastrukturalnych, które w znaczący sposób podniosły komfort życia mieszkańców. Modernizowane były drogi gminne i dojazdowe, które odgrywają szczególnie ważną rolę w miejscowościach o rozproszonym układzie zabudowy. Poprawa jakości nawierzchni, poszerzenia, profilowania i utwardzanie poboczy pozwoliły na zwiększenie bezpieczeństwa ruchu i lepszy dostęp do gruntów rolnych. Tego rodzaju inwestycje były prowadzone m.in. w Dominowie, Kalinówce czy Ćmiłowie, gdzie presja komunikacyjna wynikająca z bliskości Lublina wymagała podnoszenia standardu dróg.

W zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej podejmowano inwestycje związane z rozbudową sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, co pozwoliło na stopniowe objęcie coraz większej liczby gospodarstw nowoczesnymi rozwiązaniami infrastrukturalnymi. Ważnym elementem było także dostosowywanie systemu odprowadzania wód opadowych, zwłaszcza na terenach bardziej zurbanizowanych, takich jak Dominów czy Kalinówka, gdzie intensywna zabudowa wymaga sprawnych urządzeń odwodnieniowych.

Ważnym obszarem działań była modernizacja budynków użyteczności publicznej oraz świetlic wiejskich, które pełnią rolę centrów życia społecznego. Prace te obejmowały docieplenia, remonty dachów, wymiany stolarki czy poprawę instalacji grzewczych i energetycznych. W efekcie świetlice w poszczególnych miejscowościach stały się bardziej funkcjonalne i przyjazne dla mieszkańców, co umożliwiło organizację spotkań, zajęć edukacyjnych i kulturalnych.

Istotne były również inwestycje w infrastrukturę sportową i rekreacyjną. W kilku sołectwach powstały lub zostały zmodernizowane boiska sportowe, place zabaw oraz siłownie plenerowe. Tego rodzaju obiekty zwiększają dostępność do aktywności fizycznej i integrują społeczność lokalną, oferując dzieciom, młodzieży i dorosłym atrakcyjne miejsca spędzania wolnego czasu.

Odnowa wsi w gminie Głusk to także działania związane z poprawą estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej. Na terenie poszczególnych miejscowości wprowadzono elementy małej architektury, uporządkowano tereny zielone oraz zmodernizowano miejsca pamięci lokalnej. Realizowane były również inicjatywy społeczne,

w tym projekty sołeckie, które obejmowały mniejsze zadania, takie jak wyposażenie świetlic, budowa altan czy organizacja terenów rekreacyjnych w centralnych punktach wsi.

Tabela 26. Stan opracowań geodezyjno – kartograficznych

Lp.	Obręb	Operat EGİB	Operat gleboznawczej klasyfikacji gruntów	Aktualizacja użytków gruntowych	Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów	Modernizacja ewidencji gruntów i budynków	Aktualizacja map glebowo - rolniczych
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	Abramowice Kościelne	1962r.	1960r.	-	1981r.	-	1976r.
2	Abramowice Prywatne	1961r.	1962r.	-	-	-	1976r.
3	Ćmilów	1962r.	1960r.	-	1981r.	1984r.	1976r.
4	Dominów	1964r.	-	1978r.	-	-	1976r.
5	Głusk	1960r.	1962r.	1984r.	-	-	1976r.
6	Głuszczyzna	1961r.	1961r.	-	-	-	1976r.
7	Kalinówka	1961r.	1963r.	1984r.	-	1985r.	1976r.
8	Kazimierzówka	1961r.	1961r.	-	1984r.	1986r.	1976r.
9	Kliny	1961r.	1961r.	1980r.	1980r.	-	1976r.
10	Prawiedniki-Kolonia	1961r.	1960r.	-	-	-	1976r.
11	Prawiedniki	1965r.	1965r.	-	-	-	1976r.
12	Mętów	1960r.	1962r.	-	-	-	1976r.
13	Majdan Mętowski	1963r.	1962r.	-	1984r.	-	1976r.
14	Wilczopole-Kolonia	1966r.	-	-	-	-	1976r.
15	Wilczopole						
16	Wólka Abramowicka						
17	Żabia Wola	1962r.	-	1981r.	-	1984r.	1976r.
18	Nowiny	1961r.	1961r.	-	-	-	1976r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Puławach

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.8.6. Aktualizacja użytków gruntowych

Operat użytków gruntowych dla gminy Głusk, podobnie jak w innych jednostkach administracyjnych regionu, był zakładany w oparciu o dane ewidencji gruntów i budynków. W wielu obrębach jego treść pochodzi jeszcze z lat 60. i 70. XX wieku, co oznacza, że odzwierciedla on ówczesny stan zagospodarowania, dalece odbiegający od rzeczywistej sytuacji obecnej. Aktualizacje były wykonywane w sposób fragmentaryczny i obejmowały przede wszystkim te obręby, w których prowadzono intensywniejsze prace geodezyjne związane z podziałami, scaleniami lub rozwojem zabudowy. W praktyce jednak większość danych wymaga obecnie ponownej weryfikacji w terenie.

2.8.7. Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów

Na terenie gminy Głusk gleboznawcza klasyfikacja gruntów została wykonana równolegle z zakładaniem ewidencji gruntów i budynków w latach sześćdziesiątych. Prace te objęły wszystkie obręby geodezyjne gminy i miały na celu określenie jakości oraz przydatności rolniczej gleb, które w tym rejonie należą do jednych z najżyźniejszych w województwie lubelskim. W tamtym okresie gmina posiadała wyraźnie rolniczy charakter, a dokładna klasyfikacja gleb była podstawą do prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej, wyceny gruntów oraz ich ochrony przed niekontrolowaną zabudową. Oceniając dziś tę dokumentację należy podkreślić, że od czasu wykonania operatu upłynęło ponad 60 lat, a aktualizacje były prowadzone w sposób bardzo ograniczony. W gminie Głusk nie przeprowadzono pełnej weryfikacji klas bonitacyjnych w ostatnich dekadach, a fragmentaryczne korekty obejmowały jedynie pojedyncze działki, najczęściej w związku z decyzjami o wyłączeniu gruntów z produkcji rolnej. Brak aktualizacji sprawia, że dane zawarte w operacie nie odzwierciedlają już w pełni rzeczywistego stanu gleb.

2.8.8. Modernizacja ewidencji gruntów i budynków

Modernizacja ewidencji gruntów i budynków w gminie Głusk nie była wykonywana w ostatnim czasie ale jest szczególnie ważna, ponieważ operat w wielu miejscach nadal opiera się na danych z okresu zakładania, które nie uwzględniają obecnego zagospodarowania przestrzennego. Dotyczy to przede wszystkim obrębów, gdzie w ostatnich latach rozwój zabudowy postępował szczególnie szybko. Niejednokrotnie w ewidencji jako użytki rolne widnieją tereny, które w rzeczywistości zostały już trwale zabudowane. Z drugiej strony, część budynków zrealizowanych bez wymaganych zgłoszeń lub w okresach późniejszych nie została od razu ujęta w operacie, co powoduje rozbieżności pomiędzy stanem faktycznym a zapisami ewidencyjnymi.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.8.9. Aktualizacja map glebowo – rolniczych

Na terenie gminy Głusk operat glebowo–rolniczy, podobnie jak w innych gminach regionu lubelskiego, został założony w latach sześćdziesiątych XX wieku i obejmował pełną charakterystykę gleb pod kątem ich wartości rolniczej. Był to dokument bazowy, opracowany na podstawie terenowych badań odkrywek glebowych i analiz laboratoryjnych, który miał odzwierciedlać rzeczywisty potencjał rolniczy obszaru. W tamtym okresie gmina posiadała w przeważającej części charakter rolniczy – dominowały grunty orne wysokiej klasy bonitacyjnej, a uprawy polowe stanowiły główną funkcję przestrzenną i gospodarczą.

Aktualizacja map glebowo–rolniczych w gminie Głusk miała miejsce w latach siedemdziesiątych, jednak podobnie jak w innych jednostkach administracyjnych, od tego czasu nie była przeprowadzana kompleksowa weryfikacja operatu. Oznacza to, że obecnie dokument ten w wielu miejscach nie odpowiada już faktycznemu stanowi gleb ani ich użytkowaniu. Zmiany te wynikają zarówno z naturalnych procesów zachodzących w środowisku glebowym, jak i z działalności człowieka..

2.9. WNIOSKI ZE STANU ISTNIEJĄCEGO

Gmina Głusk położona jest w centralnej części województwa lubelskiego, w powiecie lubelskim, bezpośrednio granicząc od północy z miastem Lublin. To położenie sprawia, że gmina ma charakter przejściowy – z jednej strony zachowuje wiejski, rolniczy profil, a z drugiej podlega silnej presji urbanizacyjnej związanej z rozwojem aglomeracji lubelskiej. Rozwój gminy jest zatem kształtowany przez dwa główne czynniki: wysoką jakość gleb i tradycje rolnicze oraz bliskość dużego ośrodka miejskiego, który generuje nowe funkcje i potrzeby. W wyniku przeprowadzonej analizy SWOT określono silne i słabe strony gminy oraz możliwe szanse i zagrożenia:

Mocne strony

Mocną stroną gminy Głusk jest jej położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina, co sprawia, że stanowi ona atrakcyjny obszar zarówno do zamieszkania, jak i do prowadzenia działalności gospodarczej. Ukształtowanie terenu jest przeważnie łagodne, co sprzyja prowadzeniu produkcji rolnej i rozwoju zabudowy mieszkaniowej. Szczególnym atutem gminy są bardzo żyzne gleby lessowe, które należą do najlepszych w województwie lubelskim. Ich wysoka bonitacja sprawia, że gmina od lat posiada silne zaplecze rolnicze, a produkcja rolna, mimo presji urbanizacyjnej, nadal odgrywa ważną rolę w strukturze lokalnej

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

gospodarki. Znaczną część powierzchni gminy zajmują użytki rolne, w tym grunty orne o wysokiej jakości, które w wielu obrębach są wciąż intensywnie użytkowane i dobrze zagospodarowane. Wysoki poziom kultury rolnej widoczny jest szczególnie w centralnych i południowych częściach gminy, gdzie pola mają duże powierzchnie i są uprawiane w sposób nowoczesny, co wpływa na wydajność i konkurencyjność rolnictwa. Równocześnie w obrębach położonych bliżej Lublina grunty rolne zyskują nowe funkcje – stają się terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową i usługi, co również można uznać za atut, gdyż podnosi atrakcyjność inwestycyjną gminy.

Kolejną mocną stroną gminy są jej walory przyrodnicze i krajobrazowe. Dolina Bystrzycy, wraz ze starorzeczami i terenami podmokłymi, stanowi cenny obszar przyrodniczy objęty ochroną w ramach sieci Natura 2000. Liczne wąwozy lessowe, szczególnie w obrębach Głuszczyzna czy Prawiedniki, nadają krajobrazowi unikatowy charakter i pełnią istotną rolę w lokalnym ekosystemie. Bliskość terenów chronionych oraz walory krajobrazu sprawiają, że gmina Głusk ma duży potencjał rozwoju w zakresie turystyki weekendowej, agroturystyki i rekreacji, a jednocześnie jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania dla osób poszukujących kontaktu z naturą.

Silną stroną gminy jest także rozwinięta infrastruktura społeczna. Na jej terenie funkcjonują szkoły podstawowe, przedszkola, świetlice wiejskie, obiekty sportowe oraz jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, które integrują lokalne społeczności. W ostatnich latach rozwijana jest także infrastruktura wodociągowa, kanalizacyjna i drogowa, co podnosi komfort życia mieszkańców. Duże znaczenie ma również dobra dostępność komunikacyjna – z terenu gminy łatwo i szybko można dojechać do Lublina, co dodatkowo zwiększa jej atrakcyjność jako miejsca do życia..

Słabe strony

Pomimo wielu atutów, gmina Głusk boryka się z szeregiem problemów, które w znacznym stopniu wpływają na jej funkcjonowanie i możliwości dalszego rozwoju. Jednym z najważniejszych wyzwań jest rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Struktura agrarna gminy charakteryzuje się dużą liczbą niewielkich działek, co utrudnia prowadzenie nowoczesnej i efektywnej produkcji rolnej. W praktyce oznacza to ograniczone możliwości wprowadzania mechanizacji na szeroką skalę, wyższe koszty produkcji oraz trudności w konkurencyjności z dużymi gospodarstwami towarowymi z innych regionów. Brak kompleksowych działań scaleniowych sprawia, że problem ten pozostaje aktualny od wielu lat.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Drugim poważnym ograniczeniem jest dostępność komunikacyjna części działek rolnych. Nie wszystkie grunty posiadają dogodny dojazd do dróg publicznych, co powoduje problemy logistyczne, zwłaszcza przy transporcie płodów rolnych. W wielu przypadkach wykorzystywane są drogi polne lub gruntowe, których stan techniczny jest zły i nie zapewnia odpowiednich warunków przejazdu ciężkiego sprzętu rolniczego. Brak uregulowanego statusu prawnego części dróg transportu rolnego dodatkowo utrudnia ich modernizację i remonty. Istotnym problemem jest także erozja gleb, szczególnie na obszarach lessowych, których w gminie jest bardzo dużo. Stromizny i wąwozy sprawiają, że podczas intensywnych opadów dochodzi do splukiwania warstwy próchnicznej, co prowadzi do obniżenia wartości rolniczej gleb. Proces ten postępuje od wielu lat i przyczynia się do stopniowej degradacji krajobrazu rolniczego oraz pogorszenia warunków gospodarowania. Dodatkowo brak rozbudowanego systemu melioracyjnego i urządzeń retencyjnych powoduje, że gleby są szczególnie narażone zarówno na przesuszenia w okresach suszy, jak i na nadmierne uwilgocenie w czasie intensywnych deszczy.

Na słabe strony gminy wpływa również presja urbanizacyjna wynikająca z bliskości Lublina. Coraz większe obszary gruntów rolnych są przeznaczane pod zabudowę mieszkaniową i usługową, co prowadzi do kurczenia się areálu upraw i zanikania tradycyjnych funkcji rolniczych. W niektórych sołectwach pojawiają się konflikty przestrzenne pomiędzy gospodarstwami a nową zabudową, dotyczące m.in. uciążliwości zapachowych, hałasu czy intensywnego ruchu maszyn rolniczych..

Szanse

Gmina Głusk posiada znaczący potencjał rozwojowy, którego wykorzystanie może w najbliższych latach wzmocnić jej pozycję w regionie i poprawić jakość życia mieszkańców. Jedną z największych szans jest dalszy rozwój infrastruktury technicznej – zarówno drogowej, jak i wodno-kanalizacyjnej czy energetycznej. Bliskość Lublina oraz dobre skomunikowanie z siecią dróg wojewódzkich i krajowych sprawiają, że inwestycje w infrastrukturę mogą przyciągnąć nowych mieszkańców oraz inwestorów, a tym samym zwiększyć atrakcyjność gminy jako miejsca do życia i prowadzenia działalności gospodarczej. Szansą dla gminy jest także wprowadzenie nowoczesnych technologii do rolnictwa. Dzięki żyznym glebom lessowym Głusk ma możliwość utrzymania wysokiego poziomu produkcji rolnej, jednak aby była ona konkurencyjna, konieczne jest wdrażanie innowacyjnych rozwiązań – od nowoczesnych maszyn i systemów nawadniających, po technologie cyfrowe wspierające planowanie upraw i zarządzanie gospodarstwem.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Inwestycje w rolnictwo precyzyjne czy ekologiczne mogą podnieść jakość i wydajność produkcji, a jednocześnie przyczynić się do ochrony środowiska i zwiększenia wartości dodanej lokalnych produktów. Kolejną szansą dla gminy jest rozwój turystyki, opartej na walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Dolina Bystrzycy, sieć wąwozów lessowych oraz tereny objęte ochroną w ramach obszarów Natura 2000 stanowią atrakcyjne tło dla turystyki pieszej, rowerowej czy agroturystyki. Bliskość dużego ośrodka miejskiego sprawia, że Głusk może stać się miejscem krótkoterminowego wypoczynku dla mieszkańców Lublina, a rozwój oferty turystycznej – gospodarstw agroturystycznych, ścieżek edukacyjnych, punktów widokowych – może stanowić dodatkowe źródło dochodu dla lokalnych społeczności.

Nie bez znaczenia pozostaje również dostęp do funduszy unijnych i krajowych, które mogą wspierać modernizację rolnictwa, rozwój infrastruktury oraz projekty społeczne. Dzięki nim gmina może realizować działania związane z ochroną środowiska, adaptacją do zmian klimatu, inwestycjami w odnawialne źródła energii czy rozwojem lokalnych inicjatyw kulturalnych i sportowych. Fundusze zewnętrzne stwarzają także możliwość poprawy jakości usług publicznych, takich jak edukacja, ochrona zdrowia czy transport, co zwiększa atrakcyjność gminy zarówno dla mieszkańców, jak i dla nowych osadników..

Zagrożenia

Gmina Głusk, mimo wielu atutów i potencjału rozwojowego, stoi także przed szeregiem zagrożeń, które mogą w istotny sposób wpłynąć na jej stabilność i przyszłość. Najważniejszym z nich są zmiany klimatyczne, które już dziś przejawiają się coraz częstszymi ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi – intensywnymi opadami, gwałtownymi burzami, a także długotrwałymi okresami suszy. W gminie o charakterze rolniczym, gdzie gleby lessowe odgrywają kluczową rolę, takie zjawiska mogą prowadzić do strat w uprawach, nasilenia procesów erozyjnych oraz degradacji jakości gleb. Skutkiem tego jest spadek plonów i obniżenie dochodów gospodarstw, co staje się szczególnie dotkliwe w przypadku drobnych rolników. Kolejnym zagrożeniem dla lokalnej gospodarki są wahania cen produktów rolnych na rynkach krajowych i międzynarodowych. Gospodarstwa w gminie Głusk, w dużej mierze rodzinne i o ograniczonej skali produkcji, są szczególnie wrażliwe na takie zmiany. Brak stabilnych rynków zbytu i uzależnienie od pośredników może prowadzić do trudności finansowych, a w dłuższej perspektywie do rezygnacji z prowadzenia działalności rolniczej. Zjawisko to jest wzmacniane przez rosnącą konkurencję ze strony dużych producentów rolnych, którzy dysponują nowoczesnym sprzętem, zaawansowanymi technologiami i znacznymi kapitałami, co czyni ich bardziej odpornymi na zmienne warunki

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

rynkowe. Nie można również pominąć zagrożeń wynikających z polityki rolnej i środowiskowej. Zmiany w systemie dopłat bezpośrednich czy wprowadzenie nowych regulacji związanych z ochroną środowiska mogą obciążyć lokalnych rolników dodatkowymi kosztami i obowiązkami. W przypadku gminy Głusk, gdzie duża część terenów rolnych leży na obszarach cennych przyrodniczo, restrykcje związane z gospodarowaniem mogą ograniczać możliwości rozwoju gospodarstw, a przy braku wsparcia finansowego prowadzić do ich osłabienia. Poważnym wyzwaniem jest także nasilająca się suburbanizacja. Presja inwestycyjna związana z bliskością Lublina sprawia, że grunty rolne wysokiej klasy bonitacyjnej w szybkim tempie są przeznaczane pod zabudowę mieszkaniową i usługową. Proces ten, choć podnosi atrakcyjność inwestycyjną gminy, jednocześnie prowadzi do trwałej utraty najcenniejszych zasobów rolniczych. Chaotyczna zabudowa niesie ryzyko konfliktów przestrzennych pomiędzy mieszkańcami a rolnikami oraz zwiększa koszty obsługi infrastrukturalnej gminy. Dodatkowo, brak rozwiniętej infrastruktury melioracyjnej i retencyjnej może w przyszłości potęgować skutki zmian klimatu. Niewystarczająca zdolność do zatrzymywania wody w krajobrazie powoduje zarówno problem przesuszeń, jak i lokalnych podtopień, co wpływa na produkcję rolną oraz warunki życia mieszkańców.

Główne zagrożenia dla gminy Głusk to: zmiany klimatyczne prowadzące do strat w rolnictwie, niestabilność rynków rolnych i spadki cen produktów, konkurencja dużych gospodarstw, restrykcje wynikające z polityki rolnej i środowiskowej, a także nasilająca się suburbanizacja powodująca utratę gleb najwyższej jakości. Wszystkie te czynniki wskazują, że gmina musi podejmować świadome działania w zakresie ochrony zasobów rolnych, inwestycji w infrastrukturę wodną i planowania przestrzennego, aby zachować równowagę pomiędzy rozwojem osadniczym a utrzymaniem swojego rolniczego charakteru.

3. USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO — ROLNEGO GMINY GŁUSK

3.1. DZIAŁANIA ROZWOJOWE I MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z OGÓLNEJ CHARAKTERYSTYKI GMINY

3.1.1. Działania wynikające z warunków naturalnych i ukształtowania terenu, budowy geologicznej i surowców naturalnych oraz warunków klimatycznych

Gmina Głusk, dzięki swojemu położeniu w strefie podmiejskiej Lublina oraz specyficznym warunkom naturalnym, posiada znaczny potencjał rozwojowy, który można wykorzystać w sposób zrównoważony, dostosowując działania do ukształtowania terenu, budowy geologicznej, zasobów naturalnych oraz warunków klimatycznych. Dominującą cechą

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

obszaru jest obecność gleb lessowych o bardzo wysokiej bonitacji, co stawia gminę wśród terenów o największej wartości rolniczej w województwie lubelskim. Na tych żyznych glebach z powodzeniem można prowadzić intensywną produkcję zbóż, rzepaku, buraków cukrowych oraz warzyw, a modernizacja gospodarstw i wdrażanie nowoczesnych technologii rolniczych mogą jeszcze bardziej zwiększyć konkurencyjność lokalnego rolnictwa. Szczególny nacisk powinien zostać położony na wspieranie gospodarstw w dostępie do nowoczesnego sprzętu i innowacyjnych metod uprawy, a także na rozwój sieci dróg transportu rolnego, co ułatwi sprawne dostarczanie produktów na rynek w Lublinie. Ukształtowanie terenu gminy, z licznymi wąwozami lessowymi i doliną rzeki Bystrzycy, nadaje jej wyjątkowy charakter krajobrazowy. Obszary te, choć trudniejsze do zagospodarowania rolniczego, stanowią doskonałą bazę do rozwoju turystyki ekologicznej i agroturystyki. Wyjątkowe walory przyrodnicze można wykorzystać do tworzenia szlaków turystycznych, tras rowerowych i pieszych, a także do rozwijania gospodarstw agroturystycznych i punktów widokowych, które przyciągną mieszkańców Lublina i turystów z regionu. Potencjał w tym zakresie jest szczególnie duży w obrębach Głuszczyzna, Prawiedniki czy Ćmilów, gdzie krajobraz lessowy z naturalnymi jarami i skarpami jest szczególnie malowniczy.

Budowa geologiczna gminy, zdominowana przez lessy, stwarza także pewne możliwości wykorzystania surowców naturalnych. Występujące tu piaski i żwiry mogą stanowić lokalną bazę dla budownictwa, jednak ich eksploatacja powinna być prowadzona w sposób ściśle kontrolowany i powiązany z późniejszą rekultywacją terenów poeksploatacyjnych. Zrównoważone podejście do gospodarki surowcowej pozwoli uniknąć degradacji środowiska i zachować równowagę między potrzebami gospodarczymi a ochroną krajobrazu.

Warunki klimatyczne gminy Głusk, typowe dla strefy umiarkowanej, sprzyjają rolnictwu, lecz w obliczu zmian klimatycznych konieczne jest podejmowanie działań zwiększających odporność lokalnej gospodarki na ekstremalne zjawiska pogodowe. Coraz częstsze susze i intensywne opady deszczu wymagają inwestycji w małą retencję oraz rozwój systemów gromadzenia wody opadowej, które wspierałyby rolnictwo i ograniczały skutki erozji gleb lessowych. Jednocześnie warunki klimatyczne i położenie gminy sprzyjają rozwojowi odnawialnych źródeł energii – szczególnie fotowoltaiki, która już dziś dynamicznie rozwija się na terenach podmiejskich. Wprowadzenie tego typu rozwiązań zarówno w gospodarstwach domowych, jak i rolnych może przynieść dodatkowe dochody mieszkańcom oraz przyczynić się do ochrony środowiska.

Podsumowując, gmina Głusk powinna budować swoją strategię rozwojową w oparciu o warunki naturalne i geograficzne. Intensyfikacja rolnictwa na żyznych glebach, rozwój turystyki ekologicznej w dolinie Bystrzycy i na terenach lessowych, zrównoważone wykorzystanie surowców naturalnych oraz inwestycje w odnawialne źródła energii to kierunki, które mogą zapewnić harmonijny rozwój gminy. Współpraca lokalnych społeczności, samorządu i inwestorów będzie kluczowa, aby połączyć ochronę unikalnych zasobów przyrodniczych z rozwojem gospodarczym i poprawą jakości życia mieszkańców..

3.1.2. Działania wynikające z opracowań planistycznych

Gmina Głusk prowadzi swoją politykę przestrzenną i rozwojową w oparciu o dokumenty planistyczne, które wyznaczają długoterminowe kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz cele społeczno-gospodarcze. Podstawowym dokumentem jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, które określa ramy dla kształtowania przestrzeni i wskazuje obszary przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, tereny rolne, strefy aktywności gospodarczej czy obszary chronione. Uzupełnieniem Studium są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które szczegółowo regulują zasady użytkowania terenów, warunki zabudowy i ochrony środowiska. Dzięki nim gmina może w sposób kontrolowany rozwijać swoją strukturę przestrzenną, minimalizując ryzyko chaotycznej suburbanizacji, która ze względu na bliskość Lublina jest istotnym wyzwaniem.

Wśród działań wynikających z dokumentów planistycznych ważne miejsce zajmuje ochrona dziedzictwa kulturowego i krajobrazowego. Gmina posiada liczne obiekty o wartości historycznej i kulturowej, w tym zabytkowe kościoły w Abramowicach Kościelnych i Dominowie, kapliczki przydrożne oraz dawne zespoły dworskie. Wdrażany jest Gminny Program Opieki nad Zabytkami, którego celem jest nie tylko zabezpieczenie tych obiektów, ale także ich promocja wśród mieszkańców i turystów. Dzięki temu zabytki stają się elementem budowania lokalnej tożsamości i atrakcyjności gminy. Dokumenty planistyczne gminy Głusk dużą wagę przywiązują również do rozwoju infrastruktury technicznej i komunalnej. Priorytetem jest rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz poprawa gospodarki odpadami. W wielu miejscowościach wciąż widoczna jest potrzeba unowocześnienia systemów zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, co znajduje swoje odzwierciedlenie w planach inwestycyjnych. Kolejnym obszarem działań jest poprawa dostępności komunikacyjnej – zarówno poprzez modernizację dróg gminnych i powiatowych, jak i rozwój komunikacji publicznej powiązanej z systemem transportowym Lublina. To kluczowe dla mieszkańców, którzy w dużej części dojeżdżają do miasta do pracy czy szkół.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W sferze społecznej dokumenty planistyczne i strategie gminy wskazują na konieczność wspierania integracji i aktywizacji mieszkańców. Rozwijane są programy skierowane do dzieci i młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych. Dużą rolę odgrywają świetlice wiejskie, które po modernizacjach pełnią funkcję centrów lokalnej aktywności społecznej i kulturalnej. Plany gminy obejmują także rozbudowę i modernizację placówek edukacyjnych – szkół i przedszkoli – co wynika z rosnącej liczby mieszkańców oraz potrzeb rodzin osiedlających się w gminie. Dokumenty strategiczne gminy przewidują także rozwój sportu, rekreacji i turystyki. W planach znajduje się rozbudowa infrastruktury sportowej, budowa placów zabaw, siłowni plenerowych oraz ścieżek rowerowych, które mają sprzyjać aktywnemu stylowi życia i podnoszeniu jakości przestrzeni publicznej. W kontekście walorów przyrodniczych, w tym doliny Bystrzycy i systemu wąwozów lessowych, planowane są działania związane z rozwojem turystyki weekendowej i ekologicznej. Szczególną rolę w dokumentach planistycznych gminy odgrywa ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu. Zakłada się rozwój terenów zielonych, zwiększanie retencji wodnej, a także wspieranie inwestycji w odnawialne źródła energii, w tym instalacje fotowoltaiczne. Takie podejście ma ograniczyć negatywne skutki suburbanizacji, poprawić bilans wodny i podnieść poziom bezpieczeństwa ekologicznego gminy.

Podsumowując, działania wynikające z opracowań planistycznych gminy Głusk koncentrują się na kilku priorytetach: uporządkowanym rozwoju przestrzennym, modernizacji infrastruktury technicznej i komunalnej, ochronie dziedzictwa kulturowego, wsparciu aktywności społecznej mieszkańców, rozwoju turystyki i rekreacji oraz wprowadzaniu rozwiązań proekologicznych. Realizacja tych działań ma zapewnić zrównoważony rozwój gminy, podnosząc komfort życia mieszkańców i jednocześnie chroniąc unikalne walory przyrodniczo-kulturowe jej obszaru.

3.1.3. Działania wynikające z potrzeb mieszkańców

Mieszkańcy gminy Głusk podczas konsultacji społecznych oraz spotkań z władzami samorządowymi wielokrotnie zgłaszali potrzeby związane przede wszystkim z poprawą infrastruktury drogowej oraz komunikacyjnej, które mają bezpośredni wpływ na codzienne funkcjonowanie lokalnych społeczności. Najczęściej podkreślanym problemem jest zły stan wielu dróg lokalnych, zwłaszcza o nawierzchni gruntowej, które w okresie jesienno-zimowym stają się nieprzejezdne i utrudniają zarówno dojazd do szkół, miejsc pracy, jak i transport

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

plodów rolnych. Modernizacja tych dróg, ich utwardzenie asfaltem lub tłuczniem oraz systematyczne utrzymanie to jeden z głównych postulatów mieszkańców, którzy wskazują, że bez poprawy komunikacji lokalnej gmina będzie traciła na atrakcyjności zarówno dla obecnych mieszkańców, jak i dla nowych osadników.

Istotnym problemem jest także komunikacja zbiorowa. Głusk, mimo bezpośredniego sąsiedztwa z Lublinem, nie posiada wystarczającej liczby połączeń autobusowych pomiędzy poszczególnymi miejscowościami a centrum miasta. Mieszkańcy postulują zwiększenie liczby kursów, uruchomienie nowych linii oraz lepsze skoordynowanie rozkładów jazdy z godzinami pracy i nauki. Brak sprawnej komunikacji najbardziej dotyka osoby starsze oraz młodzież, które są w dużej mierze uzależnione od transportu publicznego. Poprawa w tym zakresie byłaby ważnym krokiem w kierunku wyrównania szans społecznych i zwiększenia mobilności mieszkańców.

Mieszkańcy zwracają również uwagę na potrzebę budowy i modernizacji dróg dojazdowych do pól rolnych. W wielu przypadkach dostęp do gruntów jest utrudniony, a stan dróg nie pozwala na sprawny transport maszyn rolniczych ani przewóz plonów. Modernizacja takich odcinków jest niezbędna nie tylko z punktu widzenia rolników, ale także całej gospodarki lokalnej, w której rolnictwo wciąż odgrywa istotną rolę. Podobne postulaty dotyczą również dróg wewnętrznych w sołectwach, gdzie mieszkańcy wskazują na konieczność utwardzenia i poprawy ich jakości, co pozwoliłoby wyeliminować problem błota i kolein, szczególnie dokuczliwy w okresach intensywnych opadów.

Kolejnym obszarem zgłaszanych potrzeb jest rozwój infrastruktury społecznej i rekreacyjnej. Mieszkańcy widzą konieczność modernizacji świetlic wiejskich, które pełnią funkcję centrów życia społecznego, organizacji wydarzeń kulturalnych i spotkań lokalnych społeczności. Ważne są także inwestycje w obiekty sportowe, takie jak boiska czy place zabaw, które mogłyby służyć zarówno dzieciom, jak i młodzieży. Podkreślana jest także potrzeba wzmocnienia infrastruktury związanej z bezpieczeństwem – zwłaszcza budowy i modernizacji placów przy remizach Ochotniczej Straży Pożarnej, które oprócz funkcji ratowniczej stanowią miejsca integracji i aktywności lokalnej.

Warto również wspomnieć o postulatach dotyczących poprawy estetyki przestrzeni publicznej. Mieszkańcy oczekują działań związanych z zagospodarowaniem terenów zielonych, budową chodników, oświetleniem ulicznym czy uporządkowaniem przestrzeni w

centralnych częściach miejscowości. Takie inwestycje nie tylko poprawiłyby komfort życia, ale także wpłynęłyby na postrzeganie gminy jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania.

3.2. POPRAWA GOSPODARKI GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ

3.2.1. Zabiegi przeciwoerozyjne oraz ochrona gruntów rolnych

Na terenie gminy Głusk problem erozji gleb jest szczególnie istotny ze względu na charakterystyczne dla tego obszaru warunki naturalne. Gmina leży w strefie lessowej, gdzie dominują żyzne, ale jednocześnie bardzo podatne na degradację gleby. Rzeźba terenu jest tu zróżnicowana – obok płaskich pól uprawnych występują liczne wąwozy i skarpy, co sprawia, że procesy erozyjne, zwłaszcza erozja wodna, mają duże znaczenie. Intensywne opady deszczu oraz gwałtowne roztopy powodują spływ powierzchniowy, który prowadzi do wymywania warstwy próchnicznej i osłabienia urodzajności ziemi. Szczególnie narażone na to zjawisko są pola o dużym nachyleniu, pozbawione zabezpieczeń roślinnych, gdzie prowadzona jest uprawa monokulturowa. Erozja wodna nie tylko zmniejsza wartość rolniczą gruntów, ale również wpływa na lokalne ekosystemy – zmywane cząstki gleby trafiają do rowów i cieków wodnych, powodując ich zamulanie i zanieczyszczenie. W konsekwencji pogarsza się jakość wód, a proces ten może prowadzić do stopniowego niszczenia środowiska przyrodniczego doliny Bystrzycy, która stanowi najważniejszy korytarz ekologiczny gminy. Dodatkowym skutkiem erozji jest powstawanie żłobin i pogłębianie wąwozów, które z jednej strony mają walor krajobrazowy, ale z drugiej utrudniają prowadzenie działalności rolniczej, a w skrajnych przypadkach mogą stanowić zagrożenie dla infrastruktury drogowej i zabudowy. Erozja wietrzna na obszarze gminy Głusk nie ma tak dużego znaczenia jak wodna, ale może występować okresowo, szczególnie zimą i wczesną wiosną na dużych, nieosłoniętych polach. Zjawisko to prowadzi do przesuszania gleby i przenoszenia jej cząstek na sąsiednie tereny, co negatywnie wpływa na plonowanie i strukturę krajobrazu. Istotnym problemem w gminie jest również zmniejszająca się powierzchnia trwałych użytków zielonych. Łąki i pastwiska pełnią kluczową rolę w ograniczaniu procesów erozyjnych, zwiększaniu retencji wód opadowych, a także w ochronie bioróżnorodności. Ich sukcesywna likwidacja i przekształcanie w grunty orne powoduje, że gleby stają się bardziej narażone na degradację. Zachowanie i odtwarzanie trwałych użytków zielonych powinno stać się jednym z priorytetów gminy, zwłaszcza że działania te są wspierane finansowo w ramach programów rolno-środowiskowo-klimatycznych.

Działania zapobiegawcze, jakie powinny być podejmowane na terenie gminy Głusk, obejmują przede wszystkim wprowadzanie racjonalnych praktyk rolniczych – zmianowania upraw, stosowania międzyplonów, zadrzewień śródpolnych i pasów zieleni, które stanowią naturalne bariery ochronne. Ważne jest także promowanie rolnictwa zrównoważonego, które minimalizuje negatywne skutki intensywnej gospodarki rolnej. Uzupełnieniem powinny być działania inwestycyjne, takie jak tworzenie zbiorników i oczek wodnych wspierających małą retencję oraz wzmacnianie infrastruktury przeciwoerozyjnej na terenach szczególnie narażonych.

3.2.2. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów poprzez zagospodarowanie gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych i inne

Na terenie gminy Głusk problem gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych jest widoczny głównie w obrębach o silnym zróżnicowaniu użytkowania przestrzeni. Bliskość Lublina sprawia, że część terenów rolnych ulega stopniowej presji urbanizacyjnej – grunty porzucone, niezagospodarowane lub nieużytkowane rolniczo zaczynają tracić swoje walory produkcyjne i wymagają działań przywracających ich wartość. Odłogowanie gruntów pojawia się zarówno w przypadku małych gospodarstw, które rezygnują z produkcji rolnej, jak i na terenach, gdzie uwarunkowania przyrodnicze (wąwozy, skarpy, grunty o mniejszej przydatności rolniczej) utrudniają uprawę. Proces ten, jeśli pozostaje bez odpowiedniego zagospodarowania, prowadzi do sukcesji roślinności, a w dalszej perspektywie do zanikania funkcji rolniczych i degradacji krajobrazu.

Zagospodarowanie takich terenów w gminie Głusk wymaga podejścia zróżnicowanego, dostosowanego do lokalnych warunków. W przypadku gruntów odłogowanych o wysokiej jakości gleb, priorytetem powinno być ich ponowne włączenie do produkcji rolniczej, co pozwoli na zwiększenie powierzchni użytkowanej rolniczo i utrzymanie tradycyjnego charakteru gminy. Tam, gdzie warunki glebowe i terenowe nie sprzyjają intensywnemu rolnictwu, zasadne jest przeznaczanie gruntów na cele rekreacyjne, zadrzewienia lub zalesienia. Grunty zdegradowane i zdewastowane wymagają działań rekultywacyjnych. Dotyczy to szczególnie miejsc, gdzie w wyniku działalności człowieka doszło do wyeksploatowania gleb, nadmiernej erozji lub niewłaściwego użytkowania. Podstawowym kierunkiem działań powinna być rekultywacja biologiczna – poprawa jakości gleby przez nasadzenia roślinności ochronnej, głównie drzew i krzewów, a także stosowanie zabiegów agrotechnicznych poprawiających strukturę i żyzność gleby. Zalesianie obszarów o niskiej wartości rolniczej może przyczynić się do ograniczenia procesów erozyjnych, zwiększenia

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

retencji wód opadowych oraz poprawy mikroklimatu. Tego rodzaju działania mają także znaczenie krajobrazowe – mogą przyczynić się do odtworzenia pasów zieleni śródpolnej czy ochrony terenów lessowych, charakterystycznych dla Głuska. Warto również zwrócić uwagę na możliwość wykorzystania gruntów odłogowanych i zdegradowanych do realizacji inwestycji publicznych i społecznych. Tereny te mogą zostać przeznaczone na rozwój infrastruktury rekreacyjnej – parki, place zabaw, tereny sportowe czy ścieżki rowerowe, które poprawią jakość życia mieszkańców i wzmocnią funkcje integracyjne gminy. Część z nich, zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina, mogłaby zostać przeznaczona pod inwestycje związane z usługami lub infrastrukturą techniczną, pod warunkiem zachowania zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

3.2.3. Rekultywacja nieużytków

Na terenie gminy Głusk powierzchnia nieużytków jest stosunkowo niewielka, lecz ich obecność ma znaczenie zarówno dla krajobrazu, jak i dla planowania przestrzennego oraz gospodarczego. Użytki te powstały głównie w wyniku naturalnych procesów środowiskowych – w obniżeniach terenu, w miejscach podmokłych i trudno dostępnych, a także na fragmentach pól, które w przeszłości zostały porzucone ze względu na niską przydatność rolniczą. Część z nich ma charakter spontanicznych zarośli i zadrzewień, które z czasem włączyły się w lokalne ekosystemy, zwłaszcza w sąsiedztwie kompleksów leśnych i doliny Bystrzycy. Rekultywacja tych terenów jest niezbędna, by zapobiec dalszej degradacji przestrzeni i przywrócić im funkcje gospodarcze, ekologiczne lub rekreacyjne. W gminie Głusk możliwe są różne kierunki działań, w zależności od specyfiki poszczególnych lokalizacji. W przypadku nieużytków sąsiadujących z obszarami leśnymi najlepszym rozwiązaniem jest pozostawienie ich w stanie naturalnym i sukcesywne przekształcanie w lasy. Dzięki temu zwiększa się powierzchnia biologicznie czynna, powstają korytarze ekologiczne, a jednocześnie wzmocniona zostaje ochrona przed erozją wodną i wietrzną.

Innym kierunkiem rekultywacji jest przekształcenie nieużytków w grunty rolne o charakterze sadowniczym lub ogrodniczym. W gminie Głusk, gdzie gleby lessowe są wyjątkowo żyzne, takie działania mają potencjał przywrócenia części terenów do produkcji rolniczej, co może zwiększyć lokalną produkcję owoców i warzyw oraz wspierać rozwój małych gospodarstw rodzinnych. Rekultywacja może obejmować zabiegi poprawiające strukturę gleby, nawożenie organiczne oraz wprowadzanie nasadzeń trwałych.

Istotnym kierunkiem działań, szczególnie w przypadku terenów podmokłych i naturalnych zagłębień terenu, jest tworzenie stawów i małych zbiorników wodnych. Pełniłyby one podwójną funkcję – z jednej strony zwiększałyby lokalną retencję, co jest szczególnie ważne w kontekście postępujących zmian klimatycznych i deficytów wody, z drugiej zaś stanowiłyby atrakcyjny element krajobrazu, wspierający turystykę i rekreację. Stawy i oczka wodne stają się jednocześnie siedliskiem dla wielu gatunków roślin i zwierząt, podnosząc bioróżnorodność gminy i poprawiając mikroklimat w jej granicach. Średnia powierzchnia nieużytków w gminie Głusk jest niewielka, co sprawia, że rekultywacja może być realizowana w sposób rozproszony, ale ukierunkowany na konkretne efekty środowiskowe i społeczne. W zależności od miejsca mogą one zostać włączone do systemu terenów zielonych, stać się częścią infrastruktury turystycznej (np. ścieżek przyrodniczych, punktów rekreacyjnych), bądź zostać wykorzystane do rozwoju rolnictwa specjalistycznego..

3.2.4. Realizacja zadrzewień śródpolnych

Na terenie gminy Głusk istotnym elementem uzupełniającym krajobraz rolniczy są

Rys. 24. Zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne w Prawiednikach

Źródło: www.glusk.pl

zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, które występują w formie pasów zieleni wzdłuż miedz, rowów oraz granic działek. Odgrywają one ważną rolę zarówno przyrodniczą, jak i gospodarczą, a ich obecność stanowi naturalny sposób ochrony środowiska rolniczego. Zadrzewienia śródpolne sprzyjają ochronie gleb przed erozją wietrzną i wodną, poprawiają mikroklimat upraw oraz zwiększają retencję wód opadowych. Obecność pasów zieleni

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

śródpolnej ogranicza siłę wiatru, co zmniejsza ryzyko wywiewania próchnicy z powierzchni pól i przyczynia się do lepszego utrzymania wilgoci w glebie, a zimą zapobiega powstawaniu zasp śnieżnych utrudniających komunikację. Zadrzewienia śródpolne pełnią również istotną funkcję ekologiczną, stanowiąc siedliska i korytarze dla wielu gatunków zwierząt – od owadów zapylających, poprzez ptaki, aż po drobne ssaki. Dzięki temu przyczyniają się do zachowania i wzmacniania bioróżnorodności na terenach rolniczych, które w gminie Głusk zajmują znaczną część powierzchni. Ponadto pasy zieleni nadają krajobrazowi bardziej zróżnicowany i estetyczny charakter, co ma szczególne znaczenie na terenach o dużej powierzchni pól uprawnych, gdzie dominują monotonne krajobrazy rolnicze.

Stan sanitarny istniejących zadrzewień w gminie wymaga systematycznych działań pielęgnacyjnych. Część drzew jest przestarzała lub uszkodzona, dlatego konieczne są zabiegi takie jak przycinanie spróchniałych konarów czy usuwanie chorych lub obumarłych egzemplarzy. W ich miejsce należy wprowadzać nowe nasadzenia, dostosowane gatunkowo do lokalnych warunków siedliskowych, co pozwoli zachować ciągłość i trwałość tych ekosystemów. Wskazane jest również wprowadzanie gatunków rodzimych, które najlepiej wpisują się w warunki klimatyczne i glebowe gminy, takich jak lipa, dąb, grab, klon czy leszczyna. Zachowanie i rozwój zadrzewień śródpolnych jest szczególnie istotne w gminie Głusk, gdzie intensywna produkcja rolna w połączeniu z niewielką lesistością sprawia, że tego rodzaju pasy zieleni stają się kluczowym elementem ochrony środowiska. Zgodnie z założeniami planistycznymi, w miejscach przeznaczonych pod zabudowę produkcyjną czy usługi uciążliwe, rekomenduje się dodatkowe wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej. Takie nasadzenia mają ograniczać negatywny wpływ planowanych inwestycji na otaczającą zabudowę mieszkaniową i przyrodę. Realizacja zadrzewień śródpolnych w gminie Głusk powinna być traktowana jako ważny element polityki przestrzennej i środowiskowej. Ich pielęgnacja, systematyczne uzupełnianie i tworzenie nowych pasów zieleni to działania, które nie tylko poprawiają warunki gospodarowania w rolnictwie, ale także przyczyniają się do ochrony bioróżnorodności, kształtowania krajobrazu i podnoszenia jakości życia mieszkańców. Włączenie ich do lokalnych strategii rozwoju gminy stanowi inwestycję w równowagę ekologiczną i zrównoważone użytkowanie przestrzeni.

3.2.5. Poprawa jakości gleb

Poprawa jakości gleb w gminie Głusk jest jednym z najważniejszych działań warunkujących trwały rozwój rolnictwa oraz zachowanie wysokiej urodzajności gruntów, które stanowią podstawę lokalnej gospodarki. Obszar gminy charakteryzuje się żyznymi

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

glebami lessowymi i brunatnymi, szczególnie podatnymi na intensywne wykorzystanie rolnicze, ale równocześnie narażonymi na erozję i degradację. Dlatego działania związane z ochroną i regeneracją gleb mają tutaj szczególne znaczenie. Podstawowym narzędziem poprawy jakości gleb jest stosowanie płodozmianu, czyli racjonalnego następstwa roślin na polach. Taki system upraw ogranicza jednostronne wyczerpywanie składników mineralnych, pozwala glebie na regenerację oraz zmniejsza ryzyko rozwoju chorób i szkodników. Różnorodność upraw sprzyja także lepszemu wykorzystaniu zasobów glebowych i zatrzymaniu materii organicznej w glebie. Szczególne znaczenie ma wprowadzanie do zmianowania roślin motylkowych i pastewnych, które wzbogacają glebę w azot i poprawiają jej strukturę. Kolejnym ważnym działaniem jest stosowanie nawozów organicznych, takich jak obornik, kompost czy nawozy zielone. Wzbogacają one glebę w próchnicę i zwiększają jej zdolność do zatrzymywania wody, co ma ogromne znaczenie w obliczu okresowych susz, coraz częściej obserwowanych w regionie. Poprawa zawartości materii organicznej wspiera również rozwój mikroorganizmów glebowych, które odgrywają kluczową rolę w obiegu składników pokarmowych i utrzymaniu zdrowia ekosystemów rolniczych. Duże znaczenie w ochronie gleb przed degradacją mają także zadrzewienia śródpolne i strefy buforowe wokół pól. Tworzenie pasów drzew i krzewów na granicach gruntów ornych ogranicza erozję wodną i wietrzną, zatrzymuje wodę oraz zabezpiecza powierzchnię gleby przed zmywaniem i wysychaniem. Takie elementy krajobrazu nie tylko chronią gleby, lecz także poprawiają bioróżnorodność i mikroklimat rolniczy. Nowoczesnym kierunkiem w gospodarce glebowej jest również ograniczanie orki do niezbędnego minimum, czyli tzw. uprawa konserwująca. Minimalizacja zabiegów mechanicznych pozwala na zachowanie naturalnej struktury gleby, zmniejsza straty wody i ogranicza erozję. Jednocześnie praktyki te obniżają emisję dwutlenku węgla do atmosfery, co ma znaczenie w kontekście zmian klimatycznych.

W gminie Głusk, gdzie rolnictwo odgrywa kluczową rolę w lokalnej gospodarce, poprawa jakości gleb powinna być wspierana zarówno przez działania indywidualnych rolników, jak i programy systemowe. Edukacja w zakresie dobrych praktyk rolniczych, zachęty finansowe do stosowania metod przyjaznych glebie oraz projekty środowiskowe współfinansowane ze środków unijnych mogą przyspieszyć wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań. Dzięki takim działaniom gleby gminy będą bardziej odporne na degradację i lepiej przygotowane do długofalowej produkcji rolnej, a jednocześnie ich ochrona wpisze się w szersze cele związane z równowagą ekologiczną i zrównoważonym rozwojem regionu..

3.3. POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW ROLNYCH

3.3.1. Realizacja scaleń gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym

Scalenie gruntów w gminie Głusk jest zagadnieniem o dużym znaczeniu dla poprawy warunków gospodarowania w rolnictwie i dla kształtowania przestrzeni wiejskiej. Gmina charakteryzuje się rozdrobnioną strukturą agrarną, typową dla terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie dużego miasta, jakim jest Lublin. W wielu miejscach występuje tzw. „szachownica gruntów”, gdzie działki jednego właściciela są rozproszone w różnych częściach obrębu, często oddzielone drogami publicznymi, ciekami wodnymi lub zabudową. Taki układ przestrzenny ogranicza efektywność produkcji rolnej, utrudnia mechanizację prac polowych i powoduje dodatkowe koszty związane z dojazdami oraz czasochłonnością prac.

Proces scalenia gruntów, prowadzony zgodnie z obowiązującymi przepisami, umożliwia powiększenie powierzchni działek, nadanie im bardziej regularnych kształtów oraz zbliżenie ich do siedliska rolnika. Efektem końcowym jest zmniejszenie liczby działek w gospodarstwie, co przekłada się na większą efektywność i racjonalne wykorzystanie nowoczesnych maszyn rolniczych. Ważnym elementem scaleń jest również zapewnienie każdej działce poscaleniowej dostępu do drogi publicznej, co eliminuje konieczność korzystania ze służebności gruntowych i poprawia dostępność komunikacyjną gospodarstw.

W przypadku gminy Głusk scalenia gruntów miałyby również istotne znaczenie społeczne i przestrzenne. Tereny w gminie intensywnie się urbanizują, co powoduje stopniową presję inwestycyjną na grunty rolne. Scalenia mogą pozwolić na uporządkowanie układu działek, wydzielenie gruntów pod infrastrukturę społeczną i techniczną (np. drogi, ścieżki, pasy zieleni izolacyjnej), a także na lepsze dostosowanie przestrzeni wiejskiej do nowych funkcji związanych z rozwojem zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Proces ten daje także możliwość zachowania enklaw przyrodniczych i krajobrazowych, które pełnią funkcję korytarzy ekologicznych i zwiększają atrakcyjność przestrzeni gminy.

Istotnym elementem scaleń w gminie Głusk powinno być zagospodarowanie poscaleniowe, obejmujące modernizację i budowę nowych dróg transportu rolnego, które ułatwią dostęp do pól oraz poprawią warunki dla prac polowych. Brak rozwiniętej sieci dróg rolniczych jest jedną ze słabszych stron gminy, dlatego w ramach scaleń można wyznaczyć

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

nowe ciągi komunikacyjne, dostosowane do potrzeb współczesnych maszyn rolniczych. Równolegle proces scaleniowy powinien uwzględniać uwarunkowania środowiskowe – ochronę gleb przed erozją, utrzymanie rowów i cieków wodnych oraz rekultywację gruntów zdegradowanych. Warto podkreślić, że uczestnicy scalenia nie ponoszą kosztów finansowych związanych z całym procesem, ponieważ działania te są finansowane ze środków publicznych, w tym funduszy unijnych. Oznacza to, że właściciele gruntów zyskują realne korzyści – lepsze warunki gospodarowania i zwiększenie wartości rynkowej swoich nieruchomości – bez konieczności dodatkowych nakładów finansowych. Analizując strukturę gruntów w gminie Głusk, można wskazać kilka obszarów, gdzie scalenia byłyby szczególnie potrzebne. Dotyczy to zwłaszcza obrębów o dużym stopniu rozdrobnienia i intensywnej zabudowie zagrodowej, gdzie działki są wąskie i nieregularne, co utrudnia ich użytkowanie rolnicze. Prace scaleniowe mogłyby przynieść korzyści również tam, gdzie występują grunty odłogowane i zaniedbane, które po odpowiednim ukształtowaniu i rekultywacji mogłyby ponownie pełnić funkcję produkcyjną lub zostać przeznaczone pod inne cele zgodnie z potrzebami mieszkańców

3.3.2. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów

Zmiany w sposobie użytkowania gruntów w gminie Głusk są procesem wyraźnie widocznym w ostatnich latach i mają bezpośredni związek z dynamicznymi przekształceniami przestrzennymi, jakie zachodzą w gminie. Położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina sprawia, że na wielu obszarach obserwuje się odchodzenie od tradycyjnego rolniczego użytkowania gruntów na rzecz zabudowy mieszkaniowej, usługowej czy komunikacyjnej. Jednocześnie na części terenów typowo rolniczych występują zjawiska charakterystyczne dla wsi oddalonych od dużych ośrodków – pojawiają się odłogi, a grunty rolne w wyniku zaprzestania upraw ulegają sukcesji naturalnej i zadrzewieniu. Inwentaryzacje terenowe oraz analizy ewidencji gruntów i budynków wskazują, że w gminie Głusk istnieją znaczące rozbieżności pomiędzy faktycznym sposobem użytkowania gruntów a zapisami ewidencyjnymi. Dotyczy to przede wszystkim gruntów ornych, które w wielu przypadkach zostały przekształcone w trwałe użytki zielone lub uległy naturalnemu zalesieniu. Zjawisko to można ocenić pozytywnie z punktu widzenia ochrony gleb przed erozją i wzmacniania retencji wodnej, jednak z drugiej strony oznacza zmniejszenie powierzchni gruntów aktywnie użytkowanych rolniczo. W kilku miejscowościach, zwłaszcza w rejonach oddalonych od głównych ciągów komunikacyjnych, zaorano część łąk i pastwisk, co wpłynęło na zmiany w strukturze użytkowania gruntów.

Charakterystycznym zjawiskiem w gminie Głusk jest także przekształcanie terenów drogowych i komunikacyjnych – część dawnych dróg polnych uległa zaoraniu, zadarnieniu lub zakrzaczeniu. Jest to poważny problem w kontekście funkcjonowania dróg transportu rolniczego, ponieważ prowadzi do utraty spójności sieci dojazdowej do pól. Brak drożnych ciągów komunikacyjnych utrudnia dostęp do gruntów rolnych i obniża ich wartość użytkową, a także zwiększa koszty prowadzenia gospodarstw.

W niektórych częściach gminy widoczne są także procesy związane z urbanizacją. Grunty orne i sady przekształcane są na działki budowlane, co zmienia nie tylko strukturę użytkowania, ale i krajobraz wiejski. Z drugiej strony, część nieużytków, które dawniej stanowiły problem w gospodarce przestrzennej, zaczyna być zagospodarowywana pod zabudowę lub rekreację, co świadczy o ich rekultywacji i dostosowaniu do nowych potrzeb mieszkańców.

Zmiany w sposobie użytkowania gruntów nie są równomiernie rozłożone. Największe przekształcenia zachodzą w obrębach położonych w sąsiedztwie Lublina oraz przy głównych drogach, gdzie rośnie presja inwestycyjna i intensywnie rozwija się budownictwo jednorodzinne. Z kolei w południowych i wschodnich częściach gminy, bardziej rolniczych, dominuje proces odłogowania i zarastania gruntów. W związku z tym wskazana jest aktualizacja operatu użytków gruntowych w gminie Głusk, tak aby dane ewidencyjne odzwierciedlały rzeczywisty stan użytkowania terenu. Jest to istotne nie tylko z punktu widzenia prowadzenia polityki przestrzennej i planowania rozwoju gminy, ale także dla celów podatkowych, gospodarki rolnej i ochrony środowiska. Brak aktualnych danych może prowadzić do błędnych decyzji inwestycyjnych i utrudniać racjonalne gospodarowanie przestrzenią.

Tabela 27. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów

Lp.	Obręb	Ogólna powierzchnia obróbu	Grunty orne lub trwałe użytki zielone przekształcone w grunty kopalni	Grunty orne lub sady zadarnione i zakrzaczone	Grunty orne lub sady przekształcone w lasy	Trwałe użytki zielone lub grunty orne przekształcone w sady	Trwałe użytki zielone, sady, lasy lub nieużytki przekształcone w tereny zabudowy lub tereny drogowe	Trwałe użytki zielone, sady, lasy lub nieużytki przekształcone w zbiorniki wodne	Lasy przekształcone w grunty orne, łąki lub pastwiska	Nieużytki przekształcone w grunty orne lub trwałe użytki zielone	Nieużytki przekształcone w lasy	Sady przekształcone w grunty orne	Trwałe użytki zielone przekształcone w grunty orne	Trwałe użytki zielone przekształcone w las lub zadrzewione	Razem	Udział w powierzchni obróbu
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
1	Abramowice Kościelne	49,2954	4,4597	-	-	3,8853	-	2,0381	0,6691	0,6954	0,7383	-	1,3039	9,9615	24,4221	3,29
2	Abramowice Prywatne	317,2764	-	-	-	-	-	0,4822	-	-	0,3236	-	1,6794	8,7985	11,2837	1,85
3	Ćmiłów	361,2343	-	-	-	3,2012	2,6499	3,6853	-	0,4578	1,6905	26,0686	15,5964	3,2923	56,6420	5,67
4	Dominów	403,1929	-	1,9084	1,9084	6,5799	0,2321	-	-	0,1319	-	10,9973	2,6415	11,1475	35,5470	5,56
5	Głusk	29,2518	-	-	-	0,0935	0,2732	1,2069	0,1319	2,2077	1,8083	0,9673	51,0655	18,3184	76,0727	7,90
6	Głuszczyzna	346,1722	-	-	-	52,1722	-	-	-	-	-	28,1994	4,9574	-	85,3290	13,18
7	Kalinówka	635,3232	-	-	-	1,8645	-	0,1832	-	-	-	0,0998	0,9773	1,1157	4,2405	1,82
8	Kazimierzówka	300,1823	-	-	-	3,7329	-	-	-	-	0,5094	-	0,3794	1,7909	6,4126	2,03
9	Kliny	291,1471	-	-	-	2,3900	-	-	-	0,1623	0,2781	2,3453	-	0,4783	5,6540	2,96
10	Prawiedniki-Kolonia	141,3449	-	-	-	-	-	-	-	0,1415	0,1056	0,4400	10,7397	2,2307	13,6575	1,83
11	Prawiedniki	456,8712	-	5,9525	5,9525	25,9754	0,2872	-	0,3815	0,3815	-	2,3907	0,9954	2,5496	44,8663	5,45
12	Mętów	781,3647	-	0,3375	0,3375	31,1648	-	-	0,0438	0,0438	0,0669	39,3248	1,8648	0,8415	74,0254	16,45
13	Majdan Mętowski	423,1557	-	-	-	-	-	0,4395	-	-	0,0581	0,4477	-	9,8392	10,7845	2,40
14	Wilczopole-Kolonia	897,4748	-	0,3949	0,3949	17,5652	0,0178	-	-	-	-	3,9276	0,7599	-	23,0603	4,13
15	Wilczopole	520,8714	-	-	-	1,0980	0,6795	0,6795	0,1250	-	0,0223	-	0,6939	5,5956	8,8938	1,70
16	Wólka Abramowicka	208,0022	-	-	0,3022	-	-	-	0,0125	-	-	-	-	-	1,2413	1,26
17	Żabia Wola	116,2005	-	-	0,0262	-	0,0231	-	0,0132	-	-	-	-	0,1325	0,0235	1,22
18	Nowiny	141,1011	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,4565	43,5262	46,9827	12,47
Gmina ogółem (obszar wiejski)		6419,4620	4,4597	8,5933	8,5933	149,7229	4,1397	8,7147	1,3513	4,2219	5,6011	115,2085	97,1110	119,4859	527,2033	5,87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB i inwentaryzacji terenowej

3.3.3. Ochrona gruntów

W gminie Głusk ochrona gruntów jest jednym z kluczowych wyzwań związanych z jej położeniem i charakterem przestrzeni. Bliskość Lublina sprawia, że coraz większa część terenów rolnych ulega presji inwestycyjnej – przeznaczana jest pod zabudowę mieszkaniową i usługową. Proces ten jest nieunikniony, ale wymaga świadomego podejścia, aby nie doprowadzić do nadmiernej utraty cennych gleb i nie zaburzyć równowagi pomiędzy funkcją rolniczą a urbanizacyjną gminy. Dlatego wszelkie decyzje planistyczne powinny zakładać restrykcyjne podejście do zmiany przeznaczenia gruntów rolnych, zwłaszcza tych o wysokiej klasie bonitacyjnej, a rozwój zabudowy powinien być kierowany w pierwszej kolejności na tereny o mniejszej wartości rolniczej. Ochrona gruntów w gminie Głusk powinna obejmować również działania zapobiegające ich degradacji i dewastacji. Intensywna zabudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej czy działalność usługowo-przemysłowa mogą prowadzić do nieodwracalnych zmian w strukturze gleby, zmniejszenia jej zdolności produkcyjnych i zwiększenia ryzyka erozji. Aby temu przeciwdziałać, gmina powinna prowadzić systematyczny monitoring stanu gleb, a także wdrażać działania prewencyjne, takie jak zabezpieczenia przeciwerozyjne, właściwe odwodnienia terenów oraz zachowanie pasów zieleni ochronnej. Istotnym zagadnieniem jest także ochrona niewielkich, ale cennych ekosystemów, takich jak torfowiska, oczka wodne czy podmokłe łąki. Na terenie gminy Głusk występują miejsca o dużym znaczeniu dla retencji wody i bioróżnorodności, które stanowią naturalne zbiorniki wodne, magazynujące wodę w okresach nadmiaru opadów i oddające ją w czasie suszy. W dobie zmian klimatycznych ich znaczenie jeszcze wzrasta, dlatego konieczne jest ograniczenie melioracji osuszających, a także wprowadzenie rozwiązań chroniących te tereny przed zabudową czy degradacją. Ochrona gruntów w gminie powinna również obejmować troskę o zachowanie naturalnego ukształtowania terenu. Nadmierne ingerencje, związane np. z wyrównywaniem powierzchni ziemi pod nowe osiedla czy drogi, mogą prowadzić do pogorszenia jakości gleb, zwiększenia spływu powierzchniowego i osłabienia retencji. Z tego względu inwestycje powinny być planowane w taki sposób, aby zachować jak najwięcej naturalnych elementów krajobrazu. Ważnym elementem jest także ochrona gruntów leśnych, które – choć w gminie Głusk nie zajmują dużych powierzchni – pełnią istotną rolę ekologiczną i krajobrazową. Lasy działają jako naturalne bariery chroniące glebę przed erozją i przesuszeniem, wpływają na mikroklimat i są siedliskiem wielu gatunków roślin i zwierząt. Dlatego tereny te nie powinny być przeznaczane na cele inwestycyjne, a ich degradacja powinna być ograniczana poprzez systematyczne działania pielęgnacyjne, rekultywację oraz tworzenie nowych nasadzeń..

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.3.4. Odnowa wsi

Odnowa wsi w gminie Głusk powinna stanowić kompleksowy proces, którego celem jest nie tylko poprawa estetyki przestrzeni publicznej, ale przede wszystkim podniesienie jakości życia mieszkańców i stworzenie warunków sprzyjających integracji lokalnej społeczności. Ze względu na dynamiczny rozwój obszarów podmiejskich, bliskość Lublina i rosnącą liczbę mieszkańców, gmina wymaga działań, które będą odpowiedzią zarówno na potrzeby starszych mieszkańców związanych z tradycyjnym stylem życia, jak i osób młodszych, które szukają nowoczesnej infrastruktury społecznej, sportowej i rekreacyjnej. Jednym z priorytetowych zadań powinna być modernizacja placów i terenów przy remizach Ochotniczych Straży Pożarnych. Remizy w takich miejscowościach jak Ćmiłów, Mętów czy Kazimierzówka odgrywają nie tylko funkcję operacyjną, ale także społeczną – to wokół nich koncentruje się życie mieszkańców, organizowane są spotkania wiejskie, festyny i lokalne uroczystości. Modernizacja placów powinna obejmować ich utwardzenie, zapewnienie odwodnienia oraz estetyczne zagospodarowanie z elementami zieleni. Dzięki temu takie miejsca mogą stać się prawdziwymi centrami lokalnej integracji, wizytówkami poszczególnych sołectw. Równoległe ważnym zadaniem jest modernizacja boisk wiejskich, które są intensywnie użytkowane, zwłaszcza przez dzieci i młodzież. Odnowa takich obiektów powinna obejmować poprawę nawierzchni, montaż nowych urządzeń sportowych oraz instalację oświetlenia, które pozwoli na ich użytkowanie w godzinach wieczornych. Warto rozważyć również budowę zaplecza sanitarno-szatniowego, co podniesie standard obiektów i umożliwi organizowanie turniejów sportowych na wyższym poziomie.

Integralnym elementem odnowy wsi w gminie Głusk powinno być tworzenie nowych miejsc rekreacyjno-integracyjnych dla mieszkańców. Dobrym przykładem mogłoby być wybudowanie w centralnych punktach sołectw altan z miejscami do grillowania, które sprzyjałyby organizacji spotkań rodzinnych i sąsiedzkich. Tego typu obiekty, połączone z placami zabaw dla dzieci, mogłyby stać się przestrzeniami międzypokoleniowej integracji, szczególnie w miejscowościach, gdzie brakuje wyraźnie wyodrębnionych terenów publicznych. Warto również rozważyć budowę siłowni plenerowych, które w ostatnich latach cieszą się coraz większą popularnością. Takie obiekty umożliwiają aktywność fizyczną na świeżym powietrzu, są dostępne bezpłatnie i mogą być użytkowane przez mieszkańców w różnym wieku. Połączenie siłowni plenerowych z placami zabaw oraz boiskami stworzyłoby kompleks rekreacyjny odpowiadający potrzebom całych rodzin, co dodatkowo wzmocniłoby

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

atrakcyjność gminy jako miejsca do życia. Równie istotnym elementem odnowy wsi jest rewitalizacja zieleni i przestrzeni wspólnych. Nasadzenia drzew i krzewów, aranżacja rabat kwiatowych czy tworzenie skwerów z ławkami poprawiają estetykę miejscowości i tworzą przestrzenie sprzyjające wypoczynkowi. W gminie Głusk warto zadbać o zagospodarowanie terenów w centrum poszczególnych sołectw, tak aby stały się one nie tylko funkcjonalne, ale również przyjazne wizualnie. Uzupełnieniem tych działań powinna być modernizacja ścieżek i chodników, co jest szczególnie ważne dla osób starszych oraz dzieci. Odnowa wsi w gminie Głusk powinna być procesem wieloetapowym, uwzględniającym zarówno modernizację istniejącej infrastruktury, jak i tworzenie nowych miejsc sprzyjających integracji społecznej, aktywności fizycznej i rekreacji. Realizacja takich działań – od modernizacji remiz i boisk, przez budowę altan i siłowni plenerowych, po rewitalizację zieleni i przestrzeni wspólnych – przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, wzmocni więzi społeczne i sprawi, że gmina stanie się jeszcze bardziej atrakcyjnym miejscem do życia, szczególnie dla rodzin, które wybierają ją jako spokojne zaplecze mieszkaniowe Lublina..

3.3.5. Realizacja potrzeb związanych z obsługą rolnictwa

Gmina Głusk, mimo że coraz częściej kojarzona z dynamicznym rozwojem mieszkaniowym i bliskością Lublina, nadal zachowuje swój rolniczy charakter. Znaczna część jej obszaru wykorzystywana jest pod uprawy, a wielu mieszkańców utrzymuje się z produkcji rolnej, zarówno towarowej, jak i mniejszej, rodzinnej. Jednak, aby rolnictwo mogło być bardziej konkurencyjne i dostosowane do współczesnych wyzwań, konieczne jest rozwijanie infrastruktury wspierającej obsługę tej branży.

Jednym z priorytetów powinno być stworzenie lub rozbudowa punktów serwisowych dla maszyn rolniczych. Obecnie rolnicy z terenu gminy Głusk muszą często korzystać z usług serwisowych zlokalizowanych poza granicami gminy, co wiąże się z dodatkowymi kosztami i stratą czasu. Punkt serwisowy działający lokalnie, a najlepiej mobilny, oferujący naprawy bezpośrednio w gospodarstwach lub nawet na polu, pozwoliłby na szybkie reagowanie na awarie, które w czasie prac polowych mogą być szczególnie dotkliwe. Tego typu inwestycja nie tylko wspierałaby rolników, ale także tworzyłaby nowe miejsca pracy w usługach technicznych.

Dobrym uzupełnieniem zaplecza rolniczego mogłoby być także otwarcie lokalnej piekarni lub małej przetwórnicy zbóż. Gmina Głusk dysponuje odpowiednimi zasobami rolnymi, które można wykorzystać do wytwarzania produktów gotowych, takich jak pieczywo czy mąka.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Dzięki temu część wartości dodanej pozostawałaby w gminie, wzmacniając lokalną gospodarkę i tworząc miejsca pracy. Mieszkańcy zyskaliby dostęp do świeżych produktów wytwarzanych z własnych surowców, co wpisывałoby się w trend wspierania lokalnych producentów i skracania łańcuchów dostaw. Ważnym elementem obsługi rolnictwa, który wymaga wzmocnienia, jest dostępność paliw. Wielu rolników z gminy Głusk zmuszonych jest do korzystania ze stacji paliw w Lublinie lub sąsiednich gminach, co nie jest wygodne w okresach intensywnych prac polowych. Stacja paliw dostosowana do potrzeb rolnictwa, z możliwością zaopatrywania się w paliwa dla ciągników i maszyn rolniczych, znacząco poprawiłaby warunki pracy. Skróciłoby to czas przeznaczany na logistykę i zmniejszyłoby koszty związane z transportem. Kolejną kwestią jest ułatwienie dostępu do środków ochrony roślin i nawozów. Choć część gospodarstw korzysta z hurtowni i punktów dystrybucji w Lublinie, rozwój lokalnych punktów sprzedaży byłby dużym wsparciem. Możliwość zakupu potrzebnych preparatów czy materiałów bezpośrednio w gminie zwiększyłaby efektywność pracy rolników i podniosła jakość produkcji. Lokalne punkty sprzedaży mogłyby dodatkowo oferować doradztwo w zakresie ochrony roślin i nowoczesnych technologii uprawy, co podniosłoby poziom wiedzy i innowacyjności w rolnictwie na terenie gminy. Realizacja potrzeb związanych z obsługą rolnictwa w gminie Głusk powinna koncentrować się na kilku filarach: rozbudowie zaplecza serwisowego dla maszyn, utworzeniu piekarni lub przetwórni zbóż, powstaniu stacji paliw z ofertą dla rolnictwa oraz rozwinięciu punktów sprzedaży środków ochrony roślin i nawozów. Tego rodzaju inwestycje przyczyniłyby się do unowocześnienia rolnictwa, poprawy jego efektywności i konkurencyjności, a jednocześnie wspierałyby rozwój gospodarczy gminy i podnosiły jakość życia jej mieszkańców..

3.3.6. Realizacja potrzeb związanych z infrastrukturą techniczną i społeczną

Gmina Głusk, zgodnie z przyjętymi dokumentami planistycznymi, podejmuje konsekwentne działania w zakresie rozwoju zarówno infrastruktury technicznej, jak i społecznej, mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. Ważnym elementem planów jest dalsza modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznej, która stanowi podstawę funkcjonowania gospodarstw domowych, przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych. Stabilne i nowoczesne źródła zasilania są szczególnie istotne wobec rosnących potrzeb energetycznych, związanych z rozwojem zabudowy mieszkaniowej oraz rosnącym wykorzystaniem urządzeń elektrycznych. Modernizacja linii elektroenergetycznych i budowa nowych przyłączy umożliwi nie tylko niezawodność dostaw energii, ale także stworzy warunki do wdrażania odnawialnych źródeł

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

energii, które w gminie Głusk mają coraz większy potencjał. Kolejnym kierunkiem działań jest poprawa dostępności do sieci gazowej. Obecnie część miejscowości wciąż korzysta głównie z indywidualnych źródeł ogrzewania, opartych na węglu czy drewnie, co wiąże się z wysoką emisją zanieczyszczeń powietrza. Rozbudowa sieci gazowej oraz tworzenie nowych przyłączy w miejscowościach gminy pozwoliłaby mieszkańcom na obniżenie kosztów ogrzewania, a jednocześnie znacząco poprawiłaby jakość powietrza. Dostęp do gazu stanowi również impuls rozwojowy dla lokalnych przedsiębiorstw, w tym usługowych i produkcyjnych, które mogłyby w bardziej efektywny sposób korzystać z tego źródła energii.

Na terenie gminy Głusk istnieją także dogodne warunki do rozwoju instalacji fotowoltaicznych, zarówno w formie przydomowych mikroinstalacji, jak i większych farm solarnych. Korzystne nasłonecznienie oraz duża liczba terenów rolniczych, które mogą zostać częściowo przeznaczone pod tego typu inwestycje, stwarzają możliwość istotnego zwiększenia produkcji energii odnawialnej. Rozwój fotowoltaiki wpisuje się w politykę proekologiczną gminy, a jednocześnie daje perspektywę tworzenia nowych źródeł dochodów oraz miejsc pracy. Tego typu inwestycje mogą w przyszłości stanowić także element współpracy z sąsiednimi gminami oraz Lublinem, tworząc lokalny rynek energii odnawialnej.

Oprócz inwestycji w infrastrukturę techniczną, władze gminy dużą wagę przykładają do rozwoju infrastruktury społecznej. Jednym z istotnych przedsięwzięć jest rozwój lokalnej przestrzeni handlowej i usługowej. Gmina Głusk, mimo bliskości Lublina, posiada coraz większe potrzeby w zakresie obsługi mieszkańców na miejscu, bez konieczności dojazdu do miasta. Rozwój i unowocześnienie targowiska w centrum gminy mogłoby stać się przestrzenią sprzedaży lokalnych produktów rolnych, warzyw, owoców, miodu czy wyrobów rękodzielniczych. Takie miejsce byłoby nie tylko wsparciem dla lokalnych producentów, ale również sprzyjałoby integracji mieszkańców, dając im okazję do bezpośredniego kontaktu i wymiany. Kolejnym wyzwaniem społecznym jest transport publiczny. Z uwagi na podmiejski charakter gminy, wielu mieszkańców codziennie dojeżdża do Lublina do pracy, szkół i uczelni. Usprawnienie komunikacji zbiorowej, poprzez zwiększenie liczby kursów oraz dopasowanie ich do godzin szczytu, jest kluczowe dla ograniczenia zjawiska wykluczenia transportowego. Sprawne połączenia pomiędzy poszczególnymi miejscowościami gminy, a także z centrum Lublina i Świdnikiem, znacząco ułatwiłyby codzienne funkcjonowanie mieszkańców.

Szczególne znaczenie w polityce społecznej gminy ma tworzenie miejsc opieki i edukacji dla najmłodszych. Obecnie funkcjonujące przedszkola odgrywają ważną rolę, ale wzrost

liczby dzieci w wieku przedszkolnym wymaga rozbudowy i dostosowania bazy edukacyjnej. Zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w przedszkolach oraz stworzenie żłobka w centrum gminy to działania priorytetowe, które pozwolą młodym rodzinom na lepsze łączenie życia zawodowego z rodzinnym. Żłobek zwiększyłby dostępność opieki dla dzieci do lat trzech, co ma bezpośredni wpływ na aktywizację zawodową rodziców, a tym samym na rozwój gospodarczy gminy. W szerszym kontekście gmina Głusk konsekwentnie buduje spójną strategię rozwoju, łącząc inwestycje w nowoczesną infrastrukturę techniczną z działaniami społecznymi, które odpowiadają na rosnące potrzeby mieszkańców. Wzmacnianie sieci elektroenergetycznej i gazowej, rozwój odnawialnych źródeł energii, poprawa transportu publicznego, tworzenie przestrzeni handlowych oraz rozbudowa infrastruktury edukacyjno-opiekuńczej stanowią fundament przyszłego rozwoju gminy. Te działania nie tylko poprawiają komfort życia mieszkańców, ale także zwiększają konkurencyjność gminy jako atrakcyjnego miejsca do osiedlania się i prowadzenia działalności gospodarczej.

3.4. POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKI WODNEJ

3.4.1. Poprawa retencji wodnej i nawodnienia

Poprawa W gminie Głusk zagadnienia poprawy retencji wodnej i nawodnień zostały omówione w dokumentach planistycznych i urzędniowo-rolnych. Nie ma tu mowy o dużych, sztucznych zbiornikach wodnych, ale plany i analizy wskazują na inne, dostosowane do lokalnych warunków kierunki działań. Przede wszystkim podkreśla się rolę systemów melioracyjnych i urządzeń wodnych – zarówno podstawowych, jak i szczegółowych – które wymagają odtworzenia, modernizacji oraz konserwacji, aby mogły pełnić swoje funkcje. Głównym celem jest zwiększanie zasobów wodnych w glebie, spowolnienie spływu powierzchniowego i ograniczenie negatywnych skutków suszy oraz wezbrań. Ustalenia planów urzędniowo-rolnych dla gmin wskazują, że konieczne są inwestycje polegające na odbudowie rowów melioracyjnych, modernizacji przepustów, zastawek i urządzeń piętrzących wodę, a także ochronie istniejących łąk i pastwisk w dolinach cieków, które naturalnie zwiększają retencję wodną. Istotnym elementem jest również zachowanie i odtwarzanie zbiorników małej retencji. Na terenie gminy Głusk występują zarówno niewielkie zbiorniki wodne o charakterze produkcyjnym (stawy rybne), jak i zbiorniki retencji nieujęte w ewidencji. Są one szczególnie cenne, ponieważ podtrzymują lokalne stosunki wodne i przeciwdziałają stepowieniu gleb. Ich utrzymanie, a w niektórych przypadkach rekultywacja, sprzyja poprawie nawodnienia pól oraz wzbogaceniu bioróżnorodności. Działania te wpisują się w założenia zrównoważonego gospodarowania rolniczymi zasobami wodnymi

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

wskazywane w „Podstawach zintegrowanego rozwoju obszarów wiejskich”. W perspektywie długofalowej poprawa retencji wodnej w gminie Głusk ma charakter rozproszony i przyrodniczo zintegrowany. Obejmuje ona:

modernizację sieci rowów i urządzeń melioracyjnych z uwzględnieniem wymogów ochrony przyrody, rozwój i utrzymanie małych zbiorników wodnych oraz oczek śródpolnych, zachowanie zadrzewień i pasów roślinności wzdłuż cieków wodnych, które stabilizują stosunki wodne i chronią przed erozją, wsparcie dla systemów nawadniania rolniczego opartych na lokalnych zasobach wodnych.

Takie działania pozwalają utrzymać stabilny poziom wód gruntowych, zwiększyć odporność rolnictwa na susze, a jednocześnie chronić tereny przed podtopieniami i erozją. Co więcej, lokalne zbiorniki wodne oraz doliny cieków pełnią funkcję siedliskową, wspierając odtwarzanie ekosystemów wodnych i różnorodności biologicznej. Dzięki temu gmina Głusk stawia na rozwiązania scalające funkcje rolnicze, hydrologiczne i przyrodnicze, co czyni jej politykę wodną spójną z aktualnymi wytycznymi krajowymi i unijnymi..

3.4.2. Melioracje

W gminie Głusk melioracje odgrywają istotną rolę w kształtowaniu stosunków wodnych oraz utrzymaniu wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Układ hydrologiczny opiera się głównie na ciekach naturalnych o niewielkim zasięgu, które wymagają stałej pielęgnacji i konserwacji. Znaczna część rowów melioracyjnych i urządzeń wodnych znajduje się w złym stanie technicznym, co ogranicza ich funkcjonalność w zakresie odprowadzania nadmiaru wody oraz przeciwdziałania lokalnym podtopieniom i erozji gleb. Podczas przeglądów i inwentaryzacji stwierdzono, że część koryt jest zarośnięta roślinnością drzewiastą i krzewiastą, a rowy są często zamulone i płytkie, przez co ich przepustowość znacząco spada. Niezbędne jest zatem prowadzenie regularnych prac konserwacyjnych polegających na odkrzaczaniu i wykaszaniu brzegów, udrażnianiu przepływów, a w wybranych miejscach również na przebudowie umocnień i odbudowie murów oporowych.

Dla gminy Głusk kluczowym zagadnieniem jest również odbudowa i modernizacja systemu drenarskiego, który obecnie charakteryzuje się niską sprawnością techniczną. Położenie wielu odcinków drenów nie jest dokładnie rozpoznane, co utrudnia podejmowanie działań konserwatorskich. Dlatego konieczna jest szczegółowa inwentaryzacja całej sieci drenarskiej, która pozwoli określić zakres prac odtworzeniowych i wskazać obszary najbardziej zagrożone degradacją warunków wodnych. Sprawnie funkcjonująca sieć drenarska jest warunkiem skutecznego odprowadzania nadmiaru wód gruntowych i

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

opadowych, a jednocześnie – przy właściwym użytkowaniu – może wspierać lokalną retencję wodną. Ważnym elementem gospodarki wodnej gminy są także zbiorniki małej retencji i oczka wodne, zlokalizowane w wielu miejscowościach, najczęściej będące własnością prywatną. Pełnią one istotną funkcję środowiskową – stabilizują stosunki wodne, wspierają bioróżnorodność oraz poprawiają mikroklimat rolniczy. Utrzymanie ich w dobrym stanie sprzyja ograniczaniu skutków suszy i przeciwdziała stepowieniu gleb, a także stanowi ważne uzupełnienie funkcjonowania systemów melioracyjnych. Wzdłuż cieków i rowów melioracyjnych występują pasy zadrzewień i zakrzewień, które poza funkcją krajobrazową odgrywają istotną rolę przeciwozyjną i retencyjną. Ich zachowanie i uzupełnianie jest zalecane, aby zmniejszyć szybkość spływu powierzchniowego, ograniczać erozję gleb oraz poprawiać infiltrację wód. W gminie Głusk zwraca się również uwagę na stan urządzeń komunikacyjnych, takich jak mosty, kładki i przepusty, które w wielu przypadkach wymagają remontów i modernizacji. Niedostateczna przepustowość oraz zły stan techniczny tych obiektów może powodować spiętrzenia i lokalne podtopienia. W szczególności konieczne jest zwiększenie przekrojów przepustów oraz ich regularna konserwacja, aby zapewnić sprawne funkcjonowanie całej sieci wodnej. Podsumowując, melioracje w gminie Głusk powinny obejmować zarówno modernizację i konserwację rowów melioracyjnych, odtworzenie i rozbudowę sieci drenarskiej, jak i utrzymanie zbiorników małej retencji oraz pasów zadrzewień wzdłuż cieków. Tego typu działania pozwolą nie tylko poprawić retencję i bilans wodny, ale także przyczynią się do ochrony gruntów rolnych, zwiększenia wydajności rolnictwa oraz podtrzymania równowagi przyrodniczej i krajobrazowej gminy..

3.4.3. Ochrona i lepsze wykorzystanie wód

Ochrona W gminie Głusk ochrona i lepsze wykorzystanie zasobów wodnych stanowi ważny element polityki przestrzennej i środowiskowej. Ze względu na ograniczoną ilość wód powierzchniowych i niewielką powierzchnię naturalnych zbiorników, priorytetem jest zachowanie jakości istniejących cieków i zasobów podziemnych oraz ich racjonalne gospodarowanie. W dokumentach planistycznych wskazuje się, że gospodarka wodna powinna opierać się zarówno na ochronie jakości wód, jak i zapewnieniu ich dostępności dla mieszkańców oraz lokalnego rolnictwa.

Jednym z kluczowych działań jest regularne monitorowanie stanu rzek i rowów melioracyjnych, które pełnią funkcję nie tylko odwadniającą, ale również retencyjną. Ich

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

zanieczyszczenie, zamulenie lub niekontrolowane zarastanie prowadzi do degradacji ekosystemów wodnych i pogorszenia jakości wód gruntowych. Dlatego zaleca się prowadzenie systematycznych prac konserwacyjnych połączonych z kontrolą chemiczną i biologiczną stanu wód. Ochrona wód w gminie Głusk wiąże się także z wprowadzeniem rozwiązań sprzyjających zrównoważonej gospodarce rolniczej. Szczególną rolę odgrywa tu ograniczanie spływu zanieczyszczeń z terenów rolnych, w tym nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, które mogą prowadzić do eutrofizacji wód. Wskazuje się na potrzebę stosowania barier biologicznych, stref buforowych i nowoczesnych praktyk agrotechnicznych, które zmniejszają ryzyko zanieczyszczenia wód. Kolejnym istotnym aspektem jest racjonalne wykorzystywanie wód na potrzeby rolnictwa. W obliczu częstych w ostatnich latach okresów suszy, ważne staje się promowanie metod oszczędnych w nawadnianiu, takich jak systemy kroplowe, które pozwalają ograniczyć straty wody i jednocześnie zwiększają efektywność produkcji rolniczej. Małe zbiorniki retencyjne, oczka wodne i stawy hodowlane, licznie występujące na terenie gminy, pełnią w tym zakresie funkcję buforową – stabilizują lokalne stosunki wodne i mogą być wykorzystywane do doraźnego nawadniania upraw.

W ujęciu strategicznym ochrona i lepsze wykorzystanie wód w gminie Głusk nie ogranicza się wyłącznie do rolnictwa. Ważne jest także utrzymanie jakości zasobów wodnych na potrzeby bytowe mieszkańców oraz dla ochrony lokalnych ekosystemów. Działania związane z retencją i racjonalnym gospodarowaniem wodami podziemnymi wpisują się w politykę przeciwdziałania skutkom zmian klimatycznych i sprzyjają długofalowej stabilizacji warunków życia na wsi..

3.5. URZĄDZENIE FUNKCJONALNEJ SIECI DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO

3.5.1. Budowa lub modernizacja dróg istniejących

Na obszarze gminy Głusk sieć drogowa odgrywa kluczową rolę w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców i gospodarstw rolnych, a także w obsłudze terenów inwestycyjnych i turystycznych. Według danych ewidencyjnych oraz ustaleń planistycznych, łączna długość dróg publicznych obejmuje zarówno drogi krajowe i wojewódzkie przebiegające przez obrzeża gminy, jak i gęstą sieć dróg powiatowych oraz gminnych. Znaczną część sieci stanowią drogi lokalne i dojazdowe do pól, które pełnią funkcję transportu rolnego i zapewniają dostęp do rozproszonej zabudowy. Stan techniczny wielu dróg gminnych i powiatowych oceniany jest jako niezadowalający. Część nawierzchni

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

charakteryzuje się licznymi uszkodzeniami w postaci ubytków, kolein i wybojów, co utrudnia przejazd maszyn rolniczych oraz pojazdów ciężarowych. W wielu miejscach brakuje prawidłowego odwodnienia, a wody opadowe i roztopowe gromadzą się w zagłębieniach, prowadząc do dalszej degradacji nawierzchni. Pobocza, szczególnie przy drogach gruntowych, ulegają zarastaniu krzewami i drzewami, co ogranicza ich funkcjonalność i bezpieczeństwo ruchu. Zidentyfikowano również odcinki dróg, które w ewidencji gruntów występują jako drogi gminne, lecz w terenie nie posiadają urządzonych nawierzchni. Ich łączna długość stanowi znaczącą część całej sieci komunikacyjnej gminy i wskazuje na potrzebę stopniowej realizacji nowych inwestycji drogowych. Tego rodzaju sytuacja szczególnie widoczna jest w obrębach o intensywnym użytkowaniu rolniczym, gdzie brak drogi uniemożliwia dogodny dojazd do pól i siedlisk. Podczas analiz planistycznych oraz rozmów z mieszkańcami i przedstawicielami sołectw wielokrotnie podnoszono konieczność modernizacji istniejących tras oraz budowy nowych odcinków, które poprawiłyby spójność układu komunikacyjnego. Największe potrzeby zgłaszane są w miejscowościach położonych peryferyjnie, gdzie układ dróg gruntowych i polnych nie zapewnia wystarczającej jakości przejazdu. Równocześnie wskazywano odcinki dróg gminnych, które wymagają pilnego utwardzenia nawierzchnią bitumiczną – są one głównymi ciągami łączącymi poszczególne wsie, a ich modernizacja podniosłaby bezpieczeństwo i komfort transportu.

W gminie Głusk szczególnie istotne jest również dostosowanie parametrów dróg do intensywnie rozwijającej się zabudowy jednorodzinnej. W wielu miejscowościach w ciągu ostatnich lat pojawiły się nowe osiedla, co generuje zwiększony ruch samochodowy, a dotychczasowe drogi gruntowe lub o niskim standardzie technicznym nie odpowiadają na rosnące potrzeby komunikacyjne. Braki w infrastrukturze są szczególnie dotkliwe na drogach łączących miejscowości sąsiednie, które pełnią funkcję tranzytową i umożliwiają sprawne przemieszczanie się w kierunku Lublina. Podsumowując, budowa i modernizacja dróg w gminie Głusk powinna obejmować kompleksową przebudowę najbardziej zniszczonych odcinków z zastosowaniem trwałej nawierzchni bitumicznej, wykonanie sprawnych systemów odwodnienia oraz poprawę geometrii i nośności dróg dojazdowych do pól. Wskazane jest także systematyczne utwardzanie odcinków dróg ewidencyjnych, które obecnie nie istnieją w terenie, a których brak stanowi poważne utrudnienie w obsłudze rolnictwa i codziennej komunikacji mieszkańców..

3.5.2. Zaprojektowanie i urządzenie nowej sieci dróg

Na terenie gminy Głusk potrzeba zaprojektowania i urządzenia nowej sieci dróg jest jednym z priorytetów wskazywanych zarówno w dokumentach planistycznych, jak i w trakcie konsultacji społecznych. Układ komunikacyjny, mimo że zapewnia podstawową obsługę przestrzeni rolniczej i mieszkaniowej, wymaga uzupełnienia o nowe odcinki oraz modernizacji dróg gruntowych, które obecnie nie spełniają standardów technicznych. Analiza inwentaryzacyjna wykazała, że znaczna część tras dojazdowych do pól i siedlisk jest w złym stanie technicznym, co skutkuje utrudnieniami w transporcie rolnym oraz wydłuża czas dojazdów. Najważniejszym kryterium wyboru odcinków do przebudowy w gminie Głusk jest ich znaczenie dla obsługi rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz rola w łączeniu sąsiadujących sołectw. Drogi te, po modernizacji, będą pełniły funkcję lokalnych łączników odciażających sieć głównych tras i poprawiających spójność komunikacyjną gminy. W wielu miejscowościach szczególnie istotne są drogi przebiegające w obrębie zabudowy, które oprócz transportu rolnego umożliwiają codzienną komunikację między gospodarstwami a drogami o wyższym standardzie. W dokumentach zwraca się uwagę, że część dróg, które funkcjonują faktycznie w terenie, nie posiada uregulowanego stanu prawnego i nie jest wykazana w ewidencji gruntów jako drogi gminne. Ich włączenie do oficjalnej sieci wymaga wydzielen geodezyjnych z działek rolnych lub leśnych oraz określenia parametrów zgodnie z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wskazuje się, że takie sytuacje występują w kilku obrębach, gdzie dotychczasowa siatka dróg jest niewystarczająca i nie zaspokaja potrzeb komunikacyjnych mieszkańców. Nowa sieć dróg powinna obejmować zarówno modernizację odcinków gruntowych, jak i utwardzenie ich nawierzchnią bitumiczną, aby zapewnić odpowiednią wytrzymałość i komfort przejazdu maszynami rolniczymi o dużym tonażu. Równocześnie drogi muszą być wyposażone w system odwodnienia, przepusty i inne elementy infrastruktury technicznej, które zagwarantują trwałość inwestycji. Priorytetowo traktowane są trasy zapewniające dostęp do dużych kompleksów pól oraz drogi łączące poszczególne wsie, które pozwolą skrócić czas przejazdu i zmniejszą obciążenie głównych ciągów komunikacyjnych. Konsultacje z mieszkańcami potwierdziły duże zapotrzebowanie na modernizację i budowę dróg lokalnych. Wskazywano zarówno krótkie odcinki poprawiające dostępność wewnątrz obrębów, jak i dłuższe trasy, które mogą stać się kluczowymi połączeniami między miejscowościami. Część dróg gruntowych, mimo że obecnie jest doraźnie naprawiana żwirem czy gruzem, została zakwalifikowana do przebudowy ze względu na ich intensywne użytkowanie i znaczenie w układzie komunikacyjnym.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W efekcie zaprojektowana nowa sieć drogowa w gminie Głusk ma spełniać funkcje wielokierunkowe: zapewniać sprawny transport rolny, skracać dojazdy do pól i siedlisk, poprawiać bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz sprzyjać rozwojowi turystyki i rekreacji na obszarach wiejskich. Modernizacja dróg i budowa nowych odcinków stanowią nie tylko inwestycję infrastrukturalną, ale także element poprawy jakości życia mieszkańców i warunków prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy..

3.6. KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU NATURALNEGO, OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA NATURALNEGO

3.6.1. Zalesienia gruntów

Lesistość gminy Głusk jest stosunkowo niska i nie przekracza kilku procent całkowitej powierzchni. Dominującą funkcją przestrzenną gminy pozostaje rolnictwo, a tereny leśne występują w rozproszeniu, w postaci niewielkich kompleksów oraz zadrzewień śródpolnych i przydrożnych. Z punktu widzenia środowiskowego i krajobrazowego oznacza to potrzebę podejmowania działań zmierzających do zwiększenia udziału lasów oraz innych form trwałej zieleni w strukturze użytkowania gruntów. Analizy wykonane w ramach planów urządzeniowo-rolnych wskazują, że szczególnym potencjałem dla takich działań są grunty marginalne i rolniczo niskoprodukcyjne, które w niewielkim stopniu uczestniczą w procesie produkcji rolnej, a jednocześnie mogą pełnić ważne funkcje środowiskowe po ich zalesieniu.

Zwiększenie lesistości gminy Głusk jest traktowane jako jeden z istotnych celów ekologicznych i przestrzennych. Lasy, oprócz oczywistych korzyści przyrodniczych, pełnią funkcję regulacyjną w gospodarce wodnej – poprawiają retencję, zmniejszają skutki susz i powodzi, stabilizują stosunki wodne oraz ograniczają erozję gleb. Ich obecność sprzyja także poprawie jakości powietrza oraz ochronie bioróżnorodności, stanowiąc siedliska dla wielu gatunków roślin i zwierząt. Zalesianie gruntów marginalnych, nieużytków oraz odłogów w gminie Głusk powinno więc stanowić element długofalowej polityki ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatycznych. Działania zalesieniowe wpisują się w szerszą koncepcję kształtowania krajobrazu i zwiększania atrakcyjności terenów wiejskich. Nowe zalesienia i zakrzewienia mogą pełnić funkcję ochronną, rekreacyjną i edukacyjną. Z punktu widzenia krajobrazowego stanowią naturalne uzupełnienie otwartego charakteru pól uprawnych, a także poprawiają estetykę przestrzeni. Z kolei z perspektywy społecznej mogą sprzyjać rozwojowi turystyki przyrodniczej i edukacji ekologicznej mieszkańców, zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina, gdzie gmina Głusk pełni funkcję zaplecza mieszkaniowo-rekreacyjnego. Realizacja działań zalesieniowych w gminie Głusk wymagać będzie współpracy wielu podmiotów. Ważną rolę odgrywać będą Lasy Państwowe oraz prywatni właściciele gruntów, gdyż znaczna część obszarów o potencjale do zalesienia znajduje się w rękach indywidualnych gospodarstw. Konieczne jest także wsparcie samorządu gminnego oraz korzystanie z instrumentów finansowych przewidzianych w ramach krajowych i unijnych programów rozwoju obszarów wiejskich. Wsparcie to może obejmować dofinansowanie kosztów zakładania upraw leśnych, pielęgnacji młodników czy ochrony przed zwierzyną.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Zalesienia w gminie Głusk mają zatem wymiar zarówno ekologiczny, jak i społeczno-gospodarczy. W perspektywie długofalowej przyczynią się do wzrostu walorów przyrodniczych gminy, zwiększenia jej odporności na skutki zmian klimatycznych oraz poprawy jakości życia mieszkańców poprzez wzbogacenie krajobrazu i rozwój nowych funkcji rekreacyjnych. Dzięki temu zwiększanie lesistości staje się nie tylko zadaniem wynikającym z uwarunkowań środowiskowych, ale również realną szansą na budowanie zrównoważonego i przyjaznego środowiska życia w gminie.

3.6.2. Wyeksponowanie walorów krajobrazowych

Wyeksponowanie walorów krajobrazowych gminy Głusk powinno opierać się na wykorzystaniu jej naturalnych atutów oraz bliskości Lublina, co czyni ten obszar szczególnie atrakcyjnym zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających. Krajobraz gminy kształtują przede wszystkim rozległe tereny rolnicze, urozmaicone mozaiką wąwozów lessowych, zadrzewień śródpolnych i dolin cieków wodnych, które stanowią unikatowy element Lubelszczyzny. Szczególnie cenne pod względem krajobrazowym są obszary o charakterze naturalnym – łąki, zadrzewienia i zakrzewienia, które pełnią nie tylko funkcję przyrodniczą, ale również wzbogacają estetykę otwartego krajobrazu rolniczego. Aby walory te były lepiej dostrzegalne, istotne jest rozwijanie infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, która umożliwi mieszkańcom i turystom korzystanie z uroków tutejszej przyrody. W dokumentach planistycznych wskazuje się m.in. na potrzebę wytyczenia i zagospodarowania ścieżek pieszych i rowerowych, które prowadziłyby przez najciekawsze przyrodniczo i krajobrazowo fragmenty gminy. Takie trasy mogą stać się alternatywą dla ruchu samochodowego, a jednocześnie przyczynić się do promocji zdrowego stylu życia i rozwoju turystyki aktywnej. Odpowiednie oznakowanie szlaków oraz ustawienie tablic edukacyjno-informacyjnych pozwoliłoby lepiej poznać walory przyrodnicze i kulturowe regionu. Ważnym kierunkiem działań jest także rewitalizacja i uporządkowanie przestrzeni publicznych w obrębach wiejskich. Tworzenie skwerów, miejsc wypoczynku z zielenią urządzoną, kwietnikami i małymi zbiornikami wodnymi poprawiłoby estetykę wsi, a jednocześnie stanowiło atrakcyjne punkty integracji społecznej. Istotnym elementem mogą być też działania związane z ochroną i wyeksponowaniem wąwozów lessowych – charakterystycznych dla gminy form krajobrazowych, które są jednocześnie wrażliwe na erozję i wymagają odpowiedniego zabezpieczenia.

Podkreślenia wymaga również potencjał agroturystyki i turystyki przyrodniczej. Gospodarstwa rolne, które mogłyby poszerzyć swoją ofertę o elementy edukacyjne i rekreacyjne (warsztaty, degustacje lokalnych produktów, spacerów krajoznawcze), stanowiłyby uzupełnienie oferty turystycznej gminy i jednocześnie wzmocniłyby jej wizerunek jako miejsca atrakcyjnego krajobrazowo. Współpraca z lokalnymi organizacjami i stowarzyszeniami pozwoliłaby na organizację wydarzeń plenerowych, takich jak pikniki rodzinne, warsztaty przyrodnicze czy plenery artystyczne, które podkreślałyby piękno lokalnego krajobrazu i kultury. Wyeksponowanie walorów krajobrazowych gminy Głusk wymaga także promocji w mediach i internecie. Profesjonalne materiały promujące lokalne atrakcje – zarówno naturalne, jak i kulturowe – mogłyby przyciągnąć osoby poszukujące miejsc spokojnych, bliskich naturze, a jednocześnie dobrze skomunikowanych z Lublinem. Takie działania mogą stać się impulsem do rozwoju turystyki weekendowej i ekologicznej, a tym samym do wzmocnienia lokalnej gospodarki. W długofalowej perspektywie eksponowanie walorów krajobrazowych gminy Głusk powinno łączyć się z ochroną i utrzymaniem istniejących zasobów przyrodniczych. Zrównoważone podejście – polegające na harmonijnym łączeniu funkcji rolniczych, przyrodniczych i turystycznych – zapewni zachowanie unikatowego charakteru gminy oraz stworzy przyjazne warunki życia dla jej mieszkańców..

3.6.3. Formy ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego

Gmina Głusk, znana ze swoich walorów krajobrazowych oraz bogactwa przyrodniczego, od lat podejmuje działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego i zachowanie unikalnego charakteru tego regionu. Obecnie, na terenie gminy istnieją już formy ochrony przyrody, w tym fragmenty Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, które objęte są prawną ochroną. Te działania są niezbędne dla zachowania różnorodności biologicznej oraz estetycznych walorów krajobrazu. Niemniej jednak, w związku z dynamicznymi zmianami klimatycznymi, rosnącą presją urbanizacyjną oraz koniecznością ochrony coraz bardziej zagrożonych siedlisk, istnieje potrzeba dalszego rozwoju i wzmocnienia działań na rzecz

Istotnym zadaniem jest dokładna inwentaryzacja istniejących siedlisk gatunków chronionych, zarówno roślinnych, jak i zwierzęcych. Na terenie gminy Głusk znajdują się cenne siedliska, które są domem dla wielu rzadkich i zagrożonych gatunków. Szczególną uwagę należy zwrócić na ekosystemy związane z lessowymi wąwozami, które stanowią

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

unikalne środowiska życia dla wielu gatunków roślin i zwierząt. W tych obszarach, naturalne procesy erozyjne tworzą specyficzne warunki siedliskowe, które wymagają ochrony przed degradacją spowodowaną działalnością człowieka, w tym nadmierną turystyką i niewłaściwym użytkowaniem rolniczym. Aby skutecznie chronić te obszary, konieczne jest rozszerzenie istniejących form ochrony krajobrazu poprzez zwiększenie powierzchni chronionych terenów. W szczególności, warto rozważyć powiększenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego o kolejne fragmenty gminy, które charakteryzują się wysokimi walorami przyrodniczymi.

Powiększenie parku może obejmować obszary wokół wąwozów lessowych, które są nie tylko cenne przyrodniczo, ale również stanowią istotny element krajobrazu kulturowego regionu. Dodatkowo, wprowadzenie nowych obszarów chronionych, takich jak użytki ekologiczne, mogłoby objąć tereny o szczególnym znaczeniu dla ochrony bioróżnorodności, na przykład siedliska ptaków migrujących czy rzadkich gatunków roślin.

Równolegle do rozszerzenia terenów chronionych, niezbędne jest wdrożenie programów ochrony siedlisk gatunków chronionych. Te działania mogą obejmować tworzenie stref buforowych wokół najcenniejszych siedlisk, co zapobiegnie ich degradacji oraz utracie wartości przyrodniczych. Ochrona takich stref powinna być połączona z programami edukacyjnymi skierowanymi do lokalnej społeczności oraz turystów, aby zwiększyć świadomość na temat znaczenia ochrony przyrody i zachęcić do odpowiedzialnych zachowań.

Ważnym aspektem ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego jest także kontrola nad rozwojem infrastruktury na terenie gminy. Nowe inwestycje powinny być planowane z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska, a ich lokalizacja i charakter muszą być ściśle dostosowane do specyfiki terenu. Na przykład, budowa dróg, osiedli mieszkaniowych czy obiektów turystycznych powinna być ograniczona w rejonach o najwyższej wartości przyrodniczej. Zamiast tego, warto promować rozwój turystyki zrównoważonej, która opiera się na małych, ekologicznych przedsięwzięciach, takich jak agroturystyka czy eko-turystyka, które minimalizują wpływ na środowisko.

Kolejnym krokiem w ochronie krajobrazu gminy Głusk jest ochrona i odtwarzanie terenów podmokłych oraz ekosystemów wodnych, takich jak dolina rzeki Kurówki. Tereny te odgrywają kluczową rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej oraz w regulacji gospodarki wodnej w regionie. Plan ochrony tych obszarów powinien obejmować

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

przywracanie do pierwotnego stanu zdegradowanych terenów, odtwarzanie naturalnych cieków wodnych oraz ochronę przeciwpowodziową, która jednocześnie zachowuje naturalny charakter dolin rzecznych. W ten sposób można poprawić funkcjonowanie ekosystemów oraz zwiększyć ich odporność na zmiany klimatyczne.

3.7. ROZWÓJ AGROTURYSTYKI I TURYSTYKI WIEJSKIEJ

3.7.1. Zaprojektowanie i urządzenie w terenie szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych

Gmina Głusk, mimo swojego rolniczego charakteru, posiada szereg walorów krajobrazowych i przyrodniczych, które wymagają szczególnej ochrony i odpowiedniego zagospodarowania. Krajobraz gminy kształtują przede wszystkim rozległe pola uprawne, przeplatane wąwozami lessowymi, dolinami niewielkich cieków oraz mozaiką zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. Elementy te stanowią nie tylko o wartości estetycznej przestrzeni, lecz również o jej znaczeniu przyrodniczym – są siedliskiem dla wielu gatunków zwierząt i roślin, pełnią funkcję przeciwoerozyjną oraz stabilizują stosunki wodne. W dokumentach planistycznych podkreśla się konieczność zachowania i wzmacniania tych elementów krajobrazu, które są naturalnymi barierami chroniącymi środowisko przed degradacją. Na terenie gminy funkcjonują już podstawowe formy ochrony przyrody, obejmujące m.in. obszary zadrzewień i zakrzewień pełniących rolę użytków ekologicznych, a także doliny cieków, które stanowią cenne korytarze ekologiczne. Wąwozy lessowe, charakterystyczne dla tej części Lubelszczyzny, są szczególnie wrażliwe na procesy erozyjne, dlatego wymagają zarówno ochrony biernej, polegającej na ograniczeniu ich niekorzystnego użytkowania, jak i działań czynnych, takich jak zabezpieczenia przeciwoerozyjne czy utrzymywanie roślinności stabilizującej stoki. Ważnym kierunkiem działań w gminie Głusk jest prowadzenie systematycznej inwentaryzacji zasobów przyrodniczych – zarówno siedlisk, jak i gatunków chronionych. Tego rodzaju monitoring pozwala wskazać obszary najbardziej zagrożone oraz wdrażać działania ochronne dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Podkreśla się potrzebę wyznaczania stref buforowych wokół najcenniejszych fragmentów krajobrazu, szczególnie w dolinach cieków wodnych i na terenach podmokłych. Tereny te mają duże znaczenie nie tylko dla zachowania bioróżnorodności, ale również dla regulacji gospodarki wodnej – retencjonują wodę, chronią przed powodzią i przeciwdziałają skutkom suszy.

Ochrona krajobrazu i środowiska naturalnego w gminie powinna iść w parze z racjonalnym planowaniem przestrzennym. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy ograniczać możliwość lokalizowania inwestycji w obszarach o najwyższych walorach przyrodniczych. Nowe zabudowania i infrastruktura komunikacyjna powinny być projektowane w taki sposób, aby minimalizować negatywne oddziaływanie na środowisko. W szczególności dotyczy to rejonów dolinnych oraz terenów wąwozowych, które są najbardziej narażone na ingerencję człowieka. Uzupełnieniem działań ochronnych może być promocja turystyki zrównoważonej, która wykorzystuje walory krajobrazowe i przyrodnicze gminy, ale nie prowadzi do ich degradacji. Agroturystyka, ekoturystyka czy organizacja wydarzeń edukacyjnych i plenerowych mogą nie tylko wspierać lokalną gospodarkę, ale również zwiększać świadomość mieszkańców i turystów w zakresie znaczenia ochrony przyrody. Podsumowując, w gminie Głusk formy ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego powinny koncentrować się na: utrzymaniu i rozwijaniu istniejących użytków ekologicznych i pasów zieleni, ochronie wąwozów lessowych przed erozją, zabezpieczaniu dolin cieków i terenów podmokłych, a także wprowadzeniu działań edukacyjnych i promujących odpowiedzialne korzystanie z zasobów przyrodniczych. Dzięki temu możliwe będzie zachowanie unikatowego charakteru krajobrazowego gminy, a jednocześnie zwiększenie jej odporności na zmiany klimatyczne i presję urbanizacyjną

3.7.2. Zaprojektowanie i urządzenie ścieżek rowerowych

Na terenie gminy Głusk projektowanie i urządzenie ścieżek rowerowych jest jednym z istotnych działań mających na celu zarówno poprawę jakości życia mieszkańców, jak i rozwój turystyki w bliskim sąsiedztwie Lublina. Krajobraz gminy, urozmaicony obecnością wąwozów lessowych, dolin cieków wodnych oraz rozległych terenów rolniczych, stwarza dogodne warunki do wytyczania tras rowerowych o wysokich walorach przyrodniczych i rekreacyjnych. W dokumentach planistycznych wskazuje się, że ścieżki te powinny pełnić podwójną funkcję – rekreacyjną i komunikacyjną – umożliwiając mieszkańcom sprawne przemieszczanie się między miejscowościami, a jednocześnie podkreślając piękno lokalnego krajobrazu. Planowane trasy rowerowe powinny przebiegać przez najbardziej atrakcyjne przyrodniczo i krajobrazowo fragmenty gminy, prowadząc zarówno wzdłuż dolin cieków i pasów zieleni, jak i przez obszary zabudowane, gdzie mogą stanowić alternatywę dla ruchu samochodowego. Wskazuje się na potrzebę ich powiązania z istniejącą infrastrukturą komunikacyjną Lublina oraz z siecią tras powiatowych i wojewódzkich, co pozwoli na stworzenie spójnego systemu rowerowego w skali ponadlokalnej. Aby ścieżki były bezpieczne i funkcjonalne, wymagają odpowiedniego przygotowania infrastruktury technicznej. Podstawą jest utwardzona nawierzchnia – asfaltowa lub z kruszywa stabilizowanego – zapewniająca komfort i trwałość użytkowania. Szczególnie ważne jest staranne przygotowanie podłoża, aby uniknąć uszkodzeń nawierzchni, które mogłyby zniechęcić do korzystania z tras. Równocześnie konieczne jest prawidłowe oznakowanie ścieżek, obejmujące tablice kierunkowe i informacyjne, rozmieszczone w newralgicznych punktach, takich jak skrzyżowania, zakręty czy rozwidlenia. Integralnym elementem planowania ścieżek rowerowych w gminie Głusk powinny być także miejsca odpoczynku wyposażone w ławki, stojaki rowerowe, a w wybranych lokalizacjach – wiaty chroniące przed deszczem. W punktach widokowych i przy obiektach o szczególnych walorach przyrodniczych czy kulturowych zaleca się ustawienie tablic edukacyjnych, które nie tylko wzbogacą walory krajobrazowe tras, ale także zwiększą ich funkcję edukacyjną i turystyczną.

Budowa i urządzenie ścieżek rowerowych w gminie Głusk, zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju, przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez odseparowanie rowerzystów od głównych ciągów komunikacyjnych, a jednocześnie pozwoli na pełniejsze wykorzystanie potencjału rekreacyjnego gminy. W perspektywie długofalowej stanowi to inwestycję w zrównoważony rozwój przestrzenny, łączącą ochronę krajobrazu z

poprawą warunków życia mieszkańców i promocją gminy jako miejsca przyjaznego turystyce aktywnej.

3.7.3. Poprawa infrastruktury turystycznej

W gminie Głusk poprawa infrastruktury turystycznej stanowi ważny kierunek działań, który łączy ochronę lokalnego środowiska z promocją walorów krajobrazowych i kulturowych. Obszar ten, dzięki bliskości Lublina oraz atrakcyjnemu położeniu w obrębie lessowych terenów Wyżyny Lubelskiej, ma duży potencjał do rozwoju turystyki aktywnej i przyrodniczej. Jednym z priorytetów jest rozwinięcie sieci szlaków pieszych i dydaktycznych, które pozwolą lepiej poznać unikalne cechy krajobrazu gminy – w szczególności doliny cieków, wąwozy lessowe oraz mozaikę pól i zadrzewień śródpolnych. Szlaki te, odpowiednio oznakowane i wyposażone w tablice informacyjne, mogłyby pełnić funkcję edukacyjną i rekreacyjną, przybliżając odwiedzającym zarówno walory przyrodnicze, jak i historię poszczególnych miejscowości. Istotnym elementem rozwoju infrastruktury turystycznej jest dalsza rozbudowa ścieżek rowerowych, które pełnią zarówno funkcję komunikacyjną, jak i rekreacyjną. Projektowane trasy powinny łączyć główne miejscowości gminy, a jednocześnie prowadzić przez obszary krajobrazowo atrakcyjne, dając możliwość bezpiecznego i komfortowego przemieszczania się rowerzystom w różnym wieku. W przyszłości możliwe jest również powiązanie tych tras z siecią ścieżek Lublina i sąsiednich gmin, co pozwoli na stworzenie spójnego układu turystyki rowerowej w skali regionalnej. Warto także rozważyć wprowadzenie punktów usługowych dla rowerzystów – miejsc odpoczynku, stojaków na rowery czy punktów serwisowych, które zwiększą funkcjonalność tras. Kolejnym kierunkiem działań jest wyeksponowanie walorów krajobrazowych i turystycznych gminy Głusk poprzez rewitalizację terenów zielonych i tworzenie miejsc rekreacyjnych dostępnych dla mieszkańców i turystów. Mogą to być skwery, małe parki, miejsca widokowe czy ścieżki spacerowe prowadzące wzdłuż cieków i zadrzewień, które stanowią naturalne korytarze ekologiczne. Tego rodzaju inwestycje poprawiają nie tylko estetykę przestrzeni publicznej, ale również zwiększają jej atrakcyjność rekreacyjną i turystyczną. Ważną częścią strategii jest także promocja turystyki ekologicznej, opartej na walorach przyrodniczych gminy. Doliny cieków i tereny podmokłe pełnią funkcję naturalnych rezerwuarów bioróżnorodności i mogą być objęte działaniami ochronnymi, które jednocześnie będą sprzyjały rozwojowi ścieżek edukacyjnych i punktów obserwacyjnych. Połączenie ochrony środowiska z rozwojem turystyki stanowi spójny kierunek, który pozwoli na utrzymanie równowagi pomiędzy funkcją rolniczą, mieszkaniową i rekreacyjną gminy.

3.7.4. Wyeksponowanie walorów turystycznych i krajobrazowych oraz obiektów kultury i zabytków

Wyeksponowanie walorów turystycznych, krajobrazowych oraz obiektów kultury i zabytków gminy Głusk powinno być ukierunkowane na podkreślenie zarówno wartości historycznych, jak i przyrodniczych tego obszaru. Gmina, choć silnie związana z funkcją rolniczą i mieszkaniową, posiada szereg elementów dziedzictwa kulturowego oraz unikalnych form krajobrazowych, które wymagają lepszego wyeksponowania i udostępnienia dla mieszkańców oraz odwiedzających. Do najważniejszych zasobów należą zabytkowe kościoły i kaplice, dawne zespoły dworskie oraz obiekty małej architektury sakralnej, które w istotny sposób współtworzą tożsamość przestrzenną gminy. Jednym z podstawowych działań powinno być wprowadzenie nowoczesnej infrastruktury informacyjnej przy obiektach zabytkowych i miejscach o szczególnych walorach krajobrazowych. Tablice informacyjne, uzupełnione o zdjęcia archiwalne oraz krótkie opisy historyczne, mogłyby poszerzyć wiedzę turystów i mieszkańców o lokalnym dziedzictwie. Warto również rozważyć zastosowanie technologii cyfrowych, takich jak kody QR lub aplikacje mobilne, które oferowałyby audioprzewodniki i interaktywne trasy zwiedzania. Dzięki temu osoby odwiedzające gminę mogłyby poznawać jej historię w nowoczesnej i angażującej formie. Krajobraz gminy Głusk, kształtowany przez doliny cieków wodnych, wąwozy lessowe oraz mozaikę pól i zadrzewień, stanowi dodatkowy walor, który może być podkreślony poprzez tworzenie punktów widokowych i tras spacerowych. Wyznaczenie takich miejsc w obrębie atrakcyjnych widokowo dolin oraz na obrzeżach wsi pozwoliłoby ukazać mieszkańcom i turystom unikalny charakter przestrzeni, a jednocześnie sprzyjałoby rozwojowi turystyki przyrodniczej i edukacyjnej. Istotne znaczenie ma również promocja dziedzictwa niematerialnego – lokalnych tradycji, zwyczajów i wydarzeń. Organizacja plenerowych spotkań kulturalnych, warsztatów rękodzielniczych czy wystaw fotograficznych poświęconych krajobrazowi i zabytkom gminy mogłaby nie tylko ożywić życie społeczne, ale także stworzyć dodatkową wartość dla turystów. Współpraca z lokalnymi stowarzyszeniami, szkołami i artystami umożliwiłaby lepsze wykorzystanie tego potencjału..

3.8. STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIE NA PRACE URZĄDZENIOWO – ROLNE

3.8.1. Scalenia gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym

Scalenie gruntów będzie jednym z podstawowych zabiegów urządzeniowo-rolnych pozwalających na prawidłowe kształtowanie rozlogów gospodarstw rolnych na terenie wsi. Podstawowym celem tego działania będzie:

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- poprawa rozłogu i struktury obszarowej gospodarstw rolnych;
- ograniczenie liczby działek o kształtach niedogodnych dla uprawy;
- zmniejszenie liczby działek w gospodarstwach rolnych;
- dostosowanie granic działek do systemu urządzeń melioracji wodnych oraz rzeźby terenu, udoskonalenie przestrzennego układu dróg transportu rolnego;
- stworzenie lepszych warunków dla prowadzenia produkcji polowej;
- wydzielenie gruntów niezbędnych na cele infrastruktury technicznej i społecznej w ramach postępowania scaleniowego – bez procedur wywłaszczeniowych;
- kształtowanie krajobrazu rolniczego, z zachowaniem enklaw roślinności o charakterze naturalnym i półnaturalnym.

Na podstawie analizy wielu czynników takich, jak liczba i powierzchnia gospodarstw w poszczególnych obrębach, rozdrobnienie oraz rozłóg działek w gospodarstwach rolnych, określono potrzeby przeprowadzenia prac scaleniowych w poszczególnych obrębach gminy Głusk. Na tej podstawie wskazano obręby, w których prace scaleniowe pozwolą wykorzystać w sposób najbardziej efektywny potencjalne możliwości produkcyjne rolnictwa.

Scalenia gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym są więc w gminie Głusk narzędziem niezbędnym do uzyskania trwałej poprawy struktury agrarnej. Ich realizacja przyczyni się do ograniczenia rozdrobnienia, poprawy warunków pracy rolników, efektywniejszego wykorzystania sprzętu rolniczego oraz lepszego kształtowania krajobrazu, co w dłuższej perspektywie wzmocni konkurencyjność rolnictwa i podniesie jakość życia mieszkańców..

3.8.2. Urządzenie funkcjonalnej sieci dróg

Urządzenie funkcjonalnej sieci dróg w gminie Głusk stanowi jedno z kluczowych zadań urządzeniowo-rolnych, ponieważ obecny układ komunikacyjny nie w pełni odpowiada potrzebom rolnictwa, mieszkańców oraz rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej. Analizy przeprowadzone w ramach opracowań planistycznych wykazały, że część istniejących dróg znajduje się w złym stanie technicznym – nawierzchnie gruntowe są silnie wyeksploatowane, w wielu miejscach występują wyboje i nierówności, a brak sprawnego odwodnienia powoduje gromadzenie się wód opadowych i roztopowych. Pobocza często zarastają w sposób niekontrolowany drzewami i krzewami, co utrudnia przejazd i ogranicza widoczność.

Znaczną część sieci stanowią drogi gruntowe o niskiej przepustowości, które pełnią funkcję dojazdów do pól oraz podstawowych ciągów transportu rolnego. Ich obecny standard techniczny nie zapewnia odpowiednich warunków dla ruchu nowoczesnych maszyn rolniczych, w tym dużych ciągników i sprzętu o wysokim tonażu. W wielu miejscowościach istnieją również drogi ujęte w ewidencji gruntów, lecz w praktyce nieurządzone, co świadczy o potrzebie ich geodezyjnego wydzielenia i faktycznej realizacji. Podczas konsultacji z mieszkańcami wskazywano konieczność modernizacji istniejących odcinków oraz budowy nowych dróg, które usprawniłyby dojazd do gospodarstw i działek rolnych. Priorytetowo należy traktować drogi obsługujące większe kompleksy pól oraz te, które łączą poszczególne miejscowości gminy. Po modernizacji staną się one nie tylko drogami transportu rolnego, ale również lokalnymi łącznikami, skracającymi czas przejazdu i odciążającymi główne ciągi komunikacyjne. Zakres planowanych prac obejmuje przede wszystkim przebudowę nawierzchni dróg gruntowych na trwałe nawierzchnie bitumiczne lub tłuczniowe z odpowiednim podbudowaniem, budowę rowów odwadniających i przepustów, a także wyposażenie dróg w infrastrukturę towarzyszącą – zjazdy na pola, murki oporowe i wzmocnienia poboczy. Drogi o dużym natężeniu ruchu rolniczego powinny spełniać wymogi nośności i szerokości dostosowane do obsługi ciężkiego sprzętu. W perspektywie długofalowej utworzenie spójnej i funkcjonalnej sieci dróg w gminie Głusk umożliwi: poprawę warunków gospodarowania rolniczego, obniżenie kosztów transportu, skrócenie czasu przejazdów i zwiększenie bezpieczeństwa ruchu. Modernizacja dróg zwiększy również atrakcyjność turystyczną gminy, pozwalając na pełniejsze wykorzystanie jej walorów krajobrazowych i rekreacyjnych. W rezultacie system komunikacyjny stanie się ważnym elementem wspierającym zarówno rozwój rolnictwa, jak i poprawę jakości życia mieszkańców..

3.8.3. Rekultywacja nieużytków

Rekultywacja nieużytków w gminie Głusk jest jednym z istotnych działań służących poprawie jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz kształtowaniu ładu krajobrazowego. W strukturze użytkowania gruntów gminy udział nieużytków jest stosunkowo niewielki, ale ich obecność jest zauważalna w niektórych obrębach. Najczęściej są to tereny o ograniczonej przydatności rolniczej – grunty zdegradowane, nadmiernie wilgotne, okresowo podtapiane lub zdegradowane wskutek erozji i działalności człowieka.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Podstawowym kierunkiem rekultywacji jest przywracanie takich terenów do produkcji rolnej poprzez ich meliorację, wyrównanie powierzchni oraz poprawę struktury gleb. W wielu przypadkach możliwe jest ich wykorzystanie jako gruntów ornych lub trwałych użytków zielonych, co zwiększy zasoby produkcyjne gospodarstw rolnych. Rekultywacja rolnicza sprzyja nie tylko poprawie efektywności gospodarowania, ale również ogranicza rozproszenie nieużytków w krajobrazie, które nie zagospodarowane ulegają dalszej degradacji. Równocześnie część nieużytków, zwłaszcza położonych w sąsiedztwie lasów, zadrzewień i dolin cieków wodnych, posiada potencjał przyrodniczy i krajobrazowy. W takich miejscach wskazane jest prowadzenie rekultywacji leśnej, polegającej na zalesianiu lub wprowadzaniu roślinności krzewiastej. Działania te sprzyjają zachowaniu bioróżnorodności, poprawiają retencję wodną i stabilizują stosunki wodno-glebowe. Wpisują się one także w cele ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatycznych, zmniejszając ryzyko erozji i stepowania gleb. Część nieużytków, szczególnie tych położonych w obniżeniach terenu, może zostać zagospodarowana w formie małych zbiorników wodnych. Budowa stawów i oczek wodnych nie tylko poprawi retencję, ale także stworzy atrakcyjne miejsca dla rekreacji i turystyki wiejskiej. Dodatkowo zbiorniki wodne pełnią funkcję przyrodniczą – stanowią siedlisko dla wielu gatunków roślin i zwierząt, wzbogacając lokalne ekosystemy.

Rekultywacja nieużytków w gminie Głusk powinna obejmować zarówno ich przywracanie do produkcji rolnej, jak i działania ukierunkowane na zalesianie oraz tworzenie małych zbiorników wodnych. Takie zróżnicowane podejście pozwoli w pełni wykorzystać potencjał tych terenów, łącząc korzyści gospodarcze dla mieszkańców z ochroną przyrody i poprawą walorów krajobrazowych gminy. Dzięki temu nieużytki mogą stać się ważnym elementem wspierającym zrównoważony rozwój lokalny..

3.8.4. Poprawa warunków wodnych przez realizację urządzeń melioracji i retencji wodnej

Poprawa warunków wodnych w gminie Głusk wymaga działań kompleksowych, łączących ochronę naturalnych ekosystemów z modernizacją i rozbudową istniejącej infrastruktury melioracyjnej i retencyjnej. Obszar gminy charakteryzuje się niewielką ilością wód powierzchniowych, a jednocześnie dużym udziałem gruntów rolnych, które są szczególnie narażone na skutki suszy i deficytu wody. W dokumentach planistycznych wskazuje się na konieczność utrzymania i rozwijania systemów małej retencji – oczek wodnych, stawów oraz niewielkich zbiorników retencyjnych – które pełnią rolę naturalnych rezerwarów i stabilizują

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

stosunki wodne w glebie. Tworzenie i odtwarzanie zbiorników małej retencji w gminie Głusk stanowi szczególnie ważny element przeciwdziałania skutkom zmian klimatu. Zbiorniki te gromadzą nadmiar wód opadowych w okresach intensywnych deszczy, a następnie stopniowo uwalniają ją w czasie suszy, zapewniając stabilny dostęp do wody dla rolnictwa i środowiska. W wielu przypadkach pełnią one także funkcję przyrodniczą – stając się siedliskiem roślin i zwierząt wodnych oraz wzbogacając lokalną bioróżnorodność. Równolegle z rozwojem retencji konieczne jest usprawnienie systemów melioracyjnych. Na terenie gminy istnieje sieć rowów melioracyjnych, której stan techniczny wymaga modernizacji i bieżącej konserwacji. Część koryt jest zamulona, zarośnięta roślinnością lub nieuregulowana, co znacząco ogranicza ich drożność. Regularne prace odkrzaczania i wykaszania brzegów, udrażnianie przepływu oraz odbudowa umocnień są niezbędne do utrzymania prawidłowych stosunków wodnych i ochrony pól przed zalewaniem. Istotnym elementem jest także poprawa stanu urządzeń komunikacyjnych zlokalizowanych na ciekach i rowach melioracyjnych. Wiele przepustów, mostków czy zastawek ma zbyt małą przepustowość i znajduje się w złym stanie technicznym. Ich przebudowa i modernizacja zwiększy sprawność całego systemu melioracyjnego oraz pozwoli na bardziej efektywne odprowadzanie i retencjonowanie wód. Na uwagę zasługuje również kwestia sieci drenarskiej, której znaczna część w gminie Głusk jest już przestarzała i niesprawna. Położenie wielu drenów nie jest dokładnie zinwentaryzowane, co utrudnia planowanie i prowadzenie prac naprawczych. Dlatego jednym z priorytetów powinna być szczegółowa inwentaryzacja sieci drenarskiej, która pozwoli na wskazanie obszarów wymagających modernizacji i rekonstrukcji. Poprawa warunków wodnych w gminie Głusk powinna obejmować trzy wzajemnie powiązane kierunki działań: rozwój i ochrona zbiorników małej retencji, modernizację i konserwację rowów melioracyjnych wraz z urządzeniami towarzyszącymi oraz inwentaryzację i odbudowę sieci drenarskiej. Dzięki temu możliwe będzie skuteczniejsze gospodarowanie wodą, ochrona użytków rolnych przed suszą i podtopieniami oraz wzmocnienie roli lokalnych ekosystemów wodnych..

3.8.5. Zalesienia gruntów

Jednym z istotnych celów ekologicznych i przestrzennych gminy Głusk jest zwiększenie udziału lasów w strukturze użytkowania gruntów poprzez zalesianie nowych terenów oraz ochronę istniejących już kompleksów leśnych i zadrzewień. Obecny poziom lesistości gminy

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

jest niski, co sprawia, że działania w tym zakresie nabierają szczególnego znaczenia dla równowagi przyrodniczej i krajobrazowej. Lasy występujące na terenie gminy obejmują zarówno fragmenty administrowane przez Lasy Państwowe, jak i liczne obszary będące własnością prywatną. Z tego względu zalesianie gruntów prywatnych oraz włączanie właścicieli indywidualnych do programów ochronnych stanowi ważny element długofalowej strategii ochrony środowiska. Planowane działania w zakresie zalesiania dotyczą w szczególności gruntów marginalnych, o niskiej przydatności rolniczej, a także nieużytków i terenów zdegradowanych. Ich przekształcenie w obszary leśne pozwoli nie tylko zwiększyć powierzchnię lasów, lecz także poprawić warunki hydrologiczne, ograniczyć procesy erozyjne oraz wzmocnić retencję wodną. W kontekście nasilających się zmian klimatycznych szczególne znaczenie mają funkcje ochronne lasów – stabilizacja stosunków wodnych, ochrona przed suszami i powodzią oraz łagodzenie skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych. Równocześnie zalesianie pełni istotne funkcje społeczne i krajobrazowe. Tworzenie nowych kompleksów leśnych i zadrzewień przyczynia się do poprawy estetyki przestrzeni, regulacji mikroklimatu oraz ochrony bioróżnorodności. Lasy i większe zadrzewienia są siedliskiem wielu gatunków roślin i zwierząt, dlatego ich ochrona i powiększanie stanowią niezbędny element strategii środowiskowej gminy. Co więcej, nowe obszary leśne mogą pełnić funkcję rekreacyjną, stając się miejscami spacerów, edukacji ekologicznej i turystyki przyrodniczej. Realizacja tych działań wymaga współpracy różnych podmiotów – samorządu gminnego, Lasów Państwowych, właścicieli prywatnych oraz organizacji ekologicznych. Szczególnie istotne będzie także korzystanie z programów wsparcia finansowego, zarówno krajowych, jak i unijnych, które oferują środki na zakładanie upraw leśnych, pielęgnację młodników i ochronę drzewostanów. Dzięki temu możliwe stanie się skuteczne wprowadzenie i utrzymanie zalesień, co przełoży się na trwałe korzyści środowiskowe i społeczne. Zwiększenie lesistości gminy Głusk powinno być traktowane jako strategiczny kierunek działań, który łączy w sobie poprawę jakości środowiska naturalnego, wzbogacenie krajobrazu oraz podniesienie atrakcyjności obszaru dla mieszkańców i turystów. W perspektywie długofalowej zalesianie gruntów stanie się jednym z kluczowych elementów zrównoważonego rozwoju gminy..

3.8.6. Zadrzewienia powierzchniowe i liniowe

W gminie Głusk zadrzewienia powierzchniowe i liniowe odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu krajobrazu oraz w ochronie środowiska przyrodniczego. Rozległe pola uprawne, stanowiące dominującą formę użytkowania gruntów, wymagają uzupełnienia o pasy zieleni, które pełnią zarówno funkcje ekologiczne, jak i gospodarcze. Zadrzewienia

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

śródpolne chronią gleby przed erozją wodną i wietrzną, poprawiają mikroklimat rolniczy, zwiększają retencję wody i ograniczają spływ powierzchniowy. Dzięki nim możliwe jest także zmniejszenie prędkości wiatru na otwartych przestrzeniach, co redukuje ryzyko wysuszenia gleb oraz tworzenia się zasp śnieżnych w okresie zimowym. Zadrzewienia liniowe wzdłuż dróg transportu rolnego oraz cieków wodnych stanowią dodatkowy element wzmacniający strukturę ekologiczną gminy. Pasy zieleni pełnią funkcję barier izolacyjnych, poprawiają bezpieczeństwo komunikacyjne i krajobrazowe, a także stanowią ważne korytarze ekologiczne, umożliwiające migrację wielu gatunków zwierząt. Szczególne znaczenie mają również zadrzewienia w rejonach narażonych na presję inwestycyjną – mogą one pełnić rolę zieleni izolacyjnej, ograniczając negatywny wpływ działalności gospodarczej i zabudowy mieszkaniowej na otaczające środowisko. W dokumentach urzędniowo-rolnych wskazuje się, że istniejące pasy drzew i krzewów wymagają systematycznej pielęgnacji. Zabiegi sanitarne, takie jak przycinanie i usuwanie chorych czy obumarłych drzew, są niezbędne dla utrzymania ich dobrej kondycji. Jednocześnie konieczne jest stałe uzupełnianie drzewostanu nowymi nasadzeniami, aby przeciwdziałać stopniowemu zanikowi zadrzewień. Wprowadzanie gatunków rodzimych, dobrze przystosowanych do lokalnych warunków siedliskowych, pozwoli utrzymać wysoką wartość przyrodniczą i krajobrazową tych struktur.

Z uwagi na niski poziom lesistości gminy Głusk, rozwój zadrzewień powierzchniowych i liniowych należy traktować jako istotne uzupełnienie działań zalesieniowych. Ich realizacja powinna obejmować przede wszystkim grunty marginalne, odłogowane i mało produktywne rolniczo, które mogą być efektywnie przekształcone w pasy zieleni chroniące środowisko.

Zadrzewienia powierzchniowe i liniowe w gminie Głusk są nieodzownym elementem strategii ekologicznej i przestrzennej. Ich rozwój i utrzymanie pozwolą na poprawę jakości środowiska, wzbogacenie krajobrazu, zwiększenie bioróżnorodności i podniesienie atrakcyjności przestrzeni wiejskiej. Współpraca samorządu, mieszkańców i instytucji ochrony przyrody oraz wsparcie finansowe z programów środowiskowych będą kluczowe dla skutecznej realizacji tych działań.

3.8.7. Planowane formy ochrony przyrody

W gminie Głusk planowane formy ochrony przyrody koncentrują się na zachowaniu unikatowych elementów środowiska naturalnego i krajobrazu, które w znacznym stopniu kształtują tożsamość przestrzenną gminy. Choć teren gminy ma charakter rolniczy, to występują tu cenne przyrodniczo fragmenty – wąwozy lessowe, doliny cieków wodnych, zadrzewienia śródpolne oraz enklawy roślinności naturalnej i półnaturalnej – które stanowią siedliska wielu gatunków roślin i zwierząt. Dokumenty planistyczne wskazują na potrzebę

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

zachowania i ochrony tych obszarów poprzez wprowadzenie zróżnicowanych form ochrony, które odpowiadałyby lokalnym uwarunkowaniom przyrodniczym i krajobrazowym.

Jednym z podstawowych kierunków działań jest ustanowienie nowych pomników przyrody. Ochroną powinny być objęte okazałe drzewa – dęby, lipy i jesiony – które wyróżniają się wiekiem, rozmiarami i wartością krajobrazową. Wskazuje się również możliwość wytypowania do ochrony alei drzew towarzyszących starym drogom dojazdowym, które pełnią zarówno funkcję krajobrazową, jak i biocenotyczną. Takie działania sprzyjają zachowaniu bioróżnorodności, a równocześnie podkreślają kulturowy charakter gminy, w której tradycyjne elementy krajobrazu wiejskiego odgrywają istotną rolę. Ważnym uzupełnieniem są propozycje utworzenia użytków ekologicznych w obrębie terenów podmokłych i małych zbiorników wodnych, które pełnią funkcję naturalnych rezerwarów wody i siedlisk dla płazów, ptaków wodnych oraz owadów. Ich ochrona pozwoliłaby nie tylko na zwiększenie stabilności ekosystemów, lecz także na ograniczenie negatywnych skutków zmian klimatycznych poprzez poprawę retencji i przeciwdziałanie stepowieniu gleb. Wąwozy lessowe, będące jednym z najbardziej charakterystycznych elementów krajobrazu gminy, wymagają szczególnej uwagi. Ze względu na ich wysoką podatność na erozję wskazane jest wprowadzenie form ochrony krajobrazowej, które pozwolą na ograniczenie niekorzystnych ingerencji, takich jak niekontrolowane użytkowanie rolnicze czy zabudowa. Wąwozy te, oprócz wartości przyrodniczej, posiadają również duże znaczenie dydaktyczne i turystyczne, które mogą być objęte programami edukacyjnymi oraz wykorzystane do rozwoju turystyki przyrodniczej. Planowane działania obejmują także rozwój zieleni izolacyjnej w rejonach przeznaczonych pod intensywniejszą działalność gospodarczą oraz w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Zadrzewienia i pasy zieleni pełnią funkcję barier chroniących środowisko przed hałasem, zanieczyszczeniami powietrza oraz negatywnymi skutkami urbanizacji. Wprowadzenie nowych form ochrony przyrody w gminie Głusk będzie wiązało się również z określeniem zakazów i ograniczeń dotyczących gospodarki rolnej i inwestycji na obszarach cennych przyrodniczo. Obejmować one będą m.in. zakaz niszczenia siedlisk, przekształcania ukształtowania terenu czy ingerencji w stosunki wodne. Wyjątki przewidziane będą dla działań związanych z ochroną przyrody, inwestycjami celu publicznego oraz pracami o charakterze ratowniczym.

Planowane formy ochrony przyrody w gminie Głusk mają na celu kompleksowe zabezpieczenie walorów naturalnych i krajobrazowych poprzez ustanowienie pomników przyrody, tworzenie użytków ekologicznych, ochronę wąwozów lessowych i rozwój zieleni

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

izolacyjnej. Działania te nie tylko wzmocnią system przyrodniczy gminy, ale również zwiększą jej atrakcyjność turystyczną, edukacyjną i rekreacyjną, wpisując się w strategię zrównoważonego rozwoju lokalnego.

3.8.8. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych

Na obszarze gminy Głusk występują również grunty odłogowane, choć ich udział w całkowitej powierzchni gminy jest stosunkowo niewielki. Odłogi pojawiają się we wszystkich obrębach, najczęściej na gruntach rolnych o mniejszej przydatności produkcyjnej, na terenach okresowo podmokłych lub na działkach o rozdrobnionej strukturze własnościowej, które trudniej wykorzystać w nowoczesnej produkcji rolnej. Część z tych gruntów to także działki położone w sąsiedztwie zabudowy lub przy wąwozach lessowych, które ze względu na swoje położenie i uwarunkowania terenowe pozostają nieużytkowane rolniczo.

Inwentaryzacje wskazują, że stan porostu gruntów odłogowanych w gminie Głusk pozwala na ich stosunkowo łatwe przywrócenie do produkcji rolnej. W wielu przypadkach wystarczające są podstawowe zabiegi agrotechniczne – usunięcie chwastów, przeoranie oraz wyrównanie powierzchni. Na użytkach zielonych konieczne byłoby przede wszystkim wykoszenie nadmiernego porostu traw i wprowadzenie odpowiednich mieszanek roślinnych. Takie działania nie wymagają znacznych nakładów finansowych, a ich efektem byłoby zwiększenie powierzchni gruntów użytkowanych rolniczo i poprawa struktury agrarnej gminy. Warto podkreślić, że część gruntów odłogowanych posiada również znaczenie przyrodnicze. Nieużytkowane pola z czasem porastają roślinnością ruderalną i krzewiastą, tworząc siedliska dla owadów, ptaków i drobnych ssaków. W związku z tym zagospodarowanie odłogów powinno być zróżnicowane – tam, gdzie jest to ekonomicznie i technicznie uzasadnione, należy przywracać je do produkcji rolnej, natomiast w rejonach cennych przyrodniczo wskazane jest pozostawienie ich jako enklaw wspierających bioróżnorodność. Skala zjawiska odłogowania w gminie Głusk jest na tyle ograniczona, że o jego kierunkach w największym stopniu decydują właściciele poszczególnych gruntów. W przyszłości wielkość powierzchni odłogów będzie zależała od opłacalności prowadzenia produkcji rolnej oraz od popytu na grunty rolne w związku z rosnącą presją inwestycyjną w otoczeniu Lublina. Z jednej strony odłogi mogą być stopniowo zagospodarowywane i przywracane do użytkowania rolniczego, z drugiej część z nich może zostać przeznaczona na cele pozarolnicze lub zachowana jako tereny ekologicznie cenne.

3.8.9. Zabiegi zapobiegające erozji wietrznej i erozji wodnej

Na terenie gminy Głusk zagrożenie erozją wodną i wietrzną jest zjawiskiem realnym, wynikającym przede wszystkim z budowy geologicznej obszaru oraz dominującego sposobu użytkowania gruntów. Podłoże lessowe, charakterystyczne dla znacznej części gminy, jest podatne na procesy erozyjne, które prowadzą do tworzenia i pogłębiania się wąwozów, a w konsekwencji do utraty wartości produkcyjnej gruntów i degradacji krajobrazu. Najbardziej narażone na erozję wodną są obszary o większych spadkach terenu, szczególnie w rejonach wąwozowych i na stokach pól uprawnych. Intensywne opady atmosferyczne powodują spływ powierzchniowy, który prowadzi do zmywania warstwy próchnicznej oraz żłobienia bruzd i rowów. Aby przeciwdziałać erozji wodnej w gminie Głusk, konieczne jest wprowadzenie kompleksowych działań ochronnych. Jednym z podstawowych zabiegów jest obsiewanie skarp i terenów nachylonych roślinnością o silnym systemie korzeniowym, która stabilizuje glebę i zapobiega jej osuwaniu. Rekomendowane jest również utrzymywanie trwałych użytków zielonych w dolinach cieków wodnych oraz na stokach o największej podatności na spływ powierzchniowy. W miejscach szczególnie narażonych wskazane jest stosowanie pasów ochronnych z krzewów i drzew, które dodatkowo ograniczają spływ wód i pełnią funkcję barier przeciwoerozyjnych. W niektórych fragmentach, zwłaszcza w obrębie wąwozów, możliwe jest zastosowanie zabudowy biologicznej i technicznej – np. umocnień z płyt betonowych lub kamienia w celu zabezpieczenia najbardziej wrażliwych skarp. Erozja wietrzna występuje głównie na otwartych polach, szczególnie w okresach, gdy gleba pozostaje nieosłonięta przez roślinność. Wywiewanie cząstek próchnicznych osłabia żyzność gleb i obniża plony. Skutecznym sposobem jej ograniczania jest zwiększenie udziału zadrzewień śródpolnych i miedz zadarnionych, które zmniejszają prędkość wiatru, a tym samym chronią powierzchnię gleby. Dodatkowo istotne jest stosowanie właściwej agrotechniki, w tym uprawy utrzymywania międzyplonów, które zabezpieczają glebę przed nadmiernym odsłonięciem. W ramach planowania przestrzennego ważne jest także właściwe przeznaczenie gruntów na cele inwestycyjne. Zgodnie z zasadami gospodarowania przestrzenią, na trwałe wyłączenia z produkcji rolnej należy przeznaczać przede wszystkim grunty niższych klas bonitacyjnych, aby ograniczyć straty najcenniejszych gleb. Rozwój zabudowy powinien być koncentrowany w obrębie istniejących osiedli, a nie rozpraszany na otwartych terenach rolnych, co dodatkowo sprzyja ochronie krajobrazu i minimalizuje ryzyko powstawania nowych obszarów zagrożonych erozją.

3.8.10. Odnowa wsi

Odnowa wsi w gminie Głusk powinna obejmować szeroki zakres działań rewitalizacyjnych, których celem będzie zarówno poprawa estetyki przestrzeni publicznej, jak i podniesienie jakości życia mieszkańców. Gmina, położona w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina, pełni rolę zaplecza mieszkaniowego i rekreacyjnego miasta, co sprawia, że potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej i rekreacyjnej są tu szczególnie wyraźne. Ważnym kierunkiem działań jest modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni centralnych w poszczególnych wsiach – placów, boisk, terenów przy świetlicach wiejskich i remizach Ochotniczej Straży Pożarnej – które stanowią centra aktywności społecznej i kulturalnej. W wielu sołectwach gminy wskazuje się na konieczność modernizacji placów przy remizach OSP, które pełnią nie tylko funkcję operacyjną, ale również integracyjną. Są one miejscem zebrań mieszkańców, spotkań okolicznościowych i wydarzeń kulturalnych. Ich odpowiednie zagospodarowanie – poprzez utwardzenie nawierzchni, budowę systemu odwodnienia, oświetlenie i elementy małej architektury – pozwoliłoby na lepsze wykorzystanie tych przestrzeni. Równolegle należy przewidzieć rewitalizację boisk sportowych, które często są jedynymi miejscami aktywności fizycznej dla młodzieży wiejskiej. Ich modernizacja powinna objąć odnowienie nawierzchni, doposażenie w sprzęt sportowy oraz montaż oświetlenia umożliwiającego korzystanie także w godzinach wieczornych. Ważnym elementem odnowy wsi jest tworzenie przestrzeni rekreacyjno-integracyjnych dostępnych dla wszystkich grup wiekowych. Budowa altan, wiat rekreacyjnych czy grillowisk w centralnych punktach miejscowości sprzyjałaby organizacji pikników i spotkań sąsiedzkich. Takie miejsca mogłyby być uzupełnione o siłownie plenerowe, które cieszą się dużym zainteresowaniem w gminach wiejskich i stanowią atrakcyjną formę aktywności fizycznej na świeżym powietrzu. Kompleksy rekreacyjne – składające się z altany, siłowni plenerowej i placu zabaw – byłyby wizytówką wsi oraz miejscem integracji międzypokoleniowej. Istotnym aspektem odnowy wsi jest także dbałość o estetykę przestrzeni publicznych. Rewitalizacja zieleni – poprzez nasadzenia drzew, krzewów i kwiatów – znacząco poprawiłaby wizerunek poszczególnych miejscowości. Należy także zwrócić uwagę na modernizację ścieżek, chodników i oświetlenia ulicznego, co ma szczególne znaczenie dla bezpieczeństwa mieszkańców, w tym osób starszych i dzieci.

Proces odnowy wsi w gminie Głusk wymaga zaangażowania zarówno władz samorządowych, jak i lokalnych społeczności. Konsultacje z mieszkańcami powinny być podstawą do określania priorytetów inwestycyjnych w poszczególnych sołectwach.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Realizacja działań obejmujących modernizację placów przy remizach, odnowę boisk, budowę przestrzeni rekreacyjnych oraz rewitalizację zieleni przyczyni się do podniesienia atrakcyjności gminy jako miejsca do życia, a także do wzmocnienia więzi społecznych i integracji mieszkańców.

3.9. STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACE GEODEZYJNO–KARTOGRAFICZNE

3.9.1. Aktualizacja użytków gruntowych

Na terenie gminy Głusk przeprowadzona inwentaryzacja terenowa wykazała zauważalne rozbieżności pomiędzy zapisami ewidencji gruntów i budynków a faktycznym sposobem użytkowania gruntów. Zmiany te wynikają zarówno z naturalnych procesów przekształceń krajobrazu rolniczego, jak i z działalności człowieka – w tym sukcesywnego zadrzewiania gruntów, przekształcania pól ornych w trwałe użytki zielone, a także pojawiania się nowych terenów zabudowanych w związku z rozwojem mieszkaniowym wsi położonych w sąsiedztwie Lublina. Największe zmiany w użytkowaniu gruntów obserwuje się w obrębach o dynamicznie rozwijającej się zabudowie jednorodzinnej i usługowej, takich jak Kalinówka, Dominów czy Ćmiłów. W tych miejscowościach znaczne powierzchnie gruntów rolnych zostały przekształcone w działki budowlane lub użytki zurbanizowane, co nie zawsze znalazło jeszcze odzwierciedlenie w danych ewidencyjnych. Podobnie w rejonach bardziej rolniczych, jak Głuszczyzna czy Kazimierzówka, widoczny jest proces sukcesji roślinnej – część gruntów ornych porzuconych z powodu niskiej przydatności rolniczej zaczyna pełnić funkcję zadrzewień i zakrzewień, które w ewidencji wciąż widnieją jako grunty orne.

Zmiany dotyczą również obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, zwłaszcza w obrębach, gdzie występują wąwozy lessowe i doliny cieków wodnych. Grunty te w wielu miejscach zostały wyłączone z intensywnej uprawy i pełnią obecnie funkcję trwałych użytków zielonych lub terenów zadrzewionych, co wymaga ich uaktualnienia w ewidencji gruntów i budynków. Aktualizacja jest szczególnie istotna także w odniesieniu do działek przeznaczonych pod infrastrukturę techniczną – drogi, sieci melioracyjne czy urządzenia wodne – których przebieg i powierzchnia często odbiega od zapisów w dokumentach geodezyjnych. Ujednolicenie danych ewidencyjnych z rzeczywistym stanem użytkowania gruntów ma kluczowe znaczenie dla sprawnego zarządzania przestrzenią gminy. Wprowadzenie zaktualizowanych informacji do EGiB pozwoli nie tylko na precyzyjne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

naliczanie podatków, ale również na właściwe planowanie inwestycji, podejmowanie decyzji o kierunkach rozwoju przestrzennego oraz ochronę terenów cennych przyrodniczo. W miejscowościach, gdzie odnotowano największe rozbieżności, aktualizacja powinna zostać przeprowadzona w pierwszej kolejności, natomiast w obrębach o mniejszej dynamice zmian może mieć charakter uzupełniający. Podsumowując, aktualizacja użytków gruntowych w gminie Głusk jest procesem niezbędnym, który pozwoli dostosować dokumentację ewidencyjną do faktycznego stanu terenów. Dzięki temu gmina zyska narzędzie do bardziej efektywnego gospodarowania przestrzenią, lepszej ochrony gruntów rolnych i przyrodniczych oraz sprawniejszego prowadzenia polityki rozwoju lokalnego.

3.9.2. Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów

Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów w gminie Głusk jest zadaniem o szczególnym znaczeniu dla prawidłowego zarządzania przestrzenią oraz finansami publicznymi na poziomie lokalnym. Gmina charakteryzuje się dużym udziałem użytków rolnych w strukturze przestrzennej – stanowią one blisko 90% całkowitej powierzchni – co sprawia, że jakość gleb ma bezpośredni wpływ zarówno na dochody mieszkańców prowadzących gospodarstwa, jak i na politykę podatkową samorządu.

Podstawowym celem klasyfikacji jest zapewnienie jednolitych zasad wymiaru podatku gruntowego. Weryfikacja jakości gleb i ich wartości użytkowej umożliwia sprawiedliwe i proporcjonalne obciążenie właścicieli podatkiem adekwatnym do klasy bonitacyjnej ich gruntów. W gminie Głusk, gdzie dominują gleby lessowe, niezwykle żyzne, ale jednocześnie podatne na procesy erozyjne, prawidłowa klasyfikacja pozwala na lepsze odzwierciedlenie realnej wartości użytkowej działek. Dzięki temu możliwe jest nie tylko precyzyjne naliczanie należności podatkowych, ale także skuteczniejsze planowanie i ochrona najcenniejszych gleb przed niekontrolowaną zabudową. Aktualizacja klasyfikacji gleb jest także fundamentem utrzymania i rozwoju ewidencji gruntów i budynków, stanowiącej jedno z kluczowych narzędzi zarządzania przestrzenią. Dane te wykorzystywane są w planowaniu przestrzennym gminy, w tym przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania, które w gminie Głusk obejmują cały jej obszar. Rzetelna ocena właściwości glebowych pozwala również na określenie przydatności gruntów do konkretnych upraw oraz na lepsze dopasowanie kierunków rozwoju rolnictwa do warunków naturalnych.

Wyniki aktualnej klasyfikacji glebowej mają szerokie zastosowanie – od oceny wartości ekonomicznej gruntów rolnych, przez planowanie inwestycji infrastrukturalnych, aż po programy rolno-środowiskowe wspierane ze środków unijnych. Dają one podstawę do

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

wdrażania działań ochronnych, zwłaszcza na obszarach narażonych na erozję wodną i wietrzną, które w gminie Głusk występują w rejonach wąwozów lessowych. Tym samym, klasyfikacja wspiera proces racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi i sprzyja adaptacji do wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi. Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów w gminie Głusk jest procesem nieodzownym dla zachowania stabilności systemu podatkowego, skutecznej ochrony środowiska i długofalowego rozwoju rolnictwa. Stanowi ona podstawę zarówno do prowadzenia sprawiedliwej polityki fiskalnej wobec właścicieli gruntów, jak i do wypracowania nowoczesnych, zrównoważonych kierunków rozwoju przestrzennego całej gminy..

3.9.3. Modernizacja ewidencji gruntów i budynków

Modernizacja ewidencji gruntów i budynków (EGiB) w gminie Głusk jest procesem koniecznym dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania administracji publicznej oraz prawidłowego zarządzania przestrzenią. W dokumentach planistycznych podkreśla się, że skala dynamicznych zmian zachodzących na obszarze gminy w tym rozwój zabudowy mieszkaniowej, podziały działek rolnych pod inwestycje oraz przekształcanie gruntów rolnych w tereny budowlane wymaga bieżącej aktualizacji danych ewidencyjnych.

Zakres prac modernizacyjnych powinien być dostosowany do jakości dotychczasowych materiałów zgromadzonych w powiatowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym. Jeżeli dokumentacja jest kompletna i w odpowiednim stanie technicznym, możliwe będzie ograniczenie prac terenowych na rzecz analiz i aktualizacji prowadzonych w trybie kameralnym, z wykorzystaniem technologii cyfrowych i narzędzi GIS. W sytuacjach, gdzie dane są niepełne lub nieaktualne, niezbędne będzie przeprowadzenie pomiarów w terenie, które pozwolą na precyzyjne odwzorowanie stanu faktycznego. Modernizacja EGiB w gminie Głusk pozwoli na odzwierciedlenie wszystkich zmian, jakie zaszły od ostatniej aktualizacji nowych inwestycji, zmiany sposobu użytkowania gruntów, podziałów geodezyjnych czy przeniesienia własności nieruchomości. Zaktualizowana baza danych umożliwi sprawniejsze zarządzanie nieruchomościami, precyzyjne planowanie przestrzenne oraz prawidłowe naliczanie podatków i opłat lokalnych.

Dla mieszkańców gminy modernizacja oznacza wymierne korzyści w postaci łatwiejszego dostępu do aktualnych danych, sprawniejszego załatwiania spraw urzędowych związanych z obrotem nieruchomościami, a także większej przejrzystości w zakresie własności i obciążeń

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

działek. Z punktu widzenia samorządu lokalnego, aktualna i wiarygodna ewidencja gruntów i budynków jest niezbędna do realizacji inwestycji publicznych, planowania rozwoju infrastruktury oraz ochrony gruntów rolnych o wysokiej wartości produkcyjnej. W szerszej perspektywie modernizacja EGiB w gminie Głusk stanowi inwestycję w rozwój zrównoważony i uporządkowany. Rzetelne dane geodezyjne i kartograficzne wspierają procesy decyzyjne, zwiększają bezpieczeństwo obrotu nieruchomościami i stanowią podstawę do ochrony praw własności. Dzięki temu gmina będzie mogła skuteczniej planować swoje działania, odpowiadając na rzeczywiste potrzeby mieszkańców i inwestorów, a także chronić swoje zasoby przestrzenne i przyrodnicze.

3.9.4. Aktualizacja map glebowo rolniczych

Aktualizacja map glebowo-rolniczych w gminie Głusk jest niezbędnym działaniem, które ma kluczowe znaczenie zarówno dla rozwoju rolnictwa, jak i dla prawidłowego planowania przestrzennego. Ostatnie opracowania kartograficzne tego typu, sporządzane jeszcze w drugiej połowie XX wieku, nie odzwierciedlają w pełni obecnego stanu gleb i użytkowania gruntów. W ciągu ostatnich dekad na terenie gminy nastąpiły istotne zmiany rozbudowa zabudowy jednorodzinnej i usługowej, przekształcanie gruntów rolnych w tereny inwestycyjne, a także procesy sukcesji roślinności prowadzące do powstawania zadrzewień i zakrzewień na gruntach porzuconych. Zjawiska te powodują, że aktualny obraz gleb w wielu obrębach znacznie odbiega od zapisów w dokumentach archiwalnych. Celem aktualizacji map glebowo-rolniczych w gminie Głusk jest dostarczenie rzetelnych informacji o właściwościach gleb oraz ich przydatności do określonych kierunków upraw. Wiedza ta jest podstawą do oceny potencjału rolniczego gminy, planowania produkcji polowej oraz doboru odpowiednich technologii agrotechnicznych. Mapy stanowią również ważne narzędzie dla administracji samorządowej – umożliwiają wyznaczanie obszarów szczególnie narażonych na erozję wodną i wietrzną, planowanie działań ochronnych oraz podejmowanie decyzji o przeznaczeniu gruntów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Aktualizacja powinna obejmować zarówno analizę zmian geometrycznych (powierzchnie i obwody działek), jak i atrybutowych (klasy bonitacyjne i inne cechy opisowe). Zmiany te są ściśle związane z rozwojem infrastruktury i procesami społeczno-gospodarczymi, jakie zachodzą na terenie gminy. W szczególności istotne jest uwzględnienie nowych terenów zabudowanych, rozproszonych inwestycji mieszkaniowych w obrębach Kalinówka, Dominów czy Ćmiłów, a także przekształceń gruntów ornych w trwałe użytki zielone i obszary

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

zadrzewione. Brak aktualnych map może prowadzić do nieadekwatnej oceny wartości rolniczej ziemi, błędnego naliczania podatków czy utrudnień w realizacji inwestycji infrastrukturalnych wymagających dostosowania do rzeczywistych warunków glebowych i hydrologicznych. Dzięki modernizacji map glebowo-rolniczych gmina Głusk zyska spójne i wiarygodne narzędzie do prowadzenia polityki przestrzennej i rolnej. Aktualne dane pozwolą nie tylko na skuteczniejszą ochronę najlepszych gleb przed zabudową, ale również na precyzyjne wskazanie obszarów wymagających działań ochronnych, np. w zakresie przeciwdziałania erozji. Jednocześnie będą one podstawą do opracowywania programów rozwoju rolnictwa i aplikowania o środki finansowe w ramach polityki rolnej i środowiskowej.

Podsumowując, aktualizacja map glebowo-rolniczych w gminie Głusk jest procesem koniecznym i pilnym, ponieważ dostarczy informacji niezbędnych zarówno dla rolników, jak i dla władz samorządowych. Będzie ona miała bezpośredni wpływ na racjonalne gospodarowanie przestrzenią, ochronę zasobów naturalnych i zrównoważony rozwój gminy w kolejnych latach.

4. PODSUMOWANIE – WNIOSKI DOTYCZĄCE MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZONEJ ANALIZY I USTALEŃ ZESPORZĄDZONEGO PLANU URZĄDZENIOWO – ROLNEGO GMINY GŁUSK

Na podstawie przeprowadzonej analizy i ustaleń możemy stwierdzić że w gminie Głusk istnieją potrzeby związane z modernizacją terenów rolnych:

1) wynikające z ogólnej charakterystyki gminy

Gmina Głusk, położona w powiecie lubelskim, charakteryzuje się specyficznymi warunkami przyrodniczymi i społeczno-gospodarczymi, które wprost determinują potrzeby związane z modernizacją terenów rolnych. Podstawowym wyzwaniem jest tutaj rozdrobnienie struktury agrarnej – typowe dla obszarów o długiej tradycji rolniczej, a jednocześnie utrudniające efektywne gospodarowanie. Wiele gospodarstw składa się z małych, rozproszonych działek, których nieregularny kształt i niewielka powierzchnia zwiększają koszty produkcji, ograniczają możliwość pełnej mechanizacji prac polowych i obniżają ogólną wydajność produkcji rolniczej. Istotnym elementem charakterystyki gminy są również warunki hydrologiczne. Teren Głuska jest narażony na zjawiska ekstremalne, takie jak okresowe susze i lokalne podtopienia, które wpływają negatywnie na stabilność produkcji rolniczej. Przyczyną tych problemów jest z jednej strony słabo rozwinięta infrastruktura

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

melioracyjna i retencyjna, a z drugiej naturalna podatność gleb lessowych na erozję i szybki spływ powierzchniowy. Modernizacja terenów rolnych powinna obejmować działania zmierzające do poprawy gospodarki wodnej – budowę małych zbiorników retencyjnych, utrzymanie i rozwój rowów melioracyjnych, konserwację przepustów oraz wdrażanie praktyk rolniczych poprawiających retencję wodną w glebie.

Charakterystycznym atutem gminy Głusk są także jej zasoby przyrodnicze i krajobrazowe. Rozległe pola uprawne, poprzecinane wąwozami lessowymi, zadrzewieniami śródpolnymi i dolinami niewielkich cieków wodnych, tworzą krajobraz o wysokiej wartości przyrodniczej i kulturowej. W kontekście modernizacji rolnictwa ważne jest, by działania nie prowadziły do degradacji tych zasobów, lecz sprzyjały ich zachowaniu i wzbogaceniu. Wprowadzanie pasów zieleni, utrzymywanie zadrzewień i ochrona bioróżnorodności powinny stanowić integralną część polityki rolnej gminy. Takie podejście pozwoli nie tylko chronić glebę przed erozją i poprawiać mikroklimat, ale również budować zrównoważony rozwój obszarów wiejskich. Potencjał gminy Głusk nie ogranicza się jednak wyłącznie do produkcji rolnej. Walory przyrodnicze i krajobrazowe, a także bliskość Lublina, stwarzają dogodne warunki do rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki. Malownicze tereny z wąwozami i otwartymi przestrzeniami rolnymi mogą przyciągać mieszkańców miasta poszukujących wypoczynku w spokojnym, naturalnym otoczeniu. Rozwój gospodarstw agroturystycznych, ścieżek rowerowych czy punktów widokowych stanowiłby dodatkowe źródło dochodów dla mieszkańców oraz wspierałby lokalną gospodarkę..

2) wynikające z potrzeby poprawa gospodarki gruntami i kształtowanie struktury agrarnej

W gminie Głusk potrzeba poprawy gospodarki gruntami i kształtowania struktury agrarnej wynika bezpośrednio z obecnych problemów związanych z rozdrobnieniem działek rolnych, ich rozproszonym układem oraz nieracjonalnym zagospodarowaniem. Struktura agrarna gminy, typowa dla obszarów o długiej tradycji rolniczej, charakteryzuje się dużą liczbą niewielkich i nieregularnych parceli, które znacznie utrudniają prowadzenie zmechanizowanej produkcji rolnej. Taki stan rzeczy zwiększa koszty upraw, ogranicza możliwość efektywnego wykorzystania nowoczesnych maszyn i obniża rentowność gospodarstw. Jednym z kluczowych rozwiązań jest przeprowadzenie procesów scaleniowych, które pozwolą na łączenie małych, rozproszonych działek w większe, bardziej zwarte kompleksy gruntowe. Dzięki temu poprawie ulegnie rozłóg gospodarstw, a prace polowe

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

staną się bardziej opłacalne i mniej czasochłonne. Proces scalania gruntów powinien być skorelowany z tworzeniem i modernizacją sieci dróg dojazdowych do pól oraz z dostosowaniem granic działek do warunków terenowych i urządzeń melioracyjnych.

Oprócz scaleń, istotnym zadaniem jest zagospodarowanie gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych. W wielu miejscach w gminie występują tereny, które zostały wyłączone z użytkowania rolniczego ze względu na niską jakość gleb, podmokłość lub trudne położenie. Ich rekultywacja poprzez odpowiednie zabiegi agrotechniczne, melioracyjne bądź zalesianie umożliwi przywrócenie ich do obiegu gospodarczego albo włączenie do systemu ochrony przyrody jako elementów wspierających bioróżnorodność. Działania ochronne w gospodarce gruntami obejmują również wprowadzanie zadrzewień śródpolnych i pasów zieleni izolacyjnej. Stanowią one naturalną barierę chroniącą gleby przed erozją wietrzną i wodną, poprawiają warunki mikroklimatyczne, a jednocześnie wzbogacają krajobraz rolniczy gminy. W kontekście nasilających się zmian klimatycznych i coraz częściej występujących ekstremalnych zjawisk pogodowych (susze, intensywne opady), takie rozwiązania są szczególnie istotne dla utrzymania stabilności rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

3) wynikające z potrzeby poprawa funkcjonalności przestrzeni rolniczej gminy, w tym struktura wielkościowa i organizacyjna gospodarstw rolnych

W gminie Głusk funkcjonalność przestrzeni rolniczej jest w dużym stopniu ograniczana przez rozdrobnioną strukturę agrarną. Wiele gospodarstw rolnych składa się z niewielkich, rozproszonych działek, co znacząco utrudnia racjonalne prowadzenie działalności rolniczej. Taki stan rzeczy powoduje, że rolnicy muszą pokonywać długie odcinki transportowe pomiędzy poszczególnymi fragmentami swoich pól, co zwiększa koszty i czas pracy.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Ponadto niewielkie, nieregularne działki trudniej dostosować do nowoczesnych technologii uprawy i maszyn rolniczych, co obniża wydajność gospodarstw. Podstawowym narzędziem poprawy funkcjonalności przestrzeni rolniczej w gminie Głusk jest proces scalenia gruntów. Dzięki scaleniom możliwe jest przekształcenie rozproszonych działek w większe, bardziej zwarte kompleksy, które pozwalają na efektywniejsze gospodarowanie. Zmniejszenie liczby granic wewnętrznych, uproszczenie układu pól i powiększenie powierzchni działek bezpośrednio przekłada się na niższe koszty produkcji, łatwiejszą mechanizację i wyższą opłacalność działalności rolniczej. Integralną częścią scaleń jest zagospodarowanie poscaleniowe, które zapewnia właściwe dostosowanie przestrzeni do potrzeb rolników. Obejmuje ono wytyczanie nowych dróg transportu rolnego i dojazdowych, budowę systemów melioracyjnych, a także wprowadzanie zadrzewień śródpolnych i pasów zieleni ochronnej. Dzięki temu nowo powstały układ pól nie tylko sprzyja intensyfikacji produkcji, ale również zapewnia ochronę środowiska, ogranicza erozję gleb i poprawia retencję wodną.

Równolegle ze zmianami przestrzennymi należy dążyć do poprawy struktury organizacyjnej gospodarstw. Zwiększenie średniej wielkości gospodarstw w gminie Głusk jest kluczowe dla ich dalszej konkurencyjności. Większe jednostki rolnicze mają większy potencjał inwestycyjny, co pozwala im wprowadzać nowoczesne technologie, stosować innowacyjne metody uprawy i lepiej dostosowywać się do wymogów rynkowych. W dłuższej perspektywie przekłada się to na poprawę dochodów rolników i większą stabilność gospodarstw.

4) wynikające z potrzeby poprawa warunków wodnych i gospodarki wodnej

Warunki wodne w gminie Głusk mają zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania rolnictwa i kształtowania przestrzeni produkcyjnej, a ich poprawa stanowi jeden z priorytetów modernizacji terenów rolnych. Obszar gminy cechuje się dużym udziałem gleb lessowych, które są wyjątkowo żyzne, ale jednocześnie podatne na erozję i szybki spływ powierzchniowy wód opadowych. Tereny te doświadczają problemów zarówno z niedoborem wody w okresach suszy, jak i z jej nadmiarem podczas intensywnych opadów. Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura melioracyjna oraz ograniczona liczba obiektów retencyjnych sprawiają, że gospodarka wodna wymaga znaczących usprawnień. W odpowiedzi na te wyzwania planowane działania powinny obejmować rozbudowę i modernizację systemów melioracyjnych, które pozwolą na skuteczniejsze odprowadzanie nadmiaru wód gruntowych i opadowych z terenów rolnych. Równocześnie niezbędne jest zwiększenie retencji wodnej poprzez budowę śródpolnych oczek wodnych, małych

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

zbiorników retencyjnych oraz stawów, które pełnią rolę naturalnych rezerwuarów. Tego typu obiekty gromadzą wodę w okresach nadmiernych opadów, a następnie stopniowo oddają ją w czasie suszy, stabilizując poziom wód gruntowych i zapewniając roślinom lepsze warunki wegetacyjne. Ważnym elementem poprawy warunków wodnych jest także konserwacja istniejących rowów melioracyjnych i przepustów. W wielu miejscach są one zamulone, zarośnięte i nie spełniają swoich funkcji, co skutkuje lokalnymi podtopieniami i degradacją gleb. Ich udrożnienie i modernizacja pozwoli na sprawniejsze gospodarowanie wodami, a także zwiększy bezpieczeństwo upraw i zabudowy. Poprawa gospodarki wodnej w gminie Głusk ma również istotny wymiar środowiskowy. Tworzenie nowych obiektów retencyjnych i utrzymywanie zadrzewień wzdłuż cieków wodnych sprzyja odbudowie ekosystemów wodnych, wspiera bioróżnorodność oraz chroni gleby przed erozją. Jest to szczególnie ważne w kontekście nasilających się zjawisk klimatycznych, takich jak długotrwałe susze i nawałne opady, które coraz częściej wpływają na warunki produkcji rolnej w regionie..

5) wynikające z potrzeby urządzenia funkcjonalnej sieci dróg transportu rolnego

W gminie Głusk sprawna i funkcjonalna sieć dróg transportu rolnego stanowi jeden z kluczowych warunków efektywnego funkcjonowania rolnictwa. Obecny układ komunikacyjny w obszarach wiejskich nie zawsze odpowiada potrzebom gospodarstw, co szczególnie widoczne jest w przypadku dróg gruntowych o złym stanie technicznym. Drogi te, często nieutwardzone i błotniste, utrudniają nie tylko dojazd do pól, ale również korzystanie z nowoczesnych maszyn rolniczych o dużych gabarytach i tonażu. Skutkiem tego są opóźnienia w pracach polowych, wzrost kosztów transportu oraz szybsze zużywanie się sprzętu. Problemy te potęgują się zwłaszcza w okresach intensywnych opadów, gdy brak odwodnienia powoduje gromadzenie się wody na nawierzchni, a część odcinków staje się nieprzejezdna.

Modernizacja i rozwój sieci dróg rolniczych w gminie Głusk są zatem koniecznością. Planowane działania powinny obejmować zarówno utwardzenie istniejących tras, jak i wytyczenie nowych odcinków, które zapewnią bezpośredni dostęp do pól, zwłaszcza w obrębach o dużym rozdrobnieniu gruntów. Utwardzenie nawierzchni przy użyciu materiałów trwałych – takich jak tłuczeń, grys czy masa bitumiczna – pozwoli na zwiększenie ich nośności i odporności na warunki atmosferyczne. Równocześnie należy zadbać o budowę

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

rowów odwadniających oraz przepustów, które umożliwią sprawne odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, zapobiegając ich stagnacji na drogach. Tworzenie nowej, funkcjonalnej sieci dróg transportu rolnego powinno być zintegrowane z procesami scaleniowymi i zagospodarowaniem poscaleniowym. Dzięki temu możliwe będzie dostosowanie przebiegu tras do nowego układu działek, co dodatkowo usprawni logistykę gospodarstw. Ważnym elementem jest także włączenie dróg rolniczych do szerszej sieci komunikacyjnej, tak aby ułatwić transport płodów rolnych do punktów skupu, zakładów przetwórczych i rynków zbytu. Korzyści wynikające z modernizacji dróg transportu rolnego obejmują nie tylko zwiększenie efektywności produkcji rolniczej, ale także poprawę bezpieczeństwa pracy rolników i jakości życia mieszkańców. Dobrze utrzymane i funkcjonalne drogi dojazdowe ułatwiają codzienne funkcjonowanie gospodarstw, sprzyjają rozwojowi usług związanych z rolnictwem i wzmacniają powiązania gospodarcze pomiędzy sołectwami.

6) wynikające z potrzeby kształtowanie krajobrazu naturalnego, ochrona przyrody i środowiska naturalnego

Kształtowanie krajobrazu naturalnego, ochrona przyrody i środowiska naturalnego w gminie Głusk są nieodłącznymi elementami polityki rozwoju obszarów wiejskich. Gmina, mimo silnych powiązań z aglomeracją lubelską, zachowała charakter rolniczo-przyrodniczy, w którym szczególne znaczenie mają wąwozy lessowe, doliny cieków wodnych, zadrzewienia śródpolne i mozaikowy układ gruntów. Te elementy krajobrazu nie tylko budują tożsamość przestrzenną gminy, ale pełnią też istotne funkcje środowiskowe – chronią glebę przed erozją, wspierają retencję wody i stanowią siedliska wielu gatunków roślin i zwierząt.

Jednym z kluczowych kierunków działań w tym zakresie jest rozwój i uzupełnianie zadrzewień śródpolnych. Pasy zieleni pełnią funkcję naturalnych barier w krajobrazie rolniczym, ograniczając erozję wietrzną i wodną, poprawiając mikroklimat i zwiększając bioróżnorodność. Ważnym zadaniem jest także tworzenie stref buforowych wokół cieków wodnych i rowów melioracyjnych, które pełnią rolę filtrów biologicznych, chroniąc wody gruntowe i powierzchniowe przed zanieczyszczeniem. Ochrona przyrody w gminie Głusk obejmuje również zachowanie i wzmacnianie naturalnych siedlisk. Występujące w gminie enklawy roślinności – zarówno naturalnej, jak i półnaturalnej – stanowią ważny element równowagi ekologicznej i powinny być objęte działaniami ochronnymi. Tworzenie warunków

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

sprzyjających migracji zwierząt, np. poprzez utrzymanie ciągłości zadrzewień liniowych czy zachowanie małych zbiorników wodnych, sprzyja zachowaniu bioróżnorodności w skali całej gminy. Równie istotne znaczenie ma estetyka i atrakcyjność krajobrazu. Gmina Głusk, dzięki swoim walorom przyrodniczym, ma potencjał rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki. Odpowiednie kształtowanie krajobrazu – przez pielęgnację zadrzewień, tworzenie punktów widokowych w rejonach wąwozowych czy zachowanie tradycyjnego układu pól – może stać się dodatkowym impulsem do rozwoju lokalnej gospodarki opartej na usługach turystycznych. Ochrona przyrody i środowiska naturalnego w gminie Głusk to również działania edukacyjne i proekologiczne skierowane do mieszkańców. Wdrażanie dobrych praktyk rolniczych, ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin czy promowanie rolnictwa ekologicznego przyczyniają się do poprawy jakości gleb, wód i powietrza.

7) wynikające z potrzeby rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej jako istotnego elementu regionalnej oferty turystycznej oraz ważnego czynnika poprawy ekonomicznej gospodarstw rolnych

Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej w gminie Głusk stanowi ważny element strategii wspierania lokalnej gospodarki oraz dywersyfikacji źródeł dochodu dla mieszkańców. Gmina, położona w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina, dysponuje znacznymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi – występują tu charakterystyczne dla regionu wąwozy lessowe, rozległe pola uprawne, enklawy zadrzewień oraz doliny cieków wodnych. Tego rodzaju środowisko tworzy atrakcyjne warunki do rozwoju turystyki opartej na kontaktach z naturą, rekreacji na świeżym powietrzu oraz poznawaniu tradycyjnego krajobrazu wiejskiego.

Agroturystyka w gminie Głusk ma potencjał, by stać się istotnym źródłem dodatkowych dochodów dla gospodarstw rolnych. Rozwój tej formy działalności pozwala rolnikom lepiej wykorzystać istniejące zasoby – zabudowania gospodarcze, tereny zielone, a także lokalne tradycje i produkty. Tworzenie bazy noclegowej w gospodarstwach rolnych, organizowanie warsztatów kulinarnych, rękodzielniczych czy edukacyjnych może przyciągać turystów poszukujących autentycznych doświadczeń wiejskich. Turystyka wiejska sprzyja również zachowaniu lokalnej kultury i tradycji. Promowanie regionalnych potraw, zwyczajów i rękodzieła nie tylko wzbogaca ofertę turystyczną, ale także wzmacnia tożsamość mieszkańców gminy. Włączenie w ofertę wydarzeń lokalnych – takich jak festyny wiejskie,

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

kiermasze produktów regionalnych czy dożynki – mogłoby dodatkowo zwiększyć atrakcyjność obszaru i przyciągnąć turystów z Lublina oraz dalszych części regionu. Ważnym kierunkiem działań jest rozwój infrastruktury turystycznej. Obejmuje to zarówno modernizację istniejących ścieżek i dróg lokalnych, jak i tworzenie nowych szlaków rowerowych oraz pieszych, które umożliwią poznawanie walorów krajobrazowych gminy. Uzupełnieniem tej oferty mogą być punkty widokowe, miejsca rekreacyjne nad zbiornikami wodnymi oraz mała infrastruktura turystyczna – wiaty, altany czy siłownie plenerowe. Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej w gminie Głusk wspiera również zrównoważony rozwój. Oparty na lokalnych zasobach i niewielkiej skali przedsięwzięć, minimalizuje presję na środowisko naturalne, a jednocześnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, dodatkowych źródeł dochodu i ożywienie lokalnej społeczności.

8) wynikające z zapotrzebowanie na prace urządzeniowo – rolne

Prace urządzeniowo-rolne w gminie Głusk są konieczne dla dostosowania struktury agrarnej do współczesnych wymagań produkcji rolniczej oraz zapewnienia długofalowego rozwoju obszarów wiejskich. Na terenie gminy dominują użytki rolne, które stanowią blisko 90% powierzchni, jednak ich potencjał produkcyjny nie jest w pełni wykorzystany ze względu na rozdrobnienie działek, niekorzystny układ rozłogów oraz niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę rolniczą. Jednym z najważniejszych kierunków działań jest przeprowadzanie scaleń gruntów. Procesy scaleniowe umożliwiają łączenie rozproszonych i mało funkcjonalnych działek w większe, bardziej zwarte kompleksy, co poprawia warunki gospodarowania, skraca drogi transportu i ułatwia stosowanie nowoczesnych technologii rolniczych. Scalenia powinny być powiązane z pracami poscaleniowymi, obejmującymi budowę i modernizację sieci dróg rolniczych, wyznaczanie nowych dojazdów do pól, a także regulację granic działek zgodnie z warunkami terenowymi i istniejącymi urządzeniami melioracyjnymi. Kolejnym obszarem działań jest rozwój infrastruktury technicznej związanej z gospodarką wodną. Gmina Głusk boryka się z problemami zarówno niedoboru, jak i nadmiaru wody na terenach rolnych. W związku z tym prace urządzeniowo-rolne powinny obejmować modernizację rowów melioracyjnych, budowę przepustów, konserwację sieci drenarskiej oraz tworzenie zbiorników małej retencji i oczek wodnych. Działania te pozwolą na skuteczniejsze zarządzanie zasobami wodnymi, ochronę gleb przed erozją i poprawę warunków wegetacyjnych upraw. Istotne znaczenie ma także rekultywacja gruntów zdegradowanych i odłogowanych, które obecnie nie są efektywnie wykorzystywane. Przywrócenie ich do produkcji rolnej lub zagospodarowanie w formie zadrzewień

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

śródpolnych czy terenów zieleni przyczyni się do poprawy bilansu ekologicznego i wzbogacenia krajobrazu wiejskiego. Prace urządzeniowo-rolne w gminie Głusk należy traktować jako działania kompleksowe, które integrują modernizację struktury agrarnej, rozwój infrastruktury rolniczej i ochronę środowiska. Ich realizacja przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności gospodarstw rolnych, poprawy jakości życia mieszkańców oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju całej gminy.

9) wynikające z potrzeby realizacji prac geodezyjno – kartograficznych

Realizacja prac geodezyjno-kartograficznych w gminie Głusk stanowi niezbędny element modernizacji terenów rolnych i warunków sprawnego zarządzania przestrzenią wiejską. Dynamiczne zmiany zachodzące w strukturze użytkowania gruntów rozwój zabudowy mieszkaniowej w sołectwach położonych najbliżej Lublina, procesy scaleniowe, a także przekształcanie gruntów ornych w trwałe użytki zielone czy zadrzewienia powodują konieczność ciągłego aktualizowania dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej. Podstawowym zakresem prac geodezyjno-kartograficznych jest aktualizacja map ewidencyjnych i precyzyjne określanie granic działek. Dane te stanowią fundament dla prowadzenia Ewidencji Gruntów i Budynków, która z kolei jest kluczowym narzędziem w planowaniu przestrzennym, naliczaniu podatków oraz podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Rzetelne i aktualne informacje geodezyjne pozwalają na prawidłowe wytyczanie granic podczas scaleń gruntów, prowadzenia prac melioracyjnych czy projektowania infrastruktury technicznej, takiej jak drogi transportu rolnego, rowy odwadniające czy systemy nawadniające.

Prace geodezyjno-kartograficzne mają także istotne znaczenie dla procesów formalno-prawnych związanych z regulacją stanu prawnego nieruchomości. W gminie Głusk, gdzie występuje duże rozdrobnienie gruntów i liczne zmiany własnościowe, aktualizacja danych geodezyjnych przyczynia się do uporządkowania struktury własnościowej i zwiększenia bezpieczeństwa obrotu nieruchomościami. Precyzyjne pomiary terenowe i ich odzwierciedlenie w dokumentacji ewidencyjnej minimalizują ryzyko sporów granicznych, a jednocześnie ułatwiają mieszkańcom uzyskiwanie pozwoleń budowlanych, decyzji o podziale

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

działek czy dokumentów potrzebnych do obrotu ziemią. W perspektywie modernizacji terenów rolnych, geodezja i kartografia są także narzędziem wspierającym rozwój nowoczesnego rolnictwa. Precyzyjne dane przestrzenne umożliwiają racjonalne planowanie użytkowania gruntów, lokalizację nowych inwestycji i lepsze gospodarowanie zasobami rolnymi. Zaktualizowane mapy wspierają także ochronę środowiska, m.in. przez wyznaczanie stref buforowych wokół cieków wodnych czy obszarów szczególnie narażonych na erozję.

5. WYKORZYSTANA LITERATURA

1. J. Bański, „Przestrzenne aspekty rozwoju obszarów wiejskich w Polsce”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2010;
2. T. Chmielewski, „Krajobrazy Polski: walory przyrodnicze, kulturowe i estetyczne”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Lublin, 2019;
3. A. Czarnecki, „Rola i znaczenie infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2017;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

4. Z. Czarnocki, „Podstawy zarządzania zasobami naturalnymi na obszarach wiejskich”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2015;
5. T. Górski, „Agroturystyka na obszarach wiejskich”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2014;
6. C. Józefaciuk, A. Józefaciuk, „Fizjografia rolnicza”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2012;
7. D. Kopeć, „Gospodarka gruntami rolnymi”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego, Kraków, 2021;
8. W. Kociuba, „Gospodarka wodna na obszarach wiejskich”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2016;
9. S. Kozłowski, „Melioracje rolnicze: Podstawy teoretyczne i praktyka”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Lublin, 2018;
10. S. Krasowicz, „Rozwój zrównoważony rolnictwa w Polsce”, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Puławy, 2015;
11. J. Krygier, „Ochrona gruntów rolnych”, Wydawnictwo Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych, Falenty, 2009;
12. R. Kulikowski, „Podstawy gleboznawstwa”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Lublin, 2017;
13. L. Marks, J. Grabowski, U. Stępień, „Mapa Geologiczna Polski 1:500 000 – tekst objaśniający”, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2022.
14. A. Mazur, „Zasoby wodne w rolnictwie i ich ochrona”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Lublin, 2016;
15. Z. Michałowski, „Użytkowanie gruntów na obszarach wiejskich”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Lublin, 2024;
16. E. Nowocien, „Wybrane zagadnienia erozji gleb w Polsce”, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Puławy, 2008;

17. T. Nowak, „Agroturystyka jako czynnik rozwoju obszarów wiejskich”, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 2019;
18. W. Sikorski, „Zasady kształtowania przestrzeni rolniczej”, Wydawnictwo Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa, 2013;
19. P. Wolski, „Uwarunkowania klimatyczne w planowaniu przestrzennym”, Wydawnictwo Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa, 2020;
20. A. Zimny, „Podstawy ekologii krajobrazu”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań, 2011;
21. J. Żelazny, „Struktura agrarna i jej przemiany”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2019.

6. WYKORZYSTANE MATERIAŁY BAZOWE OPISOWE I GRAFICZNE ORAZ ŹRÓDŁA ICH POZYSKANIA

1. Plik GML z danymi Ewidencji Gruntów i Budynków, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Lublinie, 2025;
2. Plik GML z danymi BDOT500, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Lublinie, 2025;
3. Plik GML z danymi Geodezyjnej Ewidencji Sieci Uzbrojenia Terenu, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Lublinie, 2025;
4. Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:5000, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Lublinie, 2025;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

5. Informacje na temat wykonanych scaleń gruntów na terenie gminy Głusk, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Lublinie, 2025;
6. Informacje na temat wykonanych aktualizacji użytków na terenie gminy Głusk, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Lublinie, 2025;
7. Informacje na temat wykonanych modernizacji EGiB na terenie gminy Głusk, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Lublinie, 2025;
8. Granice Czerniejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, GDOŚ, 2025;
9. Miejsowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Głusk, Urząd Gminy Głusk, 2025;
10. Strategia Rozwoju Gminy Głusk na lata 2016-2025, Urząd Gminy Głusk, 2025;
11. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Głusk na lata 2024-2030, Urząd Gminy Głusk, 2025;
12. Wojewódzka Ewidencja Zabytków Nieruchomych, Wojewódzki Inspektor Zabytków, Lublin, 2024;
13. Mapy melioracji, PGW „Wody Polskie”, Zlewnia Zamość, 2024;
14. Przestrzenne dane geologiczne oraz dane o surowcach mineralnych, Państwowy Instytut Geologiczny, 2025;
15. Dane przestrzenne dotyczące upraw na terenie gminy Głusk, ARiMR, 2025;
16. Dane dotyczące zwierząt hodowlanych na terenie gminy Głusk, ARiMR, 2025;
17. Informacje na temat bezrobocia w gminie Głusk, Powiatowy Urząd Pracy w Lublinie, 2025;
18. Dane demograficzne, Urząd Stanu Cywilnego w Głusk, 2025;
19. Obszary chronione i obszary cenne przyrodniczo, Bank Danych o Lasach, 2025;
20. Wykaz skupów produktów rolniczych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2025;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

21. Szlaki rowerowe na terenie gminy Głusk, Bank Danych o Lasach, 2025;
22. Ortofotomapa o wysokiej rozdzielczości, GUGiK, 2025;
23. Dane przestrzenne BDOT10k, GUGiK, 2025;
24. Dane przestrzenne BDOO, GUGiK, 2025;
25. Numeryczny Model Terenu, GUGiK, 2025;
26. Baza firm funkcjonujących na terenie gminy Głusk, Urząd Gminy Głusk, 2025;
27. Baza Danych PRG, GUGiK, 2025;
28. Zagrożenie suszą na terenie gminy Głusk, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, 2025.

7. SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Położenie gminy Głusk na tle powiatu	10
Rys. 2. Ukształtowanie terenu gminy Głusk	13
Rys. 3. Położenie fizjograficzne gminy Głusk	15
Rys. 4. Udokumentowane złoża surowców mineralnych na terenie gminy Głusk.....	16
Rys. 5. <i>Istniejąca i planowana zabudowa</i>	25
Rys. 6. Struktura użytkowania gruntów	30
Rys. 7. Grunty rolne w obrębie Głusk.....	32
Rys. 8. Struktura użytków gruntowych	33
Rys. 9. Pola uprawne w obrębie Kliny.....	35
Rys. 10. Zadrzewienie liniowe przydrożne w Kliny.....	37
Rys. 11. Zagajniki śródpolne i zadrzewienie liniowe	38
Rys. 12. Grunty wyłączone z produkcji rolnej według EGiB	43
Rys. 13. Mapa terenów zagrożonych erozją	51
Rys. 14. Uprawa kukurydzy w Klinach	52
Rys. 15. Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw	61
Rys. 16. Działki bez dostępu do drogi publicznej Źródło: Opracowanie własne.....	66
Rys. 17. Boisko gminne	75
Rys. 18. Wody płynące i cieki naturalne wraz z urządzeniami hydrotechnicznymi.....	80

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 20. Zbiornik retencyjny w Dominowie	83
Rys. 19. Zbiornik retencyjny w Dominowie	83
Rys. 21. Długość dróg wg ewidencji gruntów	86
Rys. 22. Drogi według rodzaju nawierzchni	88
Rys. 23. Sieć kolejowa gminy Głusk	90
Rys. 24. Zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne w Prawiednikach	130

8. SPIS TABEL

Tabela 1. Ogólna powierzchnia gminy Głusk z podziałem na obręby	11
Tabela 2. Ludność gminy Głusk	21
Tabela 3. Bezrobotni w grupach wiekowych	23
Tabela 4. Struktura użytkowania gruntów	31
Tabela 5. Struktura użytków gruntowych	34
Tabela 6. Gleboznawcza klasyfikacja gruntów	36
Tabela 7. Grunty ugorowane, odłogowane i zdewastowane	40
Tabela 8. Ocena jakości użytków rolnych	46
Tabela 9. Wskaźnik bonitacji gleb	48
Tabela 10. Struktura upraw	53
Tabela 11. Produkcja zwierzęca	55
Tabela 12. Struktura władania gruntami wg rejestru ewidencji gruntów	57
Tabela 13. Zestawienie powierzchni, ilości działek i gospodarstw w grupach obszarowych	59
Tabela 14. Wskaźnik rozdrobnienia średniego gospodarstwa w gminie	62
Tabela 15. Analiza układu przestrzennego działek	63
Tabela 16. Działki ewidencyjne bez dostępu do drogi publicznej	65
Tabela 17. Wykaz przedsiębiorców w gminie	67
Tabela 18. Skupy rolne na terenie gminy	68
Tabela 19. Grunty pod wodami	77
Tabela 20. Cieki naturalne w poszczególnych obrębach	79
Tabela 21. Zagrożenie suszą na terenie gminy Głusk	85
Tabela 22. Długości dróg	87
Tabela 23. Sieć drogowa według rodzaju nawierzchni i stanu technicznego	89
Tabela 24. Klasy dróg	91
Tabela 25. Powierzchnia lasów i stopień lesistości	99
Tabela 26. Stan opracowań geodezyjno – kartograficznych	116
Tabela 27. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów	137